SERXWEBÛN

JI SERXWEBÛN Û AZADIYÊ BI RÛMETTIR TIŞTEK NÎNE

Sal: 30 / Hejmar 349 / Çile 2011

30. YILIMIZDAYIZ

SERXWEBÛN

APOCU RUHUN FEDA KOMUTANLARI

Nasnameya me behûna me

Topyekûn saldırıya ka

TOPYEKÛN DİREN

KÜRTLE

'98 herhangi bir yürüyüş değil, halk iktidarına yürüyüştür

2010 Kürtlerin ve demokrasinin kazanç yılı oldu

Z DEVRİMİN ZAFERİDİR

ZÜM VE FİNAL YILI

● Kürt halkının özgür sesi Serxwebûn 30. yayın yılına giriyor. Ocak 1982 yılından itibaren başlattığı yayın hayatını, aylık yayın organı olarak 30 yıldır kesintisiz bir biçimde sürdürüyor. 30 yıldır özgürlük Önderinin, Özgürlük hareketinin, özgür Kürt'ün, özgür Kürt kadınının, özgür Kürt gencinin, özgürlük için yüksek bir kararlılıkla yürüyen insanlığın sesi oluyor. Tam 30 yıldır özgürlük devrimine tanıklık ediyor. 30 yıl boyunca özgürlük mücadelesi adına söylenen her sözü, yapılan her işi satırlarına ve sayfalarına kaydediyor. Bu tarihi 30 yılın her ayında, her haftasında, her gününde, hatta her saatinde ne yaşanmış olduğunu bulabilmenin en geniş ve en doğru bilgilerini içinde taşıyor...

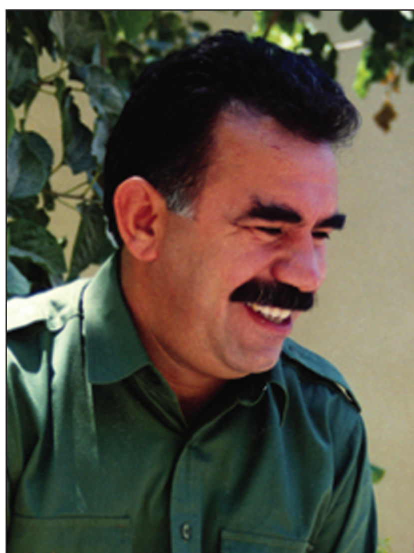
sayfa 2'de

Sömürgeciliğin son taktiği siyasal islam da başarısız kalmaya mahkumdur

● Kürdistan'daki özgürlük mücadelesi birçok gücün egemenlik mücadelesi yürüttüğü coğrafya olan Ortadoğu ve Türkiye ortamında yürütülmektedir. Dünya siyasi dengelerinin kurulduğu Ortadoğu, bugün de mücadelenin çok boyutlu sürdüğü bir yerdir. Bu coğrafyayı yakından etkileyen Türkiye'nin içinde de büyük bir siyasal mücadele sürmektedir. Ortadoğu'daki mücadele Türkiye'deki siyasal durumu doğrudan etkilediği gibi, Türkiye'nin siyasal durumu ve yakın gelecekte alacağı şekillenme de Ortadoğu'yu yakından etkilemektedir...

sayfa 3'te

Kürtler yaklaşan tehlikenin farkında olmalı

ABDULLAH ÖCALAN

● Benim sağlığım toplumsal gerçekliğimizle bağlantılıdır. İşte görülüyor Türkiye toplumu ne hale getirildi! Üniversite gençliğinin hali ortada, apolitikleştirildiler. Sol paramparça, biraraya gelemiyor. Sol'u bitirmek için MHP'yi kullandılar. CHP deseniz, bir şey çıkacağı yok, Mustafa Kemal'i bile hala anlayamıyorlar. Türkiye'de tek muhalif dinamik olarak Kürtler kalıyor, ama onlar da gerekenleri yeterince, gerektiği gibi yerine getiremiyor, etkisiz kalıyor. Beni, sağlığımı asıl zorlayan bu durumdur. 12 yıldır burada bu tespitleri yapıyorum, kendimce çözüme yönelik öneriler geliştiriyorum, ama bir türlü gerçek anlamda yol katedemiyoruz. Fiziksel sorunlarım da var elbette, örneğin bu nefes alma konusundaki sorunlarım bir türlü bitmiyor... sayfa 16'da

İÇİNDEKİLER

Özgür Kürt'ün sesi 30. yılında çok daha güçlü

Kürt halkının özgür sesi Serxwebûn 30. yayın yılına giriyor. Ocak 1982 yılından itibaren başlattığı yayın hayatını, aylık yayın organı olarak 30 yıldır kesintisiz bir biçimde sürdürüyor. 30 yıldır özgürlük Önderinin, Özgürlük hareketinin, özgür Kürt'ün, özgür Kürt kadınının, özgür Kürt gencinin, özgürlük için yüksek bir kararlılıkla yürüyen insanlığın sesi oluyor. Tam 30 yıldır özgürlük devrimine tanıklık ediyor. 30 yıl boyunca özgürlük mücadelesi adına söylenen her sözü, yapılan her işi satırlarına ve sayfalarına kaydediyor. Bu tarihi 30 yılın her ayında, her haftasında, her gününde, hatta her saatinde ne yaşanmış olduğunu bulabilmenin en geniş ve en doğru bilgilerini içinde taşıyor.

Elbette bir aylık yayın organı olan Serxwebûn'un ilk çıkış tarihini daha da eskiye götürmek gerekiyor. Yine sadece yurtdışında yayınlanmış bir dergi ya da gazete olarak değil de, ilk çıkışını Kürdistan'da yapmış, Amed'de, Çewlik'de, Elezîz'de yürütülen çalışmalarla çıkartılmış bir organ olarak görmek gerekiyor. Eylül 1978'de basılan ilk sayısıyla Kürdistan tarihinde yeni bir başlangıç yapıldığını bilmek gerekiyor. Bütün bunlarla Serxwebûn elbette devrimin tarihi oluyor, partinin tarihi oluyor. Temellerini Mazlumların, Hayrilerin attığı bir yayın organı oluyor.

İster Kürdistan'da ilk çıktığı 1978 yılını esas alalım, isterse yurtdışında ilk çıktığı 1982 yılını esas alalım, her iki durumda da Kürdistan'ın kesintisiz yayın yapan en uzun süreli gazete ya da dergisi olduğu tartışma götürmüyor. Kuşkusuz Kürtlerin Serxwebûn'dan önce de tarih içinde çıkartmış oldukları gazete ve dergiler var. Bunlar hem Kürdistan'da, hem de yurtdışında çıkarılıyor. Elbette onlar da dönemleri açısından kendi çaplarında büyük önem arz ediyorlar. Fakat Serxwebûn kadar uzun süreli olan, düzenli çıkan ve kendisiyle birlikte bir devrim hareketini geliştiren, yürüten bir başka dergi kesinlikle bulunmuyor.

Fakat bazıları her nedense Serxwebûn'u Kürt basın yayını arasında saymıyor. Çeşitli vesilelerle yapılan yarışmalarda, düzenlenen ödül törenlerinde Serxwebûn'un isminin geçmediğini, hiç yer almadığını görüyoruz. Bu durumun ideolojik kaynağı söz konusu olabilir. Fakat farklı ideolojik eğilimler taşımış diye bir dergi ve gazeteyi ulusal basın ve yayın içinde saymamanın kendisi başlı başına bir ideolojik tutumdur ve taraf olmaktır. Bize öyle geliyor ki, bazıları da Türkçe yayın yaptığı için, sayfalarında Kürtçe yazılara yer veremediği için Serxwebûn'a böyle bakıyorlar. Halbuki Kürtçe yayın yapamaması, Türkçe çıkması Serxwebûn'un bir suçu ya da kusuru değildir. Onu öyle çıkmaya zorlayanlar bu durumun gerçek sorumlularıdır. Serxwebûn için suç ya da sorumluluk sayılacak husus, kendi yayın süreci içerisinde Kürtçe yayıncılığı geliştirip geliştirememiş olması durumudur. Eğer böyle bir gelişmeye yol açamamışsa, esas Serxwebûn'un kusuru olarak onu görmek gerekir. Fakat son dönemlere bakıldığında Kürtçe gazetelerin, dergilerin çıktığını, Kürt yayıncılığının kendi dilinde, ana dilde önemli bir gelişme kaydettiğini memnuniyetle görüyoruz. İşte bu durum da aslında Serxwebûn'un başarılı olduğunu, kendisinin uğradığı akıbete, yaşadığı zorunluluğa, kendi yayın hayatı içerisinde sağladığı gelişmelerle başkasının düşmesine izin vermediğini gösteriyor.

Serxwebûn karanlığı aydınlatan bir ışıktır

Hiç kuşkusuz son 30 yıllık Kürt tarihine ve devrimine ilişkin en doğru ve en kapsamlı bilgiler Serxwebûn Dergisi'nin sayfalarında bulunuyor. Elbette Serxwebûn'un içeriği sadece bir kronolojik bilgi ile yetinmiyor; tersine, on bin yıllara uzanan Kürt tarihini doğruya en yakın bir tezle Serxwebûn sayfaları ortaya koyuyor. Bu tarih içerisinde Kürt toplumunun neleri yaşadığını, hangi süreçlerden geçtiğini, ne tür adımlar attığını, ne kadar özgür kalabildiğini, ne kadar baskıya, zulme, katliama uğradığını, ne tür köleleştirici etkilere maruz kaldığını yine Serxwebûn Dergisi'nin sayfaları aydınlatıyor.

Serxwebûn Dergisi, özellikle kapitalist modernitenin Kürdistan üzerindeki soykırımına karşı bir büyük isyan hareketinin sesi, dili, sözcüsü olma özelliği de taşıyor. Dolayısıyla son iki yüzyılda kapitalist modernitenin Kürdistan'a nasıl yansıdığı, nasıl bir savaş konumuyla Kürdistan'a saldırdığı, özellikle 20. yüzyılın ilk çeyreğinde nasıl bir Kürdistan ve Kürt toplumu ortaya çıkardığı, bu ülkeye ve topluma nasıl bir bölünme, parçalanma ve soykırım dayattığını, bunun nasıl bir insanlık katliamı olduğunu en kapsamlı ve çarpıcı bir biçimde elbette Serxwebûn sayfaları aydınlatıyor. Bu çerçevede de 1970'lerin başından itibaren başlayıp günümüze kadar gelen büyük özgürlük sesini, özgürlük çığlığını, özgürlük duruşunu, özgür ve demokratik bir toplum yaratmak için büyük bir cesaret ve fedakarlıkla, binlerce şehit vererek yürütülen o büyük mücadeleyi gün gün, ay ay, yıl yıl en kapsamlı bir biçimde Serxwebûn sayfaları ortaya koyuyor.

Gelecek ay üç yüz ellinci sayısı çıkacak olan Serxwebûn'un, Kürt halkının en sağlam belleği ve en zengin arşivi olduğu tartışma götürmezdir. Bu üç yüz elli sayıya eklenen neredeyse ondan fazla özel sayısı ve ayrıca şehitler albümü söz konusudur. Yine yurtdışında yayın yapmadan önce, Kürdistan'da çıkardığı altı, yedi ciltlik özel sayıları vardır.

Bu 30 ya da 33 yıl boyunca Serxwebûn Dergisi bir mum gibi Kürt halkını ve insanlığı aydınlatmıştır. Bir yandan insanlık tarihinin doğru bir çözümlenmesi temelinde Kürt halkını aydınlatırken, diğer yandan Kürt halk gerçekliği, Kürt tarihi ve özellikle 20. yüzyılın son çeyreğinde Kürt halkının özgücüyle geliştirdiği özgürlük ve demokrasi mücadelesi konusunda bölge halklarını ve insanlığı en kapsamlı ve doğru bir biçimde aydınlatmayı bilmiştir.

30. yılına girerken Serxwebûn için ne denebilir? Ne mutlu ki, Kürt halkı 30 yıl boyunca kesintisiz ve düzenli bir biçimde kendini ve insanlığı aydınlatan böyle bir dergiyi ortaya çıkarabilmiştir. Bu derginin aydınlatıcılığı, bu derginin gücü, bu derginin yol göstericiliği 30 yılda Kürtleri yürüttüğü gibi, şimdi insanlığı da yürüten bir güce adım adım ulaşmıştır.

30. yıl Serxwebûn yılı olmalı

Elbette böyle bir dergiyi ortaya çıkarabilmek, onun içini doldurabilmek, ona biçim verebilmek, onun çalışanı olabilmek yapılabilecek en önemli iş, ulaşılabilecek en onurlu durumdur. Her satırında, her harfinde, her sayfasında bir halkın emeği vardır. On binlerce şehidin kanı vardır. En zor koşullarda mücadele eden onurlu ve özgür insanın alın terin, göz nuru söz konusudur. 30 yıldır halkımızı ve insanlığı aydınlattığı gibi, önümüzdeki yıllarda da bu aydınlatmayı devam ettirecektir. Çünkü Serxwebûn bir halkın sesidir; bir onurun, iddianın, iradenin, özgürlük ve demokrasi arayışının sesidir. Serxwebûn şehitlerin sesidir, soykırım karşısında varlık ve özgürlük için direnen yiğit ve onurlu insanların sesidir. Serxwebûn böyle bir ses olmaya ve bu çizgisini sonuna kadar korumaya devam edecektir.

Kendi kendini gerçekleştirmiş ve belgelemiş olan bir konuda insan daha başka ne diyebilir? Görünen o ki, 30. yılı Serxwebûn yılı ilan etmemiz en doğrusu olacaktır. Nedir Serxwebûn yılı ilan etmenin içeriği? Her şeyden önce, Serxwebûn'un 30. yayın yılını Kürt halkı için özgürlük ve demokrasi yılı haline getirmek demektir. Kürt halkını ve Önderliğini özgürlüğe ulaştıracak bir mücadeleyi teoriden pratiğe kadar her alanda etkili bir biçimde ve başarıyla yürütmeyi ifade eder. 30 yıllık bir aydınlatıcılık da özgürlük davasında büyük zaferler kazanmak için yeterli bir süre ve çabadır. Dolayısıyla 30. Serxwebûn yılının her bakımdan büyük gelişmeler temelinde halkımız için özgürlük yılı haline getirilmesi en gerçekçi ve doğal olan bir durumdur.

Bununla birlikte 30. yılı en fazla da propaganda ve ajitasyon çalışmalarında en etkili bir yıl haline getirmeyi ifade eder. Özellikle soykırım rejiminin sadece Kürdistan'ın bir parçasında da değil, bütün parçalarda ve dünyanın her tarafında halkımızın bilincini, umudunu, ruhunu karartabilmek için geliştirdiği azgın psikolojik savaşa karşı doğruları ortaya çıkartacak, halkı aydınlatacak, Kürt gerçeğini insanlığa doğru bir biçimde taşıyacak bir propaganda çalışması herhalde günümüzün en değerli, en kutsal çalışmalarından birisi olacaktır. Bu nedenle 30 yıldır Serxwebûn'un yaptığını, bu önümüzdeki yılda basın yayın çalışmalarını kat kat büyüterek ve Serxwebûn'u da bunların merkezi halinde daha da geliştirerek çok daha güçlü bir biçimde yürütme gereği vardır. Unutmayalım ki, ne kadar propaganda ve eğitim olursa, o kadar örgütlenme ve eylem gerçekleşir. Dolayısıyla 30. yılın halkımız için bir özgürlük yılı haline gelebilmesi en başta da özgürlük çizgisinin halka en güçlü bir biçimde propaganda edilmesine, özümsetilmesine bağlı olduğu açıktır.

Elbette güçlü bir propaganda ve ajitasyon çalışması ortaya çıkartabilmek için çok etkili bir teorik çalışma yürütmeye ihtiyaç vardır. Mevcut durumdaki teorik çalışma kapasitemizin darlığına ve sistemimizin yetersizliğine baktığımızda, böyle bir yenilenme ve gelişme yaratmanın en büyük ihtiyaçlardan biri olduğunu rahatlıkla görürüz. Aynı zamanda sanat ve edebiyat çalışmalarını da bununla birlikte güçlendirmek gerektiğini fark ederiz. Bunun için Önder Abdullah Öcalan'ın geliştirdiği Demokratik Uygarlık Manifestosu'nun ortaya koyduğu yeni paradigma ve demokratik modernite çizgisi temelinde en kapsamlı bir teorik çalışma ve propaganda faaliyetini geliştirmek, önümüzdeki sürecin aydınlatıcılığı ve 30. yılın özgürlük yılı haline getirilmesi açısından son derece önemlidir.

Ayrıca 30. yılda gerçekten de hem geçmiş 30 yılda yapılanları, hem de onun öncesinde ortaya çıkartılanları derli toplu hale getirmek, uygun biçimlere kazandırmak, böylece daha çok halkın, insanların hizmetine sunmak büyük önem taşıyor. 350 sayıdır ve çeşitli özel sayılarla Serxwebûn'un ortaya koyduğu görüşleri doğru bir biçime kazandırarak halkın, toplumların hizmetine sunmak belki de 30. yılda yapılabilecek en önemli iş, en sonuç alıcı çalışma olacaktır.

Diğer yandan, Serxwebûn çalışması demek bir coşku demektir, heyecan demektir, işleri sanatkarane ele almak ve en güzel bir biçimde sonuçlandırmak demektir. Serxwebûn tarzı çalışmak demek; en titiz, en düzgün, en disiplinli çalışmak ve en çekici sonucu ortaya çıkartmak demektir. Serxwebûn her zaman en iyi, en güzel, en doğru, en yararlı olanı bulmak ve yapmak işidir. 30 yıldır bu esas üzerinde gerçekleştiği gibi, 30. yılda da bu temel esaslar üzerinde yayınını sürdürerek özgürlük devriminin önünü aydınlatacağı, halkımıza ve insanlığa değerli hizmetlerini vermeye devam edeceği kesindir.

Bu temelde Serxwebûn kurucuları olan Mazlumların ve Hayrilerin şahsında tüm kahraman şehitlerimizi bir kez daha saygıyla anıyoruz. Onların anılarının yayıcısı ve gür sesi olmaya devam edeceğimizi belirtiyoruz. Önderlik ve şehitler etrafında kenetlenen Kürt halkını, daha güçlü, sağlam ve sonuç alıcı bir özgürlük yürüyüşüne çağırıyoruz.

> "Serxwebûn çalışması demek bir coşku demektir, heyecan demektir, işleri sanatkarane ele almak ve en güzel bir biçimde sonuçlandırmak demektir. Serxwebûn tarzı çalışmak demek; en titiz, en düzgün, en disiplinli çalışmak ve en çekici sonucu ortaya çıkartmak demektir. Serxwebûn her zaman en iyi, en güzel, en doğru, en yararlı olanı bulmak ve yapmak işidir. 30 yıldır bu esas üzerinde gerçekleştiği gibi, 30. yılda da bu temel esaslar üzerinde yayınını sürdürerek özgürlük devriminin önünü aydınlatacağı, halkımıza ve insanlığa değerli hizmetlerini vermeye devam edeceği kesindir"

Sömürgeciliğin son taktiği siyasal islam da başarısız kalmaya mahkumdur

Kürdistan'daki özgürlük mücadelesi birçok gücün egemenlik mücadelesi yürüttüğü coğrafya olan Ortadoğu ve Türkiye ortamında yürütülmektedir. Dünya siyasi dengelerinin kurulduğu Ortadoğu, bugün de mücadelenin çok boyutlu sürdüğü bir yerdir. Bu coğrafyayı yakından etkileyen Türkiye'nin içinde de büyük bir siyasal mücadele sürmektedir. Ortadoğu'daki mücadele Türkiye'deki siyasal durumu doğrudan etkilediği gibi, Türkiye'nin siyasal durumu ve yakın gelecekte alacağı şekillenme de Ortadoğu'yu yakından etkilemektedir. Tüm bunlar da Kürdistan'daki özgürlük mücadelesini yakından ilgilendirmektedir. Kürdistan özgürlük mücadelesi de başta Türkiye olmak üzere İran, Irak ve Suriye üzerinden bütün Ortadoğu'yu etkileyecek güce ulaşmıştır.

Ortadoğu, dünya dengelerinin kurulduğu bir karaktere sahip olduğundan en fazla da ABD ve İngiltere'nin siyasi olarak müdahale ettiği bir yer olmaktadır. ABD ve İngiltere Ortadoğu'da birinci derecede etkin güç olmak isterken, Avrupa Birliği, Rusya, Çin, Japonya ve Hindistan gibi büyük ülkeler de Ortadoğu'yla yakından ilgilenmektedirler. Bir nevi dünyadaki sistem içi güçlerin en fazla çatıştığı yer de Ortadoğu coğrafyasıdır.

Ortadoğu'da sorunlar gerçekten kaotik bir hal almıştır. Bir taraftan beş bin yıllık merkezi uygarlık sisteminin yarattığı sorunların birikimi, diğer taraftan son beş yüz yılda kapitalist modernitenin kendi zihniyetini ve yapılanmasını dayatması sorunları tamamen çıkmaz hale getirmiştir. Öyle ki sistem kendi yarattığı bu sorunlarla boğuşmaktadır. Kuşkusuz yaratanların da sorunu çözmesi mümkün olmadığından sorunlar her gün ağırlaşarak devam etmektedir.

Ortadoğu kültürü modernizme karşı direniyor

Ortadoğu tarihini ve kültürünü kendi çıkarları için kullanmak isteyen bölge güçleri kapitalizmin ulus devlet anlayışının zehirlediği yaklaşımlarla bölgede güç olmayı sürdürmeye çalışmaktadırlar. Her ne kadar bu klasik iktidar bloklarının kapitalist moderniteyle ilişkileri birkaç yüz yıldır sürse de, bu kapitalist modernist yaklaşımlarla beslenerek iktidar olsalar da, bugün küresel kapitalizmin ihtiyaçlarıyla çelişen bir durum da arz etmektedirler. Beş bin yıllık uygarlığı esas olarak yaratan, yayan bu coğrafya tümden Avrupa'nın, ABD'nin hakimiyetini kabul etme yerine, onunla bir uzlaşmayı yaşamak istemektedir. Bugün hem bölgenin merkezi uygarlığı ve kapitalist sistemi kabul etmeyen, sindiremeyen tarihsel toplumsal güçlerin ABD ve İngiltere'nin başını çektiği modernist dünyayla çelişki yaşaması ve direnmesi söz konusudur hem de kapitalizm öncesi binlerce yıllık merkezi uygarlık sistemine dayanan güçler Ortadoğu'nun güçlü kültürel ve toplumsal yapısını kullanarak ABD ve Avrupa'nın başını çektiği sistemle uzlaşarak işbirlikçi temelde kendi egemenliklerini sürdürmek istemektedirler. Bu uzlaşma temelinde de halklar üzerindeki zulüm ve baskı sürdürme gücü olmaya dün olduğu gibi bugün de devam edeceklerdir. Ortadoğu'da yaşanan gelişmeler, çelişki ve çatışmaları bu çerçevede ele almak daha doğrudur. Ne sadece çelişkiden ne de sadece uzlaşmadan ve işbirliğinden söz ederek Ortadoğu'da yaşanan sorunları izah etmek mümkündür.

Gelinen aşamada ABD'nin başını çektiği kapitalist sistem Ortadoğu'ya tamamen kendi modernist değerlerini benimsetememiş, kendisine laik diyen işbirlikçileriyle bölgede etkin olamayacağını görmüştür. Özellikle de reel sosyalizm ve kapitalist sistem arasındaki dengenin yıkılmasından sonra Ortadoğu'da yeniden bir düzen kurmak ve egemenliğini sağlamak için geçmişte olduğu gibi ağırlıklı olarak laik ve Batı değerlerini benimsemiş kesimlerle bölgedeki etkinliğini sürdüremeyeceğini görmüştür. Çünkü tarihsel ve toplumsal değerleri, islam dini ve değerleriyle birlikte kullanıp kendisine karşı direniş gösteren güç odakları ortaya çıkmıştır. Bunlar üzerinde bir türlü kendi değerlerinin hakimiyetini kılacak biçimde üstünlük sağlayamamaktadır. Bu durum ABD'yi ve sistemi yeni bir durum değerlendirmesi yapmaya götürmüştür. Geçmişte zaten soğuk savaş döneminde Sovyetlere karşı islami kuşak diye bir politika izliyordu. Bu çerçevede kendisiyle ilişkili işbirlikçi belirli islami kesimler ortaya çıkarmıştı. Reel sosyalizmin yıkılışından sonra ortaya çıkan islam söylemiyle Ortadoğu'nun toplumsal değerlerine dayanarak kendisine karşı direnç gösterilmesi karşısında işbirlikçi, ılımlı bir islam politikası stratejisine yönelmiştir.

İslam söylemiyle ortaya çıkan ve bölgenin tarihsel toplumsal değerlerini de kendi çıkarları doğrultusunda kullanan bu siyasal akımları ılımlı işbirlikçi islamla hizaya getirmeyi ve bu temelde bölgede işbirlikçiliği geliştirmeyi önüne koymuştur. Daha doğrusu bölgeyi teslim almanın ilk adımı olarak bunu görmektedir. Yoksa kapitalist modernist değerleri tümden hakim kılmayı esas almaktadır. Kapitalizm; azami kar kanunu ve tamamen tüketim toplumuna dayanan, toplumsal değerleri tümden yıkılmış, bireyciliği körükleyen bir sistemdir. Kapitalist sistem ancak toplumsal değerlerin üzerinde sömürü yaptığı zaman kendisini ayakta tutabilir. Bu açıdan Ortadoğu'nun tarihsel toplumsal değerlerinin etkisinde olan bütün yapıları yıkmayı hedeflemektedir. Bunu bir defada yapamadığından adım adım yapmaya çalışmaktadır. Eski politikalarda ısrar ettiği takdirde tümden kaybedeceğini görmüştür. Çünkü laikçi, tamamen Batı taklitçisi sistemler ayakta kalamamaktadır.

Türkiye bunun en somut örneğidir. Yüz elli yıldır bu konuda hazırlanan, Batı değerleriyle haşır neşir olan Türkiye bile giderek islami söylemli siyasal bir yönde ilerlemektedir. İşte bunun önünü almak için de ılımlı işbirlikçi islam devreye sokulmuştur. AKP aslında bunun sonucu ortaya çıkan bir siyasal akımdır. Bu model aslında her yerde geliştirilmeye çalışılmaktadır. Irak'ta da artık öyle Batı işbirlikçisi, laikçi iktidarlarla yürüyemeyeceğini görmektedir. Laikçi ve açık Batı ajanı haline gelmiş iktidarların hepsinin sonu gelmek üzeredir. ABD ve İngiltere sistemi de alternatifsiz kalmayacağından o zaman işbirlikçi ılımlı islam politikasını sürdürme sisteminin çıkarına olmaktadır. Şu anda aslında Afganistan'da da, Türkiye'de de, Irak'ta da, Mısır'da da bütün islam coğrafyasında yapmak istediği budur. Çünkü başka türlü bu bölgeye girmek, bu bölge üzerinde otoritesini sürdürmek mümkün değildir. Bu açıdan geçmiş dönemde Türkiye'de ya da başka ülkelerde olduğu gibi laikçi, Batıcı siyasal akımlarla bölgede varlıklarını sürdüremeyeceklerini gördüklerinden dolayı esas projesini ılımlı işbirlikçi islam üzerine dayandırmıştır.

Türkiye'de Fetullahçılar buna örnektir. Fetullahçılık tamamen soğuk savaş döneminde komünizm ile mücadele stratejisi içinde şekillenmiştir. Fetullah Gülen komünizmle mücadele derneğinin Erzurum sorumluluğunu yapmıştır. Şimdi de ABD'nin işbirlikçi islam stratejisinin ajanı olarak Türkiye başta olmak üzere bölgede faaliyet yürütmektedir. Kendisini güç yapmak için Saidi Nursi'yi de kullanmaktadır. Bilindiği gibi Saidi Nursi islamın tamamen dogmatik yorumlarla toplumsal ihtiyaçlara cevap vermeyen kimi yanlarına karşı günün ihtiyaçlarına cevap veren değerlendirmelerde bulunan bir ilahiyatçıdır. Ancak bu değerlendirmeleri Ortadoğu'nun tarihsel toplumsal yapısı ve islamın iktidar güçleri tarafından bir devlet ideolojisi haline getirmesini çözülmeyen bir derinliğe de sahip değildir. Öte yandan kapitalist modernist yaşamın bazı yanlarına da kendine göre bazı itirazlar getirmiştir. İslamla ilgili yorumlarda bulunurken Kürt kimliğini de ortaya koyan, Kürtlere haksızlık yapıldığının bilincinde olan bir kişiliğe de sahiptir. Fetullah Gülen, işbirlikçi karakterine Saidi Nursi'nin bazı düşünce ve yaklaşımlarını da alet etmeye çalışmaktadır. Yoksa Fetullah Gülen anlayışının Saidi Nursi'yle alakası yoktur. Saidi Nursi kendi düşüncesini ve yorumlarını Batı'ya ajanlık yapmak, Batı ajanlığını din adına Ortadoğu'ya, Türkiye ve Kürdistan'a sokmak için ortaya atmamıştır. Aksine Batı'nın Ortadoğu ve Türkiye üzerindeki egemenliğinin siyasal ve toplumsal alanda yarattığı sorunları belirli düzeyde görmüş, buna karşı islamın kültürel toplumsal değerlerini ayakta tutma temelinde bir yaklaşım ortaya koymuştur. Zaten Fetullah Gülen zaman içinde Nurcu olarak anılma durumunu da ortadan kaldırarak Saidi Nursi'yi aslında ideolojik ve felsefi olarak saf dışı edip kendi işbirlikçi kişiliğini, tezlerini hakim kılmaya çalışmıştır. Şu anda Türkiye'deki Fetullah Gülen gerçeğini böyle tanımlamak gerekmektedir.

Fethullah Gülen cemaatinin Ortadoğu'da, bütün islam dünyasında gelişmesinin arkasındaki gerçek de ABD'dir. Öyle ABD'den ya da Türkiye'deki MİT'ten, derin güçten bağımsız değildir. ABD'ye bağlı Türkiye'deki derin devletle Fethullahçıların ilişkisi vardır. Fethullah okullarının tüm Ortadoğu'ya, islam dünyasına, Afrika'ya kadar yayılmasının altında böyle bir gerçek vardır. Eğer böyle bir destek olmasaydı, ABD'nin göz yumması olmasaydı Fetullah Gülen okullarının Orta Asya'dan Afrika'nın içlerine kadar yayılması mümkün olamazdı. Bir kere bu gerçeği görmek gerekmektedir.

AKP hükümeti ABD'ye dayanarak iktidar olmuştur

ABD yalnız Türkiye'de değil, Ortadoğu'da bu tür akımları, eğilimleri geliştirmeye çalışmaktadır. Bu nedenle Irak'ta da Afganistan'da da, bütün her yerde kendi politikalarına yakın işbirlikçi islami kesimleri tercih etmektedir. Ancak siyasal islamcı kesimlerin durumu çelişkili bir karaktere sahiptir. Dayandığı toplumsal kesim nedeniyle her an ABD'nin öngördüğü eğilimlerin, akımların etkisinden çıkıp ABD'ye sorun çıkaracak, ABD'nin bölge politikalarını bozacak tutumlara girebilir. Öte yandan Rusya, Çin, Japonya, yine AB içindeki bazı kesimler de ABD'yi ve İngiltere'yi uğraştırmak için bu tür tutumlara destek vermektedirler. Yine Ortadoğu'nun bazı iç dinamikleri de ABD ve İngiltere'nin bölge hakimiyeti karşısında kendi konumlarını korumak açısından bu tür eğilimleri desteklemektedirler. Bu açıdan ABD'nin işbirlikçi siyasal islamcı çevreyle ilişkileri çelişkilidir. Bu da bir yönüdür.

Bu bakımdan ABD zaman zaman ilişki içinde olduğu işbirlikçi islamcı kesimlerle de sorunlar yaşamaktadır. Türkiye on yıllarca, hatta yüz yıldan fazladır hazırlanan bir ülkedir. Bu Batı değerleriyle işbirlikçi islam AKP şahsında buluşturulmuştur. Zaten AKP hükümeti ABD'ye dayanarak, İsrail desteğini alarak Irak müdahalesi öncesi iktidar olmuştu. Buna rağmen AKP yönetiminin çeşitli tutum ve davranışları ABD'nin bölge politikalarını sıkıntıya düşüren, yine İsrail'le çelişkiler yaşayan bir durum ortaya çıkarmıştır. Bu durum ABD'yi de, İngiltere'yi, de İsrail'i de rahatsız etmiştir. Kuşkusuz bu güçleri AKP gibi işbirlikçi bu siyasal islami kesimi yanında tutmak istemektedir. Ama diğer taraftan AKP'nin hem ideolojik hem siyasi yaklaşımlarında rahatsız edici yaklaşımlar vardır. Geçen iki yıllık süreçte ABD, İsrail, İngiltere ve Avrupa'yla Türkiye arasında sorunlar yaşanmıştır. Türkiye; İran ve Suriye'nin desteğini alarak Kürt özgürlük hareketini ezmek istediğinden ABD, İsrail, İngiltere ile sorunları olan bu ülkelerle ilişkilerini geliştirmiştir. AKP'nin özellikle İran'la kurduğu ilişkiler, Irak içinde başta Kürt bölgesine yaklaşım olmak üzere ABD'yi rahatsız eden politikalar içine girmesi Türkiye'nin ABD, İngiltere ve İsrail'le kimi sorunlar yaşamasını beraberinde getirmiştir.

Ancak son zamanlarda Türkiye bu politikaların kendisine zarar vereceğini görmüştür. Davutoğlu'nun bölgedeki sıfır sorunlu politika yaklaşımı herkesi idare etmek isterken herkesle karşı karşıya gelme durumu ortaya çıkarmıştır. Bir nevi dimyada pirince giderken evdeki bulgurdan olma ihtimali belirmiştir. Bu nedenle seçim öncesi açığa vurmasa da ABD, İngiltere ve İsrail'le ilişkilerini düzeltme, yine Irak Kürtleriyle ilişki geliştirme politikasına yönelmiştir. Mevcut durumda geçen dönemde izlediği Arap dünyasına ve İran'a yönelik politikaları bir tarafa bırakarak ABD, İngiltere, İsrail yönüne doğru çark etmeye başlamıştır. Ancak seçimler öncesi bunu açık yapmamaktadır. Nitekim hala söylemde İsrail'le çekişmesini sürdürmektedir. Ancak eskisi gibi sert söylemden kaçınmaktadır. İsrail de bu gerçeği gördüğünden Marmara gemisinden sonra Türkiye'nin yaptığı kabadayılığı adım adım geriletmektedir. Nitekim son Marmara gemisi baskınını meşru ve doğru gören rapordan sonra Türkiye'nin çok cılız tepki göstermesi bunun ifadesidir. İsrail, Türkiye'nin durumunun sıkıştığını ve kendisiyle sorunları düzeltmek istediğini görmüştür. Çünkü Türkiye ancak İsrail üzerinden ABD ve Avrupa'yla nitelikli ilişkilerini sürdürebilir. Yine Kürt özgürlük hareketine karşı tasfiye politikalarını devreye sokabilmek için dış dünyanın desteğini alması gerekmektedir. Bunun yolu da İsrail'le ilişkileri düzeltmekten geçmektedir. Bu açıdan önümüzdeki seçimden sonra Türkiye, İsrail ilişkilerinin bugünkü pürüzlü

durumdan çıkarak iyileşme durumuna gideceğini ön görmek gerekmektedir.

Bu durum son birkaç yıldır Türkiye ile İran arasında gelişen iyi ilişkilerin de eskisi gibi sürmeyeceğini göstermektedir. Her ne kadar Kürt sorunundan dolayı İran'la, bölge ülkeleriyle daha iyi ilişkiler sürdürmek istese de, aslında görüntüde böyle olsa da, alttan alta İran-Türkiye ilişkilerinin eski durumunu kaybedeceğini ve aradaki mesafenin açılacağını söylemek gerekmektedir. Çünkü Türkiye Kürt özgürlük hareketinin direnişi karşısında zorlanmış ve ABD, İsrail ve İngiltere'nin istediği doğrultuda bir politik mecraya girmek zorunda kalmıştır. Ya Kürt halkıyla sorunu demokratik temelde çözecek, bu temelde Türkiye'nin demokratikleşmesi sağlanarak kişilikli bir politika izleyecektir ya da Kürt sorununu demokratik temelde çözüp kendisini güç yapmadığı taktirde dış güçlerle işbirliğine dayanan politika yapmaktan başka seçeneği kalmayacaktır. Şu anda Türk devleti Kürt sorununun demokratik çözümü temelinde iradeli bir Türkiye olma, bölge ve dünya politikalarını bu temelde etkileme biçimindeki seçenek yerine, dış güçlerin desteğini alarak Kürt özgürlük hareketini ezme biçimindeki klasik politikayı tercih etmiştir. Bu aslında uluslararası güçlerin Türkiye ve Ortadoğu'ya dayattığı politikadır. Zaten bu nedenle Kürt sorununun çözümünü istemiyorlar. Kürt sorununun çözümsüzlüğü üzerinden Türkiye'yi de, bölge ülkelerini de teslim almaya çalışıyorlar. Türkiye'de de iradeli, demokratik bir güç ortaya çıkmadığı için dış güçlerin bu politik yönlendirmesi dün olduğu gibi bugün de sürmeye devam etmektedirler.

"Türkiye'deki iktidar blokları için esas kaygı Kürtleri Türk uluslaşması ve Türkiye içinde eritmektir. Özellikle yüzlerce yıl imparatorluk kurmuş bir siyasal gerçeklik söz konusudur. Türk toplumu da şovenist ve yayılmacı bir zihniyetle eğitilip şekillendirilmiştir. Türk egemen sınıfı yüzlerce yıllık bu iktidar zihniyetinin sonucu Kürtleri eriterek kendini bölgede, büyük bir coğrafya üzerinde güç yapmayı düşünmektedir"

Halklar nefes alamayacak duruma gelmişlerdir

Ortadoğu'da halkların özgürlüğünü ve demokrasisini geliştiren ekonomik, sosyal sorunlarına çözüm bulan hükümetler, siyasal yapılar olmadığı için Ortadoğu halkları hem binlerce yıllık merkezi uygarlığın despotik yönetimleri altında hem de kapitalist modernitenin birkaç yüzyıllık bölge egemenliği altında inim inim inlemektedir. Halklar gerçekten nefes alamayacak duruma gelmişlerdir. Özellikle de Batı'ya dayanan modernist iktidarların durumu daha da kötüdür. Bunlar tamamen Batı dünyasının modernist maskelerini de takarak halklar üzerinde tam bir ceberut devlet rolüne bürünmüşlerdir. Aslında bu yeni ulus devletçikler klasik ceberut devlet zihniyetini, Sümer ve Mısır despotluğunu, Ortadoğu gericiliğini yeni biçimde sürdürmektedirler. Bu duruma halkların tahammülü kalmamıştır. Tunus'taki halk ayaklanması bunun sonucudur. Ağırlıklı olarak spontanedir. Sırtlarındaki bu iktidarları kaldıracak takatleri kalmamıştır. Gerçekten Ortadoğu'daki Arap hükümetleri halkların üzerinde yük haline gelmişlerdir. Ama halkçı, devrimci, demokrat bir alternatifleri de yoktur. Şu anda klasik Batıcı, laik, seküler, modernist yüzlü iktidarların ömrünü tamamladığı, ama bunun yerine de halkçı, demokratik alternatifler olmadığı için yine siyasal islamcı akımlardan herhangi birinin iktidara geleceği bir süreç yaşanmaktadır. Hiç kimse Tunus'taki ayaklanma sonucundan demokratik özgürlükçü bir iktidar beklememelidir. Ya yine Batı'nın desteğiyle laikçi, iktidar blokları bir süre daha ömrünü uzatmak isteyecektir –ki bu zayıf bir ihtimaldir– ya da siyasal islamcıların herhangi bir versiyonu Tunus'ta hakim olacaktır.

Eğer laikçi, modernist, oryantalist zihniyetten etkilenen iktidarlar dışında yeni bir alternatif gelişmezse, Ortadoğu halkları Batı'nın laikçi, modernist iktidarları yerine yine modernizmle şerbetlenmiş siyasal islamcı iktidarlardan birisiyle yönetileceklerdir. Bu bakımdan Tunus'taki ayaklanmadan bugünden yarına halkçı bir çözüm ortaya çıkması mümkün değildir. Ama bu ayaklanma bir tarihsel değer olarak, birikim olarak gelecekteki demokratik, özgürlükçü siyasal mücadeleler için bir zemin olacaktır. Günümüz açısından ise Tunus'taki iktidarın yerini başka bir despot, başka bir otoriter rejim alacaktır.

Ortadoğu toplumsal yapısı ve siyasal gerçekliği açısından tek doğru ve kalıcı alternatif Önder Apo'nun ortaya koyduğu demokratik modernite anlayışıdır. Demokratik modernite anlayışı hem Batı'nın modernist, laikçi, pozitivist eğilimine karşıdır, hem de iktidarcı, devletçi ve modernizmin başka bir yüzü olan siyasal islamcı rejimlere alternatif olacak bir karaktere ve güce sahiptir. Önder Apo'nun demokratik modernite olarak ifade ettiği yaşam projesi; halkların tarihsel toplumsal değerlerini dikkate alan, bu değerlerle çatışmayan, aksine bu değerlerin dogmatik, gerici yanlarını atıp içindeki tarihsel toplumsal değerlerin ahlaki politik yanlarını alarak özgün bir demokratik özgürlükçü siyasal alternatif önermektedir. Ancak Önder Apo'nun ortaya koyduğu alternatif geliştiğinde Ortadoğu halkları mevcut modernist laikçi ya da modernizm şerbetli siyasal islamcı rejimler altında yaşamaktan kurtulacaktır. Birinin yerine diğerini tercih etme döngüsünden, durumundan çıkacaktır. Bunun da sağlanması açısından Önder Apo'nun ideolojik ve teorik düşüncelerinin Ortadoğu halkları içinde yaygınlaşması ve alternatif bir siyaset haline gelmesi gerekmektedir. Bu yapılamadığı takdirde Ortadoğu halkları önümüzdeki on yıllarda da bu iki despot ve sömürücü rejimlerden birisiyle yönetilmek zorunda kalacaktır.

Mevcut durumda Türkiye ile ilişki içinde olarak kendisini yaşatmaya çalışan İran, Türkiye'nin tutumunu netleştirmesi karşısında giderek zorlanacaktır. Böyle bir durumda kendi varlığını geçmişte olduğu gibi bölgenin istikrarsızlığı üzerinden sürdürmeye çalışacaktır. Bu açıdan İran'ın Afganistan ve Irak gibi yerlere daha fazla müdahale etmesi beklenebilir. Bu alanlarda ABD ile daha fazla sorun yaşayabilir. Bu ortamda İran Kürt özgürlük hareketine karşı düşmanlığı bir tarafa bırakmadan kimi taktik yaklaşımlarla Kürt özgürlük hareketiyle çatışmanın dozajını düşürmek isteyebilir. Ancak Türkiye'yi de karşısına almayan politikaları sürdürmeye devam edecektir. Öte yandan Kürt düşmanlığı konusunda Türkiye ile ortak politikalar üretme yolunu da her zaman açık tutacaktır. Son zamanlarda yaptığı idamlar aslında Türkiye'yi yanında tutma politikasının bir parçasıdır. Bu idamlarla Türkiye'ye "senin Kürt özgürlük hareketine karşı mücadelede başarılı olman için ABD'ye, İsrail'e, Güney Kürdistan'a değil de bana ihtiyacın olacaktır, benimle olursan bunu başarırsın" mesajı vermektedir. İran'ın yaptığı son idamlar kesinlikle politik idamlardır. Kuşkusuz PJAK'ı sıkıştırma yaklaşımları da vardır. Kürt özgürlük hareketinin Türkiye ile yaşadığı gerilimi de görerek kendilerine göre bu idamları bir şantaj olarak kullanmaktadır. Ama İran'ın Kürt özgürlük hareketi karşısındaki pozisyonunun zayıflayacağını görmek gerekmektedir.

Kuşkusuz Türkiye'nin İran'la ilişkilerini sınırlayarak ABD, İngiltere, İsrail ve Avrupa cenahına doğru kayması bir yönüyle de Güney Kürdistan hükümetini Kürt özgürlük hareketine karşı kullanma politikası olarak ele almak gerekmektedir. Son iki yıldır Türkiye'nin Güney Kürdistan hükümetiyle ilişkileri soğumuştur. Güney Kürdistan üzerindeki etkisi azalmıştır. Bunun sonucu da Güney Kürdistan'la Kürt özgürlük hareketi arasındaki ilişkilerde de bir yumuşama, bir iyileşme ortaya çıkmıştır. Daha doğrusu Türkiye'nin ABD, İngiltere, İsrail ve Avrupa ile yaşadığı sorunlar; Güneyli Kürtlerin Kürt özgürlük hareketine karşı olumsuz yaklaşımlarını belirli düzeyde bırakmalarına neden olmuştur. Ama önümüzdeki dönemde Güneyli güçlerin Türkiye'nin ABD, İsrail ve İngiltere'yle ilişkileri geliştirmesiyle birlikte Kürt özgürlük hareketiyle arasında yeni sıkıntıların ortaya çıkmasını beklemek gerekir. Bu açıdan önümüzdeki dönem Kürt demokratik kamuoyunun daha duyarlı olması gerekmektedir. Uluslararası güçlerin ve Türkiye'nin baskısı sonucu Güneyli siyasi güçlerin Kürt özgürlük hareketine karşı olumsuz tutumun önüne geçmek ancak Kürt demokratik kamuoyunun duyarlılığıyla gerçekleşebilir. Son yıllarda bir Kürt demokratik kamuoyu ortaya çıkmış bulunmaktadır. Güney Kürdistan'da eskiden olduğu gibi sadece KDP ve YNK'nin istediği politikalar yürümemektedir. Artık Güney Kürdistan'da, ve tüm Kürdistan'da siyasal karar vericileri, Kürt siyasi hareketlerini etkileyen bir Kürt kamuoyu ortaya çıkmış bulunmaktadır. Bu açıdan önümüzdeki dönemde Kürt kamuoyunun, Kürt aydınlarının KDP ve YNK başta olmak üzere tüm Güneyli güçlerin Türkiye'nin ABD ve İsrail'le ilişkilerini yeniden düzeltmesi sonucu Kürt özgürlük hareketine karşı olumsuz tutum içine girmelerinin önüne geçmek için ağırlıklarını koymaları gerekir. Özellikle de bir Kürt konferansının toplanarak herhangi bir Kürt siyaseti hareketinin Kürt halkının dört paçadaki çıkarını zedeleyecek tutumlar içine girmesinin önüne geçmesi gerekmektedir.

Ulusal kongre bu açıdan gereklidir ve daha da önemli hale gelmiştir. Ancak Güneyli güçler ABD, İngiltere, İsrail, Türkiye ve çeşitli güçler böyle bir ulusal kongreden rahatsız olacağından şimdiye kadar ulusal kongrenin toplanması açısından bir çaba içine girmediler. Anlaşılıyor ki Güneyli güçler Kürt özgürlük hareketi ve Kuzey Kürtleri açısından olumlu olacak bir ulusal kongre toplamaya yanaşmak istemiyorlar. Ancak koşullar oluşur da PKK'nin geriletilmesi söz konusu olursa, PKK'nin etkisiz olduğu, geriletildiği bir ulusal konferans düşünmektedirler. Bu durum da gösteriyor ki Güneyli siyasi güçler aslında bütün Kürt halkının ve ulusal güçlerin çıkarları açısından değil, olaylara kendi çıkarları açısından bakmaktadırlar. Aslında bu durum sadece Güneyli siyasal güçler açısından değil, tüm Kürdistan parçaları açısından da tehlike arz etmektedir. Kuzey Kürdistan'da Kürt özgürlük hareketi zayıfladığında bütün parçalarda Kürtlerin eli zayıflayacaktır. Her ne kadar Güneyli güçler ABD, İngiltere ve İsrail bizi destekler, varlığımızı korur deseler de bu büyük bir yanılgıdır. Siyasal gelişmelerin, siyasal süreçlerin nasıl evrileceğini bugünden yarına kimse belirleyemez. Bu açıdan iç dinamiklere dayalı bir güvence ortaya çıkarmak, özellikle de tarihte hep dış güçlerin ihanetiyle karşılaşmış Kürtler için bir zorunluluk olmaktadır. ABD, İngiltere, İsrail her an bölgedeki çıkarları gereği Kürtlere sırt çevirebilirler. Bunun görülmesi gerekir. Ancak özellikle Güneyli siyasal güçler açısından dünya ve Ortadoğu gerçeğini doğru değerlendirmede zayıflıklar yaşanmaktadır.

KDP, YNK, daha doğrusu Güney Kürdistan'daki siyasal elit o kadar dar ekonomik ve siyasal çıkarlara bulaşmışlardır ki, bu ekonomik ve siyasi çıkarlar onları o kadar esir etmiştir ki bütün parçaların ulusal demokratik çıkarlarını düşünen bir ufka sahip değildirler. Öyle ki kapitalizmin "nimetlerinden" de kendilerine göre yararlanmışlar. Bu açıdan rahatlarını bozacak her şeyden de uzak duracaklardır. Bu nedenle önümüzdeki dönemde Güney Kürdistan'daki siyasal güçlerin Kürt özgürlük hareketiyle ilişkilerinin daha sancılı bir sürece gireceğini söylemek gerekir. Nasıl ki son iki yılda bu ilişkilerde yumuşama ortaya çıkmış, bu yönüyle iyimserlik artmışsa, önümüzdeki dönemde özellikle de Türkiye'deki genel seçimlerden sonra AKP'nin bölge politikalarıyla birlikte mevcut Güneyli güçlerle Kürt özgürlük hareketi arasındaki ilişkilerin olumsuz yöne doğru evrilmesi ihtimal dahilindedir. Bütün aydınların, Kürt kamuoyu ve yurtseverlerin de bunu görerek duyarlı yaklaşmasında fayda bulunmaktadır.

Ortadoğu'da çelişki ve çatışmalar sürecek

ABD'nin bölgeye müdahalesinden sonraki süreçte bir geçiş aşaması yaşanmaktadır. 20 yıldır Ortadoğu'da süren bu geçiş aşaması önümüzdeki yıllarda göreceli bir siyasal statükonun kurulmasına doğru evrilecektir. Şu andaki siyasal ilişkiler giderek göreceli bir statükonun oluştuğu, siyasal safların belirlendiği bir duruma sonuçlanacaktır. Bu süreç hızlanmış bulunmaktadır. Hatta önümüzdeki dönemde bu geçiş sürecini tamamen yeni statükonun oluştuğu bir duruma kavuşturmak için bölgedeki siyasal aktörlerin son kozlarını oynayacakları, bu nedenle de belirli bir süre daha sert çatışmaların, müdahalenin gerçekleşeceği bir dönem de ufukta gözükmektedir. Tabii bu durum öyle uzun süreli olmayacaktır. Daha keskin, ama giderek herkesin konumunun, gücünün belirlendiği bir çekişme ve çatışma sürecini ifade etmektedir.

Türkiye de benzer bir yeniden yapılanma, yeni dengelerini, yeni statükosunu arama süreci yaşamaktadır. Türkiye'de 1920'lerin başında I. Dünya Savaşı'ndan sonra kurulan dengeler soğuk savaşın sonra ermesiyle birlikte yeni bir duruma evrilmiştir. Dış güçlerin desteği ve Kürtlerin üzerindeki kültürel soykırım temelinde oluşmuş Türkiye'deki iktidar bloğu bir taraftan soğuk savaş döneminin cepheden savaş dönemlerinin son bulması, diğer taraftan da Kürt özgürlük hareketinin Türkiye'deki klasik iktidar bloklarına karşı yürüttüğü mücadele sonucu Türkiye yeni siyasal dengeler arayışı içine girmiştir. Türkiye siyaseti ve tüm kurumlarıyla birlikte sağcısıyla, solcusuyla, islamcısıyla Kürtler üzerindeki egemenliği ve kültürel soykırımı normal gören, Misak-ı Milli sınırları içinde tek dil, tek millet, tek devlet, tek bayrak yaratma stratejisi temelinde şekillenmiştir.

Türkiye'deki iktidar blokları için esas kaygı Kürtleri Türk uluslaşması ve Türkiye içinde eritmektir. Özellikle yüzlerce yıl imparatorluk kurmuş bir siyasal gerçeklik söz konusudur. Türk toplumu da şovenist ve yayılmacı bir zihniyetle eğitilip şekillendirilmiştir. Türk egemen sınıfı yüzlerce yıllık bu iktidar zihniyetinin sonucu Kürtleri eriterek kendini bölgede, büyük bir coğrafya üzerinde güç yapmayı düşünmektedir. Türkiye'deki iktidar eliti demokratikleşmediği için, demokratik zihniyete kavuşmadığı için halkların kardeşliği, demokratik birliği içinde güç olmayı değil de ulus devlet zihniyetinin zehirlemesiyle de birlikte Kürtleri eriterek, Kürdistan'ı Türk uluslaşmasının yayılma alanı haline getirerek bölgede güç olmayı hedeflemektedir. Bu nedenle Batıcı, laik, asker-sivil bürokrasisi Kürt özgürlük hareketi karşısında yaşadığı zorlanma sonucu geçmişte devlet dışında tuttuğu siyasal islamcılarla uzlaşarak, onları da yanına alarak Kürtleri yalnızlaştırıp hedefine ulaşmayı düşünmektedir. İlk başta 2007'de Yaşar Büyükanıt-Erdoğan, daha sonra da İlker Başbuğ-Erdoğan görüşmesiyle taktik bir uzlaşma biçiminde gelişse de 29 Mart seçimlerinden sonra siyasal islamcılarla klasik iktidar blokları arasında Kürt özgürlük hareketini ezme temelinde tam bir uzlaşma yaşanmıştır. Siyasal islamcıların Kürt özgürlük hareketinin tasfiyesi temelinde devlet içine kabul edileceği, devlet içine alınmasının önündeki engellerin kaldırılacağı, bu temelde siyasal islamcıların devletin başta gücü olacağı bir süreç başlamıştır. Tabii siyasal islamcıların devlet içine alınmasının koşulu Kürt özgürlük hareketini tasfiye etmedir. Bu temelde ilk başlarda düşünüldüğü gibi taktik olarak değil, Türkiye'nin siyasal islamcıları içine alan bir devlet yapılanması çerçevesinde bir uzlaşmanın sağlandığını görmek gerekmektedir.

Kuşkusuz siyasal islamcı kesimlerle klasik iktidar blokları arasında, yine geçmişte klasik iktidar blokları içinde yer alan çevrelerle AKP arasında bir mücadele sürmektedir. Bu mücadele esas olarak siyasal islamcıları sistem dışından tutma mücadelesi değil de, siyasal islamcıların Kürt özgürlük hareketini tasfiye ettiği koşullarda devlet içinde ne düzeyde yer alacağı mücadelesidir. Siyasal islamcılar daha başat güç olmak istiyorlar, etkili olmak istiyorlar; diğer iktidar bloklarını ellerinden geldiğince geriletmek istiyorlar. Diğer iktidar blokları ise siyasal islamcılarla yaptığı bu uzlaşma çerçevesinde kendi konumlarını güçlü tutmak, siyasal islamcıların devleti tümden ele geçirdiği bir siyasal dengenin oluşmasını engellemek istiyorlar. Yani bu yönüyle yaşanan mücadeleyi –Kürt özgürlük hareketini tasfiye etme rolünü oynadığı takdirde– siyasal islamcıları devlet dışında tutma değil, siyasal islamcılarla klasik iktidar bloklarının bu devlet içinde ne oranda yer alacakları, kimin ne kadar yer bulacağı biçimindeki yeni dengeleri sağlama çekişmesi ve çatışması olarak değerlendirmektedir.

Önder Apo ve Kürt özgürlük hareketi 29 Mart seçimlerinden sonra seçim sonuçlarını dikkate alarak belki demokratik çözüm yönünde adım atılır düşüncesiyle tek taraflı eylemsizlik kararı almıştı. Ancak Önder Apo, devletin Kürt sorununun demokratik çözümünü değil de, siyasal islamı sistem içine alarak, siyasal islamla köklü bir uzlaşma içine girerek Kürt özgürlük hareketini tasfiye etme politikası izlediğini, AKP'nin de Kürt özgürlük hareketini tasfiye etme üzerinden kendisini devlet içine yerleştirme çabası içinde olduğunu görünce diyalog ve müzakere yöntemiyle sorunu demokratik

temelde çözme koşullarının olmadığını görmüştür. Türk devletinin bu tasfiye politikası karşısında Kürt halkının direnişten başka çaresi kalmadığı kararına varmıştır. Nitekim Önder Apo bunun sonucu Kürdistan'daki durumu Fransız ve Rus Devrimlerine benzetmiş, AKP'nin çözümden yana olmadığını ortaya koymuştur. 2009'un sonunda özellikle de Barış Gruplarının gitmesi karşısında Türk devletinin ortaya koyduğu tutum devletin bir demokratik çözüm projesi değil, bir tasfiye politikası olduğunu netleştirmiştir. Zaten bu politikanın önündeki engelleri kaldırmak açısından demokratik siyasal alana tam bir siyasal soykırım dayatılmıştır. Böylece Kürt özgürlük hareketi zayıflatılıp öngördükleri tasfiye politikası, yeni Kürt politikası ya da Kürtlerin yeniden siyasi egemenlik ve kültürel soykırım altına alındığı devlet politikası Kürtlere kabul ettirilmek istenmiştir. Kürt Halk Önderi bu durum karşısında Kürt özgürlük hareketinin önüne "ya bu tasfiyeyi kabul ederler ya da direnirler" biçiminde bir perspektif koymuştur. Bunun sonucu 2010 baharında Kürt halkı "Ya demokratik çözüm ya görkemli direniş" sloganıyla Türk devletinin tasfiye politikalarına karşı tavrını ortaya koymuştur. Ne var ki Türk devleti Kürt halkının ve Kürt özgürlük hareketinin ya demokratik çözüm ya görkemli direniş yaklaşımı karşısında tasfiye politikasında ısrar etmiştir. Önder Apo, üçüncü dönem dediği diyalog ve müzakereyle demokratik çözüm arama sürecinden çekildiğini, artık bundan sonraki sorumluluğun Kürt özgürlük hareketinde olduğunu, Kürt halkının özgürlük hareketi açısından dördüncü dönem başladığını, bu dönemin de ulusal varlığını koruma ve özgürlüğünü sağlama süreci olduğunu belirterek Kürdistan'da yeni bir mücadele süreci başlatmıştır.

AKP derin devletle yaptığı uzlaşma ve sözde demokratik açılım adı altında kimi liberal ve kendine demokratik diyen çevreleri yanına alarak Kürt özgürlük hareketine karşı yürüttüğü psikolojik savaşın sonuç alacağını düşünmüştür. Bir taraftan böyle bir tasfiye saldırısı yürütürken, diğer taraftan demokratik siyasete yönelik saldırılarla Kürt özgürlük hareketini mücadele edemez duruma getireceğini hesaplamıştır. Bu nedenle Önder Apo'nun ve Kürt özgürlük hareketinin "Ya demokratik çözüm ya görkemli direniş" biçimindeki yaklaşımını bir şantaj, bir tehdit olarak değerlendirmiş ve ciddiye almamıştır. Ne var ki Kürt özgürlük hareketinin 31 Mayıs'tan itibaren yeni bir direniş başlatması ve bunun yarattığı sonuçlar Türkiye'yi sarsmıştır. Gerillanın direniş gösterebileceği, Türk devletinin gerilla karşısında başarılı olamayacağı bir daha ortaya konulmuştur. Her ne kadar komuta anlayışında ve savaş tarzında kimi yanlışlıklar olsa da, beklenen sonuçlar tümüyle alınmamış olsa da, gerilla eylemlerinin sarsıcı olduğu ve Türkiye'yi sarstığı tartışmasız bir gerçektir.

Bunun yanında Kürt özgürlük hareketinin hazırlık yaptığı ve belirli bir hazırlıktan sonra ilan etmek istediği Demokratik Özerklik de daha gündeme gelir gelmez tüm Kürt halkı tarafından sahiplenilmiştir. Kürt halkı aslında Demokratik Özerkliği sahiplenerek AKP politikalarının kabul edilemeyeceğini, artık statüsüz yaşayamayacağını, Demokratik Özerklik statüsü için her türlü direnişi göze alacağını ortaya koymuştur. Bunu, 2010 yazında Demokratik Özerkliğe sahiplenme serhildanlarıyla göstermiştir. Her ne kadar gerilla direnişiyle serhildanlar örgütlü, paralel, birbirini tamamlayan biçimde gelişmemiş olsa da gerillanın ve serhildanın ortaya çıkardığı sonuçlar Türk devletini şaşkına çevirmiştir.

Referanduma doğru giderken AKP hükümeti telaşa kapılmıştır. Bunun sonucu Önder Apo'nun yanına eylemsizlik kararı alınması için heyetler göndermiştir. Önder Apo her zaman kendisinin üçüncü dönem konumunda olduğunu, savaş verme konumunda bulunmadığını, üçüncü dönemden çekilmesinin devlet ve hükümet tarafından anlamsız hale getirilmesi nedeniyle gerçekleştirdiğini belirtmiştir. Bu nedenle kendisine heyetler geldiğinde demokratik çözüm şansını bir daha denemek için 12 Eylül referandumu öncesi eylemsizlik ilan edilmesini istemiş, hareketimiz de buna uymuştur. Belki AKP referandumda istediği değişiklikleri geçirmiştir, ama referandum sonuçları aslında devletin ve AKP'nin istemediği biçimde sonuçlanmıştır.

Referandum yeni bir anayasa zorunluluğunu göstermiştir

12 Eylül referandumu aslında bir yönüyle de 12 Eylül anayasanın meşruiyetinin kaybolduğu, artık bu anayasayla Türkiye'nin yönetilemeyeceği düşüncesinin toplumda yaygınlaştığı bir kampanya süreci olmuştur. Her ne kadar AKP belirli değişikliklerle anayasaya yeni bir yüz kazandırmak istese de 12 Eylül referandumuyla birlikte yapılan değişiklikler de dahil mevcut anayasa Türkiye toplumu açısından meşruiyeti kalmayan bir anayasa haline gelmiştir. Başta Kürtler olmak üzere Türkiye toplumu açısından değişmesi gereken bir anayasa olduğu düşüncesi ağır basmıştır. AKP bile referandum öncesi "biz de bu anayasayı yetersiz görüyoruz, tümünün değiştirilmesi gerekir, ama şu anda bu kadarını değiştiriyoruz" demiştir. Tabii AKP'liler bunu derken birçok temsilcisi üç madde dışında diğerlerinin değişmesinden biz de yanayız diyerek nasıl bir anayasa öngördüklerini dışa vurmuşlardır. Yetmez, ama evetçiler de, biz bazı kurumların değişmesi nedeniyle evet diyoruz diyerek 12 Eylül anayasası yerine yeni bir anayasa yapılması gerektiğini söylemişlerdir. Hayır diyenler de, biz mevcut bu anayasayı kabul ettiğimiz için değil, AKP'nin değişikliklerini kabul etmediğimiz için hayır diyoruz diyerek mevcut anayasayı reddettiklerini söylemişlerdir. Hayırcılar içinde yer alan sol gruplar ise zaten önceden beri 12 Eylül anayasasını kabul etmediklerini ortaya koymuşlardır.

Kürt halkı ise ne değişiklikleri, ne 12 Eylül anayasasını kabul ettiğini, mevcut anayasanın Kürtler açısından siyasi meşruiyeti kalmadığını ortaya koymuştur. Nitekim Kürdistan'da yüksek oranda boykot çıkmıştır. Bu boykot oranı mevcut anayasaya dayalı siyasal sistemi reddetme anlamına geldiği gibi, Demokratik Özerkliği onaylama olarak tarihteki yerini almıştır. Hem Türkiye toplumundaki yeni anayasa yapılması isteği hem de Kürtlerin bu anayasaya ve onun dayandığı sisteme karşı gösterdiği tutum mevcut anayasanın toplum üzerindeki etkisini ortadan kaldırmıştır. Yeni bir anayasa yapılmasını, yeni bir anayasaya dayanarak yeni bir Türkiye'nin ortaya çıkarılması ihtiyacı doğmuştur. Hatta toplum açısından yeni bir anayasa demokratik bir anayasa olmalıdır ve bu anayasa Türkiye'nin başta Kürt sorunu olmak üzere köklü sorunlarını çözmelidir.

12 Eylül anayasası AKP'nin istediği sonuçları doğurmadığı gibi, devlet ve AKP açısından da yeni bir durum ortaya çıkarmıştır. Devlet de AKP de 12 Eylül referandum öncesi kampanyanın aldığı boyut ve 12 Eylül referandumundan çıkan sonuçlarla birlikte artık bu anayasanın Kürtler üzerinde, demokrasi güçleri üzerinde egemenlik kuramayacağını, otorite kurmayacağını görmüşlerdir. Bir nevi 12 Eylül referandumu devlete ve AKP'ye de yeni bir anayasa yapılması gerektiği zorunluluğunu göstermiştir. Kuşkusuz AKP ya da AKP ile uzlaşan devletin derin güçleri yeni bir anayasa derken aslında toplumdaki bu yeni anayasa fikrini kendi düşündükleri yeni bir siyasal sistemle tamamlamak yönündedir. Yani onların da yeni bir anayasa yapılması ihtiyacı olduğunu gördüklerini düşünüyoruz. AKP için de, Türkiye'deki derin devlet için de bu ihtiyaç ortaya çıkmıştır. Kürtler ve demokrasi güçleri üzerinde yeni bir egemenlik yürütmek istiyorlarsa bunu ancak yeni bir anayasa yaparak gerçekleştirebilirler. Bazı kırıntılarla iç ve dış güçleri yanlarına çekerek yapacakları yeni anayasayla yeni bir meşruiyet kazanmayı kendileri açısından da gerekli görmektedirler. Bu açıdan AKP ve derin güçler yeni bir anayasa istiyor mu istemiyor mu tartışması yapmaktan çok, nasıl bir anayasa istiyorlar sorusunun cevabı aranmalıdır. Yoksa yeni bir anayasa yapımına karşı değillerdir.

AKP düşündüğü, Kürt özgürlük hareketini tasfiye etme ve bu temelde yeni Türkiye'yi oluşturma projesi açısından yeni anayasa tartışmalarını seçim sonrasına ertelemiştir. Seçimden önce yeni anayasa tartışmasının toplumda gelişmesini istemiyorlar. Ancak seçimden sonra koşullar kendileri açısından uygun olursa, tabii kendilerinin istediği çerçevede bir anayasa yapma koşulları varsa düşündükleri anayasayı gündeme getirip yapacaklar ve bunu Kürt özgürlük hareketine ve demokratik güçlere dayatacaklardır. Ama demokrasi güçleri ve Kürt özgürlük hareketi güçlenir ve kendi istemleri doğrultusunda bir demokratik anayasayı dayatma gücüne ulaşırlarsa tabii ki o zaman böyle bir anayasanın yapılmaması konusunda AKP de devlet de direnç gösterecektir. 12 Eylül referandumundan sonra ortaya çıkan yeni durumu hem anayasa açısından hem de Türkiye siyaseti açısından böyle değerlendirmek gerekmektedir.

Önder Apo, Türk devletinin Kürt özgürlük hareketi karşısındaki sıkışmasını demokratik çözümle sonuçlandırmak için mevcut görüşmeleri değerlendirmeye çalışmıştır. Referandumdan önce eğer AKP adım atmazsa eylemsizliğin sona erebileceğini söylemiştir. Bunun sonucu referandumdan sonra heyetler tekrar İmralı'ya gitmişlerdir. Giden heyet, önderlikle yaptıkları tartışma sonucu yeni bir anayasa yapılacağını, bu çerçevede bir anayasa komisyonunun kurulabileceğini, anayasa konferanslarının yapılabileceğini söylemişlerdir. Önder Apo da bu çerçevede eylemsizliği seçimlere kadar uzatabileceğini belirtmiştir. Ancak AKP hükümeti referandumdan sonra ortaya çıkan havanın etkisiyle yeni anayasa yapma hazırlıklarına başlayacağız demesine rağmen kısa bir süre sonra yeni anayasa tartışmalarını ve hazırlıklarını seçimden sonraya bırakmıştır. Çünkü demokratik bir anayasa projesi yoktur. Demokratik bir anayasa projesi olmadığından, Kürtler üzerinde siyasi egemenlik ve kültürel soykırımı sürdürecek, demokrasi güçlerini de baskı altına alacak biçimde düşündüğü anayasayı da, projesini de kamuoyuna açıklayamayacağından referandum sonrası söylediklerini bir kenara bırakmıştır. Çünkü şu anda yeni anayasa tartışmalarına girse ya gerçek niyetini ortaya koyacaktır ya da seçim öncesi bazı taahhütlerde bulunmak zorunda kalacaktır. Bulunacağı taahhütlerin daha sonra kendisini zor duruma düşüreceğini bildiğinden anayasayı seçim sonrasına bırakmıştır. Son zamanlarda bu konuda çok eleştirilince Tayip Erdoğan "işte biz de halkla birlikte anayasa yapmak istiyoruz, halk yapacak, sadece hukukçular son teknik düzenlemeleri yapacaktır" diyerek toplumdan gelen tepkileri azaltmaya çalışmıştır. Ancak AKP'nin politikası yine seçim öncesi anayasa tartışmalarını gündem dışı tutmak, sadece yeni anayasa yapılacağını söyleyerek toplumu beklentiye sokup böylece yeni anayasa tartışmalarını seçim sonrasına bırakmanın ortaya çıkaracağı olumsuzlukları ve getireceği oy kayıplarını önlemeye çalışmaktır.

Türkiye'de mevcut dengeler her an değişebilir

AKP hükümeti derin devletle anlaşarak devlet içine yerleşmede önemli mesafe almıştır. Birçok kurumu ele geçirmiştir. Ancak hala AKP'nin devlet içindeki yerinin ne olacağı netleşmemiştir. Mevcut dengeler her an değişebilir. Çünkü AKP'nin iktidarına ve devlet içinde yer almasına Kürt özgürlük hareketini tasfiye etme temelinde göz yumulmuştur. Anlaşma bu temeldedir. Eğer AKP'nin Kürt özgürlük hareketini tasfiye etme yeteneği olmadığı görülürse, AKP bu konuda başarısız kalırsa, o zaman AKP'nin, siyasal islamın devlet içinde yer alması çok sınırlı düzeyde kalır. Devlet kuşkusuz Kürtleri tasfiye etmek, Kürtleri yalnızlaştırmak açısından siyasal islamı devlet içine alma stratejisinden vazgeçmez, ama siyasal islamın ya da AKP'nin öngördüğü biçimde devlet içinde yer almasına da izin vermez. Bugünkü konumunu gerileterek devletten dıştalamayan, ama sınırlı bir biçimde devlet içinde yer almasına izin verilen yeni siyasal dengeler durumu ortaya çıkar. Ya da önümüzdeki dönemde Türkiye'deki bu geçiş sürecinin tamamlanmasıyla oluşacak siyasal dengelerde siyasal islamın yeri geriye düşebilir. Bu durum AKP'yi telaşa düşürmüştür.

AKP ve siyasal islamcıları kendileri açısından oluşacak bu tehlikeyi bertaraf etmek ve bugünkü konumlarını daha da geliştirmek açısından Kürt özgürlük hareketine yönelik oyalama politikalarını yeni bir boyuta taşımışlardır. Bu da seçime kadar Kürt özgürlük hareketinin yürüttüğü mücadeleyi engellemek, bir oyalama yapmak ve bu sessizlik ortamından seçimi daha güçlü bir biçimde kazanmak biçiminde planlanmıştır. Özellikle de milliyetçi kesimin desteğini de yanına alarak seçimi güçlü bir biçimde kazanıp seçimden sonra Kürt özgürlük hareketini tasfiye etmeyi hedeflemektedir. Daha doğrusu Kürtler üzerinde siyasi egemenlik ve kültürel soykırıma dayalı yeni bir anayasa temelinde bu tasfiyeyi gerçekleştirmek istemektedir. Bu sadece Kürt özgürlük hareketinin tasfiye edilmesi değil, aynı zamanda demokrasi güçlerinin de gelişmesinin önünü alarak siyasal islamcıların egemenliğinde çok sınırlı, kırıntı kabilinde demokratik hakların olduğu bir Türkiye yaratma projesidir. AKP'nin genel yaklaşımının böyle olduğu görülmektedir.

Önder Apo ve Kürt özgürlük hareketi ise Kürt sorununun kendisini dayattığını, Türkiye'nin demokratikleşmediği taktirde siyasal, sosyal, ekonomik krizlerden kurtulamayacağını gördüğünden sorumlulukları gereği AKP'ye ve devlete Kürt sorununun demokratik çözümünü dayatmaktadır. Bu konuda referandum öncesi AKP hükümetine bir şans daha vermiştir. Yoksa Önder Apo ve Kürt özgürlük hareketi 31 Mayıs'tan sonra AKP'nin ve devletin Kürt sorununda bir çözümü olmadığını, bu nedenle dördüncü dönem denen ulusal varlığını koruma ve özgürlüğünü sağlama mücadelesinin başladığını ve bu çerçevede Demokratik Özerkliğin inşa edilerek demokratik ve özgür yaşamın Kürt halkı tarafından kurulacağını ortaya koymuşlardır. Böyle bir döneme girilmiştir. Ancak dördüncü dönem hamlesiyle gelişen askeri ve siyasi durumun AKP'yi ve devleti belki demokratik bir çözüme zorlar yaklaşımıyla eylemsizlik ilan edilmiştir. Çünkü Türk devleti Kürt özgürlük hareketinin mücadele edemeyeceğini, bunu geliştiremeyeceğini sanıyordu. Ama dördüncü dönemin başlamasıyla belki Kürt sorununu çözmeme, ısrarla tasfiye etme politikasından vazgeçebileceklerini düşünerek böyle bir eylemsizlik sürecine girmeyi uygun görmüşlerdir. Referandum öncesi gerçekleşen eylemsizlik ve bunun uzatılmasını bu çerçevede anlamak gerekiyor.

Son aylardaki gelişmeler göstermiştir ki AKP'nin demokratik temelde Kürt sorununu çözmeye niyeti yoktur. Önder Apo'nun büyük sabırla yürüttüğü İmralı'daki görüşmeleri ise demokratik çözüm doğrultusunda değil, tasfiye doğrultusunda kullanmayı düşünmektedir. Önder Apo İmralı'ya gelen heyetlere her defasında tasfiyenin mümkün olmayacağını, demokratik bir çözümün Türkiye'nin de yararına olacağını, Türkiye'yi Ortadoğu'da güç yapacağını belirterek, makul çözümün ne olması gerektiğini ortaya koyup Türkiye devleti ve hükümetinde bir zih-

niyet gelişimi yaratmaya ve onlara adım attırmaya çalışmıştır. Ama ne var ki bütün bu sorumlu çabalara rağmen AKP hükümeti ve devleti hiçbir adım atmamıştır. Aksine tasfiye politikalarında ısrar edeceğini, seçimden sonra bu tasfiye politikasını daha da boyutlandıracağını duruşuyla, tutumuyla ortaya koymuştur.

Önder Apo'nun müzakere istemi doğru anlaşılmalıdır

Bu durum karşısında Önder Apo 1 Mart'ta durumu yeniden değerlendireceğini belirtmiş, hareketimiz de bu konuda açıklamalar yapmıştır. Bu durum karşısında da hükümet yeniden telaşa kapılmış hem İmralı'ya heyet göndermiş, hem BDP ile görüşmeler başlatarak Kürt özgürlük hareketinin 1 Mart'ta durum değerlendirmesinin ve yeniden direnişe geçmesinin önünü almaya çalışmıştır. Bu görüşmeler sonucu Önderlik yine yumuşak yaklaşım göstererek AKP hükümetine bir son şans tanımaya çalışmıştır. Aslında Önderlik aralık ayının sonunda ortaya koyduğu yumuşak yaklaşımı AKP'yi mevcut yanlış durumdan çıkarmak için göstermiştir. Ne var ki AKP hükümeti bu şansı da doğru kullanmamıştır; mart yaklaşmasına rağmen herhangi bir olumlu adım atmamıştır. Aksine milliyetçi söylemlerle Kürt özgürlük hareketine saldırarak bu söylemler etrafında yeni bir saldırı bloku yaratmaya yönelmiştir.

Önder Apo'nun İmralı'da müzakereleri sürdürmesi doğru anlaşılmalıdır. Zaten çoğu zaman görüşmeler oluyor, ama çözüm yönünde herhangi bir adım yoktur, diyerek görüşmelerin karakterini ortaya koymuştur. Her defasında ise görüşmelere nasıl yaklaşılması gerektiğini göstermek açısından da AKP'nin bir çözüm politikası olmadığını, aksine bir tasfiye politikasını yürüttüğünü özellikle vurgulamıştır. Önder Apo'nun değerlendirmelerinden de anlaşılmaktadır ki yapılan görüşmeler Önder Apo açısından Türkiye toplumunu ve devletini çözüme hazırlamaya yöneliktir. Bunu da bir siyasal mücadele olarak görmektedir. Bu yaklaşım hareketimizin ideolojik, teorik ve siyasal yaklaşımına da uygundur. Eğer demokratik yollardan çözüm olacaksa Kürt sorununun bu yollarla çözülmesi tercih edilmektedir. Kürt özgürlük hareketi burada devletçi bir yaklaşımla çözümü ele almamaktadır. Türkiye sınırları içinde Demokratik Özerklik temelinde Kürt sorununun çözümünü hedeflemektedir. Aslında böyle bir çözüm hem Türkiye'nin demokratikleşmesi hem de Kürt sorununun çözümü anlamına gelmektedir. Kuşkusuz demokrasi ve özgürlükler Kürt sorununun Demokratik Özerklik temelinde çözümüyle bir bütün olarak derinleşmez ve ölçüleri yükselmez. Demokrasi ve özgürlükler konusunda kimi sorunlar devam edebilir. Özellikle toplumun demokratik kurumlaşması, Kürt toplumunun demokratik iradesini güçlü bir biçimde yansıtması esas olarak da Kürt toplumunun kendi kendini örgütlü kılma ve bu örgütlenmesini demokratik konfederal temelde kurumlaşmaya kavuşturması, ancak büyük çabayla gerçekleşebilir. Ama Demokratik Özerklik çözümü Kürt sorununun çözümü açısından kalıcı bir çözümü ifade ettiği gibi, Türkiye'nin demokratikleşmesi açısından da muazzam bir adımı ortaya çıkaracaktır.

Kuşkusuz Türkiye devleti varlığını sürdürecektir. Türkiye'de hala devletçi iktidarcı, sömürücü sınıflar var olacaktır, ama demokrasi güçleri ve Kürt halkı mücadelesiyle demokrasinin alanını genişleterek, devlet ve iktidarın alanını daraltarak özgürlük ve demokrasiyi sürekli derinleştiren bir politika ve çabayı da sürekli kılacaklardır. Önder Apo bu çözümü devlet + demokrasi çözümü olarak da görmektedir. Tabii devlet + demokrasi belirli yönleriyle demokrasi mücadelesinin süreciği bir gerçeği ifade edecektir. Bu açıdan devletle demokrasi güçleri açısından bir gerilim her zaman var olacaktır. Ancak bu gerilim demokratik kurallar ve demokratik mücadele içerisinde, şiddetli çatışmalara yol açmadan sürdürülecektir. Kürt Halk Önderi ve Kürt özgürlük hareketi halkın hem ideolojik olarak haklı olması hem de toplumsal olarak bunun avantajları nedeniyle demokrasi içinde sorunların çözülmesini ve demokratik kurallar içerisinde devletle demokrasi güçleri arasındaki mücadelenin, gerilimin sürmesini esas olarak da özgürlük ve demokrasi güçleri açısından avantajlı görmektedir. Demokratik Özerklik çözümünden sonra da böyle bir demokratik zihniyetle devlet + demokrasi formülüyle özgürlük ve demokrasi anlayışını derinleştirmeye, genişletmeye devam edilececektir.

Ancak Kürt özgürlük hareketi Kürt sorununun demokratik çözümünü böyle bir Demokratik Özerklik projesiyle çözmek isterken, Türkiye'de devlet, siyasal partiler, medya ve birçok çevre böyle bir demokratik çözüme hazır olmadığını ortaya koymuştur. Demokratik Toplum Kongresi'nin Demokratik Özerklik Çalıştayı yapmasından sonra çok sert tepkiler gelmesi, sadece AKP, devlet ve şovenist çevreler tarafından değil, kendisine aydın, demokrat diyen birçok çevrenin bile Demokratik Özerklik projesini aşırı bulması, kabul edilemez bulması Türkiye'de hala gerici bir zihniyetin hakim olduğunu göstermektedir. Kuşkusuz Türkiye toplumu Kürt sorununun çözülmesi, Türkiye'nin demokratikleşmesini istemektedir. Aslında toplum böyle bir çözüme hazırdır. Ancak hala Türkiye'de devlet ve Önderliğin siyasal parti oligarşisi dediği çevreler Kürt sorununun demokratik çözümüne hazır olmadıkları için, daha doğrusu Kürtler üzerinde siyasi egemenlik ve kültürel soykırım politikasını bırakmadıkları için basını da sivil toplum örgütleri de, aydınları da, yazarları da psikolojik terör ve her türlü baskıyla kendi çözümsüz diline ve çözümsüz tutumuna ortak etmektedir. DTK'nın ortaya attığı Demokratik Özerklik projesi en makul çözüm projesini içerdiği halde, Türkiye sınırlarına dokunmadan makul, demokratik talepleri içermesine rağmen bu kadar tepki duyulması, kabul edilemez denilmesi, aslında çözümsüzlükte ısrar etmektir.

Kendine liberal, demokrat, aydın diyen bazı çevreler de demokratik zihniyette olmadıklarını göstermişlerdir. Toplumun tabandan demokratik temelde örgütlenmesinin, Demokratik Özerkliğin içeriğinin Kürtler tarafından tabana dayalı demokratik örgütlenmeyle doldurulmasının, Kürdistan'da otoriter bir rejim kurmak ve diğer toplumsal kesimleri baskı altına almak olduğu biçiminde bir aleyhte kampanya yürütmüşlerdir. Demokratik zihniyette olmadıklarından, Demokratik Özerklik projesinin felsefesi, mantığı ve esası nedir bunu anlamadan; komün ve meclis kelimelerini duyduğunda geçmişteki reel sosyalizmin olumsuz pratiğin benzeriymiş gibi bir saptırmaya gitmişlerdir. Halbuki önder Apo'nun ve Kürt özgürlük hareketinin ortaya koyduğu demokratik kurumlaşma projesi, komünler, meclisler, kooperatifler, akademilere dayanan demokratik kurumlaşma derin ve tam demokrasiyi içermektedir. Sadece bir sınıfa dayalı değil, bütün toplumun örgütlenmesine dayanan, toplumun diğer toplumsal kesimlerini de demokratik kurumlaşma içinde güç yapan bir demokratik kurumlaşma anlayışıdır. Kaldı ki reel sosyalist sistemde taban örgütlenmeleri, komünler, meclisler demokratik merkeziyetçi anlayışla örgütlendiğinden sonunda merkeziyetçi karakteri gereği

otoriter bir rejime dönüşmüştür. Zaten tüm merkeziyetçi yapılar eninde sonunda tabandan, toplumdan koparak, üstte elit bir kesimin yönettiği, hakim olduğu otoriter bir sisteme dönüşür. Reel sosyalizmde de böyle olmuştur. Ama Önder Apo ve Kürt özgürlük hareketi taban örgütlenmelerinin demokratik merkeziyetçi değil de, aksine tabanın söz ve karar sahibi olduğu konfederal bir biçimde bir demokratik örgütlenmeye giderek demokrasinin derinleştiği ve merkeziyetçi, otoriter her türlü eğilimin önünün alındığı bir demokratik sistem önermektedir. Bunu havsalaları almadığından, onların düşüncesi sadece burjuva, üst toplum, egemen sınıfların demokrasisi olduğundan topluma dayalı demokratik kurumlaşmayı kabul etmemektedirler. Aslında demokrasiyi kabul etmemektedirler. Ya da topluma senin demokratik örgütlenme, irade ve güç olma hakkın yoktur; egemenler, üst toplum sana ne kadar hak tanırsa o kadar kullanabilirsin biçimindeki bir zihniyette olduklarından DTK'nın demokratik kurumlaşma, derin demokrasi, kapsamlı demokrasi diyebileceğimiz demokratik konfederal örgütlenme temelinde Demokratik Özerkliğin içeriğinin doldurulması ve Kürt toplumunun böylece güçlü hale getirilmek istemesini anlayamamışlardır. Kuşkusuz bu demokratik kurumlaşmayı kabul edenler bu sistemin içine girebileceklerdir. Burada bir zorlama olmayacaktır. Çünkü sistem esas olarak devlet + demokrasi formülüne dayanmaktadır. Bazıları toplumcu demokratik örgütlenmeleri değil de devletin üst kesimlerinin kendine göre demokrasi anlayışlarının yarattığı siyasal ve toplumsal örgütlenmeleri tercih edebilir. Devlet + demokrasi projesi böyle bir siyasi zihniyet ve demokratik kültür içinde yaşam bulacak bir karaktere sahiptir.

AKP'nin makul bir çözümü düşünmediği açıktır

Kuşkusuz Demokratik Özerkliğin iki boyutu vardır. *Bir;* toplumun kendini örgütleme boyutu. Bu; devletle ilişkilerden bağımsız, devletin demokrasiye duyarlı hale gelerek düşünce ve örgütlenme özgürlüğü çerçevesinde halkın demokratik haklarını kullanmasıyla gerçekleştirilecek bir modeldir. *İkinci* boyutu olan devletle ilişkiler ise devletin Kürt halkının demokratik haklarını ve kurumlarını tanımasına dayanır. Bu çerçevede Demokratik Özerklik, yerel meclislerin ve bu meclis içinden çıkan yönetimlerin tanınmasını ifade eder. Kuşkusuz toplumun demokratik siyasi iradesi ve öz yönetimlerini tanıma anadilde eğitim, kimlik ve kültür özgürlüğü de Demokratik Özerkliğin diğer boyutlarıdır. Özerklik esas olarak da özgünlüğün özgürlüğüdür. Özgünlük ister etnik, dinsel, sınıfsal, cinssel olabilir, farklılıkların özgünlüğünün tanınması özerkliği ifade eder. Ama Türk devleti, AKP hükümeti ve Türkiye'deki aydın ve yazarlar hala farklılığın, özgünlüğün özgürlüğünü, yani özerkliğini anlayacak, kavrayacak, kabul edecek bir zihniyete kavuşmamışlardır. Bu nedenle de Demokratik Özerklik projesi açıklandığında tepki göstermişlerdir. Aslında bu Demokratik Özerkliğe tepki değildir. Kürt halkının taleplerinde, özgürlüğünde ısrar etmesine tepkidir. Kürt halkı AKP'nin, devletin çizdiği sınırlar dışına çıktığı için, devletin verdiği kadarıyla tatmin olmadığı için böyle bir tepkiyle karşılaşmıştır. Bu durum aslında ateşkeslerin, eylemsizliklerin ya da Kürt özgürlük hareketinin makul projelerinin, Kürdistan halkının Türkiye sınırları içinde bir arada yaşama iradesinin anlaşılmadığını, kavranmadığını göstermektedir. Bu makul çözüm yaklaşımı kabul edilmediği müddetçe de bu tür tepkilerin gelişeceği anlaşılmaktadır.

Bu açıdan Demokratik Özerklik projesine özellikle de AKP yandaşı basın tepki göstermiştir. Onlar bu istemlerin kabul edilmeyeceğini vurgulamışlardır. Bu açıkça AKP'nin bir çözüm politikası olmadığını, AKP ve devletin sadece belirli kırıntılarla Kürtleri aldatıp Kürtler üzerinde siyasi egemenliği ve kültürel soykırımı yeni koşullarda sürdürmek istediğinin kanıtıdır. Böyle bir çözüm projeleri olmadığı için de Kürt demokratik hareketinin DTK'nın ortaya koyduğu çözüm projelerini baskı altına almışlardır. Amaç aslında Kürtlerin taleplerini geriye çekmektir. Kürtleri taleplerinden vazgeçirmek ve devletin kabul edeceği düzeyde hak talep etmesini dayatmaya yöneliktir. Dolayısıyla bu baskılar Kürt halkının iradesini kırma, taleplerini geriletme saldırıları olarak anlaşılmak durumundadır.

Kuşkusuz Demokratik Özerklik projesi bütün boyutlarıyla belki daha iyi yansıtılabilirdi, ifade edilebilirdi. Biraz daha tabandan, alttan tartışılarak daha sonra kapsamlı bir biçimde Türkiye toplumuna, Türkiye kamuoyuna sunulabilirdi. Bu yönüyle eksiklikleri olmuş olabilir. Ama ortaya çıkan tepkileri sadece bu eksiklerle açıklamak yanlıştır. Esas olarak tepkileri yaratan eksikler değil, Türkiye'deki AKP hükümetinin, yandaş medyasının çözümsüzlük anlayışıdır. Bununla bağlantılı olarak AKP ile ilişkili olan çeşitli yazarların, kendine liberal diyenlerin AKP'nin politikaları doğrultusunda Demokratik Özerklik projesini olumsuzlamalarıdır. Bu çerçevede bakmak Türkiye gerçeğini anlamak açısından daha doğru olacaktır.

AKP'nin Demokratik Özerklik gibi makul bir çözümü düşünmediği açıktır. AKP'nin, daha doğrusu AKP'nin uzlaştığı derin devletle birlikte düşündüğü tasfiye politikası şöyledir: AKP yine Kürt sorununun çözümünde adım atmayacak; yeni anayasa konusundaki düşüncelerini söylemeyecek, geçmişten bugüne yaptığı gibi bu sorunu çözeceğim demagojisini yapacak, yeni anayasanın seçimden sonra gündeme getirileceğini söyleyecektir. Böylece seçim öncesi toplumda beklenti yaratıp, şu anda bunları yapamıyorum, seçimden sonra yapacağım izlenimi vererek bir seçim daha kazanmayı hedeflemektedir.

AKP tasfiye planına Güneyli güçlerin desteğini almayı hedeflemektedir

Dikkat edilirse bu seçimi kazanması açısından da milliyetçi söyleme sarılmıştır. Çünkü 2007'de Kürdistan'da aldığı oyların önemli bir bölümünü kaybetmiştir. Kürdistan'da belirli oylar dışında fazla oy alamayacağını da görmüştür. Bu nedenle esas olarak da Türkiye'deki milliyetçi kesime, tabana seslenerek, kuşkusuz Kürdistan'da da alabildiği kadar oy alarak yeniden iktidar olmayı hesaplamaktadır. Eğer güçlü bir iktidar olursa, demokrasi güçleri ve Kürt özgürlük hareketi karşısında kendi konumunu güçlü hissettiği anda yeni bir anayasa çalışması gündeme getirecektir. Bu anayasa Kürt sorununu demokratik temelde çözecek, Türkiye'yi demokratikleştirecek bir anayasa olmayacaktır. Belirli kırıntılarla, bazı maddelerdeki değişikliklerle gerçekleştireceği bir anayasa olacaktır. Kürt halkının kimlik özgürlüğünü ve varlığının tanınması talebini anayasal vatandaşlıktaki kimi sivri uçları törpüleyerek boşa çıkarmaya çalışacak. Kültür ve dil özgürlüğünü ise belirli bireysel haklar çerçevesinde ele alacak. Bu yönlü anayasada kimi maddelerde değişiklik yapacak. Demokratik Özerklik talebini ise ademi merkeziyetçiliği kabul etmeyip, yerel yönetimlerde kimi hizmetlerin belediyelere, yerel yönetimlere verilmesi çerçevesinde boşa çıkaracak. Anadilde eğitim konusunu ise bireysel olarak öğrenebilirler, konuşabilirler çerçevesinde belirli yumuşamalara cevaz veren anayasa maddeleriyle reddedeceklerdir. Çok sıkışırlarsa anadilde eğitim olmaz, ama dil öğretimi olabilir diyerek seçmeli derse izin verecek bir yaklaşım göstereceklerdir. İşte bu çerçevede bir anayasa ve buna dayalı siyasal sistem kurmayı hesaplamaktadırlar. Bu anayasal siyasal sistem Kürtler üzerinde siyasal sömürgecilik, kültürel soykırımı hedefleyen bir anayasa olacaktır. Demokrasi güçleri üzerinde de baskıyı sürdüren bir karakterde yapılacaktır.

Böyle bir anayasa yaparak bakın, Kürt sorununu çözüyorum, çeşitli konu-

larda demokratikleşme sağlıyorum ve bu temelde Türkiye'deki Kürt sorununu da demokratikleşme sorununu da çözüyorum iddiasında bulunacaktır. Bu anayasa ve öngördüğü siyasal sistem Kürt özgürlük hareketi ve demokrasi güçleri tarafından kabul edilmediğinde "bakın biz çözüm istiyoruz, çözümün önünde engel oluyorlar" deyip çeşitli iç ve dış güçlerin desteğini alarak Kürt özgürlük hareketine yönelik kapsamlı bir saldırı gerçekleştirip tasfiye etmeyi hesaplamaktadır. Bu konuda Güney Kürdistanlı güçlerin de çeşitli biçimlerde desteğini almayı düşünmektedir. Son zamanlarda devletin ve AKP'nin ABD, İsrail ve İngiltere konusunda belirli yumuşamalar yapması bir yönüyle de öngördüğü tasfiye planına Güney Kürdistanlı siyasi güçlerin desteğini almayı hedeflemektedir.

Kürt sorunu konusunda AKP ile CHP aynı görüştedir

Kuşkusuz seçimleri kazanıp da güçlü bir hükümet olduğu takdirde zaten uzlaştığı derin güçlerle birlikte böyle bir tasfiye planına diğer siyasi güçleri de katacaklardır. Şu anda CHP ile AKP arasında siyasal olarak bir anlaşmazlık olsa da, Kürtler üzerindeki politika konusunda farklı düşünmemektedirler. İkisinin de düşündüğü, dil ve kültür konusundaki belirli yumuşamalarla yeni anayasa yapıp Kürtler üzerinde kültürel soykırımı devam ettirmektir. Bu açıdan seçim öncesinde aralarında çatışma, çekişme sorunu olsa da, seçim sonrasında oluşacak yeni anayasa ve siyasal sistem konusunda kesinlikle mutabık olacaklardır. Bu konuda zaten şimdiden anlayış birliği ortaya çıkmıştır. Kesinlikle Kürt sorununun çözümü konusunda farklı hiçbir şey düşünmemektedirler. CHP'nin düşündüğü şeylerle AKP'nin düşündüğü şeyler aynıdır. Özcesi, devlet politikasını pratikleştireceklerdir.

MHP ise her zaman olduğu gibi yine itiraz edecektir. MHP'nin görevi zaten budur. MHP her zaman daha fazla şovenist, daha fazla milliyetçi politikalarla toplumdaki halkların, farklı kimliklerin, farklı sosyal kesimlerin en az hak alması çabası içinde olacaktır. Bu açıdan MHP'nin nasıl tutum takınacağı çok önemli değildir. Çünkü onun misyonu öyledir. MHP'den farklı bir şey beklemek ise onun varlık nedenine terstir. Bu varlık nedeni ve tutumu sadece MHP yönetimiyle ilgili değildir. Devlet de MHP'ye böyle bir rol vermiştir. MHP öyle derin güçlerden kopuk değildir. Türkiye'nin istihbarat örgütleri ve derin güçlerle ilişki içinde varlığını sürdüren bu partiye Türkiye devleti bundan sonra da ihtiyaç duymaktadır. Böyle bir partiyi sürekli yaşatmak isteyeceklerdir. Her ne kadar AKP ve dış güçler MHP'nin marjinalleşmesini hedeflemiş olsalar da derin güçler ve istihbarat örgütlerinin bugünkü durumda buna izin vermeyecekleri bilinmelidir. MHP'yi Türkiye'deki egemen devlete en büyük destekçi olarak görmektedirler. Yine milliyetçiliğin, devletçiliğin, iktidarcılığın ayakta kalmasında her zaman kullanacakları bir enstrüman olarak gördüklerinden MHP'nin başka bir rol takınmasını beklememek gerekir. Bu yönüyle bir rol paylaşımı vardır. MHP her zaman bu rol paylaşımına göre hareket edecektir. Türkiye'de siyaset yaparken MHP'nin böyle bir rol paylaşımı içinde olduğunu görmek lazım. İster AKP iktidarda olsun, ister CHP, isterse başka bir güç iktidarda olsun her zamana MHP'ye verilmiş bir rol vardır ve bunu yerine getirecektir.

Aslında CHP içinde Baykal'dan sonra kimi değişikliklerin olma ihtimali de vardı. Çeşitli çevreler CHP'nin demokratik bir süreç içine girerek, demokratik bir zihniyet ve yaklaşımla AKP'nin önünün kesilmesini istiyorlardı. Bunu devlet içinde de dışında da isteyen kesimler vardı. Tabandan da CHP'nin böyle bir rotaya girmesi dayatılıyordu. Aslında Kılıçdaroğlu değişikliği bir yönüyle de bu çerçevede gerçekleşmişti. Ancak CHP'nin farklı bir role soyunduğu, çeşitli demokratik dinamiklerle birlikte demokratik söylem ve demokratik dinamiğin olduğu bir duruş içine girebileceği ve bu çerçevede özellikle Kürt sorunu ve demokratikleşme konusunda devletin genel politikasıyla ters düşeceği görülerek müdahale edildi. CHP'nin demokrasi güçleriyle ilişki içinde alternatif bir demokrasi hareketinin bir parçası haline gelmesi ve böylece AKP'nin önünü kesmesini, öngördükleri politikalar açısından tehlikeli gördüler. CHP'yi yeniden Baykal dönemindeki rolün benzeri bir pozisyona getirdiler. Baykal zaten bu rolü açıkça ortaya koydu. CHP'nin rolünün iktidar olmak olmadığını, iktidar olmak için belirli çevreleri memnun etmesi gerekmediğini, CHP'nin esas görevinin Türkiye'nin birliği ve bütünlüğünü korumak olduğunu, bu nedenle bugünkü siyasi koşullarda muhalefette kalmasının anlamlı olduğunu, hatta bu rolünü ilkeli davranarak (ulusalcı çizgiyi koruyarak) en iyi muhalefette oynayacağını söyleyerek CHP'nin geniş kesimlerle demokratik ittifak içinde AKP'ye alternatif bir hareket olmasının önüne geçtiler. Bu süreçte bilindiği gibi Kılıçdaroğlu genelkurmaya çağrıldı. Yapılan görüşmede senin görevin budur dediler. Çeşitli demokratik çevrelerle Kürt sorunu konusunda yumuşak bir yaklaşımı göstermesinin Türkiye'nin birliği ve bütünlüğü için tehlike yaratabileceğini, bu yönüyle asıl görevinin Türkiye'nin milli birliğini, bütünlüğünü sağlayacak bir söylem ve politikada ısrar etmesi gerektiğini CHP'ye dayattılar ve Kılıçdaroğlu'nu bu çerçevede dizayn ettiler.

CHP'nin Kürtler ve çeşitli demokratik güçlerle bir araya gelerek AKP karşısında alternatif bir demokratik hareket yaratarak, istenilen düzeyde olmasa da Türkiye'nin demokratikleşmesini ve Kürt sorununun çözümünü getirecek bir sürece girmesinin önünün alındığı görülmektedir. Bu kesinlikle AKP ile Kürt özgürlük hareketinin tasfiyesi temelinde bir uzlaşma yaratan derin devlet politikasıdır. Bu açıdan bugün CHP'nin konumu yine AKP'yi tamamlayıcı niteliktedir. AKP tasfiye politikasını iktidar gücü olarak yürütmektedir. CHP de muhalefet gücü olarak bu tasfiye politikasının tamamlayıcısı olmaktadır. Böylelikle anamuhalefetiyle, iktidarıyla böyle bir mutabakat yaratarak demokrasi güçleri üzerinde baskı kurmaktadırlar. Kürt sorununun demokratik çözümü ve Türkiye'nin demokratikleşmesi çerçevesinde ortaya çıkacak bir demokrasi hareketinin önü devletin öngördüğü tasfiye politikası çerçevesinde alınmıştır. Nitekim gelinen aşamada CHP'ye esas olarak da demokrasi hareketinin önünü kesme rolü verilmiştir.

Kılıçdaroğlu'nun iktidara getirilmesinin bir hedefi de hem alevi hem de Kürt olması nedeniyle alevilerin CHP etrafında tutulup Kürt özgürlük hareketinin yanında demokrasi mücadelesi içinde tutum almalarını engellemek içindi. Kürt alevilerin böylece özgürlük hareketiyle bütünleşmesinin önüne geçilmeye çalışılmaktadır. Böylece Türk alevileri ve çeşitli demokratik kesimlerle Kürt demokratik hareketinin ilişkiye geçmesi de engellenmiş olmaktadır. Bilindiği gibi özellikle reel sosyalizmin yıkılmasıyla birlikte sol güçlerin emperyalist sistem ve Türk egemen güçleri açısından tehlike olmaktan çıkması sol güçler üzerinde yeni bir politikanın izlenmesini beraberinde getirdi. Sol güçlere yumuşak yaklaşarak Kürt özgürlük hareketiyle ilişkilenmelerinin önüne geçildi. Hatta bir kısmı Ergenekon denen derin güçler üzerinden devlet politikasına çekildi. Tüm bunlar Kürt özgürlük hareketini kuşatma politikası çerçevesinde yürütüldü. 2007'de Dolmabahçe'de yapılan uzlaşma sonucu Kürt özgürlük hareketini tasfiye politikası gereği siyasal islam da sistem içine alındı. Şimdi aleviler de bu politikanın gereği sistem içine alınmaya çalışılmaktadır. Zaten belirli liberal, demokrat olduğunu söyleyen bir kesim de AKP yoluyla devletin istediği politikaya, yani Kürt karşıtı politika içine çekilmişlerdir. Tüm bunlar Kürt özgürlük hareketini yalnızlaştırıp tasfiye etme politikalarının bir parçası olarak görülmelidir.

AKP zaten Kürt sorununun çözümsüzlüğü üzerinden politika yürütüyor. Kürt özgürlük hareketini tasfiye etmeyi varlık yokluk sorunu olarak politikasının esası haline getirmiştir. CHP de Kürt sorununun çözümsüzlüğü üzerinden politika üreten bir aktör haline gelmiştir. CHP hala bu politikanın parçası olarak siyasal alandaki rolünü sürdürmektedir. CHP'nin öyle iktidar olma, alternatif olma kaygısı yoktur. Çünkü şu anda devlet yürüttüğü özel ve psikolojik savaş gereği –Türkiye bir özel savaş devletidir– AKP'nin iktidarda kalmasını gerekli görmektedir. Çünkü Kürt özgürlük hareketini dini kullanarak ezme politikasını en iyi AKP'nin yapacağı düşünülmektedir. Bu yönüyle AKP dışındaki alternatiflerin Kürt özgürlük hareketine karşı zayıf kalacağını düşünerek AKP dışındaki bir alternatifin ortaya çıkmasının önüne geçmeye çalışmaktadır. Yoksa CHP kendisini biraz değiştirseydi, demokratik söylemde bulunsaydı, toplumun demokratik kesimleriyle ilişki içine girseydi alternatif bir iktidar gücü haline gelebilirdi. Ama bu engellenmiştir. Onun yerine CHP'ye AKP iktidarını tamamlayan muhalefet rolü verilmiştir.

AKP dini kullanarak etkin olmaya çalışmaktadır

Şu anda devletin Kürt özgürlük hareketini tasfiye etmede kullandığı esas silahı siyasal islamdır. Kürt halkının dini duygularını kullanarak Kürt özgürlük hareketini daraltmayı, tasfiye etmeyi planlamaktadırlar. Bu da bir devlet konseptidir. Çünkü 2007 yılına gelindiğinde Kürt özgürlük hareketini tasfiye etme konusunda Türkiye'de başka bir siyasal araç kalmamıştır. Kürt özgürlük hareketinin yürüttüğü mücadele sonucu Türk devletinin klasik bastırma politika ve yöntemleri hem içte hem de dışta çok teşhir olmuştur. Artık 1990'lardaki yöntemlerle Kürt özgürlük hareketini tasfiye etmek zordur. Bu açıdan günümüzde kapitalist sistemin de sık sık başvurduğu sert güç yanında, askeri güç yanında yumuşak gücü de kullanma bir strateji olarak benimsenmiştir. Türkiye'de bu en başta da Kürt halkının dini duygularıdır. Kürt halkının dini duygularını kullanarak Kürtler üzerinde siyasal sömürgecilik ve kültürel soykırımı devam ettirmeyi düşünmektedirler. Kürdistan'da siyasal sömürgecilik yıkılmıştır. Siyasal sömürgeciliğin dayandığı ideolojik hakimiyet de yıkılmıştır. Bu bakımdan siyasal sömürgeciliği yeniden sağlatacak ideolojik hakimiyet Kürt halkının dini duygularını istismar ederek gerçekleştirilmek istenmektedir. Bu nedenle bir uzlaşma temelinde siyasal islamın devlet içine alınması süreci yaşanmaktadır. Önder Apo diğer başbakanlar, cumhurbaşkanları, siyasetçileri gladyoya teslim olmuş biçiminde ele alırken, AKP açısından bir uzlaşmadan söz etmektedir.

AKP dini kullanarak Kürdistan'da etkin olmaya çalışmaktadır. Nitekim Kürdistan'da Kürt özgürlük hareketi dışında siyasi olarak sadece AKP kalmıştır. AKP esas olarak dini kullanmaktadır. Bunun yanında yine devlet imkanlarını, ekonomik imkanlarını kullanarak çeşitli kesimleri yanında tutmaktadır. Devlet; ekonomik, siyasi ve diğer tüm imkanlarını baskı aracı olarak kullanmakta, ama bu yetmediği için Özgürlük mücadelesi karşısında Kürt halkının dinini istismar etmeyi de bir strateji haline getirilmiştir. Nitekim bu sürekli kullanılmaktadır. Her fırsatta AKP yandaşı basın, Kürt özgürlük hareketinin din karşıtı olduğunu söylemektedir. Bu konuda da demagoji ve yalana dayanan provokatif bir psikolojik savaş yürütülmektedir. Kürt Halk Önderi'ne ve Kürt özgürlük hareketine ait olmayan anlayış ve söylemleri Kürt özgürlük hareketine aitmiş gibi göstererek inanç sahipleri içinde provokasyon yaratmaya çalışmaktadırlar. Bu tür psikolojik savaş yöntemleriyle siyasal yenilgilerinin önünü almaya çalışmaktadırlar. AKP aslında Kürdistan'da yıkılan siyasal sömürgeciliği yeniden ideolojik ve siyasi olarak inşa etme partisidir. Siyasi sömürgeciliği yeniden diriltmek, ayağa kaldırmak istiyor. Bu konuda da devlet dini kullanmasına fırsat veriyor. Sadece AKP olarak değil, Fethullahçılar da bu çerçevede devlet tarafından bizzat desteklenmektedir. Fetullah çalışmalarını tamamen derin devletle, MİT'le bağlantılı olarak görmek gerekiyor. Eskiden daha çok yurtdışındaki okullarına göz yumulurdu, şimdi Türkiye içindeki çalışmalarına da sadece göz yumulmamakta, özellikle Kürdistan'da devlet tarafından desteklenmektedir.

Fethullah Gülen hareketi ABD ile Türkiye'deki uzantılarının, istihbarat örgütlerinin birlikte planladığı, yürüttüğü ve kullandığı bir projedir. Bugün derin devlet bunu Kürdistan'da da kullanmaktadır. Ama gelinen aşamada AKP de Fethullahçılar da Kürt özgürlük hareketi karşısında istenilen düzeyde etkili olamamaktadırlar. Bu yönüyle yeni bir enstrüman devreye sokmuşlardır. Hizbullah'ın bırakılması bu çerçevededir. AKP-Fethullahçılar nasıl ki Kürt özgürlük hareketini tasfiye etmede araç olarak kullanılıyorsa Hizbullah da bu Kürt özgürlük hareketini tasfiyede kullanılan siyasal islamın başka bir parçası olarak devreye sokulmuştur. AKP'yi, Fetullahçıları ve Hizbullah'ı devletin Kürt özgürlük hareketine karşı kullandığı siyasi islamın, yani bir bütünün parçaları olarak görmek gerekir. Hepsinin işlevleri farklı farklıdır. Ama devlet tarafından aynı amaç doğrultuda kullanılmaktadırlar. Bu açıdan Hizbullahçıların serbest bırakılması bir projenin parçası olarak görülmelidir. Özellikle de AKP'nin ve Fethullahçıların etkisiz kaldığı yerde sadece dinin etkili olmadığı yerde şimdi dinle birlikte Kürtlük kavramı da kullanılacaktır. Hizbullah şahsında hem dini hem de Kürtlüğü kullanacak bir siyasi enstrüman da devreye sokmuş bulunmaktadırlar. Belki hemen silahlı bir güç olarak harekete geçmeyebilirler, çünkü ilk önce Kürt özgürlük hareketini siyaseten tasfiye etmek istiyorlar. Bu yöntem başarılı olmaz, özellikle de Kürt özgürlük hareketi AKP'nin devletle birlikte hazırladığı tasfiye politikasına direnirse, bu direnişini hem gerillada hem serhildanlarda geliştirmeye yönelirse o zaman Hizbullah yeniden provokatif bir biçimde silahlı olarak devreye sokulacaktır. Hizbullah'ın silahlı olarak devreye sokulmasını böyle bir süreçle gelişebileceğini görmek ve buna göre bugünden tedbirleri çok boyutlu almak gerekmektedir.

Ortadoğu'da dine doğru yaklaşmayan hareketler kaybetmeye mahkumdur

Şu açıktır ki Türk devletinin siyasi islamı kullanma planlaması ve projesi de boşa çıktığı taktirde Türkiye'nin Özgürlük hareketini durdurma, tasfiye etme konusunda artık elinde hiçbir silah kalmayacaktır. Kürt halkının haklarını tanıma temelinde demokratik çözüme zorunlu kalacaktır. Bu açıdan önümüzdeki dönem siyasal islamın kullanılarak Kürt özgürlük hareketini tasfiye etme süreci yoğun ve çok sert bir mücadele biçiminde geçecektir. Çünkü bu aynı zamanda devletin son silahını kullanması biçiminde olacaktır. Bu çerçevede tabii ki Kürt özgürlük hareketinin de Türk devletinin Kürt halkının dini duygularını istismar ederek siyasal islamı kullanma projesini boşa çıkarması gerekmektedir. Bu tabii örgütlü güçleriyle olacak, meşru savunmasıyla olacaktır. Ama bunun yanında siyasal islama dini istismar edenlere ucuz zaferler kazandırmamak açısından da dine doğru bir yaklaşımın ortaya konulması önemli hale gelmiştir. Ortadoğu'da dine doğru yaklaşmayan bütün hareketler kaybetmeye mahkumdur. Dine doğru yaklaşmadan Ortadoğu'da halkların özgürlüğünü ve demokrasisini gerçekleştirmek mümkün değildir. Ancak doğru bir din yaklaşımıyla Ortadoğu halklarının özgür ve demokratik yaşam mücadelesi başarıya ulaştırılabilir. Bu yaklaşım da kuşkusuz dinin, somutta da islamın iktidara alet edilmesinin önüne geçmek, siyasal islama karşı çıkmak, ama kültürel islamın da bir değer olduğunu bilerek, kültürel islamı toplumun olumlu ve güzel değerlerinin önemli bir parçası olarak görmekle gösterilebilir. Sadece islam, hıristiyanlık, yahudilik, bütün dinler ve mezheplerde değil, iktidara ve devlete bulaşmamış bütün dinler ve mezheplerde ahlaki politik; komünal demokratik değerler vardır. Bu yönüyle dinlerin, mezheplerin, tarikatların iktidara bulaşmamış yanlarını, kültürel yanlarını olumlu görmek, bunu toplumun değerlerinin parçası olarak ele almak doğru yaklaşımdır. Ancak böyle yaklaşıldığı taktirde dinin siyaset aracı olarak kullanılmasının önüne geçilebilir. Kuşkusuz din ve mezhepler adına toplumsal ve kültürel yaşamın gelişimini engelleyen dogmatik yanlara karşı toplumun çıkarına olan ahlaki ve politik toplum değerlerini ve kültürünü savunmak da özgürlükçü demokratik güçlerin sorumluluklarındandır. Eğer dine doğru yaklaşılırsa yalnız siyasete araç edilmesinin önü alınmaz, bunun yanında bu kültürel islami değerler, diğer dinlere ait kültürel değerler gerçekten de ahlaki politik toplumu yaratmada, komünal demokratik toplumu yaratmada pozitif işlev görebilirler. Bu açıdan sadece Kürdistan'da ve Türkiye'de değil, bütün Ortadoğu'da dine doğru yaklaşmak, siyasal islama karşı tutum takınırken kültürel

> **"Türk devletinin siyasi islamı kullanma planlaması ve projesi de boşa çıktığı taktirde Türkiye'nin Özgürlük hareketini durdurma, tasfiye etme konusunda artık elinde hiçbir silah kalmayacaktır. Kürt halkının haklarını tanıma temelinde demokratik çözüme zorunlu kalacaktır. Bu açıdan önümüzdeki dönem siyasal islamın kullanılarak Kürt özgürlük hareketini tasfiye etme süreci yoğun ve çok sert bir mücadele biçiminde geçecektir"**

islamı anlamlı bulmak, onu doğru ele almak gerekmektedir.

Bugün Ortadoğu'da bir çıkmaz yaşanmaktadır. Halklar laik, Batıcı, modernist ajanlarla dini siyaset aracı olarak kullanan oryantalizmin etkisinin dışına çıkamayan siyasal islamcı sistem ajanları arasında sıkışıp kalmıştır. Tahterevalli biçiminde bir gün biri, diğer gün başkası toplumun önüne konulmaktadır. Toplumun bu iki seçenek arasında sıkışmasını, ezilmesini önlemek açısından Ortadoğu'da kültürel islama doğru yaklaşmak ve bu temelde Önder Apo'nun ortaya koyduğu demokratik modernite anlayışını, yani kapitalist moderniteye karşı toplumun tarihten gelen komünal demokratik değerlerine, ahlaki politik değerlerine dayanan yeni bir modernite, yeni bir çağdaşlık anlayışını alternatif kılmaya ihtiyaç vardır. Bu anlayış ortaya konulmadığı müddetçe Ortadoğu'da halklarını pozitivist, laikçi, Batıcı, modernist ajan yapıyla dini siyaset aracı olarak kullanan ve sonuçta Batı ajanlığının farklı bir biçimini ortaya çıkaran iktidarcı devletçi iki siyasal sistemden kurtarmak mümkün değildir. Bu tabii Önder Apo'nun alternatif yaşam projesini daha önemli hale getirmektedir. Gelinen aşamada Önder Apo'nun düşüncelerinin ve toplumsal yaşam projesinin bütün Ortadoğu'da yaygınlaştırılması, Ortadoğu halklarının alternatif yaşam seçeneği, siyaset seçeneğini ortaya çıkarmak açısından da zorunlu hale gelmiştir.

Klasik sol yaklaşımlarla, klasik marksist yaklaşımlarla Ortadoğu'da özgürlükçü, demokratik bir güç olmak, demokratik sosyalist bir sistem ortaya çıkarmak mümkün değildir. Bu açıdan klasik sol yaklaşımlarla Ortadoğu'da güç olunacağını, devrim yapılacağını sananlar varsa bu bir yanılgıdır. Kuşkusuz Ortadoğu halklarının büyük devrimci hamlelere, devrimlere ihtiyacı vardır, ama bu özgürlükçü ve demokratik karakteri güçlü, dar sınıf yaklaşımlarına düşmeyen ve dine doğru bir yaklaşım gösteren anlayışlarla mümkün olabilir. Bu açıdan sol ve sosyalist hareketler eleştirebilirler, eksik yanlarını görebilirler, ama Önder Apo'nun ideolojik teorik düşüncelerini, Ortadoğu gerçeğinde yaratmak istediği özgürlükçü demokratik komünal seçeneği incelemeleri ve bu konuda doğru bir sosyalist yaklaşımı ortaya koymaları gerekmektedir.

Çözüm adımları atılmazsa eylemsizliğin biteceği açıktır

AKP'nin politikaları, Önderlikle yapılan görüşmelerin anlamsız hale getirilmesi ve Kürt sorununu demokratik temelde çözmeyi değil de planladıkları tasfiye konseptini adım adım yaşama geçirmeye yöneldikleri bugünkü durumda Kürt özgürlük hareketinin mevcut eylemsizliği yeniden gözden geçirmesi kaçınılmaz hale gelmektedir. Çünkü Türk devleti ve AKP, Kürt sorununun demokratik çözümü konusunda herhangi demokratik bir adım atmazsa bu aslında Kürt özgürlük hareketi açısından Türk devletinin tasfiye politikasını seyretmek anlamına gelir ki bunun da yapılamayacağı açıktır. Çünkü hesap uğursuz ve kötüdür. Seçimi kazandıktan sonra herhangi olumlu adım atma yerine tasfiyeyi hızlandırmayı ve bunun iç ve dış güçlerini oluşturup Kürt özgürlük hareketinin üzerine yürümeyi hedeflemektedir. Buna da Kürt özgürlük hareketinin izin vermesi beklenemez. Eğer AKP yakın bir zamanda Önder Apo'nun ve Kürt özgürlük hareketinin uyarılarını dikkate almazsa eylemsizliğin sonuçlanması büyük bir olasılıktır. Böyle bir durum da tabii ki Kürt özgürlük hareketiyle devlet arasında ciddi bir savaş durumunu ortaya çıkaracaktır. Aslında dördüncü dönemin eylemsizlikle kesintiye uğraması vardır. AKP bu süreci doğru değerlendirmediğinden dördüncü dönem durduğu yerden tekrar devam edecektir. Artık üçüncü döneme geri dönüş mümkün değildir. Bu açıdan Önderliğin üçüncü dönem pozisyonuyla hareketin dördüncü pozisyonunu karıştırmamak gerekir. Ulusal varlığı koruma ve özgürlüğü sağlama gerçekleşene kadar sürecin karakteri böyle olacaktır.

Önderlik refedandum öncesi eylemsizlik kararı alarak aslında bir şans daha tanımak istemiştir. AKP bu şansı kullanmadığı takdirde bunun anlamı, ben tasfiyede ısrar ediyorum, başka bir projem yok demektir. Bunun karşısında Kürt özgürlük hareketinin direnmekten, devrimci bir halk savaşı gerçekleştirmekten başka bir seçeneği kalmayacaktır. Zaten 2010 yazında gelişmeler bu doğrultuda olmuştur. Bir taraftan gerilla savaşı, diğer taraftan halkın serhildanlarıyla Demokratik Özerkliğin inşa edilmesi ve korunması mücadelesi yürütülecektir. Eğer AKP adım atmazsa önümüzdeki dönem Kürt özgürlük hareketinin Demokratik Özerkliği inşa etmesi ve bunu koruması biçiminde geçecektir. Bunu da devrimci halk savaşı olarak tanımlamak gerekiyor. Yani gerillayla serhildanın iç içe yürüdüğü ve Kürt halkının demokratik kurumlaşmasını hem geliştirdiği hem de koruduğu bir dönem olacaktır. Artık sadece talep eden, sadece tepki duyan gerilla eylemleri ya da serhildanlar gelişmeyecek, gerilla da serhildan da bir bütün olarak Demokratik Özerkliği kuran ve koruyan bir karaktere bürünecektir. Çünkü AKP'nin çözümsüzlüğü karşısında Kürt özgürlük hareketinin bundan başka bir seçeneği de yoktur.

AKP hükümetinin bir iradesi yoktur

Kürt özgürlük hareketi Demokratik Özerkliğin devletle diyalog ve müzakere temelinde kabul edilme seçeneğini dayatmış, bu konuda ısrarlı olmuş, ama AKP hükümeti böyle bir demokratik çözüme yanaşmamıştır. Çünkü AKP hükümetinin bir iradesi yoktur. AKP hükümeti içeride ve dışarıda kesinlikle bağımlıdır. Dış güçlerin ve içerideki uzlaştığı gladiyonun –belirli yönleriyle millileşmiş gladyonun– dedikleri doğrultusunda hareket etmektedir. Bu açıdan AKP'nin uzlaştığı derin güçler ve ilişkide olduğu uluslararası güçler dışında bir Kürt politikası izlemesi mümkün değildir. Kürt özgürlük hareketinin tanıdığı bütün fırsatlara, makul yaklaşımlara rağmen AKP'nin bir çözüm politikası içine girmemesinin nedeni budur. AKP'nin karakteri de böyledir. AKP, demokratikleşme ve Kürt sorununun çözümü üzerinden değil de, Kürt özgürlük hareketini en iyi ben tasfiye ederim, Kürt halkının dinini en iyi ben kullanırım ve bu temelde de Kürt özgürlük hareketini en iyi ben bastırırım diyerek kendini pazarlamış ve bu temelde 2007 Mayısı'nda Dolmabahçe'de Yaşar Büyükanıt'la bir uzlaşmaya girerek Kürt özgürlük hareketine yönelik yeni bir tasfiye hareketinin aktörü haline gelmiştir. Bugün AKP bu rolünü sürdürmeye devam etmektedir.

AKP bu rolünü sürdürmeye çalışırken Kürdistan'da devlet imkanlarına muhtaç hale getirilen orta sınıfı da Kürt özgürlük hareketine karşı çıkarmaya çalışmaktadır. Geleceğini Kürt halkının özgürlüğünde değil de PKK'nin tasfiyesinde gören patolojik, yeminli Kürt düşmanları da AKP'nin bu politikasının aleti olmaya hazırdırlar. Son zamanlarda devlet yetkililerinin bu çevrelerle ilişkilenerek bunları tahrik etmesi devletin bir çözüm değil tasfiye politikası yürüttüğünün diğer bir kanıtıdır. Kuşkusuz Kürdistan'da orta sınıf Türkiye'de olduğu gibi yaygın ve güçlü değildir. Şimdiye kadar Kürdistan'da ulusal anlamda pozitif bir rol oynamamıştır. Sadece Kürt özgürlük hareketiyle yan yana olanlar ve birlikte hareket edenler bu mücadelenin içinde sınırlı düzeyde pay sahibi olmuşlardır. Bu açıdan Kürt halkı iyi örgütlendirildiği takdirde orta sınıfın işbirlikçilik dışında herhangi bir siyaset üretmesi ve toplum üzerinde etkili olması söz konusu değildir. Bu açıdan bazı çevrelerin bu kesimleri bir taraf haline getirme yaklaşımları gerçekçi değildir. Kaldı ki Kürt özgürlük hareketi demokratik ulusal karakteri gereği bu kesimlerden olumlu olanları bu mücadelenin bir parçası olarak görmektedir. Dolayısıyla kendilerini DTK gibi kurumlarda ifade etme imkanları bulunmaktadır. Her ne kadar AKP yandaşı basın ve özel savaş çevreleri DTK'yı farklı düşünce ve çevrelerin kontrol altına alınması gibi değerlendirip provokasyon yaratmak isteseler de doğru politika çerçevesinde bunları DTK'da çalıştırmak mümkündür. Çünkü ulusal demokratik bir hareketin karakteri gereği tüm dünyada böyle ortak platformlar vardır. Doğru olan, bu platformlarda yer almaktır. Yanlış olan ise, bu platformlar dışında kalarak sömürgeci ve kültürel soykırımcı politikalara alet olmaktır. Bu açıdan DTK'nın Kürt toplumunun farklı çevrelerine yönelik politikaları da, devletin siyasi islamı kullanma politikalarını da boşa çıkarmak önemli hale gelmiştir.

Demokratik Özerklik ve anadilde eğitimin gündeme gelmesiyle birlikte MGK'nın, AKP'nin, yandaş basının ve psikolojik savaş merkezlerinin hep bir ağızdan tek millet, tek vatan söylemlerini dillendirmeleri, Türkiye'deki politik zihniyetin anlaşılması açısından önemli olmuştur. AKP ve devletin bu yaklaşımları orta sınıfın önemli bir bölümünü rahatsız etmiştir. AKP'nin kendilerini böyle bir politikanın aracı hale getirmek istediği konusunda kuşkuları artmıştır. Devletin bu tekçi söylemi yanında Hizbullah'ın serbest bırakılması da bu çevreleri AKP politikaları konusunda sorgulamaya itmiştir. Her ne kadar sonradan Hizbullah'a yönelik bir tutum alıyormuş gibi gözükse de Hizbullah tahliyeleri sonrası islamcı basının ve AKP yardakçılarının Hizbullah'ı savunur konuma düşmeleri bu çevrelerin devletin siyasal islamı Kürt özgürlük hareketine karşı bir araç olarak kullandığı biçiminde değerlendirme içine girmelerini beraberinde getirmiştir. Bu açıdan orta sınıfın yanlış tutumlarına karşı çıkmak, bu konuda muğlak olmamak, ama diğer yandan doğru yaklaşımlarla bunların AKP ve devletin yanında yer almalarının önüne geçmek gerekmektedir.

AKP'nin bu politikasına karşı önümüzdeki dönemde üç alanda mücadelenin şiddetleneceği anlaşılmaktadır. Birinci alan, Kürt halkının Demokratik Özerkliği kurumlaştırma çalışmalarıdır. Artık AKP'nin çözümsüzlük karşısında Kürt halkının Demokratik Özerkliği kurumlaştırması, buna sahip çıkması, kendi kendini yönetir hale gelmesi bir yönüyle de çözümün Kürt halkının kendi mücadelesiyle gerçekleştirmesi anlamına gelmektedir. Kuşkusuz devlet kabul etmediği taktirde Demokratik Özerkliği koruma ve geliştirme mücadelesi daha şiddetli serhildanlarla, çatışmalarla gelişecektir. Ama Kürt halkının demokratik çözüm projesi ve Türkiye'yi demokratikleştirme projesi eğer Demokratik Özerklik ise o zaman Kürt halkının tabandan örgütlenerek bu Demokratik Özerkliği gerçekleştirmede ısrar etmesi gerekir. Demokrasi de, demokratik siyaset de, demokratikleşme de, demokratik çözüm de budur. Toplum ancak devreye girerse bu tür çözümler gerçekleşebilir. Yaşananlar göstermiştir ki Türkiye'deki egemen zihniyetten çözüm beklemek mümkün değildir. Egemen sınıflar fırsatını buldukça Kürt halkının Özgürlük mücadelesini ezmek isteyecektir. Özellikle Türkiye gibi sadece bir siyasi sömürgecilik, ekonomik sömürgecilik peşinde değil de Kürtleri ortadan kaldırma, yok etme biçiminde bir kültürel soykırım politikası izleniyorsa o zaman halk örgütlü olmadığı, mücadele etmediği ve kendi demokratik sistemini ve özgürlüğünü kendi gücüyle korumaya almadığı taktirde kültürel soykırımcı Türk devleti bu politikalarını ısrarla sürdürmeye ve Kürtleri Türk uluslaşması içinde eritme amacına ulaşmaya çalışacaktır. Bu açıdan Kürt halkının kendi kendini örgütleyerek hem siyasi iradesini ortaya çıkarması hem kimlik ve dilin gelişimi temelinde kendi varlığını korumaya ve geliştirmeye çalışması tarihsel bir sorumluluk haline gelmiştir.

Artık devletten beklemek yanlıştır. Bu biraz da klasik devrim politikasıdır. Ya da devletten bekleme politikasıdır. Artık klasik devrim politikasının, devleti yıkacağız, ondan sonra kuracağız yaklaşımının ve devletten bekleyen zihniyetin bırakılması gerekmektedir. Kürt halkı bu konuda belirli bir bilince ve çabaya sahiptir. Ama mevcut durumda bu çaba yetersizdir. Bunu özellikle belirtmek gerekir. Devletin ve AKP'nin Kürt özgürlük hareketini tasfiyede ısrar ettiği, Kürt özgürlük hareketini tasfiye etmek için her türlü aracı kullandığı kritik bir sürece girilmektedir. Buna aslında Kürt halkının varlık yokluk süreci de denilebilir. Var olma, yok olma savaşı yürütülmektedir. Bu açıdan gelinen aşamada ister askeri alanda, ister serhildan alanında, ister örgütlenme alanında, ister ajitasyon propaganda alanında, ister toplumsal alanda, ister kadın ve gençlik alanında olsun, hangi alanda olursa olsun eski örgütlenme anlayışları, tarzı, temposu, mücadeleye yaklaşımı, mücadele düzeyi aşılmadığı takdirde devletin politikası karşısında üst yönetimden alt yönetime kadar herkes tasfiyeci konuma düşer. Tasfiyeciliği aşamayan, bu tasfiye politikalarını boşa çıkarmayan tarz, tempo ve her türlü yaklaşım niyet ne olursa olsun objektif olarak tasfiyeci konumda olmaktır. Tasfiyeci bir ideolojik yaklaşım, tasfiyeci bir politik yaklaşım, tasfiyeci bir örgütsel yaklaşım, tasfiyeci bir eylemsel yaklaşım anlamına gelecektir. Bu açıdan başta Demokratik Özerkliğin inşası ve korunması olmak üzere bütün çalışma alanlarında devrimci ve hamlesel bir mücadele ve çabanın ortaya konması gerekmektedir. Bunun için de Özgürlük hareketinin tüm bileşenlerinin komutanından savaşçısına, örgütçüsünden eylemcisine kadar eski tarzı ve tempoyu aşarak tasfiyeyi boşa çıkaran, Kürt halkının ulusal varlığını koruyan ve özgürlüğünü sağlayan bir mücadele ancak devrimci bir mücadele olabilir. Süreci doğru anlayan ve kendini sürecin karakteri çerçevesinde ele alan bir yaklaşım sorumlu ve devrimci bir yaklaşım olabilir. Ancak böyle bir anlayışla geliştirilecek mücadele Türk devletinin tasfiye politikalarını boşa çıkararak Demokratik Özerklik temelinde Kürt halkının ulusal varlığının korunduğu ve özgürlüğünün sağlandığı demokratik Türkiye'yi yaratabilir.

Dolayısıyla tarzın, temponun, üslubun tamamen devrimci olması gereken bir sürece girilmiş bulunulmaktadır. Türk devleti açısından da bu durum böyledir, Kürt özgürlük hareketi açısından da böyledir. Türk devleti, Kürt özgürlük hareketinin, Kürt halkının artık eski statüyü kabul etmediğini, Demokratik Özerkliği kabul ettirmek için, yani bir statü kazanmak için her türlü mücadeleyi yükselteceğini ve bütün imkanlarını bunun için seferber edeceğini görmüştür. Kendisi de oyalama ve tasfiye politikalarının artık yürüyemeyeceğini gördüğünden ya Kürt sorununu demokratik yoldan çözecektir ya da şiddetli bir bastırma hareketine girecektir. Demokratik çözüm projesi olmadığından tasfiye politikasını gündeme sokmuştur. Bu durum karşısında özgürlük ve demokrasi için mücadele edenlerin bir devrimle, devrimci mücadeleyle, devrim yaratma sorumluluğuyla karşı karşıya olduklarının bilinciyle hareket etmeleri gerekmektedir.

Demokratik anayasa hareketi oluşturmak bir zorunluluktur

Kuşkusuz bu sürecin en önemli mücadele alanlarından biri de demokratik anayasa yaratma mücadelesidir. Aslında gelinen aşamada mücadele bir yönüyle demokratik bir anayasayı dayatarak, kabul ettirerek Kürt sorununu demokratik temelde çözme mücadelesiyle Kürtler üzerinde siyasi egemenlik ve kültürel soykırımı sürdüren bir anayasayı kabul ettirme saldırısı biçiminde geçecektir. Bu yönüyle tasfiye politikası ulusal varlığı ve özgürlüğü koruma mücadelesi iki anayasa projesi mücadelesi biçiminde geçecektir. Sonunda ya demokratik bir anayasa temelinde Kürt sorununun demokratik çözümü gerçekleştirilecektir ya da Türk devleti bütün tasfiye imkanlarını kullanarak Kürt halkı üzerinde siyasi egemenliği ve kültürel soykırımı yeni koşullarda sürdürecek yeni bir siyasal sistemi kabul ettirecektir. Bu açıdan Kürt halkı, demokrasi ve emek güçleri, demokrasiden yana olan bütün güçlerin demokratik bir anayasa hareketi yaratma, bu demokratik anayasa temelinde bir demokratik anayasa bilinci ortaya çıkarma ve buna toplumsal destek sağlama çabaları çok önemli hale gelmiştir. Ancak böyle bir demokratik anayasa hareketi, böyle bir demokratik hareket demokratik bir anayasa bilincini ortaya çıkarabilir; Türkiye ve Kürdistan'daki demokrasi güçlerini böyle bir anayasa etrafında mücadeleye sevk edebilir. Eğer böyle bir demokratik anayasa fikrine toplumsal destek sağlanır ve bu çerçevede demokratik anayasa yaratma mücadelesi geliştirilirse AKP'nin Kürtler üzerinde kültürel soykırım ve siyasi egemenliği sağlayacak bir anayasa çerçevesinde yürüteceği tasfiye hareketi de boşa çıkarılabilir. Eğer demokratik bir anayasaya geniş toplumsal destek sağlanırsa o zaman AKP'nin ve egemen güçlerin kendine göre yapmak istediği anayasa ve anayasa fikri toplumda destek bulmaz. Toplumda destek bulmayan bir anayasa projesi etrafında da bir tasfiye hareketi geliştiremezler. Ancak kendi anayasalarını demokratik bir çözüm ve değişim yaratma projesi olarak sunarlarsa ve bu temelde iç ve dış güçlerin desteğini alırlarsa ancak o zaman bir tasfiye harekatı geliştirebilirler. Ama bu desteği bulmadıkları müddetçe ne kadar tasfiye saldırıları yürütürlerse yürütsünler meşruiyeti zayıf kalacağından bu tasfiye saldırılarının kırılması, boşa çıkarılması ve bu temelde de Kürt sorununun demokratik çözümü ve Türkiye'nin demokratikleşmesinin sağlanması mümkündür.

Bu gerçeklik dikkate alındığında demokratik anayasa hareketi oluşturmak ve bu anayasa hareketinin köylerden, mahallelerden, kasabalardan başlayarak demokratik bir anayasanın nasıl olması gerektiğini tartışmak, demokratik bir anayasa bilinci oluşturmak gerekmektedir. Tabii bunu yaparken sadece köyler, sokaklar, mahalleler, kasabalar değil, aynı zamanda farklı etnik ve dinsel topluluklar, emekçiler, kadınlar, gençler ve herkesin demokratik anayasa konusunda fikrini ortaya koyması gerekmektedir. Bütün bu toplumsal kesimlerin taleplerinin dengelendiği ve birbirini tamamlayarak gerçekten de bir demokratik Türkiye ortaya çıkaracak bir anayasa projesi geniş kesimlerin toplusal desteğini alabilir. Bu da on yıllardır birikmiş demokratik anayasa fikrinin demokratik anayasanın kabul edilmesiyle sonuçlanabilir.

Bunun için tabii ki sadece belirli ideolojik ve siyasi görüşü olanların bir araya gelmeleri yetmez. Bu konuda geniş kesimlerin katılımını sağlamak gerekiyor. Kürtlerin, alevilerin, diğer azınlıkların, emekçilerin, köylülerin, sendikaların, aydınların, yazarların, kadınların, gençlerin, sivil toplum örgütlerinin, tekelci ekonomiden zarar gören esnafın, küçük üreticilerin tümünün demokratik anayasa yapım sürecine katılması gerekir. Dar sınıf yaklaşımına düşmemelidir. Geniş kesimlerin üzerinde mutabık kaldığı demokratik bir anayasa yapılması önemlidir. Örgütlenme, düşünce özgürlüğünün olduğu, herkesin kendini özgürce örgütlediği bir demokratik ülkenin sağlanması önemlidir. Her alanda tekelciliğin ortadan kalktığı, siyasetin demokratikleştiği, ekonomik alanın demokratikleştiği bir Türkiye'nin yaratılması önemlidir. Bu yaratıldıktan sonra Kürt sorunu, alevi sorunu gibi belirli temel sorunlar çözüldükten sonra demokrasi güçleri, özgürlükçü güçler, sosyalist güçler kendisini örgütleyerek halkların çıkarına bir siyaset, bir ekonomik politika, bir eğitim ve kültür politikası izlemeyi dayatabilirler, geliştirebilirler. Bu yönüyle toplumu bizzat örgütleyerek tabana dayalı bir komünal demokratik toplum, ahlaki politik toplum gerçeğini ortaya çıkarabilirler. Bu açıdan demokratik bir Türkiye'nin yaratılması, siyasal mücadelenin demokratik kurallar çerçevesinde yürütülmesi koşullarının yaratılması durumu küçümsenmemelidir.

Gericiliğin, kurumsal faşizmin ortadan kaldırıldığı bir Türkiye gerçeğinin açığa çıkarılması sadece aleviler ve Kürtler açısından değil, emekçiler açısından da çok önemli bir gelişmedir. Bu yönüyle böyle geniş bir yelpazede bütün toplumun tartışmasına açık, desteğini alan, gerçekten temel sorunları demokratik temelde çözen bir Türkiye'nin ortaya çıkarılması tarihsel açıdan çok önemli değerde bir gelişme olarak görülmelidir. Kürt sorunu ve kadın sorunu çözüldüğünde, kadın hakları konusunda önemli gelişmeler yaratıldığında, örgütlenme ve düşünce özgürlüğü sağlandığında aynı zamanda Türkiye'deki ekonomik alanda paylaşımın da giderek adil hale geldiği bir düzen ortaya çıkaracaktır. Emekçilerin örgütlenme özgürlüğü, sendika kurmaları önündeki engeller kaldırılırsa bu aslında demokratik bir ülke içinde demokratik mücadeleyle herkesin haklarını savunduğu, haklarını genişlettiği bir ülke gerçeği ortaya çıkarabilir. Yeni anayasa derken esas olarak da demokratik bir anayasal hareket temelinde böyle bir Türkiye gerçeğinin ortaya çıkaracağı bir anayasadan, geniş kesimlerin uzlaştığı bir anayasadan söz etmek daha doğrudur. İyi düşünceler, iyi anayasa projelerimiz de olabilir, ama geniş destek bulmazsa, geniş toplumsal desteğe dayanmasa o zaman iyi düşünceler ve iyi projeler kağıt üzerinde kalır. Bu yönüyle hem iyi düşüncelerimiz olması hem de iyi düşüncelerimizi realize edecek ortak paydalarda buluşan bir proje ortaya çıkarmamız gerekmektedir.

Seçim sürecini önemsemek gerekir

Önümüzdeki dönemde demokrasi güçlerinin iradelerini ortaya koyacak, mücadele edecekleri bir alan da seçim platformdur, seçim sürecidir. Kuşkusuz %10 barajının olduğu, demokrasi güçlerinin örgütlülüklerinin etkili olmadığı bir süreçte seçimden çok büyük zaferler beklemek mümkün değildir. Ancak AKP'nin, CHP'nin demokrasi karşıtı güçlerin oylarını düşük tutmak, demokrasi güçlerinin oylarını arttırmak, devletin ve AKP'nin seçimlerden sonra öngördüğü tasfiye politikasını engellemek açısından önemli görülmelidir. Özellikle AKP Kürdistan'da aldığı oylarla Kürt özgürlük hareketini tasfiye etme kapasitesiyle devlet içinde yer almaktadır. Kendi etrafında böyle gerici, milliyetçi bir ittifak ortaya çıkarmaktadır. Eğer AKP'nin Kürt özgürlük hareketini tasfiye etme potansiyelinin zayıf olduğu, böyle bir gücü olmadığı ortaya çıkarılırsa bu bile başlı başına AKP'nin devletin içinde başat güç olarak konumlanmak istediği yeni gerici ve kurumsal faşist sistemin önüne geçebilir. Aslında AKP'nin politikalarının boşa çıkarılması sadece Kürt özgürlük hareketi üzerindeki tasfiye politikalarının boşa çıkarılması anlamına gelmez, aynı zamanda AKP gericiliğine dayanarak devletin yeniden yapılandırma projeleri de boşa çıkarılır. AKP'nin Kürt özgürlük hareketini tasfiye etme projeleri boşa çıktığında, AKP ile uzlaşan gladyo, Ergenekon, derin devlet de yenilgiye uğratılmış olacaktır. Bu da demokratik Türkiye'nin önünü açacaktır. Bu açıdan seçim sürecini önemsemek gerekmektedir.

AKP'nin başta Kürdistan olmak üzere tüm Türkiye'deki oylarının önemli düzeyde geriletilmesini sağlamak önemli siyasal sonuçlara yol açacaktır. Bu açıdan tüm demokrasi güçlerinin Kürt özgürlük mücadelesiyle ittifak içinde bu seçim sürecine girerek AKP'nin tasfiye politikalarını boşa çıkarmayı, bu temelde de Türkiye'nin demokratikleşmesinin önünü açma imkanlarını yaratmayı hedeflemelidirler. 2002 ve 2007 seçimlerinden daha kapsamlı bir seçim bloku ortaya çıkarmak gerekmektedir. AKP'nin Türkiye'yi kendi ekseninde yeniden şekillendirmesine karşı bütün sol demokratlar, sivil toplum örgütleri ve geniş yelpazede demokrasi güçlerinin örgütlülüğü ve seçim bloku temelinde yeni bir Türkiye'yi şekillendirecek süreci ortaya çıkarmak mümkündür. Burada önemi olan kimin ne kadar milletvekili alıp almadığı değildir. Kuşkusuz parlamentoya da temsilciler sokmak gerekmektedir. Zaten bağımsızlarla girilirse en fazla 30-35 milletvekilliği alınabilir. Eğer güçlü bir demokrasi hareketi ortaya çıkarılır da bir partinin bayrağı altında seçime girme söz konusu olursa %10 barajı aşılarak 100 civarında milletvekili ortaya çıkarmak da mümkündür. Eğer demokrasi güçleri barajı aşar, aktif bir politika ortaya koyarlarsa bu seçimden sonra kısa sürede demokrasi güçlerinin potansiyelini, gücünü daha fazla artırarak mevcut sayısından daha fazla Türkiye siyasetine etkileyebilir, Türkiye siyasetine yön verebilir. Ancak mevcut durumda barajı aşma ihtimali olmadığından bağımsızlarla da seçime girmek daha doğru olabilir. İster bağımsızlarla ister bir parti çatısı altında olsun seçimlere bir demokrasi hareketiyle girmek çok önemlidir. Güçlü bir demokrasi hareketi ortaya çıkarılırsa bağımsızlarla girilen durumda da Türkiye siyasetine yön vermede etkili bir konuma ulaşılabilir.

Demokrasi güçleri birleşmeli

2002'de % 6.5'a yakın oy alınmıştı. O dönemde demokrasi güçleri parçalıydı. O dönemde bazı güçler ve Ergenekon denen derin devlet basın ve çeşitli yollarla ve dolaylı bir biçimde sol güçleri etkileyerek onların Kürt özgürlük hareketiyle, Kürt demokratik hareketiyle ittifak yapmasını, seçime birlikte girmelerini engellemişlerdi. Şimdi isim vermek istemiyoruz, ama o dönemde kimi sol güçlerin üzerinde Ergenekon denen derin devletin belirli etkisi bulunmaktaydı. Geçen yıllar içinde bunların antiemperyalizm, anti Amerikancılık, ulusal solculuk adına nasıl bir gericiliğin temsilcisi oldukları, Kürt özgürlük hareketiyle demokrasi güçlerinin birleşmesini engellemek için nasıl bir psikolojik savaş yürüttükleri daha iyi anlaşılmıştır. Bu açıdan artık bunun aşılarak Türkiye'de antiemperyalist olmanın da antikapitalist olmanın da, dış güçlerin oyunlarına karşı mücadele etmenin de, faşizme karşı, her türlü bağnazlığa ve gericiliğe karşı mücadele etmenin de ancak Kürt halkının demokrasi güçleriyle bir araya gelmekle mümkün olacağı anlaşılmıştır. Bu açıdan bu seçim sürecinde bütün sol, sosyalist, sol demokrat, demokrasi güçlerinin, yani bir bütün olarak radikal demokratların bu seçime sadece birkaç milletvekili çıkarma yaklaşımıyla değil, bir demokrasi hareketi yaratma, seçim etrafında oluşan bu demokrasi hareketini giderek Türkiye'nin demokratikleşmesinin asıl gücü haline getirme sorumluluğu vardır. İster bağımsızlarla girilsin ister bir parti çatısı altında seçimlere gidilsin bir demokrasi bloğuyla Türkiye siyasetine müdahale edecek demokrasi hareketini yaratmak Türkiye'nin geleceğini şekillendirmede çok önemli bir adım olacaktır. Eğer böyle bir demokrasi hareketi yaratılırsa Türkiye koşulları demokrasi güçlerinin yeni Türkiye'yi şekillendirmesine fırsat verecek bir siyasal süreci yaşamaktadır.

Türkiye'deki sol güçler de, sosyalist güçler de, demokrasi güçleri de bunu hak etmiştir. On yıllardır büyük bedeller verilmiştir, ama bir araya gelemedikleri için, ortak paydalarda politika üretmedikleri için siyasal islamcı AKP, halkın demokrasi ve özgürlük istemlerini sömürerek bugün neredeyse Türkiye'yi ele geçirir hale gelmiştir. Halbuki 1970'li yıllarda sol demokratların büyük bir gücü vardı. Büyük bir potansiyeli vardı. Ama iktidarda olanlar ise akıllarında bugünkü durumu hayal edemeyecekleri kadar küçük bir gruptu. Ama bugün büyük bedeller ödeyen sol demokratlar, sosyalist güçler, demokrasi güçleri, Kürt özgürlük hareketi, bir bütün olarak radikal demokratlar hala Türkiye'nin demokratikleşmesi konusunda gereken rolü oynayamamıştır. Her ne kadar Kürt özgürlük hareketi, Kürt demokrasi güçleri büyük fedakarlıklarla Türkiye'deki gerici faşist güçlere karşı direnmiş, ayakta kalmış ve bu temelde de demokrasi güçlerine nefes aldırmışlarsa, onların ezilmelerini bir bütün olarak engellemiş ve Türkiye'nin demokratikleşmesi koşullarını önemli oranda yaratmış olsalar da gelinen aşamada gerçekten demokrasi güçlerinin layık olmadığı bir örgütsel ve siyasal durum bulunmaktadır. Artık bu demokratik anayasa yaratma ve bu seçim sürecinde bu darlıkları ve gerilikleri aşarak Türkiye'de etkili bir güç haline gelmenin zamandır. Yoksa bu yıl olmasa da gelecek yıl kazanırız, büyürüz, Latin Amerika gibi hareketler geliştiririz, Tunus gibi hareketler geliştiririz biçimindeki yaklaşımlar hayalcidir. Türkiye'nin dinamikleri daha farklıdır. Türkiye'deki demokrasi güçlerinin yarattığı ortamdan başka güçler yararlanmaktadır. Başka siyasi güçler demokratik toplumsal dinamikleri etkileyerek sol ve demokrasi güçlerini yalnızlaştırmaktadırlar. Bu açıdan Türkiye'de kesinlikle ortak paydalarda buluşan bir demokrasi hareketiyle Türkiye'yi ele geçirmek isteyen AKP'ye, derin devlete karşı bir mücadele yürütülmesi gerekmektedir. Bugün AKP ile derin devlet artık uzlaşmışlardır. Kaderleri birbirine bağlıdır. Türkiye'deki siyasal duruma ancak bu çerçeveden bakıldığında gerçekten doğru değerlendirme yapılabilir, mücadele edilebilir ve çözüm bulunabilir.

AKP her ne kadar şu anda derin devletle uzlaşarak iktidar olmuşsa, hatta belirli bir güce ulaşmış olsa da Kürt özgürlük hareketini tasfiye etmediği taktirde bu projeleri boşa çıkacaktır. AKP'nin bu tasfiye politikalarının boşa çıkarılması sadece AKP'nin değil, derin devletin de yenilgisi, bütün gerici güçlerin yenilgisi anlamına gelecektir. Bu açıdan demokrasi güçlerinin bir araya gelerek AKP'nin bu projesini yenilgiye uğratmaları önem kazanmaktadır. Bugün hala Türkiye'de devleti ele geçirmek ve devletin başat gücü olduğunu iddia etmek için Kürt özgürlük hareketini tasfiye etme ve Kürtler üzerinde siyasi egemenlik ve kültürel soykırımı sürdürme kapasitesine, gücüne sahip olmak gerekir. Ancak bu güce sahip olanlar gerici Türk devletinin başat gücü olabilir. Nasıl ki 1924'ten bu yana Kürtler üzerinde kültürel soykırım ve siyasi sömürgeciliği sürdürenler iktidar olmuşsa ve bunu gerçekleştirme kapasitesi sürdüğü müddetçe bu iktidar bloklarına kimse karışamamışsa, onlar devletin başat gücü haline gelmişlerse, bugün de Türkiye'de başat siyasi güç olmanın, devlet içinde başat rolü almanın kanunu hala böyledir.

Kürtler üzerinde siyasi sömürgecilik ve kültürel soykırımı sürdüremeyen hiçbir partinin devleti ele geçirme şansı yoktur. Bu açıdan eğer AKP'nin Kürtler üzerinde tasfiye politikaları boşa çıkarılırsa, AKP'nin kendi ekseninde gerici bir Türkiye yapılanması projesi de yenilgiye uğratılmış olur. AKP'nin yenilgiye uğratılması alsında CHP'nin de MHP'nin de tüm parti oligarşisinin de yenilgiye uğratılmasıdır. Bu durumda Türkiye'nin demokratikleşmesinin önünü sonuna kadar açılır. Türkiye siyasal denklemine, siyasal diyalektiğine ancak bu çerçeveden bakıldığında doğru politikalar, doğru taktikler izlenebilir ve başarılı sonuçlara ulaşılabilir. Aksi halde 1920-24 arasında nasıl ki Kürtlerle ilişkiler sürdürülmüş, sol güçleri, emekçi güçleri yanına almış, yine siyasal islamcı güçleri yanına almış, ama kendisini güçlendirdikten sonra 1924 anayasasıyla birlikte başta Kürtler olmak üzere bütün muhalif kesimleri ezmişse ve bu temelde bugüne kadar süren gerici sistem oluşturmuşsa bugün de benzer bir durum ortaya çıkacaktır. Ama bu defa siyasal islamla uzlaşarak Kürt özgürlük hareketi, aleviler ve demokrasi güçleri üzerinde egemenliğin sürdürüldüğü yeni bir Türkiye gerçeği şekillenecektir. Buna izin vermek onlarca yıldır büyük bedeller veren demokrasi güçlerinin, sosyalist güçlerin özlemlerine, şehitlerin özlemlerine layık olmamak olur.

Bu açıdan yeni anayasa yapımı ve seçim sürecini çok iyi değerlendirmek gerekir. Anayasa hareketinin yanında bir demokrasi hareketi yaratarak AKP'nin oylarını geriletmek, derin devletin AKP'ye verdiği Kürtleri tasfiye etme temelinde yeni bir anayasa yaparak Türkiye şekillendirme projesini boşa çıkarmak gerekmektedir. Önümüzdeki süreçte Kürt özgürlük hareketine de demokrasi güçlerine de düşen temel görev budur.

Kürt özgürlük hareketi Türkiye'deki devlete de, hükümete de herkese de Kürt sorununun çözümü temelinde Türkiye'yi demokratikleştirme şansı vermiştir, ama Türk devleti bu şansı doğru kullanamamıştır. Bu da Kürt sorununu çözme ve Türkiye'yi demokratikleştirme konusunda farklı yöntem ve araçların devreye sokulmasını zorunlu hale getirmiştir. Bu açıdan önümüzdeki dönemde Demokratik Özerkliğin örgütlendirilmesi, anayasa hareketi yaratma ve seçim etrafında bir demokrasi hareketini örgütleme ekseninde büyük bir mücadelenin yürütülmesi gerekmektedir. Hatta bu mücadele Kürt özgürlük hareketiyle devlet arasında devrimci bir halk savaşı biçiminde savaşın şiddetlendiği bir biçime de bürünebilir. Bütün demokrasi güçlerinin ve Kürt özgürlük hareketinin, Kürt demokratik hareketinin böyle çok şiddetli çatışma süreçlerine de hazır olması gerekmektedir. Çünkü AKP Kürt halkının en makul çözüm yaklaşımlarına tasfiye politikasıyla cevap verdiğinden, böyle bir projeyi dayattığından, bu çözümsüzlük, bu tasfiye politikası ister istemez Kürt halkının devrimci halk savaşı gerçeği temelinde direnmesini kaçınılmaz kılacaktır. Bunu da önümüzdeki dönemin bir olasılığı olarak görerek bütün Kürt halkının, Kürt demokrasi güçleri başta olmak üzere tüm demokrasi güçlerinin böyle bir mücadeleye hazır olması gerekmektedir.

Kapitalist modernitenin merkezinde Demokratik Özerklik inşası

Görkemli mücadele tarihimizin en çok heyecan veren ve özgürlüğe en yakın olduğumuz bir dönemini yaşamaktayız. Kürdistan'da asimilasyon, inkar ve ret zihniyetinin, soluk soluğa verilen amansız bir mücadele ve büyük bedeller pahasına kırıldığı bilinmektedir. Artık hiçbir güç, halkımızı kölelik statüsünde tutup, Kürdistan'ı eskisi gibi yönetme gücüne ve kudretine sahip değildir. Aynı şekilde Kürdistan halkı da, eski kölelik statüsünü asla ve hiçbir biçimde kabullenmeyip, gerçekleştirdiği büyük isyanla, kendi özgür geleceğine ve değerlerine nasıl büyük bir tutku ile sarıldığını ortaya koymuştur.

Tarihte öyle 'an'lar vardır ki; belki de 10 yıl boyunca başarılamayacak olanlar, 'an'a doğru yaklaşılırsa büyük başarmak ve kazanmak mümkündür. Öyle anlar da vardır ki, büyük emek ve bedeller pahasına yıllar boyu kazanılanları, ana doğru yaklaşılmazsa, büyük kaybetmekle karşı karşıya gelinebilir. Şüphesiz, hareket ve halk olarak, Önderliğimizin de belirttiği gibi adeta kıldan ince kılıçtan keskin, son derece önemli, hassas ve kritik bir süreçten geçmekteyiz. Şimdi önemli olan, zengin mücadele pratiğiyle dolu tecrübe ve birikimlerimizi, yetenek ve imkanlarımızla birleştirip, tarihin adeta emredercesine "yürü ve başar" dediği sürece güçlü yüklenerek, hak ettiğimiz zaferi mutlak şekilde kazanmaktır. Halkımız, kendi yaşam ve ideal sistem modelini gerçekleştirmek durumundadır. Halk olmaktan kaynaklı, kendi geleceğini belirleme hakkını, her türlü devlet ve iktidar olgusunu çağrıştıran yapılanmalardan uzak, Demokratik Konfederalizm esprisiyle Demokratik Özerklik biçiminde belirlemiş olması, son derece önemlidir.

Bilindiği üzere 'özerklik' kavramı, neredeyse insanlığın varoluşu ile başlayıp, günümüze dek gelen bir kavramdır. Tarihin değişik süreçlerinde, değişik zaman ve coğrafik alanlarda farklı özgünlükler taşısa da, bazen halklar ve topluluklar, bazen de aşiretler ve aşiretler konfederasyonu gibi oluşumlarda ifadesini bulan bir sistem olmuştur. Özellikle ulus-devlet örgütlenmesinden önce, merkezileşme ve asimilasyon olanaklarının daha zayıf olduğu feodal imparatorluklar döneminde, objektif olarak ademi merkeziyetçilik biçiminde ortaya çıkan özerkliğin, yaygın olarak uygulandığı bilinmektedir. Örneğin, Osmanlı İmparatorluğu'nun, işgal ettiği üç kıtayı asimle etme sürecinde, onlarca halk ve topluluğu sadece merkezi bir yönetimle idare etmesi mümkün olmamıştır. Bu nedenle imparatorluğun, bazen genel valilikler ve müfettişler biçiminde de olsa, özünde demokratik yanı zayıf olan, ancak özerklik diyebileceğimiz biçimde bir modeli uyguladığı bilinmektedir. Aynı durum, Avusturya-Macaristan, Çarlık Rusyası ve diğer imparatorluklar için de geçerli olmuştur.

Ulus devlet örgütlenmesi ile birlikte, halkların ve değişik sosyal kesimlerin demokrasi ve özgürlük mücadelesi, farklı toplulukların ve halkların kendi kimlik ve kültürlerini özgürce yaşamasını ve mevcut devlet sınırları içerisinde kendilerini yönetmesini beraberinde getirmiştir. Özetle belirtmek istediğimiz şudur; 'özerklik' olgusu aslında bir idari sistem olarak, eskiden beri uygulana gelen bir model olmuştur. Bizim savunduğumuz ise, özerkliğin eksik olan demokratik boyutunu güçlü bir şekilde tamamlamaktır. Bu anlamda, Demokratik Özerklik kavramı, yerinde ve doğru olan bir kavramdır. Bu gün belki eskiye oranla, demokratik yanı biraz daha gelişmiş şekliyle, başta Avrupa olmak üzere, Bağımsız Devletler Topluluğu'nda da örnekleri görülmektedir.

Demokratik Özerkliğin inşası için yoğun mücadele yürütülmektedir

Önderliğimizin geliştirdiği yeni paradigma, halkların kültürel, manevi ve moral değerlerini yükselten, birbirini boğazlama ve kırımdan geçirmeye engel olan, demokratik ve ortaklaşa yaşamayı esas alan bir paradigmadır. Buna göre Kürt sorununun çözümü, Demokratik Konfederalizme dayalı bir idari sistem olan Demokratik Özerklik modeli ile mümkün olacaktır. Kürdistan'da, Demokratik Özerklik belki resmen ilan edilmemiştir, ancak son yıllarda verilen tüm mücadele ve geliştirilen örgütlenmeler, esasen Demokratik Özerklik inşasının kendisi olmaktadır. Günümüzde ise daha çok bunun pratikleştirilmesi ve örgütlendirilmesine dönük çalışmalar yoğunluk kazanmaktadır. Demokratik Özerklik, halk meclisleri/konseyleri, kooperatifler, komün ve akademilere dayanarak geliştirilen bir modeldir. Kürdistan' da bugün birçok il ve ilçede, halk meclisleri/konseyleri kurulmuş, bazı köylerde ise komün örgütlenmesine gidilmiştir. İl ve kent meclislerinin yaygınlaştırılması ile halkımız, giderek kendi iç örgütlenmesine daha güçlü bir biçimde kavuşacak ve kendi demokratik idaresi ile kendisini yönetme yeteneğini daha da geliştirecektir. Demokratik Toplum Kongresi, bütün meclis, komün ve diğer sivil toplum örgütlerinin en üstten bir çatısı olarak, Kürdistan Parlamentosu rolünü oynayabilecek bir nitelik ve işlerlik kazanmak durumundadır. Önderliğimizin belirtmiş olduğu siyas, sosyal, hukuki, ekonomik, kültürel, ekoloji, diplomasi, özsavunma vb boyutlarda tam bir kurumlaşmaya gidilmesi, Demokratik Özerklik sisteminin oturtulması ve işlerlik kazanması açısından oldukça önemlidir. Kürdistan'da bu amaçla bütün bu alanlarda yoğun bir mücadelenin sürdürüldüğünü rahatlıkla belirtebiliriz.

Kürtler yaşadığı her yerde örgütlü olmak zorunda

Demokratik Özerklik, sadece Kürdistan ile sınırlı olan bir perspektif ve model değildir. Kürtlerin yaşadığı her yerde örgütlendirilmesi ve inşa edilmesi gereken bir sistemdir. Türkiye metropollerinde milyonlara varan halkımızın durumu göz önünde bulundurulduğunda, yaşam ve idari sistemimiz olan Demokratik Özerkliğin Türkiye'de örgütlendirilmemesi kesinlikle kabul edilemez. Halkımızın, metropollerde meclisler ve komünler, yine kooperatif ve akademiler düzeyinde örgütlendirilmesi, kendi kendini yönetmesi, belirtilen bütün Demokratik Özerklik boyutlarında kendine yeterli hale gelmesi, kendi ana dili ile eğitim ve kültürel hakları sonuna kadar kullanması, bir ihtiyaç olduğu kadar, bir zorunluluktur da.

Avrupa'da küçümsenemeyecek bir Kürdistanlı kitlenin olduğu; Demokratik Özerklik modelinin bu alanda da yaşamsallaştırılması gerekliliği önemli bir gerçek ve zorunluluktur. Orada yaşayan halkımız, neredeyse bir buçuk milyonu aşan düzeyde bir nüfusa sahiptir. Avrupa'daki halkımızın ezici çoğunluğunun, Kürdistan'da özel savaşın en acımasız bir şekilde uygulandığı koşullarda ülkelerini terk ettiği, adeta zorunlu göçe tabi tutulduğu ya da buna teşvik edildiği bilinmektedir. İşkence, zindan, öldürülme kaygısı ve korkusu vb nedenler Kürdistan'daki göçün, Türkiye sınırlarını aşarak Avrupa'ya dayanmasını beraberinde getirmiştir. Halkımızın önemli bir kısmı da, aslında yine savaşın bir sonucu olarak, açlık ve yoksulluk sonucu Avrupa' ya göç etmek zorunda kalmıştır. Denilebilir ki, kendi isteğiyle ülkesini, halkını ve topraklarını terk ederek Avrupa'ya yerleşenlerin sayısı çok azdır. Bunu şunun için belirtiyoruz; Avrupa' ya göçertilen ya da göç etmek zorunda kalan halkımız, aynı zamanda hareketimizin en yakından etkilediği ve mücadelemizin en dinamik kesimini temsil etme özelliğine sahiptir. Dolayısıyla Avrupa'daki halkımızın, başta Önderliğimiz ve şehitlerimiz olmak üzere mücadelemize olan bağlılığı ve katılım düzeyinin yüksek olduğu kesindir. Bu da demektir ki, Avrupa'daki halkımızı eğitmek, örgütlemek, etkilemek ve mücadeleye seferber etmek temel görevimizdir ve bu rahatlıkla mümkündür. Zaten, Avrupa'daki örgütlenme tarihimizin 30 yılı aşkın bir süredir devam ediyor olması, halkımızın örgütlenme ve mücadeleye seferber olma konusunda sorunun yabancısı olmadığını da ortaya koymaktadır. Nitekim halkımız, uluslararası komplo döneminde Önderliği sahiplenmek ve bağlılığını kanıtlamak üzere, hiçbir şeyini esirgemeden haftalar ve aylarca sürekli ayakta olmuş, gerektiğinde bedenlerini cayır cayır ateşe vererek yurtseverliğin ve Önderliğe ölümsüzce bağlılığın unutulmaz örneklerini ortaya koymuşlardır.

Demokratik Özerklik kapitalist modernitenin merkezinde de olsa inşa edilebilecek bir sistemdir

Avrupa'da, halkımızın belli bir örgütlenme düzeyine ulaştığı söylenebilir. Yeni paradigmamız gereği son yıllarda geliştirilen halk konseyleri ve meclisleri, belirli bir işlevlik kazanmış olsa da halen önemli yetersizlikleri bulunmaktadır. Ancak azımsanmayacak düzeyde bir alt yapı ve elverişli koşulların olduğu da bir gerçektir.

Kapitalist modernitenin merkezinde, kendi sistemimiz olan Demokratik Konfederalizmi örmek, Demokratik Özerklik sistemini inşa etmek, şüphesiz kolay olmayacaktır. Kapitalizmin ideolojik, siyasi, ahlaki, kültürel ve ekonomik etkilerinin azımsanmayacak kadar güçlü olduğu göz önünde bulundurulduğunda, buna karşı kendi sistemimizi kurmanın ne kadar zor ancak bir o kadar da önemli ve anlamlı olduğu görülecektir. Kendi ulusal değerleri üzerinde, kendi öz benliği, bilinci ve kültürü ile yaşamamak eşittir en büyük erozyon, özünden boşalma ve kendine yabancılaşmadır. Bunun zemininin Avrupa'da güçlü olduğu bir gerçektir. Fakat diğer bir gerçek de vardır ki, Avrupa'da kapitalizmin merkezinde dünyada hiçbir devrim hareketi, PKK kadar dayanma, direnme, kendini koruma, örgütleme ve etkileme gücünde olmamıştır. Avrupa' da örgütlenip de tasfiye olmayan bir hareket, hemen hemen yoktur. Onlarca yıldır Avrupa'da, her türlü kuşatmaya rağmen ayakta duran halkımızı örgütleyip, mücadeleye seferber eden, ilkelerinden ve karakterinden taviz vermeyen tek hareket; PKK' dir. Bunun sırrı tartışmasız olarak Önderliğimizin etkileme ve sürükleme gücü ile halkımıza ve hareketimize kazandırmış olduğu ideolojik, manevi ve moral donanım, yine kazandırdığı irade ve örgütlenme tarzıdır. Burada belirtmek istediğimiz şudur; Demokratik Özerklik, kapitalist modernitenin merkezinde de olsa inşa edilip, işlerlik kazandırılabilecek bir sistemdir. Buna karşı inançsızlığı geliştirmek, olmazları öne çıkarmak veya sistemimizi ütopik bulmak objektif olarak kapitalist moderniteye hizmet anlamına gelir. Bu tür görüşler ya kapitalist modernitenin ağır etkisini yaşamanın bir sonucu gelişir ya da gizli veya açık düşmanca bir tutum biçiminde kendisini gösterir. Kapitalist modernitenin geliştirdiği bireycilik, benlik ve bencillik, yumuşak ve beyaz eldiven olarak tanımladığımız

"Kapitalist modernitenin merkezinde, kendi sistemimizi inşa etmek, şüphesiz kolay olmayacaktır. Kapitalizmin ideolojik, siyasi, ahlaki, kültürel ve ekonomik etkilerinin azımsanmayacak kadar güçlü olduğu göz önünde bulundurulduğunda, kendi sistemimizi kurmanın ne kadar zor, ancak bir o kadar da önemli ve anlamlı olduğu görülecektir. Bunun zemininin Avrupa'da güçlü olduğu bir gerçektir"

"Meclisler ve komünler, kendi sorumluluk alanındaki halkımızın örgütlü demokratik iradesidirler. Halkımızın, bütün yaşam alanları ile ilgili en meşru ve en uygulanabilir kararları, bu organlar verirler. Her Kürt insanını, meclis ve komünlere üye yapmak bu anlamda önemlidir. Öyle ki, meclis ve komüne üye olmayan hiçbir insanımız kalmamalıdır. Şüphesiz meclislerin, demokratik işlemesi de oldukça önemlidir. Konumu ve yetkisi ne olursa olsun, hiç kimse meclis iradelerinin üzerinde değildir"

ideolojik bombardıman, bireyi ruhsuzlaştırma ve sisteme entegre etme gücü ne olursa olsun, insanımızı bu canavar sistemin ağzından kurtararak, kendi öz iradesi ve özgürlüğü için örgütlemek, pekala mümkündür. Zaten, inanılmaz baskılara rağmen halkımızın ayakta oluşu, Önderliğimizin etrafında mücadeleyi güçlü sahiplenmesi, bunun bir kanıtıdır.

Avrupa bizim olmadığı gibi biz de Avrupa'ya ait değiliz

Demokratik Özerklik, halkın iktidar ve devlet erkine dayanmadan, kendi demokratik iradesi ile kendisini yönetme sistemi ise, halkımız zaten buna yabancı olmadığı gibi, belli bir örgütlenme düzeyine de kavuşmuştur. Halkımız, Avrupa'nın yasalarına ve kanunlarına fiilen karşı çıkmadan, ancak ideolojik ve politik olarak sistemlerini eleştirme ve benimsememe bilincini her zaman yaşamalıdır. Çünkü Avrupa ne mekan, ne sistem olarak bizim olmadığı gibi, biz de Avrupa'ya ait değiliz. Avrupa'da yaşıyor olsak da, kendi sistemimizi inşa etmek hem gerekli hem de bir zorunluluktur. Birkaç yıldır uygulana gelen halk meclisleri pratiği gerçekten önemlidir. Halk meclisleri, halkın demokratik iradesinin oluştuğu ve örgütlendiği organlardır. Halk meclisleri, kendi sorumluluk alanındaki, halkımızın tüm sorunlarını çözer. Meclislerin adalet divanları, halkın kendi iç sorunlarını Avrupa devletlerinin mahkemelerine taşımadan çözmekle sorumludur. Adalet divanı ya da komisyonları bir taraftan sorunları çözerken, diğer yandan her sorunu aynı zamanda bir anlama, eğitme ve bilinçlendirme gerekçesi de yapar. Halkın, ekonomik sorunlarını zihinsel ve ahlaki olarak kapitalizmin vahşi bencilliğinden uzak, dayanışma, paylaşma ve ortaklaşmayı esas alarak, koşulların somut durumuna göre, belli örgütlenmelere gidilir. Örneğin kooperatifler mümkünse kooperatif, değilse vakıflar veya belli sayıda toplulukların ortaklaşa iş ve üretim yapması da mümkündür. Bireysel çıkar ve salt maddi çıkarlarla değil, ortaklaşarak kolektif yaşamı esas almak, moral ve manevi değerlerimizi yükseltmek, paradigmamızın özü gereğidir. Metanın hakim olduğu Avrupa gibi bir yerde, yine her şeyin pazarlık konusu yapıldığı, maddi çıkar dışında hiçbir manevi değerin anlam bulmadığı bir yerde, insanlığın özüne uygun düşen 'birlikte yaşama kültürünü' örgütlemenin son derece anlamlı olacağına inanıyoruz.

Avrupa'da, halkımızın kendi öz değerleriyle, kendi öz kimliği ve kültürü ile yaşaması, her şeyden önceliklidir. Kendi ana dilini konuşmayan, anadili ile eğitim yapmayan bir birey ve topluluğun kendisine ne kadar ait olduğu tartışma konusudur. Devletlerin mevcut yasaları, kendi ana dilimizle eğitim görmeye olanak tanıyorsa veya dilimizi öğrenme imkanları varsa, bunları sonuna kadar değerlendirmek, istifade etmek her Kürt çocuğunun kendi ana dilini mümkün olan en mükemmel şekilde öğrenmesi, kendi idari sistemimizle ve demokratik irademizle yaşamak anlamındadır. Bu konuda, Kürtçe özel okullar açılabileceği gibi, dil ve kültür alanına ilişkin birçok kurs, edebi çalışma vb örgütlenmelere gitmek de mümkün ve gereklidir. Kürt dili, Kürt kültürü, Kürt edebiyatı, Kürt sanatı, Kürt müziği, Kürt folkloru, en iyi, en yaygın nasıl örgütlendirilebilecekse, bütün bunları meclislerin dil ve kültür komisyonları adı altında gerçekleştirmek bir zorunluluktur. Öyle ki, Kürtlerin bulunduğu her şehirde, hatta her semtte, mutlaka Kürt rengini, Kürt kimliğini yansıtan bir yaşam, kurum ve örgütlenme olmalıdır. Büyük ya da küçük nerede bir Kürt topluluğu varsa hemen orada meclis ise meclis, değilse komün tarzında bir örgütlenmeye gitmek ve oradaki halkımızın demokratik konfederalizm gereği kendi demokratik iradesiyle kendi kendisini yönetmesi; her türlü sorunlarını çözüp, her türlü ihtiyaçlarını karşılaması esas olmalıdır. Aynı işlev ve amaçla kurulan birçok komisyon ve komitelerin birleştirilmesinde, büyük yarar olduğuna inanıyoruz. Örneğin, derneklerimizin birer kültür komisyonu varsa, aynı bölgede meclislerimizin de kültür komisyonu olmaktadır. Bunun yanında ayrıca kadın ve gençlik kültür komisyonları da olmalıdır. İmkanları ve enerjimizi verimsiz ve bölük pörçük pratiğe sunacağımıza, birleştirerek, daha güçlü bir sinerji yaratarak, daha örgütlü ve planlı bir şekilde pratiğe sunmanın, daha çok sonuç alacağını düşünüyoruz. Bu anlamda belirtilen komisyon ve komiteler birleştirilebilir.

Demokratik Özerkliğin önemli olan diğer bir boyutu da, siyasi boyutudur. Halkımız Avrupa'da hiçbir zaman kendi gerçek gündemi olan ülkedeki gündemden kopmamalıdır. Duyarlılıkları ve refleksi, son derece güçlü olmalıdır. Gelişmeleri anı anına izleyip, zamanında ve yerinde, gerekli tepkiyi gösterebilmelidir. Ülkedeki gelişmelere bağlı olarak, kendi siyasetini oluşturmalı ve sistemini örgütlemelidir. Halkımızın gelişmelere ilişkin sağlıklı bilgilendirilmesi ve aydınlatılması, buna göre, anlık, dönemsel ve politik yaklaşımlar göstermesi, yine halkımızın örgütlenme düzeyi ile doğru orantılı olmaktadır. Düşmanın her türden psikolojik savaş taktiklerini boşa çıkaracak yüksek bir moral motivasyona sahip olabilmelidir. Bu temelde bir örgütleme sistemini geliştirebilmeli ve hiçbir Kürt bireyini örgütsüz bırakmamalıdır. Son dönemlerde yoğunca dayatılan tekleşme politikalarına karşı kendi öz savunmasını yaşamsal, kültürel, ekonomik vb alanlarda güçlendirmeli ve bu temelde öz değerlerine sahip çıkabilmelidir. Düşmanın her türlü çirkin politikalarına karşı çözümsüz kalmamalı, yaşamın her alanını örgütleyebilmeli ve sorunlarının çözümü için kendi politikalarını üretebilmelidir. Bunun için başta kadın ve gençlik olmak üzere toplumun tüm dinamik kesimleri kendi öz örgütlemelerini oluşturabilmeli, kapitalist modernitenin yoğun ideolojik bombardımanı karşısında ideolojik ve politik mücadelesini güçlü vermelidir. Bütün bu örgütleme ve mücadele kurumları arasında belli bir eşgüdüm olabilmelidir. Bu konuda kendi öz savunması temelinde kapitalist modernitenin her türden yaşamı ve bireyleri yozlaştırıcı dayatmaları karşısında derin bir mücadelesi olabilmelidir. Bunun için en basit yöntemden başlayarak tüm caydırıcı yol ve yöntemleri deneyebilmelidir. Yine başta Kürt gençlerine ve Kürt toplumuna bilinçli olarak özendirilen içki, kumar, fuhuş vb konularda kesinlikle tavır sahibi olabilmelidir. En büyük öz savunma gücünü bu alanlarda gerçekleşebilmelidir. Bu konuda hiçbir engel tanımamalıdır.

Akademiler bilinçlendirme ve uzmanlaşma yerleridir

Avrupa sistemi, insanlığı en çok beyin hücrelerinde vurmaktadır. Toplumun ufkunu karartma, bilincini köreltme çabası, kapitalist modernitenin gerçeğidir. Yozluğun ve ruhsuzlaşmanın bu denli geliştirilmesi, başka neye yorumlanabilir ki? Kapitalist modernitenin merkezinde halkımızı eğitmenin en büyük karşı silah ve örgütlenme olduğunu bilerek, bu konuya olanca gücüyle ağırlık vermek yerindedir. Siyaset bilimi ve bilinci, yine kendi halk gerçekliğimiz, parti ve mücadele tarihimiz ve geleceğimiz, bu vb bütün hususlar aynı zamanda akademik çalışma alanları olmaktadır.

Akademiler, bilinçlendirme ve uzmanlaşma yerleridir. Avrupa koşullarında, her ülkede birden fazla sosyal akademisi, bilim akademisi, eğitim akademisi vs açmak mümkündür. Akademiler, adeta bilinç yoğunlaşmasının gerçekleştirildiği yerler olmalıdır. Her türden sorunların tartışıldığı ve bir o kadar çözüm üretilebildiği mekanlar olabilmelidir. Önderliğimizin bu konuda perspektifleri ışığında her kesime yönelik bu türden çalışmalar yapmak ve nitelikli kadroları yetiştirmek bu tarzla mümkün olacaktır. En küçük birimlerden en geniş örgütlemelere kadar bilinç yoğunlaşmalarını gerçekleştirmek, toplumu ahlaki ve politik anlamda belli bir düzeye ulaştırmak bu türden akademilerin temel görevlerindendir. Yine ortak kararlaşma ve iradeye sahip olmanın da yolu bu türden yapılan düşünce alış verişinden geçmektedir. Bu türden çalışmaların ilgi odağı ve düşünce anlamında bir merkez rolünü oyması bir o kadar da önemli olmaktadır. Demokratik Özerkliğin en temel inşa gücü ve sistemi de siyaset akademileri olmaktadır.

Demokratik Özerkliğin bütün boyutları Avrupa'nın somut koşullarına uygun bir şekilde uyarlanarak örgütlendirilebilir. CDK, Avrupa genelinde, en geniş bileşenli en üst meclis organımız olmaktadır. Halkımızın örgütlendirilmesi, eğitimi, yaşamı ve özerkliğin diğer bütün boyutlarından, CDK sorumludur. CDK, bir meclis ise, yürütmesi de icra organıdır. Ancak, genel meclisin bütün yaşam alanlarına ve her şeye de yetmeyeceği bir gerçektir. Bu nedenle küçük de olsa Kürdistanlı topluluğun bulunduğu her yerde meclisleşme ve komünleşme temelinde örgütlenmek esastır.

Meclisler ve komünler halkımızın örgütlü demokratik iradesidirler

Bütün bu sahaya, Özgür Toplum Alanı demek de yanlış olmayacaktır. Meclisler ve komünler, kendi sorumluluk alanındaki halkımızın örgütlü demokratik iradesidirler. Halkımızın, bütün yaşam alanları ile ilgili en meşru ve en uygulanabilir kararları, bu organlar verirler. Her Kürt insanını, meclis ve komünlere üye yapmak bu anlamda önemlidir. Öyle ki, meclis ve komüne üye olmayan hiçbir insanımız kalmamalıdır. Şüphesiz meclislerin, demokratik işlemesi de oldukça önemlidir. Konumu ve yetkisi ne olursa olsun, hiçbir kadro ve hiç kimse meclis iradelerinin üzerinde değildir. Meclisler ve komünler, her türlü sorunları gerçekten en büyük açıklıkla tartışır, kararlarını alır ve uygularlar. Bunu halk içinde ve meşru alanlarda gerçekleştirirler. Hiçbir kurum ve bireyin etkisinde olmamalıdırlar. Bunun önünde durabilecek hiçbir engel ve irade yoktur. Meclis ve komünlerimizde, temel ilkelerimizle çelişmemek üzere, aykırı fikir ve görüşleri benimseyen insanlar da yer alabilir. Bu espri ile birçok azınlık ve inanç kesimlerini, mümkün olan en büyük genişlikte, meclis ve komün örgütlenmelerine çekerek, halkımızın en geniş birliğini ve örgütlendirmesini oluşturmak esastır. Meclis ve komünlerin kendi kural ve kaideleri de olabilmelidir. Bu konuda değerlere ters düşen ve çalışmalarda aykırı tutumlara girenlere ilişkin olarak tartışma platformları oluşturulabilmelidir. En demokratik yargılamalar gelişebilmelidir. Demokratik Özerkliğin hukuk sistemi geliştirildiğinde olası sorunlar yine sistem içi yargılamalarla sonuçlandırılmalıdır. Bunun için de en sağlıklı kararların oluşmasına dönük de özgür tartışmaların gelişmesine imkan vermek doğru bir yöntem olacaktır. Tartışma platformlarını her şeyin sürüncemede kaldığı bir yer olmaktan çıkarıp birey ve toplumun sorunlarını çözüm yerleri haline getirmek gerekiyor. Mahallelerden tutalım da il meclislerine kadar kendi adalet sistemini oluşturmalı ve halk bunları denetleyebilmelidir. Halk komünleri de ortak yaşam ve birlikteliğin kurumları haline gelebilmelidir. Halk içinde zorlanan ve maddi sorunları olan kesimlerle dayanışmayı geliştirmek komünlerin görevleri arasında olmaktadır. Değerleri koruyan ve geliştiren yerler haline gelebilmelidir.Halkın en ufak sorunundan tutalım maddi sorunlara kadar seferberlik ruhuyla yaklaşılmalı çözüm yerleri haline gelebilmelidir.

Sonuç olarak Demokratik Özerklik tüm boyutlarıyla yaşamsallaştırılmalı ve halkımızın herkesimi tarafından sahiplenilmelidir. Bu anlamda toplumun en temel siyasal örgütlemelerden tutalım en basit birey sorunlarına kadar tüm alan ve birimlerde temsilini bulabilmelidir. Böyle bir sorumlulukla görevlerini yerine getirebilmelidir. Bu konuda halkımızn hiçbir fedakarlıktan kaçınmayacağına ve bu çalışmanın geliştirilmesi temelinde çalışılacağına inanıyoruz. Hiçbir güç ve sorun böylesi bir projenin geliştirilmesi önünde engel olamaz.

"Demokratik Özerklik, halkın iktidar ve devlet erkine dayanmadan, kendi demokratik iradesi ile kendisini yönetme sistemi ise, halkımız zaten buna yabancı olmadığı gibi, belli bir örgütlenme düzeyine de kavuşmuştur. Halkımız, Avrupa'nın yasalarına ve kanunlarına fiilen karşı çıkmadan, ancak ideolojik ve politik olarak sistemlerini eleştirme ve benimsememe bilincini her zaman yaşamalıdır. Çünkü Avrupa ne mekan, ne sistem olarak bizim olmadığı gibi, biz de Avrupa'ya ait değiliz"

KENT VE İL KONSEYLERİNİN ROLÜ VE İNŞA SORUNLARI

BÜYÜK ÇADIRDAN BÜYÜK ÇATIYA

Tarih boyunca merkezi devletler karşısında özgürlüğünü korumak isteyen topluluklar kendi aralarında birlikler oluşturmuş ve temellerinin güçlü olması için kendilerini halk meclislerinde örgütlemişlerdir.

İlk merkezi devletlerin saldırılarına karşı aşiretlerin toplumsal bir savunma ve birlik mekanizması olarak konfederal birlikleri vardır. Bağımsızlığını korumak isteyen kentler halka dayalı meclislere sahiptir. Dinsel hareketler hep meclislerle yürütülmüşlerdir. Mescitler en başta savaş ve barış meselelerinin görüşüldüğü meclisler konumunda olmuşlardır. Devletin de kurduğu meclisler vardır. Fakat diğerlerinden temel bir farka sahiptir. Devlet örgütlenmesinde demokrasi yerine üstten atamalar ve bürokrasi hakimdir. Bu nedenle devletin kurduğu meclisler hep egemenliği meşrulaştırma kurumları olmuşlardır.

Önderlik bu durumu savunmalarında şu şekilde ifade etmektedir: *"Devlet çokça işlendiği gibi çok eski ve üst toplumun temel örgütüdür. Demokratik tarzda oluşmaz. Geleneksel ve atamalarla yürütülür. Üst toplum kendi içinde demokrasi uygulayabilir. Buna üst sınıfların demokrasisi de denilebilir. Bu devlet için bir örtü vazifesi görür. Çoğu Batı cumhuriyet modelinde olan bu demokrasiler devleti esas alır. Önce devlet sonra demokrasi gelir; devlet olmadan demokrasiyi düşünemezler. Halk demokrasilerinde ise iktidar-devlet hedef edinilmez. Devlet olmayı hedefleyen demokrasi kendi eliyle varlığına son vermiş olur."*

Kürtler tarih boyunca devlet olmaya değil demokrasisini kurmaya daha fazla meyilli olmuşlardır. Bugünkü demokratik arayışların tarihi temelleri çok güçlüdür. Halk demokrasilerinde konfederal biçimdeki birlik uygulamaları Kürdistan'da aşiretler çağında görülmüştür. Aşiretlerin doğal demokratik nitelikleri aşiret konfederasyonlarına geçişte büyük kolaylık sağlamıştır.

Aşiret yaşamı doğal mera ve ekin alanlarına dayalı geliştiğinden bu alanların korunması hayati önemdedir. Aşiret sınırı dokunulmazdır çünkü yaşamsaldır. Aşiret sınırının ihlali tüm topluluğun yaşamının tehdit altına girmesi demektir. Aşiretler arasında yaşanan çatışmalar tüm topluluk için ölümcül olacaktır. Bunu önlemek için aşiretlerin toplanıp sorunlarını çözecekleri bir ortak meclise ihtiyaçları olmuştur. Öte yandan daha büyük bir tehlike olarak uygarlık güçlerinin saldırıları söz konusudur. İç çatışmaları önlemek ve dıştan gelen saldırılara karşı koyabilmek için birlikler oluşturmuşlardır. Bu birliğin oluşumu demokratik özellikler taşıyıp konfederal tarzda gerçekleşmiştir.

Aşiret konfederasyonları toplumun iç ve dış tehditlere karşı kendini koruyabileceği siyasi bir örgütlenme biçimi olmuştur. Bu birliğe katılan aşiretler eşit haklara sahip olup sorumlulukları da birlikte paylaşmışlardır. Konfederasyon meclisi toplumsal sorunların çözümlendiği, savaş ve barış süreçlerinin kararlaştığı yerdir.

Tarihi temelleri olan bir edebi benzetmeyle Kürdistan toplumunun konfederalizm ve özerk yaşama hiç de

"İktidar ve devlet geleneğine mesafeli yaklaşmak bir özgürlük karakteri olarak tarihte yerini almıştır. Kürtler direniş mekanı olarak kıra dayalı yaşadığından ve devlet saldırılarının merkezi olduğundan kentlere mesafeli olmuşlardır. Sürekli istila ve talan seferlerine maruz kalsalar da zozanlarda, dağ başlarında direnişlerle özgürlük eğilimini ve doğal yaşam geleneklerini koruyarak kendilerini bugüne dek var etmişlerdir. Kürtler bugün yaşadıkları kentlerde de konfederal örgütlülükleriyle iktidar alanlarını zorlamaktadırlar"

yabancı olmadığı gösterilebilir. Konfederalizm nedir denildiğinde aşiretler çağından verilecek temel bir örnek her şeyi daha somut olarak gözler önüne serebilecek durumdadır.

'Kon'larda kararlar demokratik katılımla alınır

Kürtçe'de topluluk 'kom' kelimesiyle ifade edilir. Bu topluluğun siyasi iradesini temsil eden meclis ise 'çadır' yani 'kon' etrafında sembolize edilir.

Kürtçe 'kon' kelimesinin karşılığı 'çadır'dır ve her çadır bir aşireti temsil ediyorsa toplandıkları meclis 'büyük çadır' olarak adlandırılabilir. Büyük çadırın altında toplanıp tüm toplumsal meseleleri görüşüyorlar. Büyük çadırın Kürtçedeki karşılığı nedir? 'Konê mezin' ya da 'konê gir'dir. Kongre kelimesinin kökeni olduğu iddia edilmese de benzerliği dikkat çekmektedir. Günümüzün halk kongresi olan Kongra Gel o günün koşullarında sembolik olarak büyük halk çadırı -çatısı- biçiminde temellenmektedir. Büyük çadır -çatı- altında toplanıp savaş ve barış işlerini, toplumdaki ihtilafları vs görüşürler. Toplum içinde aşırı bir sınıflaşma, katı bir hiyerarşi olmadığından demokratik katılımla kararlar alınır. Bu uygulamalar özerk ve özgür yaşam tutkusundan kaynağını almıştır.

Buradaki edebi benzetmelerden anlaşılması gereken konfederasyon uygulamasının Kürdistan topraklarında hayat bulmuş olması ve çadırların birliği benzetmesinde olduğu gibi demokratik nitelik taşımasıdır. Büyük çadır altında toplanan aşiret temsilcileri arasında hiyerarşiden ziyade manevi gücü ağırlıkta olan bir önder vardır. Aralarındaki ilişki tarzı konfederaldir, esnektir, demokratik ve eşittir. Amaç özgür yaşantının korunmasıdır ve devlet haline gelmeden kendini korumanın temel yöntemi olarak şekillenmiştir. Devlet mi özgürlük mü denildiğinde toplumun yanıtı özgürlükten yana olmaktadır.

Kimi tarihi edebi eserler de bu gerçekliği çarpıcı olarak göstermiştir. Zaloğlu Rüstem destanı incelenebilir. Firdevsi Şahname adlı kitabını İran Şahına sunmuş olduğundan olsa gerek Kürdistanı ve Kürtleri doğrudan değil dolaylı anlatır. Zal ve oğlu Rüstem karakter olarak incelendiğinde ve kitapta anlatılan yaşadıkları bölge göz önüne getirildiğinde aslında aşiretler çağındaki iki Kürt kahramanı oldukları anlaşılmaktadır. İran sürekli Turanilerin saldırısına uğramaktadır ve Şah tahtını kaybedebilmektedir. Her seferinde Zal ve Rüstem yardımlarına yetişir, Şaha tahtı geri verip ülkelerine dönerler. Tahtı Turanlardan almışken kendileri bu tahta niye oturmazlar? Soruya yanıtları Kürtlerin tarihsel eğilimini göstermektedir: Kendi topraklarımızda özgürce yaşıyoruz, tacı – tahtı ne yapacağız ki?

İktidar ve devlet geleneğine mesafeli yaklaşmak bir özgürlük karakteri olarak tarihte yerini almıştır. Kürtler direniş mekanı olarak kıra dayalı yaşadığından ve devlet saldırılarının merkezi olduğundan kentlere mesafeli olmuşlardır. Sürekli istila ve talan seferlerine maruz kalsalar da zozanlarda, dağ başlarında direnişlerle özgürlük eğilimini ve doğal yaşam geleneklerini koruyarak kendilerini bugüne dek var etmişlerdir. Kürtler bugün yaşadıkları kentlerde de konfederal örgütlülükleriyle iktidar alanlarını zorlamaktadırlar. Köy çadırından kent çatısına yaşadığı deneyimle diğer halk ve toplum kesimleriyle birlikte özgürlük alanlarını geliştirmektedirler. Kentler egemenlerindir denildiğinde kentsel direnişlerin tarihi bir çırpıda yok sayılır. Bu nedenle kır ve kent direnişlerini birbirinden koparmamak gerekir.

Dünyanın tüm bölgelerinde gerek kırsal alanlarda gerekse kentlerde merkezi devletler karşısında her dönemde mutlaka yerel özgürlükleri savunan inisiyatifler ve direnişler söz konusu olmuştur. Bu anlamda kentler tümüyle egemenlerindi demek gerçeği tam ifade etmez. Kent komün ve meclisleri direniş kadar demokrasi, demokrasi kadar savaş ve barış konularında her zaman temel bir rol oynamıştır.

Kent direnişlerinde yaşayan özgürlük

Avrupa'da kentsel gelişmeye bakıldığında kentlerin iç ve dış tehditlere karşı özgürlüğünü korumak amacıyla birlikler oluşturdukları görülür. Birlik ve meclisleşme örneklerinin temel özelliklerini kısaca değerlendirdiğimizde günümüze ilham veren bir tablo ortaya çıkacaktır.

Antik Yunan'da kent özgürlüğünü korumak ve birlik oluşturmak amacıyla 15 ayrı konfederasyon kurulmuştur. Bu konfederasyonlarda siyasetin belirleyicisi halk meclisleridir. Kentler arası birliğin sürmesinin garantisi halk meclislerinin demokratik nitelikte olmasıdır. Meclise katılanlar yurttaşlar olarak tanımlanır ve eşit oy hakkına sahip olurlar.

Kent özerkliği konusunda İtalyan kentleri tarihteki en önemli örneklerdendir. Venedik, Cenova, Florensa, Pisa gibi kentler yerel özgürlüklerini uzun süre korumuşlardır. Kent özgürlüğünün güvencesi kasabalarda yaşayan yurttaşların birbirine bağlılığının belgesi olan sadakat yeminidir. Conjuratio yani konsül adı verilen bu resmi sadakat belgesini kabul edenler komün oluşturmuş olurlar ve bu komünün yönetimi de komün üyelerince seçilip aynı adla -konsül- anılırlar. Bütün konsüller bir araya gelip genel meclisi oluştururlar.

İtalya komününün temeli böylece kasabalarda atılmış olur. Komşu kasabaların komünleri konfederal tarzda bir araya gelip kent komününü oluştururlar. Savaş ve barış işleri gibi önemli konularda tartışırlar ve karar vermeden önce halk meclisinin görüşünü alırlar. Bu da bir çeşit demokrasi uygulamasıdır ve ileri düzeydedir.

Aynı şekilde Almanya tarihinde de yüzlerce yıl boyunca kent konfederasyonları hakim olmuşlardır. Öyle ki birçok ülkede kentler saldırıya uğrayıp özerkliklerini yitirirken Almanya kentleri daha uzun süre bağımsız var olmuşlardır.

Paris Komünleri ise doğrudan demokrasi uygulamasında çok öğretici tarihsel bir örnek teşkil etmiştir. Daha 1790'lı yıllarda yani Fransız Devriminin hemen akabinde mahalle ve kent meclislerine dayalı yönetim modeliyle tüm Fransa konfederasyon haline getirilmek istenmiştir. Nitekim 1871 de Paris komünü tüm kentlerdeki komünleri konfederasyon çatısı altında birleşmeye çağırmıştır.

Fransa'da halk meclisleri komiteler oluşturarak çalışmalarını yürütmüş ve günümüz için örnek yönleri olan bir miras bırakmıştır. *"Devrimin en hareketli günlerinde meclisler yoğun gündemlerle sürekli toplanırken, önemli ekonomik, politik ve askeri konularla ilgili komiserlik ve komiteler oluşturulur. Yerel yönetim gereksinmelerini karşılamak için, yurttaşlık komiteleri, savunma amaçlı devrim komiteleri, askeri komiteler gibi yapılanmalar oluşturulur. Her seksiyonun kendine ait devrimci mahkemesi, sulh mahkemesi, işsizlere iş bulma komiteleri ve festivaller, halk yemeklerini düzenleyen komiteleri bulunur.''*

Yerel insiyatif ve komün deneyiminde diğer bir tarihsel örnek İspanya'da yaşanmıştır. İspanya 1500'lerin Avrupa'sında katı mutlakiyetçi krallıkların öncüleri arasındadır. 1520'den itibaren İspanyol merkeziyetçiliğine karşı kent ayaklanmaları yaşanır ve komünler kurulur. Kimi kentler vergileri kendileri toplayıp yurttaşlardan milis savunma güçleri oluşturacak duruma gelirler.

Tarih 1917 dediğinde Sovyetler Birliği deneyimi komünlerin komünü biçiminde devasa bir sistem olarak karşımızda durur. Komünler ve meclisler halka dayalı olduğu süre boyunca da ihtişamını korur.

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra giderek yaygınlaşan ulusal kurtuluş mücadeleleri ve '68 hareketi kentlerdeki egemenlik sistemine karşı halkın özgürlük bayrağını dalgalandırmışlardır. Günümüze doğru, Zapatista hareketi, Topraksızlar hareketi, Sosyal Forumlar vb hep yerel insiyatiflerin özgürlük arayışları olarak dünya gündeminde örnek teşkil etmektedirler. Özcesi yerel özgürlük eğilimi dünya genelinde oldukça yaygınlaşmış durumdadır.

Tarihsel bir özgürlük eğilimi olarak kent özerklikleri, komünler ve halk

meclisleri hareketlerinin tümü, insanlığın baskıcı sistemlere karşı direnişinin bir yansıması olmaktadır. Bugün Kürdistan'da gelişen çizgi insanlığın bu özgürlük eğiliminin temsil edilmesi ve 21. yüzyıla taşırılması anlamını taşımaktadır. Fakat bu tarihsel iddiaya rağmen uygulama gücü ve yöntemlerinde yaşanan sorunları da göz ardı edemeyiz. Bu sorunlar aşılmalı ki tarihin özgürlük yürüyüşündeki engeller de aşılabilsin.

Politika halka ait olduğu ölçüde demokratiktir

Kent özgülünde direniş, merkeziyetçiliğe ve iktidara karşı yürütüldüğü için kurulacak alternatif sistem demokratik olmak zorundadır. Devlet ve iktidar alanı sürekli olarak demokrasiyle zıt bir seyir izler, varlıkları birbirlerini sınırlar. Halk kendi kentinde söz ve karar sahibi olmak istiyorken bunun karşısına daraltılmış, çoğulcu olmayan, üstten oluşturulmuş bir meclis çıkarılamaz. Böyle bir meclis halk meclisi olamaz. Geçiş aşamasında kurucu meclis taban örgütlenmesinin yetersizliğine rağmen rolünü oynayabilir, fakat giderek halkın katılımıyla demokratikleşmek durumundadır. Kent meclisleri çalışmalarımız tam da bu noktada bir açmazı yaşamaktadır. Biz devlet değiliz, devletçi bir zihniyetle halk meclislerine sınırlar çizemeyiz. Kimin katılıp kimin katılmayacağını üstten belirleyemeyiz. Bu zihniyette paradigmasal, ideolojik bir sapma olduğu gibi politik olarak da devlet tarzına kayma söz konusudur. Hızla gidermemiz gereken bu temel yanlıştan çıkıldığında halkın öz iradesi kendisini meclislere doğrudan yansıtabilecek ve demokratik siyaset yaşam şansı bulabilecektir.

Toplumsal alan siyasetin halk eliyle üretildiği alandır. Siyaset üstten belirleniyorsa burada devletçilik yapılıyordur. Sistemin oluşmasındaki aksaklığı en başta buralarda aramak gerekir. Sorun sadece kadroların çalışma sorunu değildir. Kentin ve ilin meclisini oluşum, birleşim ve işlevselliği kapsamında ele alıp paradigmasal süzgeçten geçirmek gerekir.

Birinci husus ideolojiktir. Devletçi zihniyet tümden aşılamadığından toplum halen yönetilmek istenmekte, örgütlenme biçimi bu nedenle de üstten alta doğru geliştirilmektedir. Çoğu zaman farkında olmadan demokratik merkeziyetçilik uygulanmakta, ademi merkeziyetçilik uygulanıyor sanıldığı için de uygulanan yöntem sıkıca savunulmaktadır.

İkinci husus politiktir. Politik süreçler göz önüne getirilmeden hatta günlük gelişmeler takip edilmeden hareket edilirse politik alan devlete terk edilmiş olur. Politika halkın kendi işlerini organize etmesi sanatıysa halkın gündemi ve doğrudan katılımı esas alınacaktır. Süreçlerden kopukluk, meclislere genel roller atfetmek, birleşim ve gündemlerini de ona göre daraltmak gibi sonuçlara yol açmaktadır.

Pratik duruma bakıldığında meclis çalışmalarında düzeltmelere gitmenin zorunlu hale geldiği görülmektedir.

Kent ve il konseyleri ayrıştırılmalıdır

Kent merkezleri devasa nüfuslarıyla başlı başına toplumsal yaşamı ve ekolojiyi tehdit eden problem kaynağı haline gelmişken kentin çevresindeki kasaba ve köyleri de kapsayacak tarzda tek bir meclis oluşturmak hareket ve çözüm kabiliyetini hantallaştıracak ve daraltacaktır. Hatta merkezi devlet sisteminde olduğu gibi hiyerarşik bir merkez çevre ilişkisine yol açma tehlikesi vardır. Bundan dolayı kent merkezi için ayrı, kent çevresini de kapsayan il geneli için ayrı meclisler oluşturmak, demokratik bir tedbir biçiminde düşünülebilir.

Fransızca kökenli olan -conseil- konsey kelimesi yönetim görevi yüklenmiş kimselerden oluşmuş topluluk için kullanılır ve meclis kelimesiyle eş anlamdadır.

Türkiye'de Özgürlük hareketi tarafından demokratik konfederalizm projesine dayalı olarak kent konseyleri gündeme getirildiğinde AKP hükümeti devlet eliyle ve devletin denetiminde kent konseylerinin kurulması için kanun çıkarmıştır. Bu kanuna göre kent konseyi; merkezi yönetimin, yerel yönetimin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının ve sivil toplumun ortaklık anlayışıyla, hemşerilik hukuku çerçevesinde buluştuğu; kentin kalkınma önceliklerinin, sorunlarının, vizyonlarının sürdürülebilir kalkınma ilkeleri temelinde belirlendiği, tartışıldığı, çözümlerin geliştirildiği ortak aklın ve uzlaşmanın esas olduğu demokratik platformdur.

Devletin tanımlamalarında ne kadar demokrasi kavramı geçse de el atmadığı ve içini boşaltmaya kalkmadığı neredeyse hiçbir alan kalmamıştır ki kent konseylerini de resmen tüzel kişilikle kurarak ve içine devlet kurumlarının temsilcilerini katarak yerel insiyatifleri denetimlerine almak istemişlerdir. Adeta "kent konseyleri zaten var, biz kurduk, isteyen gelir katılır, başka bir kent konseyi oluşumunu tanımayız" demeye getirmiş ve demokratik bir halk meclisleşmesinin önünü almak istemişlerdir. Buna rağmen il valilerinin Yerel Gündem 21 zeminini kullanarak kent konseyi oluşturma ve insiyatif alma çabalarına rağbet olmamış ve hedeflerine ulaşamamışlardır. Çünkü halka dayalı olmayan bir konsey çalışmasının başarı şansı yoktur.

Devlet dışı tüm toplum kesimlerinin örgütlenmesine dayalı olan demokratik konfederal anlayış kent konseylerini devletçi bir mantıkla ele almaz. Buna göre:

Kent konseyi kent merkezinin demokratik yönetim çatısıdır. Kentin dengeli gelişimi ve kalkınması yönünde tüm sorunlarını gündemine alıp politikalar geliştirir; görüş oluşturur, tavsiyelerde bulunur ve komiteler aracılığıyla kararlarını uygular. Birleşimi kapsamında çoğulculuk ve katılımcılık temel demokratik prensipler olmaktadır. Bu sayede merkeze karşı yerelin gücü açığa çıkacağı gibi içte de demokratik ve özgürlükçü eğilim toplumsallaşacaktır.

Kent konseyi farklı düşünce ve siyasi çizgilerin buluşma zeminidir. Bu nitelik sağlandığında toplumun bir kesiminin diğer bir kesimle karşı karşıya gelmesi, çatışması önlenir. Böylece egemenlerin toplumu bölme ve çatıştırma yöntemlerine de geçit verilmez.

Kent konseyi toplumsal sözleşmenin sağlandığı ve yerel birliğin temsil edildiği yerel siyasi merkezdir. Kentin birliği bir prensipler belgesiyle sembolize edilebilir. Prensipler metni Kent sözleşmesi biçiminde hazırlanabilir.

Kent konseyi kentin tüm dinamiklerinin kendisini ifade edebileceği esnek bir yapıda olmalıdır. Konsey üyelerinin aralarındaki bağ özgür yurttaşlık temelindedir. *"Halk için demokrasi, birey için özgür yurttaşlık"* esas alınmalıdır. Yurttaşlık bağının ötesine taşan bir ilişki tarzı dernek, sendika, parti gibi örgütlenmelerde bulunur. Kent konseyi böylesi örgütlenmelerin de kurumsal temsiliyetine açık olur fakat konseyin kendisi herhangi bir örgüt gibi hareket etmez, özgür yurttaşlığa dayalı kent sözleşmesi temel bağlayıcı unsur olur.

Örneğin "1790 yılındaki Paris Komünü'nün 300 üyesi bulunur. 1792 Temmuz ayında Theatre-Français seksiyonu, tarafından alınan, 'aktif' ve 'pasif' yurttaşlar arasındaki ayrımın tümüyle kaldırılması kararıyla, seksiyon (bölge) meclislerinin kapıları ayrıcalıklardan yoksun tabakaların tümüne açılırken; İşçi sınıfı, görece vasıfsız zanaatkarlar, marangozlar, inşaat işçileri, tekstil ürünleri ile lüks mallar üreten atölyelerin doğum aşamasındaki proleterleri meclislere girerler." Bizdeki uygulamalara bakıldığında halen 1790 komününden ileri bir birleşim tutturulabilmiş değildir. Halen içimizdekiler, dışımızdakiler ya da bizden olanlar, bizden olmayanlar tarzında yaklaşımlar meclislere dayatılabilmektedir. Halk meclisleri bu türden daraltıcı yaklaşımlarla halka ait olmaktan çıkarlar ve işlev kazanmazlar. Barıştan ve demokrasiden yana olan tüm toplumsal kesimler meclislerde yer alabilmelidir. Herkes tartışma ve karar süreçlerine katılabilmeli ancak sorumluluk ve görev paylaşımları da kent sözleşmesi çerçevesinde olmalıdır.

Her konuda herkesten aynı şey beklenemez. Eğitsel ve düşünsel düzeyler, mesleki ilgiler, yetenekler ve kurumsal-bireysel katılımlar gibi farklılıkları göz önünde bulundurulması gerekir.

Kent konseyi toplumsal yaşamın her alanında devletsiz çözüm politikalarını geliştirmekten sorumludur. Sadece karar almaz aynı zamanda kararların hayata geçmesi için komiteler aracılığıyla çalışma yürütür. Kararların uygulanmasını daha küçük yerel birimlere havale etmez. Örneğin "konseyde karar alıp uygulanması için alt birimlere iletiyoruz" denilebilmektedir. Oysa alt-üst ilişkileri tanımlaması tüm meclis ve komünlerin özerklikleri statüsüne uymadığı gibi kendi işini başka yere havale etmek de işlevsizliğin sebebi olmaktadır.

İl konseylerine gelince, bu konu demokratik özerklik statüsünün tüm toplum tarafından sahiplenilmesi ve örgütlenmesiyle ilgilidir. Eğer köyler, kasabalar, mahalleler örgütlü değilse il konseyi oluşturulamaz. Çünkü konfederal mantık üstten alta doğru bir kuruluşu reddeder. Dolayısıyla en yerel olanın örgütlülüğü ve temsiliyetinden başlayarak il konseylerini adım adım kurumlaştırmak gerekir.

İl konseyleri köy, kasaba, mahalle ve kent dinamiklerinin temsilcilerinin katılımıyla oluşur. İl genelindeki politikaları belirler ve çözümler üretir.

İl konseyleri kent ve kır arasındaki, ayrıca en yerel olanla genel meclis arasındaki denge ve ortaklaşmanın sağlanacağı zemindir.

İl konseyleri hem yerelin tamamen içe kapanmasına hem de genelin merkezileşmeye meyletmesine karşı demokratik bir tedbirdir.

İl konseylerinin kapsamı kent merkezinden daha geniş olduğu için nicel olarak daha fazla sayı ile oluşturulabilir. Konseyler toplumsal inşa gücüdürler. Buna göre de yeterli bileşime sahip olmalıdırlar. Önderlik bu konuda da ortaya bir ölçü koymuştur: "Kent Konseyleri barışın gerçekleştirilmesi için oluşturulması, işlevselleştirilmesi gereken bir çalışmadır… Kent Konseyleri Kentin içinde, Kentte, Kent merkezinde barış isteyen bütün kesimlerin kendisini içinde ifade edebileceği, STÖ'lerin, esnafların vb birçok kesimi kapsayan 200–300 kişiden oluşan yapılardır... İl Konseyleri 500–600 olabilir"

Konseyler radikal demokrasinin kaleleridir

Konseylerin inşası toplumu devlete muhtaç olmaktan çıkarıp öz güç ve öz yeterlilik ilkesiyle özgür yaşamasının yolunu açmaktadır. Demokratik özerklik statüsünü devlet kabul etsin veya etmesin konseyler bunun hayat bulmuş alanını oluşturmaktadır. Bu durumda konfederal örgütlülük ve konfederal yaşam devletle müzakere edilecek bir konu olmaktan çıkıyor. Halk şunu diyor: "Toplumsal yaşamımızı kendimiz belirleriz, kendimizi de kentimizi de biz yönetiriz!" Bunun için toplumsal yaşamın her alanında örgütlenmek kaçınılmaz olmaktadır. Radikal demokrasi burada devreye giriyor, toplum her alanda kendini örgütlüyor, söz ve karar yetkisini kendi eline alıyor.

> **"Konseylerin inşası toplumu devlete muhtaç olmaktan çıkarıp öz güç ve öz yeterlilik ilkesiyle özgür yaşamasının yolunu açmaktadır. Demokratik özerklik statüsünü devlet kabul etsin veya etmesin konseyler bunun hayat bulmuş alanını oluşturmaktadır. Bu durumda konfederal örgütlülük ve konfederal yaşam devletle müzakere edilecek bir konu olmaktan çıkıyor. Halk şunu diyor: "Toplumsal yaşamımızı kendimiz belirleriz, kendimizi de kentimizi de biz yönetiriz!" Bunun için toplumsal yaşamın her alanında örgütlenmek kaçınılmaz olmaktadır"**

Toplumun kendine yeterli hale gelmesini sağlayacak olan yaşam alanlarının örgütlendirilmesi komiteler eliyle gerçekleştirilir. Projelendirilmiş somut iş ve belirlenmiş sürelerle çalışan her komite sonuç alıcı olabilir. Eğer bu alanda yeterince hızlı ve güçlü gelişme yaratılmamışsa sebebini devletçi, bürokratik çalışma ve örgütlenme tarzında aramak gerekir. Konsey halkın öz örgütüdür. Komitelerini denetlemek ve başarılı sonuçlar istemek halkın en temel hakkıdır. Radikal demokrasi rejimi nerede bir tıkanma, aşınma ve işlevsizlik varsa ona müdahale eden ve alternatif geliştiren bir sistemdir. Kendini hiçbir konuda çözümsüz bırakmaz. Ne içten ne de dıştan yönelen tehdit ve saldırılar halk konseylerini geriletemez. Çünkü radikal demokrasi çizgisi en üst çıtadır ve her konuda kendisini savunabilecek donanıma sahiptir. Bu donanım halkın kendi demokratik birikimi ve donanımıdır. Siyasidir, kültüreldir, ekonomiktir, eğitseldir, özcesi toplumsal yaşamın gerektirdiği her şeydir. Bu nedenle konseyler radikal demokrasinin kaleleri olmaktadırlar.

Startejik bir yaklaşım yerine günlük çıkarcı bir yaklaşımla kimse konseylere yaklaşamaz. Toplum ahlaki politik bilinç ve tutumuyla rantçılığa geçit vermez. Devlet baskılarına boyun eğmediği gibi içten dayatılan geriliklerle de mücadele edecek güce sahiptir. Ahlaki-politik niteliklerini kazanmış bir toplum ancak baskılara karşı direnebilir. Burada politika bir direniş sanatı olarak devreye girer. Karakterinde direniş olmayan bir politika tarzı ve anlayışı uzlaşı sanatında da başarılı olamaz. Dolayısıyla konseyler halkın politik uzlaşı sanatını icra edeceği organlar olmaktadır. Politik sanatta gerekli olan esneklik ve yaratıcılık bir halk meclisinde anlamlı sonuçlar yaratarak toplumu barışçıl bir yaşam düzeyine kavuşturabilir.

Halkın örgütlenmiş barış gücü

Halk meclisleri halkın söz ve karar mercileridir. Barışın sağlanmasında halkın sözü ve kararı kadar etkili başka bir mekanizma bulunamaz. Tarih boyunca halk meclisleri savaş ve barış konularının karara bağlandığı en temel kurumlar olmuşlardır.

Halk barışın ve demokrasinin gelişmesi için tavrını meclis yoluyla ortaya koyduğunda toplumun tümünü temsil etme gücüyle hareket etmiş olacak ve aynı oranda da dikkate alınacaktır. Bu yolla tüm kesimler barış mücadelesine çekilecektir.

Bu perspektife göre kent konseylerinin barış için oynayabileceği rolü de Önderliğin görüşme notlarından şu şekilde yorumlayabiliyoruz; kent konseyi kentin tüm dinamiklerini kapsayacak kadar geniş bir temsiliyete sahip olacak ve barış koşullarını ortaya koyarak bunun takipçiliğini yapacak. Konseylerin ortaya koyacağı prensipler ve alacakları tutum barışın inşasında bir eylem kılavuzuna dönüşecektir. Özellikle de kritik olan ateşkes ve diyalog süreçlerinde meydana gelebilecek kışkırtma ve tehditlerin sonuç alıcı olmasını önlemede konseylerin tutumu tarihi önem kazanacaktır. Konseyler hakikatleri araştırma başta olmak üzere barış için çeşitli çalışma gurupları çıkararak sürece daha aktif müdahil olabilirler.

Toplumsal dayanağı güçlü olmayan diyalog süreçlerinin akamete uğraması ve hatta kolaylıkla bir tasfiyeye dönüşmesi tarihin en öğretici dersleri arasındadır. Bugün eğer Önderliğin belirttiği gibi anlamlı bir diyalog geliştirilebiliyorsa bunun başarılı sonuçlar doğurması toplumsal dayanakların çok güçlü olmasına bağlıdır. Bu anlamda konseyler bir toplumsal inşa gücü olduğu gibi barışın tesisinde de bir baskı gücüdür. Konseyler çözüm kabiliyetini göstermesi bakımından da siyasal sürecin önünü açmada büyük rol oynarlar. Devletin konseyleri kabul etmesi ve halk iradesine saygılı yaklaşması çözümün gelişmesi açısından önemli bir gösterge olacaktır. Konsey veya diğer bir adlandırmayla meclis inşalarının hızla gerçekleştirilmesi gerektiği yaşanan bu tarihsel dönemle de bağlantılıdır.

"Barış istiyorsan savaşa hazır olmalısın" sözü belki de en çok günümüz için geçerlidir. Hiç bir savaş sadece silahla ve cephelerde yürütülmediğine göre toplumun özsavunmasını yapabilmesi şarttır. Örgütlü olmayan bir kent kendini savunamaz, örgütlü olmayan bir köy kendini savunamaz, örgütlü olmayan bir insan da kendini savunamaz. Savunmasız olan bir toplumla kimse barış yapmaz, sadece ezmeye, bastırmaya, tasfiye etmeye çalışırlar. Bu anlamda her şey sadece çözüme endeksli olamaz, aynı zamanda direniş gücünün yükseltilmesi ve toplumsal inşaya yansıtılması zaruridir. Her türlü tasfiye girişimine karşı barışın politik dili ve gücü kendisini en iyi şekilde halk konseylerinde cisimleştirebilir. Kent ve il konseyleri rolünü oynadıkça tarihe radikal demokrasinin yıkılmaz kaleleri olarak geçecek ve çözüm kabiliyetiyle ülkemizde olduğu kadar tüm Ortadoğu'da çığır açacaktır.

BİR İNSANLIK SUÇU: 15 ŞUBAT KOMPLOSU

2000'li yıllara doğru giderken, ABD Ortadoğu'da hedeflerini gerçekleştirmek için bir müdahaleyi zorunlu görmüştü. Müdahalesiz Ortadoğu'da yeni politikalarını uygulayamayacağının derinden farkındaydı. Bu müdahalenin merkezine de Kürt özgürlük hareketini ve Önderi Rêber Apo'yu koymuştu. Bunun çok değişik nedenleri olmakla birlikte, en temel neden Rêber Apo ve PKK'nin ABD'nin uygulamak istediği politikaların önündeki en önemli engel olmasıydı. Önder Apo'nun ve PKK'nin hiçbir gücün denetimine girmeyen, bağımsızlığı esas alan yapısı, insanlığın sosyalizm arayışlarının en yetkin temsilcisi ve savunucusu olması, ideolojik olarak emperyalist sistem karşıtı temel güç olması ve politik ilişki ve çıkarlar bu nedenler arasında sayılabilirler. Örneğin, ABD'nin bölgeye müdahalede İsrail gibi politikalarını amansız yürütecek ikinci bir güce ihtiyacı vardı. Bu güç için de Kürtler biçilmiş kaftandı. Kürt sopasıyla bölge devletlerini hizaya çekmeyi hedefliyordu. Bunun için de Kürtlerin denetime alınması gerekiyordu. Ancak Rêber Apo öncülüğünde gelişen halk özgürlük eğilimi, ABD'nin Kürtler üzerinde tam bir denetim kurmasını engelliyordu. Bu anlamda komplo Kürtleri kullanmak üzere yeniden denetime almak, engel olanları ortadan kaldırmak amacıyla gerçekleştirildi. İlkel milliyetçilerin önü açılmak kadar, uluslararası komplonun gerçekleştirilmesini onlar da kendi çıkarlarına görmüş, bunun ortağı olmuşlardır.

23 Temmuz 1998'de, Antakya'nın Türkiye'ye katılımının yıldönümünde, dönemin Türkiye Başbakanı Mesut Yılmaz'ın "dün ASALA'yı destekleyenler, bugün kucaklarını PKK'ye açmışlar. Şunu bilmeliler ki, kazdıkları çukura kendileri düşeceklerdir" diyerek, Suriye'yi tehdit etmesi komplonun fitilini ateşleyen ilk kıvılcım oldu. Ardından gerçekleşen Dublin Anlaşması ve peşinden 17 Eylül'de Amerika'da gerçekleştirilen anlaşmayla komploya hız, bir anlamda da start verildi. Yapılan açıklamalar, değerlendirmeler ve komploya işlerlik kazandıran yaklaşımlar bu tarihten itibaren başlar. Yukarıda belirttiğimiz amaçlarla birlikte, ABD, bu komployla Türkiye'yi de kendisine daha fazla bağlamayı hedeflemiştir. Bunun için de Önderliğin bulunduğu Suriye üzerinde yoğun bir baskı uygulamıştır.

Kara Kuvvetleri Komutanı olan Atilla Ateş, yine Hatay'ın Reyhanlı ilçesinin Suriye sınırındaki bir karakolda yüzünü de Suriye'ye dönerek tehditte bulunuyordu. Orgeneral Atilla Ateş Suriye'yi şu cümlelerle tehdit ediyordu; "biz Türk devleti olarak komşularımızla iyi ilişkiler kurmaya çabalıyoruz. Bütün iyi niyetimize rağmen, bazı komşularımız bizim bu iyi niyetimizi tamamen yanlış anlıyorlar. Komşularımızdan kastımı daha açık söyleyeyim, Suriye'den bahsediyorum. Eşkıya Apo'yu destekleyerek, Türkiye'de terörizmin tohumlarını ektiler. Türkiye, yine de iyi ilişkiler geliştirmek ve sürdürmek için her türlü çabayı gösterdi. Eğer, bu tür çabalarımız karşılıksız kalırsa, Türkiye olarak her türlü önlemi alma hakkımız doğacaktır ve bu zorunludur da. En nihayet, bu konuda sabrımızın sınırları aşılmıştır."

Atilla Ateş'in bu açık tehditleri öncen planlanan açıklamalardı. Bu açıklamalar devlet katında ciddi, haklı değerlendirmeler olarak ele alınmış, değerlendirilmiş ve bu yaklaşım da basına saklama gereksinimi duyulmadan sızdırılmıştır. 'Suriye çizmeyi aşıyor' söylemleri basının manşetlerini süslemeye başlıyordu. Devletin yetkili organlarının bunun dışında kalmayacakları, yapılan açıklamalardan anlaşılıyordu. Başbakan ve Kara Kuvvetleri Komutanı'nın bu çıkışları bu saldırgan tutumun zeminini hazırlıyordu. 30 Eylül 1998 yılında yapılan Milli Güvenlik Kurulu toplantısında devlet savaş kararını verir ve bu basına sızdırılır. Ancak bunun resmi ilanını, 1 Ekim'deki TBMM'nin yeni yasama döneminin açılış töreninde dönemin Cumhurbaşkanı Demirel yapar: "Suriye gerçekten Türkiye'ye düşmanca bir tavır sergilemektedir. Terörist örgüt PKK'yi desteklemeyi sürdürüyor. Bir defa daha bütün dünyaya sesleniyorum, artık sabrımızın sınırlarını aştılar. Suriye sürekli uyarılarımıza karşın bu düşmanca tavrını bırakmıyor. Ona karşı, pratik olarak karşı koyma hakkını koruyoruz."

ABD kesin sonuç almak istiyordu

ABD, komplonun planlanmasını ve yürütülmesinin esas gücüydü. Müdahalenin kesin sonuç almasını istiyordu. Bunun için Akdeniz'e Amerikan ve NATO'nun savaş gemileri gönderilir, geniş kapsamlı ve katılımlı bir tatbikat gerçekleştirilir. DYNAMİCK MİX- 98 (KARARLILIK - 98) adı verilen bu tatbikat, özünde bir savaş provasıdır. Tatbikat Suriye'nin kıta sahalığında ve sınırlarında yapılır. Tatbikatta uzun menzilli füzeler ve ağır tonajlı gemilerin yanı sıra büyük bir güç kullanılır. Adına tatbikat da denilse, bu savaş provasının hedefi Suriye ve Önderliktir. ABD'de de Türk devletinin yanında tehdit unsuru olarak devreye girmiştir. Türkiye ordusu da televizyon kameraları karşısında Suriye sınırına asker yığmaya başlar. Görüntü, savaş görüntüsüdür.

Durumun ciddiyeti bölge ülkelerini harekete geçirir. Mısır Devlet Başkanı Hüsnü Mübarek ve Dışişleri Bakanı Amr Musa hemen Ankara'ya gelirler. Ardından İran Dışişleri Bakanı Kemal Harrazi gelir. İran her ne kadar Türkiye ile Suriye arasında yaşanacak bir savaşın kendisini olumsuz etkileyeceğini düşünerek böyle davransa da, Mısır'ın komploda aldığı rol itibariyle böyle davrandığı sonradan daha net anlaşılacaktı. Mısır Suriye üzerindeki etkisini kullanacak, savaş görüntüsü ve Türkiye'nin ciddiyetini bir Arap olarak Suriye'ye iletecek ve bu temelde savaş gerçekleştirilmeden Önderlik üzerindeki plan gerçekleştirilmiş olacaktı.

Ama ABD, kesin sonuç almak istediği için, başka kanalları da devreye etkili sokmak istiyordu. Bu amaçla Yunanistan'ı da işin içine çeker. Yunanistan da Türkiye'yle aralarında varolan sorunları çözmek, Kıbrıs ve Ege konularında taviz koparabilmek için bunu bir fırsat olarak değerlendirir ve bu komploya dahil olur. Komplonun bir parçası olan Yunan Parlamentosu da, Rêber Apo'yu Atina'ya davet eden bir bildiri yayınlarlar. Bunun içinde Yunan Milletvekili Kustas Batuvas ve Meclis Başkan Yardımcısı da vardır. Adı geçen şahıslar Önderlik Sahası'na giderek, Yunan Parlamentosu'nun kararını Önderliğe bildirir ve Önderliği Yunanistan'a davet ederler. 7 Ekim 1998'de K. Baduvas ve beraberindeki ekip Önderliği Şam'da ziyaret eder. Bu ziyarette Atina'ya geliş planları hazırlanır. Yürütülen tartışmalar sonucunda Baduvas 'gerekli işleri halletmek' üzere Atina'ya döner. Baduvas, işlerin tamamlandığını şifreyle Önderliğe bildirir. Gerekli hazırlıklar yapıldıktan sonra Önderlik, Abdullah SARIKURT adına düzenlenmiş bir kimlikle Yunanistan'a gider. Önderliği Yunanistan'a davet eden milletvekillerinden hiçbiri, Önderliğin yolcuları arasında olduğu uçağın indiği Elleniko havaalanına gelmezler. Önderliği havaalanında istihbarat dairesi karşılar ve bir an önce Yunanistan'dan ayrılmasını ister. Önderliği kendileri davet etmelerine rağmen, böyle bir yaklaşım sergilemeleri, dostluklarındaki sahtelikleri kadar, planın bir parçası olduklarını da gösterir. Zaten sonrasında Önderlik onları "sahte dostlar" olarak tanımlayacaktı.

Yunanistan ihanet ederek verdiği sözü tutmayınca farklı arayışlar devreye girer. O sıralarda Jirinovsky'in yakın dostu olan ve meclisin alt kanadı olan Duma'nın Jeopolitik Konular Komitesi Başkanı Aleksi Yordanov Önderliğe bir davetiye gönderir. 10 Ekim'de Rusya'ya gidilir. Rusya'da Önderliği Jirinovsky, A. Mitranof, Mahir Welat, Mecit Memoyan, Aziz Cewo ve Rus milletvekili Kostinof Filitof karşılarlar. Önderlik bir süre basınla ilişkilenmesini sınırlandırır. Ancak komplo devam ettiğinden 16 Ekim 1998 akşamında, MED TV'deki bir panel programına katılarak 'savaş baltaları henüz gömülmedi' adlı tarihi değerlendirmeyi yaparak komployu deşifre eder. Önderliği evinde misafir eden Jirinovsky, ayda 15 bin dolar kira ister. Dostluğu parayladır. Jirinovsky, Önderliğe hiçbir şey söylemeden, haber bile vermeden Türkiye'ye resmi ziyarete giden gruba katılır. Hükümette olmamasına rağmen böyle bir ziyarette yer alması kuşku uyandırır. Sonrasında Türk yetkililerinin açıklamalarıyla birleştirildiğinde, Önderlik üzerinde pazarlık yapmaya gittiği açığa çıkar. Zaten Türkiye'den döner dönmez Önderliğe, 'Rusya üzerinde baskıların olduğunu' söylemesi de bunu gösterir.

4 Kasım 1998'de Rus Meclisi'nin alt kanadı olan Duma, Önderliğin siyasi iltica dilekçesini görüşür. 198'e karşı 1 oyla kabul edilmesine rağmen, Başbakanı Primakov Duma'nın bu kararını kabul etmez, Devlet Başkanı Yeltsin de bu kararı imzalamaz. Böylece meclislerinin 1'e karşı 198 oyla aldığı bir kararı onaylamaz, yok sayarlar. Ve Önderlikten Rusya'yı terk etmesini isterler. Bu durum, çıkarlar söz konusu olduğunda, mecl-islerin pek de anlamlarının ve rollerinin olmadığını, dahası bir 'asma yaprağı' vazifesini gördüğünü gösterir.

Rusya Önderliğin topraklarını terk etmesini istediğinde, Yunanistan yeniden devreye girer. 6 Kasım'da Yunan Parlamentosu'ndaki tüm partilerden milletvekillerin katıldığı 109 kişinin imzaladığı bir bildiri yayınlarlar. Bu bildiride; 'kurtuluş mücadelesi veren mazlum Kürt halkının hatırına, bugün bütün dünyada baskı altında olan bu tarihi halkın temsilcisini resmen tanıdıklarını' belirterek Önderliği yeniden Yunanistan'a davet ederler.

Rusya Önderlik üzerinde baskılarını artırır. 9 Kasım'da Jirinovsky, Mitrofanof ve bir KGB subayı Önderliğin yanına gelerek, 'Rusya'yı acilen terk etmesini' ister.

AB ABD'nin dayatmalarına karşı koyamıyor

12 Kasım 1998'de 32 İtalyan milletvekili Önderliği Roma'ya davet ederler. Bunun üzerine İtalyan Milletvekili Roman Montavanni Rusya'ya giderek, daveti Önderliğe iletir. Ancak Rusya Önderliğin İtalya'ya gitmesine yanaşmaz. Önderliğin Kıbrıs'a gitmesini dayatırlar. Ancak Montavanni'nin çabaları sonucunda Ruslar, Önderliğin İtalya'ya gitmesine istemeseler de razı olurlar.

Önderlik aynı gün, Abdullah SARIKURT pasaportuyla İtalya'ya gider. İtalya'nın Fumicino havaalanına iner inmez, hava alanında görevli polislere kimliğini açıklayarak siyasi iltica talebinde bulunur. İtalya, Önderliği yasal olmayan yollarla ülkeye girdiği gerekçesiyle tutuklayarak Regina Celia Cezaevi'ne koyar.

Önderliğin Yunanistan ve Rusya'nın dışında Roma'ya gitmesi, ABD'nin planlarını önemli oranda bozar. O zamana kadar işleri perde arkasından yürüten ABD, açık tavır almaya başlar. 18 Kasım'da ABD Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü James Rubin; "PKK bir terör örgütüdür ve Öcalan bir teröristtir, yaptıklarının hesabını vermeli ve bu nedenlede yargılanması gerektiğini belirttik. İtalyan hükümetine, teslim edilmesi için görüşlerimizi bilgilerine sunuyoruz. Öcalan Türkiye'ye teslim edilmeli ve yargılanmalıdır. Konuyla ilgili bu görüşümüzü, diğer ülkelere ve dünya kamuoyuna açıkladık" diyerek açıklamada bulunur ve bununla İtalya üzerinde baskı kurar.

İtalya başlangıçta ABD'nin baskılarına direnir. Hukuka göre hareket etmeye çalışır. Roma'nın sorumlu mahkemesi, Önderliğin Roma'nın dışına çıkmaması koşuluyla, dilekçesi kabul edilene kadar, tutuklama kararını 20 Kasım'da kaldırır.

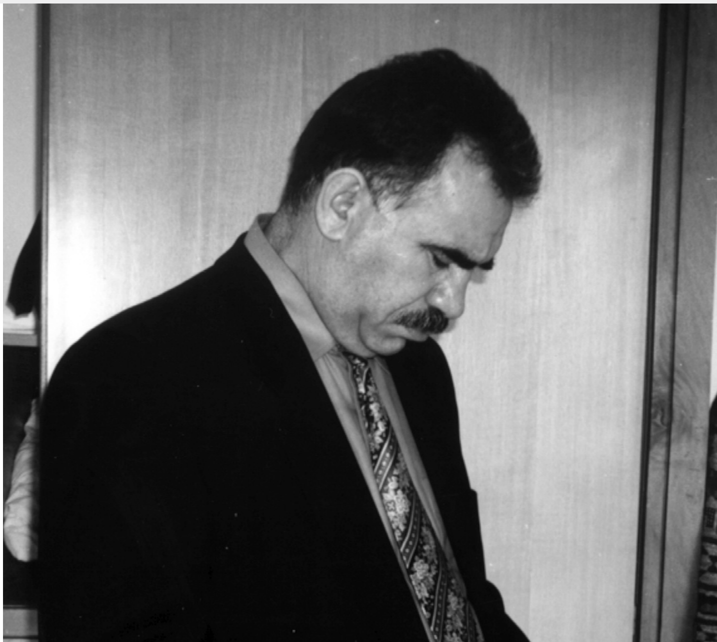
Önderliğin tutuklama kararını kaldıran İtalya, Avrupa çapında destek arayışına çıkar. Bu konuda Almanya'yla görüşür. Önderliğin tutuklanma kararı olmasına rağmen, Almanya devleti mahkemeleri aracılığıyla bu kararı 20 Kasım'da kaldırır. İtalya'ya sözlü destek vereceğini belirtse de, bu yönlü herhangi bir girişimde bulunmaz. Oyalama taktiğini uygular.

İtalya'nın arayışları Amerika'nın planlarını sekteye uğratır. Bu yüzden ABD diplomatik baskılarını artırır. ABD Dışişleri Bakanı Madeleine Albright, NATO Genel Sekreteri Javier Solana'yı da yanına alarak yaptıkları ortak basın toplantısında; "Öcalan, adalete verilmeli. Biz,Türkiye'de yargılanmasını istiyoruz" diyerek, baskılarını daha da artırır.

Soruna çözüm arayan İtalya, Dışişleri Bakanı Lamberto Dini'ni Amerika'ya gönderir. Ancak ABD tavrını değiştirmez, daha da sertleştirir. Ve İtalya Dışişleri Bakanı Dini'ye; 'Apo için tek yol, Türkiye'ye teslim edilmesidir. Siz bu teröristi Türkiye'ye vermek zorundasınız. Bu konuda sonuna kadar Türkiye'nin yanındayız' mesajını verir ve Önderliğin Roma'dan çıkarılmasını ister. Bunun için 22 Kasım'da Dışişleri Bakanı Müsteşarı Strobe Talbot'u Roma'ya gönderir. İtalyan hükümeti ve muhalefetiyle görüşen Talbot, Önderliğin Roma'dan çıkarılmasını dayatır. Bu görüşmeden sonra İtalya muhalefetinin yaklaşımları da değişir. O zamana kadar olumlu bir yaklaşımın sahibi olan muhalefet, olumsuz bir tavır sergilemeye başlar.

24 Kasım'da ABD Başkanı Bill Clinton, İtalya Başbakanı Massimo D'Alema'yı iki kez arar: "Öcalan, Türkiye ya da Almanya'ya teslim edilip yargılanmalı. ABD bu çözümde sonuna kadar diretecektir"

diyerek , ABD'nin bu konuda ne kadar kararlı olduğunu gösterir.

D'Alema, Öndeliğin uluslararası bir mahkemede yargılanması için girişimlerde bulunur. Bu amaçla 27 Kasım'da Almanya Başbakanı Gerhard Schöder ile görüşür. Almanya görünüşte bu kararı destekler. D'Alema bu görüşü Fransa, İngiltere ve İspanya başta olmak üzere diğer Avrupa ülkelerinin liderlerine de sunar. Ancak ABD'nin desteğini alan Türk devleti, İtalya hükümetinin bu arayışlarına sert tepki gösterir.

ABD ve Türk devletinin sert tepkileri karşısında Avrupa'dan beklediği desteği alamayan İtalya, Önderliğin uluslararası bir mahkemede yargılanası düşüncesinde bir başına kalır. Almanya Önderliğin tutuklama kararını kaldırarak bu işe karışmayacağını gösterir. 8–9 Aralık 1998'de Belçika'nın başkenti Brüksel'de yapılan NATO Dışişleri Bakanları toplantısında, Amerika bu konudaki tavrını bir kez daha gösterir. ABD, Türkiye ve İtalya üçlü bir zirve gerçekleştirirler. Bu zirveyle sorunu çözmek isteyen İtalyan hükümetinin iradesi kırılır. İtalya Önderliğin ağırlığına daha fazla dayanamaz ve üçüncü bir ülke arayışına girer. Çeşitli ülkelerle ilişki kurulsa da, ABD'yi karşılarına almak istemeyen ülkeler, Önderliğin ülkelerine gelmesini kabul etmezler.

Komploda Rus ve Yunan hükümetleri aktif rol aldı

ABD, her ne şekilde olursa olsun Önderliğin Avrupa'dan çıkarılmasında ısrarcı davranır. Bu durum ABD'nin bölgedeki politikalarının temelini oluşturur. Bu iş direkt CIA eliyle yapılır. 14 Aralık 1998'de Clinton Filistin'i ziyaret eder. Bu ziyaretinde Arafat'a; 'tarihte ilk kez Filistinliler kaderlerini belirleme hakkına sahip oldular' der. Bu görüşmede Arafat'ın bir danışmanı Clinton'a, Önderlik için bir şeyler yapmasını söyler. Clinton tek bir kelime söylemez. Ağzını kapatır ve yanındaki Ulusal Güvenlik Danışmanı Sandy Berger'i gösterir. Bu durum bile Amerika'nın kendi planları için işi ne kadar ciddi tuttuğunu gösterir.

Önderliğin ağırlığını kaldıramayan İtalya, 16 Aralık'ta Roma İstinaf Mahkemesi'nin koyduğu sınırlamaları kaldırır. Artık Önderliğin Roma'da kalma zorunluluğu yoktur. Roma bu kararla Önderliğin İtalya'dan ayrılmasını teşvik eder.

17 Aralık 1998'de Dışişleri Bakanlarından sonra, bu sefer Savunma Bakanları Brüksel'de toplanırlar. Toplantının temel gündem maddesi Önderlik ve Önderliğin İtalya'dan çıkartılmasıdır. Toplantı sonucunda yayınlanan bildiride de bunu görmek mümkündür: "Ülkelerin toprak bütünlüğünü tehlikeye atan terörizm, barış, güvenlik ve dengeyi tehlikeye sokan büyük bir tehdittir. Bu nedenle, tekrar terörizmi mahkum ediyoruz. Hükümetlerin uluslararası kurallar ve ulusal kanunlar çerçevesinde kararlılıkla terörizme karşı mücadelelerini kabul ediyoruz. Uluslararası ortak sıkı bir çalışmanın, bu olgunun ortadan kalkmasında temel bir önemi vardır."

İtalya'da kalmanın koşulları kalmaz. Bir koalisyon olan İtalya hükümetinde derin çatlaklar oluşur. Önderlik D'Alema'yı daha fazla zorlamamak, hükümetin düşmesine sebep olmamak için Roma'dan ayrılmaya karar verir. Önderlik bu yaklaşımıyla zor durumda kalmasına rağmen, dostluğu tercih eder. Dostların zarar görmesini istemez.

Mahir Welat ve Rusya üzerinden Beyaz Rusya ile ilişki kurulur. Bu ilişki sonucunda Beyaz Rusya Devlet Başkanı Lukaşenko Önderliğe güvence vererek davet eder. Bu davet üzerine Önderlik, 66 gün sonra, 16 Ocak 1999'da Roma'dan ayrılır.

Aynı gün Kürt sorunu konusunda uzman olan eski CIA kadrolarından Graham Füller ve eski Yugoslavya Büyükelçisi Peter Galbreath'la Roma'ya gelirler. Önceden planlanmış olan bu görüşme, Önderliğin Roma'dan ayrılmasından dolayı gerçekleşmez. Önderlik bu görüşme için yazılı bir mesaj bırakır.

Önderlik yeniden Rusya'ya gider. Gorki havaalanında Kürtler, Jirinovsky ve kimi Rus milletvekilleri tarafından karşılanır. Ancak Önderliğin Rusya'da olduğu artık kimse için sır değildir, tüm ülkeler tarafından bilinir. 17 Ocak 1999'da Önderliğin yanına gelen KGB'den subaylar; "hükümetimiz burada kalmanıza izin vermiyor. Üç gün içinde, kesinlikle Rusya'dan gitmek zorundasınız. Bu, Primakof'un özel emridir" diyerek, Önderlikten Rusya'yı terk etmesini isterler. Türkler Rusya'ya, Kürt sorunuyla ilgilenmemeleri ve Önderliğe destek vermemeleri karşılığında Türki Cumhuriyetlerdeki çatışmaları durduracaklarını söylerler, Primakof kabul eder.

Önderlik, Kürdistan'a dönme kararını verir. Ermenistan'ın Karabağ bölgesine gitmesi kararlaştırılır. Önderlik oradan Kürdistan'a gelecektir. 20 Ocak'ta KGB görevlileriyle birlikte uçağa binip Ermenistan'a gitmek için havalanırlar. Ancak uçak Ermenistan yerine, Orta Asya cumhuriyetlerinden Tacikistan'ın Başkenti Duşambe'ye gider. İndikleri Askeri havaalanında Önderliği adeta rehin alarak Primakov'un talimatını iletirler: "Yarın Albrigth buraya geliyor. Eğer, bana Öcalan'la ilgili soru sorarsa, burada olmadığını söylerim. Gözlerimden yalan söylediğimi anlayacaktır. Bu nedenle derhal Rusya'dan gitmelidir" dediğini söyleyerek, Önderliği 28 Ocak 1999'a kadar burada tutarlar. Daha sonra Önderliği alıp Moskova'ya götürürler ve tutuklular için ayrılan bir salonda tutarlar. Önderlik resmen tutsaktır. Moskova, Önderliğe ertesi gün saat 8'e kadar süre verip Rusya'yı terk etmesini ister. Önderliği, Rusya'dan çıkmadığı takdirde bir uçağa bindirip Suriye'ye geri göndermekle tehdit ederler. Bu tehditlere Mahir Welat da katılır. Önderliğe, gitmemesi durumunda Rus mafyasının kendisine suikast yapacağını söyler.

29 Ocak günü Ruslar Önderliği bir uçakla Leningrad'a götürürler. Ancak Önderliğin uçaktan inişine izin vermezler.

Önderliğin Hollanda'ya götürülmesi için de yoğun çaba harcanır. Önderliğin Hollandalı avukatı Britta Bohler ve bir grup Moskova'ya gelerek Önderlikle görüşmeye ve Hollanda'ya götürmeye çalışırlar. Ancak Ruslar, Önderliğin daha önce Roma'ya gittiği gibi, başka bir Avrupa ülkesine –Hollanda– gitmesine izin vermezler. Bu yüzden gelen grubu Önderlikle görüştürmezler.

Aynı gün Atina'dan kalkan bir uçak, Rusya'ya gidip Önderliği Atina'ya getirir. Önderliğin Hollanda'ya gidişine izin vermeyen Rusya, Yunanistan'a getirilmesine ses çıkarmaz. Bu bile Yunanistan ile Rusya'nın komplodaki rolünü ele vermeye yetiyor. Yunanistan'a gelen Önderlik, Naksakis'in refakatinde yazar Vula Damiyanaku'nun evine gider.

Yunanistan Dışişleri Bakanı Pangalos, Naksakis'i arayarak Önderlikle görüşmek istediğini, Önderliğe siyasi iltica verileceğine dair söz verir. Naksakis, Pangalos'un söylediklerini Önderliğe aktarır. Önderlik Pangalos'un görüşme isteğini kabul eder. Pangalos görüşmenin Vula Damiyanaku'nun evinde değil, Naksakis'in evinde olmasını ister. Bunun üzerine Naksakis, Önderlikle birlikte evine gider. Ancak Pangalos kendisi görüşme talebinde bulunmasına, görüşme yeri olarak da Naksakis'in evini göstermiş olmasına rağmen, görüşmeye gelmez. Pangalos bir kez daha hileye başvurmuş, yalan söylemiştir. Görüşmeye kendisi gelmek yerine, bir tercümanla birlikte ELLAS'ın bölge sorumlularından Rubins'i gönderir.

Pangalos, siyasi iltica için konuşacağını söylediği, bu konuda söz verdiği halde, gönderdiği adamları Önderlikten bir an önce Yunanistan'ı terk etmesini söylerler. Yunan devleti bu yaklaşımıyla tartışmaların ve başka yollar aramanın önünü alır. Yunan devleti bir kere daha verdiği sözün tersine hareket eder, sözüne sadık kalmaz.

Devreye Yunan istihbaratı EİP girer. Stavrakakis, yapabilecekleri tek şeyin Önderliği Kenya'ya götürmek olduğunu söyler. Plan nettir; Önderlik Kürtlerden, Kürdistan'dan ve partiden koparılacaktır. Böylece tutsak alınması daha kolay olacaktır. El Kaide'nin saldırılarından dolayı CIA'nın üssü haline gelen Kenya'ya Önderliği yöneltmek, Yunan devletinin komplodaki rolünü çok net bir biçimde göstermektedir.

31 Ocak'taki görüşmeden sonuç alamayan Stavrakakis, Önderliği Atina dışına çıkarmak ister. Önderliğe; 'buradan acilen gitmeliyiz, yaşamın tehlikede' diyerek baskı yapar. Önderlik gidip gitmeme konusunda bir an duraksar, sonra Stavrakakis'le birlikte Atina'dan ayrılarak askeri personele ayrılmış olan Agio Andera'ya gider.

Son durak: Kenya

Bu görüşme ve kararlaşmanın üzerinden henüz birkaç saat geçmiş olmasına rağmen, Yunan Gizli Servisi, bu sefer de Önderliği Beyaz Rusya'ya götürmek ister. Önderliği buradan Hollanda'ya götüreceklerinin sözünü verirler. 31 Ocak 1999'da saat 15.30'da uçak havalanır. Uçak, akşam saat 18.00'de Beyaz Rusya'nın başkenti Minsk havaalanına iner. Yunan planına göre; Letonya'dan gelip Siera Leone'ye gidecek uçak Hollanda'da aktarma yapacaktır. Bu uçakla Hollanda'ya gidilecek orada siyasi iltica başvurusunda bulunulacaktı. Durumu öğrenen Hollanda hemen tüm uçakların tabi olduğu EURO CONTROL'e başvurarak gelecek uçaklara izin vermemesini ister. Bununla da yetinmez; Hollanda Hava Kuvvetleri'ne bağlı F-16 savaş uçaklarına, böyle bir uçağın Hollanda'ya hava sahasına girmesini engellemesi talimatını verir. Hollanda hava sahasını tüm uçuşlara kapatır.

Letonya'dan gelmesi beklenen uçak bir türlü gelmez. Önderlik Minsk havaalanında, -18 derece soğukta yaklaşık 6 saat bekletilir. Simitis ve Pangalos uçağın mürettebatına, Önderliği uçaktan indirmelerini ve geri dönmelerinin talimatını verirler. Ancak Önderlik ve yanındakiler direnince bu plan gerçekleşmez. Letonya'dan uçak gelmeyince aynı uçakla yeniden Yunanistan'a dönülür. Adeta kaçırılırcasına Önderlik Atina'dan uzaklaştırılır Korfu'daki Kerkira'ya götürülür.

Tüm bu aşamalarda ABD, Önderliğin takibinden asla vazgeçmez. 1 Şubat 1999'da ABD Dışişleri Bakanı Sözcüsü James Rubin şöyle diyordu: "ABD, Öcalan'ın Türkiye'de adalet ve uluslararası hukuk temelinde yargılanmasını istiyor. Apo'yu havada dolaştıran uçağın pilotu olmak istemezdim. Bu uçak Hollanda'ya inmek için izin istedi, ama verilmedi. Atina'ya inmiş olabilir, ama şimdi orada değil Yunan hükümeti, diğer hükümetler gibi kendi topraklarında kalmasına müsaade etmiyor."

ABD'nin bu açıklamasından sonra Yunanistan hükümeti Önderliğe; "bir Afrika ülkesine gideceksin ve bunu sadece sen bileceksin. Birkaç gün Yunan Elçisi'nin evinde kalacaksın ve seni büyük ve güvenli bir çiftlik evine götüreceğiz. Orada bir dönem bizim güvenliğimiz altında, Güney Afrika'ya götürülmen için işlemlerin bitirilmesine kadar kalacaksın. Yunanistan, seni Afrika ülkesine kadar güvenli bir şekilde götüreceği, Güney Afrika'ya siyasi iltica verilmesi için çalışacağı ve bunu sağladıktan hemen sonra kendi imkanlarıyla Johanesburg'a götüreceği teminatını veriyor" öneri ve dayatmasıyla gider. Önderlik bunun içinde bir bit yeniği olduğunu sezdiğinden cevap vermez. Önderliğin şüphelendiğini gören Stavrakakis, sözlerini tekrarlar. Savvas Kalenderidis aracılığıyla şunları söyler: "Savvas, lütfen ona söyle, önerdiğimiz yere gitsin. Onu Yunan Büyükelçisi bekleyecek. Elçilik konutuna gidecek ve bir iki gün sonra da, zengin bir Yunanlının çiftlik evine geçecek ve orada bizim korumamız altında kalacak. Oradan onu alıp Güney Afrika'ya götüreceğiz. Ona söyle, Yunan devleti hayatıyla ilgili güvence veriyor. Yunan bayrağı altında olacak. Ona söyle gitsin. Lütfen. Sana inanıyor, onu ikna edebilirsin." Kalenderidis bunları Önderliğe anlattıktan sonra, "Yunan devletinin şimdiye kadar sizi oyaladığını, ancak şimdi devlet güvencesi verdiği, çözüm için bir yol bulduklarını" söyleyerek, Önderliğin Kenya planını kabul etmesini ister. Bunun üzerine Önderlik, kuşkuları olsa da Kenya planına evet der.

Malezya'ya ait bir uçakla Kenya'ya gidilecekti. Malezya o günlerde Türklerle ticaret anlaşmaları imzalamıştı. Demirel Malezya'yı ziyaret etmiş, ortak çıkarları oluşmuştu. Önderliği bu uçakla götürüp Türklere teslim etme olasılığı yüksekti.

1 Şubat akşamı havaalanında uçağa doğru giderken, jeep, Malezya'ya ait olup Kenya'ya gidecek uçağın kanadına çarpar. Uçağın kanadı hasar gördüğünden o gece uçuş olmaz. Önderlik daha sonra bu durumu; "sanki şoför durumu fark etmişti ve bir şeyler anlatmak ister gibiydi. Konuşmayla değil, davranışlarla anlatıyordu" şeklinde değerlendirecekti.

Pangalos bir kez daha devreye girer. Önderliğe eşlik edecek olan Kalenderidis'e telefon açtırarak şunları söyletir: "Kalenderidis gittikleri ülkede inecek. Sonra, uçağa binecek ve oradan Güney Afrika'ya uçacak. Yunanistan elçisine benim tarafımdan gönderilen kişi olarak kendini sunacak ve ondan Nelson Mandela'nın avukatı Bizos ile ilişkilendirilmesini isteyecek. Abdullah Öcalan'a politik iltica verilmesi için hükümetimizin bu talebini avukata nakledecek. Daha sonraki talimatları bekleyecek."

Baştan beri komplonun içinde olan Yunanistan, Yunan bayrağı, devlet güvencesi, siyasi iltica, Güney Afrika meselesini maksatlı ileri sürmüş, Önderliğin bu konudaki kuşkularını dağıtmak için kurgulamayı bu yalanlar üzerine kurmuştur.

"ABD, her ne şekilde olursa olsun Önderliğin Avrupa'dan çıkarılmasında ısrarcı davranır. Bu durum ABD'nin bölgedeki politikalarının temelini oluşturur. Bu iş direkt CIA eliyle yapılır. 14 Aralık 1998'de Clinton Filistin'i ziyaret eder. Bu ziyaretinde Arafat'a; 'tarihte ilk kez Filistinliler kaderlerini belirleme hakkına sahip oldular' der. Bu görüşmede Arafat'ın bir danışmanı Clinton'a, Önderlik için bir şeyler yapmasını söyler. Clinton tek bir kelime söylemez. Ağzını kapatır ve yanındaki Ulusal Güvenlik Danışmanı Sandy Berger'i gösterir"

2 Şubat sabahı Korfu'nun bir havaalanından Afrika'ya gitmek üzere bir uçak havalanır. Tereddüt oluşturmamak için Yunanistan devleti gerekli formaliteleri ayarlamaktan da geri durmaz.

Uzun bir uçuştan sonra uçak Kenya'nın JOMO KENYATTA havaalanına iner. Önderlik ve yanında bulunanlar Yunan Büyükelçiliği'nde görevli bir memur tarafından karşılanırlar ve hiçbir sorunla karşılaşmadan Yunan Büyükelçiliği'ne gidilir.

İlk iki gün Kenya hükümeti hiç bir şey yokmuş gibi davranır. Durumun normal olduğunu hissettirmeye çalışır. Ancak üçüncü günden sonra Kenya basınında Önderlikle ilgili haberler çıkmaya başlar. Kenya hükümeti de Yunan Büyükelçiliği'yle ilişkilenip, durumu kontrol altına almaya çalışır. Daha doğrusu işi kontrolüne alır.

Kenyalılar durumu ele aldıktan sonra, Yunan hükümeti sürekli Önderliğin elçilikten çıkartılmasını, dışarıya bırakılmasını dayatır. Bazen de Önderliği Yunan Metropolitan Kilisesi'ne götürmelerini ister. Önderlik Büyükelçilikte kaldığı müddetçe Kenya devletinin hukuken yapabileceği bir şeyi yoktur. Çünkü elçilik binası başka bir ülkenin toprağı kabul edildiğinden, dokunulmazlığı vardır ve oraya müdahale edilemez. Kenyalıların Önderliği alıp Türklere teslim etmeleri için bir biçimde, ama mutlaka büyükelçilikten çıkarılması gerekir.

Yunanistan'ın bu ikiyüzlüce yaklaşımı deşifre olduğundan, Önderlik elçilikten çıkmaz. Yunan hükümeti Önderliği ikna edebilmek için değişik öneri ve arayışları olduğunu söylese de, bu söylediklerinin özünde Önderliği Büyükelçilik Rezidansı'nın dışına çıkarma çabalarından başka bir anlamı yoktur.

Önderlik yaşananları gördükten sonra, 5 Şubat'ta Büyükelçi aracılığıyla Yunan devletinden bir kez daha siyasi iltica talebinde bulunur. Bu talebini hazırladığı dilekçeyi Büyükelçi'ye vererek resmileştirir. Bunun üzerine Yunan ve İtalyan avukatlarını çağırır. Durumu bir de onlarla değerlendirir ve siyasi ilticasını takip etmeleri için görevlendirerek geri gönderir.

Önderliğe devlet sözü ve garantisi vererek Kenya'ya gönderen Pangalos, elçilikte bulunanlara Önderliği zorla elçilikten atmalarını ister. Hatta bunun için Yunanistan'dan bir ekip gönderir. Gelen bu ekibe, zor kullanarak, Önderliği bir çarşafa sarmaları, bir otele götürmeleri söylenir. Önderliğin direnmesi ihtimaline karşı da, kendilerine zehir verilir. Bu zehir bir şekilde Önderliğe verilecek ve Önderlik böylelikle otele götürülecek ve orada Türk görevlilere teslim edilecekti. Türkler devleti de eski bakan, milletvekili Cavit Çağlar'dan kiraladıkları uçağın kuyruk numarasını değiştirerek, o gün Kenya'ya gelirler. Ancak Önderlik elçilikten çıkmayınca, bu plan o gün için ve o biçimde uygulanamaz. Ancak sona doğru gelindiği de dikkatlerden kaçmamaktadır.

Önderlik hiçbir biçimde elçilik dışına çıkarılamayınca, devreye direkt Kenya hükümeti girer. Yunan Büyükelçiliği'yle anlaşarak, Önderliği Avrupa'ya götürecek bir uçağın ayarlanacağı belirtilir. Bunun üzerine Önderlik Yunan Büyükelçiliği'nden çıkar. Ancak Kenyalı yetkililer Önderliğin elçilik aracına binmesine müsaade etmezler. Önderlik Kenyalı görevlilerin kullandığı arabaya binmek zorunda bırakılır. Havaalanı yolunda Önderliğin içinde bulunduğu araç konvoydan ayrılarak Nairobi havaalanının uluslararası geçiş bölümünde güvenlik güçleri için ayrılmış bir güzergaha sapar. Buradan Türk timinin beklediği uçağa yönelir. Saat 20.00 sırasında Önderliğim Türk uçağına bindirilmesiyle birlikte, her yerle her türlü bağı kesilir. Önderlik tutsak alınır, uluslararası hukuk hiçe sayılarak korsanca kaçırılarak Türkiye'ye getirilir. 10 yıllık İmralı sistemi böylece başlar.

Kürtler yaklaşan tehlikenin farkında olmalı

KCK Önderi Abdullah Öcalan

Benim sağlığım toplumsal gerçekliğimizle bağlantılıdır. İşte görülüyor Türkiye toplumu ne hale getirildi! Üniversite gençliğinin hali ortada, apolitikleştirildiler. Sol paramparça, biraraya gelemiyor. Sol'u bitirmek için MHP'yi kullandılar. CHP deseniz, bir şey çıkacağı yok, Mustafa Kemal'i bile hala anlayamıyorlar. Türkiye'de tek muhalif dinamik olarak Kürtler kalıyor, ama onlar da gerekenleri yeterince, gerektiği gibi yerine getiremiyor, etkisiz kalıyor. Beni, sağlığımı asıl zorlayan bu durumdur. 12 yıldır burada bu tespitleri yapıyorum, kendimce çözüme yönelik öneriler geliştiriyorum, ama bir türlü gerçek anlamda yol katedemiyoruz. Fiziksel sorunlarım da var elbette, örneğin bu nefes alma konusundaki sorunlarım bir türlü bitmiyor. Ama bunlarla bir şekilde başa çıkıyorum. Asıl olarak toplumsal sorunların çözümsüz kalması, toplumsal gerçeğin anlaşılmaması beni zorluyor.

Hizbullah meselesini takip etmeye çalışıyorum. Bu nasıl olur, Amed'e nasıl yaparlar bunu! Amedliler buna nasıl müsaade eder? Bu katilleri, canileri, vahşice cinayet işleyenleri –işte insanların cesetleri çuvallarda, yer altında çıkarılıyordu– bırakıyorlar ve halaylarla, kutlama havasında karşılanıyorlar! Bütün bunlar Amed'de oluyor. Amed on binlerce evladını verdi. Orada gençlerimizi vahşice doğradılar. Anlamıyorum, Amed'de nasıl oluyor bunlar, Amed'de yüzde seksen oy alınıyor, nasıl oluyor? Amed halkı yurtseverdir, bilinçlidir, ama demek ki örgütlenemiyorlar, onlara öncülük yapılamıyor!

Bunların bu şekilde bırakılması tesadüf değildir, bazı şeylerin hazırlığı yapılıyor olabilir. Bu adamlar sıradan suçlular değildir. Bu katilleri öyle sıradan suçlularmış gibi bırakamazlar. Eğer bizimkilerin içinden böyle benzer canice işler yapanlar varsa onları da bırakmasınlar. İşte o Konca Kuriş meselesi hafızalardadır, kadını ne şekilde öldürdükleri biliniyor. Sanırım farklı feminist düşünceleri de vardı. Aslında vahşice katledilen Konca Kuriş şahsında katledilen bütün kadınlardır.

Kadın sorunu tüm sorunların temelidir

Kadın meselesiyle ilgili çok yazdım, bu meseleye nasıl baktığımız biliniyor. Savunmalarımda da bu konuya önemli bir yer verdim. Kadın sorunu bütün sorunların temelidir, kadının özgürlük meselesinin halledilmesi genel olarak toplumsal özgürlük mücadelesinin çözüme kavuşturulması demektir. Kadın derken cinsiyetçi anlayışla söylemiyorum. Amerikalı bir yazarın geçenlerde bir kitabını okudum, kadın bir yazar, Amerikan feminist yazarın yaptığı tespitlere ben de katılıyorum, objektif yazmış. O biyolojik feminizm ve kültürel feminizm ayrımı yapıyor. Tabii işin siyasi boyutu da var. Kadının siyasal mücadelede yer alması çok önemli. Bu noktada kadın çalışması daha da önem kazanıyor. Özgürleşmiş kadın, tek başına değil, erkeği de katarak, erkek egemen zihniyete ve iktidara karşı birlikte mücadele etmelidir. Binlerce yıldır devam eden bu tecavüz kültürüne artık son verilmelidir. Tecavüz kültürünü aşarak özgür kadını yaratmak gerekir. Yanlış anlaşılmasın, ben evliliğe de karşı değilim ama eşit olmayan, erkek egemen koşullardaki evlilikler birbirini bitirmeye götürüyor. Aslında bugünkü kadınlık ve erkeklik anlayışı verili bir anlayıştır. Kadın, oluşturulmuş bu kimliğe göre binlerce yıldır sömürülmektedir. Emeğinin karşılığını alamamaktadır. Örneğin bu Hizbullah vb dini anlayışlar kadını kapatıyorlar, toplumdan izole ediyorlar, hadi türbanı bir tarafa bırakalım, bu çarşaf mı burka mı onun içine kapatıyorlar, tepeden tırnağa kapalı, yüzleri bile görünmüyor. Böyle özgürlük anlayışı mı olur? Kadının bu şekle sokulması özgürlükle açıklanabilir mi? Gerçek islamiyette de böyle bir şey yok, bunların zihniyetinin islamiyetle bir alakası da yok.

Geçen ilginç bir haber dikkatimi çekti. Mêrdîn'in bir köyünde oluyormuş galiba. Mêrdîn'in bir köyünde erkekler, Fas'tan kadınları gelin getiriyorlarmış kuma olarak. Bu kadınların bir kısmı birkaç dil biliyor, içinde öğretmen olanlar var. Birkaç eşi ve on bir on iki çocuğu olanlara kuma olarak geliyorlar. İlginç bir durum. Benim okuduğum haberde bu şekilde yetmiş seksen evlilikten bahsediliyor. Fas Arapların etkisinde, ama Yahudilerin de bir egemenliği var. Ve bütün bu olanlar, yaşananlar planlı olabilir. Bu şekilde kadınlar kullanılmış oluyor. Hem de siyonizm bu şekilde Mêrdîn'e de el atmış oluyor. Daha önce Riha'da da aynı şekilde örneğin bir eski belediye başkanı dört kadının üstüne yanılmıyorsam Ankara'dan bir kadınla kuma alarak evleniyor. Daha sonra bu kadın AKP milletvekili oluyor. Bu, kadının nasıl kullanıldığının bir diğer göstergesidir. Yine Riha'da İsraillilerin binlerce dönüm toprak aldıkları söyleniyor. İşte mayınlı arazilerin temizlenmesi işi de İsrail firmalarına verilmişti. Filistin'e de bu şekilde toprak satın alarak vb şekilde yerleştiler, sonra devletlerini kurdular. Arap devletleri sesini çıkarmadı. Özellikle tekrar belirteyim, yanlış anlaşılmasın ben anti semitist değilim. Yahudilerin de bütün halklar gibi Ortadoğu'da barış içinde yaşama hakları var. Hatta gelip bölgede toprak alıp yaşayabilirler, ama bunu açık açık yapmalılar, art niyetleri, gizli ajandaları olmamalıdır. Aynı şekilde Arap halkıyla da bir sorunumuz yok, birçok Arap dostumuz, arkadaşımız var, yanlış anlaşılmak istemiyorum, ben Şam'da yıllarca kaldım, ama Arap devletleri, örneğin Suudi sermayesi İsrail'e destek oluyor, ses çıkarmıyorlar.

Biz devletçi çözümü esas almıyoruz

Özsavunmayla ilgili söylediklerim galiba yanlış anlaşılmış. Bizim siyasetçileri de anlamıyorum onlar da yanlış ele alıyorlar, beceremiyorlar. Yerinde ve zamanında gerekli olanı yapamıyorlar, siyaset yapmayı bilmiyorlar. Gerektiği gibi siyaset yürütemedikleri için ben burada o kadar zorlanıyorum. Siyaseti iyi yapamıyorlar. İşte bu katilleri, canileri serbest bıraktılar. Bunların ne yapacakları belli değil. Öte yandan 50 bin kişilik özel paralı ordu kuruluyor. Bunu kim için ne için kuruyorlar. "Terör" için kuruyoruz diyorlar, operasyon için diyorlar, operasyon başına para alacaklar deniliyor. Kime operasyon yapacaklar, "terör" dedikleri Kürttür, Kürt halkıdır. Bunlar Kürt halkıyla savaşacaklar. Bunların hepsi bölgeye gönderilecekmiş! Şimdi böyle bir ordu neden kuruluyor? Bir yandan sorunun diyalogla çözümünü istiyoruz diyorlar öte yandan bu hazırlıklar yapılıyor, Hizbullahçılar bırakılıyor. Ben anlamıyorum, bizim siyasetçiler bunu görmüyorlar mı, niye sormuyorlar, 'bu ordu ne zaman kiminle savaşacak?' demiyorlar. Bunlar halkımızla savaşacaklar. Bu durumda tabii ki Kürt halkı da özsavunmasını yapacaktır, meşru savunmasını yapacaktır. Ondan sonra da özsavunma denince yanlış anlaşılıyor. Uluslararası hukukta, anayasada vardır, meşru savunma hakkı anayasal bir haktır. Ben neden ısrarla Kent Konseyleri kurulsun diyorum. Meşru savunma tehlikeleri anlamak, kendini korumaktır. Kongre ve Amed Konseyi toplanmalı, meşru savunmayı tartışmalıdır. İşte Hizbullahçılar bırakılıyor, özel ordu kuruluyor, geçmişte cumhuriyetin başından bu yana yapılan katliamlar var, kültürel soykırım devam ediyor, ayrıca bölgedeki dini örgütlenmeler hızla sürüyor. On bin imam kadrosundan bahsediliyor, cemaatler var. Bütün bunları birarada düşünmek gerekiyor. Kongre ve Amed halk konseyi toplanıp bütün bunları tartışmalı. Meşru savunma işte budur. Bu şekilde toplanıp tartışmak, tehlikenin farkında olmak gerekir. Gerektiğinde işte halkımız sokağa dökülüyor, ama bu katiller böyle bırakılırken niye sessiz kalınıyor, mitingler, yürüyüşler yapılmıyor? Her şey benden beklenmemeli, her şeyi benim mi söylemem lazım, kendileri bunları düşünmelidir. Bir yandan devlet bir yandan örgüt her şeyi benden bekliyor, ben ise burada nefes bile almakta zorlanıyorum. İşte benim sağlığımı asıl zorlayan budur. Daha önce de ifade ettim, Kent Konseyinde Amed'in bütün kesimleri gelip yerini alabilirler, orada her şeyi özgürce tartışabilmelidirler. Bu Hizbullahçılarla da konuşulur, diyaloga geçilir, eğer eski tarzlarında devam etmeyeceklerse, özeleştirilerini yapmışlarsa, hatalarından ders çıkarmışlarsa, bundan sonra kendilerini legal olarak ifade edeceklerse onlar da çağrılır, hem Konsey'de hem Kongre'de kendilerini temsil edebilirler. Eğer eski tarzda devam edeceklerse o zaman meşru savunma, öz savunma devreye girer, onlara Amed'de yer verilmez. Yine Sanayi Odası ve diğer çevreler de, Kongre ve Konsey'de yerlerini almalılar. Burada tartışmalara, kararlara katılmalılar. Sadece devletten ihale ve para alıp oturmakla olmaz.

Ben toplumun ve devletin tarihini ayrı ayrı ele alıyorum

Demokratik Özerkliğe ilişkin de bir iki şey belirtmek istiyorum, o da tam anlaşılmıyor. Ben ısrarla belirtiyorum. Bizim bu çözüm modelimiz devletçi bir çözüm modeli değildir, devlet hedeflemiyor. Bazı yazarlar ya anlamıyorlar ya da bilinçli şekilde çarpıtıyorlar. Benim farklı bir bakış açım var. Ben toplumun ve devletin tarihini ayrı ayrı ele alıyorum. Bizim savunduğumuz sistem demokratik bir toplum modelidir, devlet modeli değildir, toplumun örgütlülüğüne dayanıyor. Toplum içinde hiyerarşi ve devlet ortaya çıktığından beri ona karşıt paralel olarak sivil toplum örgütlülüğü de her zaman varolmuştur. Bu ikisi devlet-iktidarla sivil toplum bugüne kadar hep çatışarak gelmiştir. Ben devlet iktidar karşıtı kesimlere zaman zaman politik ve ahlaki toplum da diyorum, demokratik toplum olarak da adlandırıyorum. Önerdiğimiz sistemi bazen Demokratik Özerklik bazen Demokratik Konfederalizm olarak da isimlendiriyorum. Öyle sanıldığı gibi federatif bir yapılanmayı da hedeflemez. Toplumun demokratik örgütlenmesi, demokratik yönetimi ile ilgileniyoruz. Bunları savunmalarımda geniş şekilde açımlamıştım. Geldiğimiz 20. ve 21. yüzyıl itibariyle bu iktidar ve devlet yapılanması ulus devlet şeklinde olmuştur. Geçmişte toplumda iktidar ve devlet ortaya çıktıktan sonra bugüne dek değişik aşamalar katederek ulus devlete kadar gelmiştir. Ama bütün bu aşamalar birbirleriyle bağlantılıdır. Ulus devlet yapısını kazın, altından ortaçağın teokratik devleti çıkar. Aynı şekilde onun da altında ilkçağların köleci devleti çıkar. Aslında bugünkü ulus devlet sistemiyle geçmişteki devlet yapılanmaları arasında temelde bir fark yoktur. Yine herzamanki gibi egemen sınıf vardır, iktidar ve devlet vardır ve öbür tarafta da sömürülen halk yığınları, kesimleri vardır. Geçmişte köle, günümüzde ücretli köledir. Günümüzde birçok insan ücretli köle gibi çalışıyor, hatta bir kısmı köleden de beter iş bile bulamıyor, işsiz. İşsizlik en kötü durumdur. Bu nedenle devletçi, iktidar odaklı yaklaşım çözüm önerimiz olamaz, bunlar çözüm değil sorun doğuran yapılardır. O yüzden bizim sistemimizde tarihin başından beri toplumun dinamik, direnen yapıları esastır. Demokratik toplumu güçlendirmeye çalışıyoruz amaç budur.

"Günümüzde birçok insan ücretli köle gibi çalışıyor, hatta bir kısmı köleden de beter iş bile bulamıyor, işsiz. İşsizlik en kötü durumdur. Bu nedenle devletçi, iktidar odaklı yaklaşım çözüm önerimiz olamaz, bunlar çözüm değil sorun doğuran yapılardır. O yüzden bizim sistemimizde tarihin başından beri toplumun dinamik, direnen yapıları esastır. Demokratik toplumu güçlendirmeye çalışıyoruz amaç budur"

Savunmalarım okunursa orada daha fazla detayları var. Bizim yaklaşımımız tamamen farklı olduğu için onlar bunu anlayamıyorlar, klasik yaklaşımlarının dışına çıkamadıkları için farklı bir model olabileceğini düşünemiyorlar. Bunlar çok geriden takip ediyorlar, paradigmamızı okumuyorlar, incelemiyorlar. Biz paradigmamızın değiştiğini, yeni bir ulus devletin soruna çözüm olamayacağını yıllardır söylüyoruz.

Kürt hareketi siyasal islamla bitirilmek isteniyor

Türkiye'de sol, MHP'nin ulusal milliyetçiliği kullanılarak ezildi, marjinalleştirildi, bu hale getirildi. Bugün aynısını siyasi islam kullanılarak Kürt hareketine yapmak istiyorlar. Bunu görmek ve uyanık olmak gerekir. Bu nettir. Bu Hizbullahçıların bırakılması, bu binlerce imam kadrosu, bölgedeki cemaatler, özel paralı ordu kurulması vb çabalar hep zamanında solu milliyetçilikle bitirdikleri gibi demokratik Kürt hareketini siyasal islamla bitirmek için yapılan bilinçli politikalardır ve birbiriyle bağlantılıdır. Sormak gerekiyor bu Hizbullahçıların arkasındaki para nereden geliyor?

Artık eski klasik sömürge yöntemleri kullanılmıyor, küresel finans bütün dünyaya hükmediyor, dizayn ediyor. Sanırım İngilizlerin bir sözüydü, I. Dünya Savaşı'ndan sonra söyleniyor; "artık sömürmek için ülkeleri klasik yöntemlerle, askeriyeyle, top tüfekle işgal etmeye gerek yok. Bunun başka yollarını bulmak gerekir" diyorlardı. Bugün küresel finansın yaptığı şey işte budur. Bu anlamda Türkiye, dünyanın en çok sömürülen ülkelerinden biridir. Bu uluslararası sermaye boşuna mı Türkiye'ye yatırım yapıyor? Sözümona Türkiye'de üretimin arttığı söyleniyor, bu gerçekçi değil. Üretilen malların ara ürünlerinin çoğu yurtdışından geliyor, Türkiye'de montajı yapılıyor ve tekrar yurtdışına gönderiliyor. Asıl büyük karı, uluslararası sermaye bu şekilde Türkiye'den çekiyor. Türkiye'deki çalışanlar karın tokluğuna çalıştırılıyorlar. İş bulamayan milyonlar da cabası. Yine bölgeye yapılan ve uluslararası sermayenin de destek verdiği HES'ler var. Hem cuzi bedellerle vatandaşın toprağını elinden alıyorlar hem de ekonomik olarak kendilerine bağlıyorlar, büyük ekonomik çıkarlar elde ediyorlar. Verimli topraklar baraj altında kalıyor, kullanılamıyor. Bu da o yörede tarımın yok olmasına, işsizliğe neden oluyor. Bu kadar büyük paralarla yapılan barajlar da on beş yirmi yıl içinde toprakla doluyor, kullanılamaz hale geliyor. Asıl büyük tahribat ise çevre katliamıdır. Ilısu barajı, Dersim'de ve bölgedeki birçok yerde yapılmak istenen barajlar var. Doğa ve tarih yok ediliyor, vadiler yok ediliyor. Bizim Halfeti oralar da o verimli topraklar da sular altında kaldı. Güzelim Karadeniz kıyıları, doğası aynı şekilde yok ediliyor, sular altında bırakılıyor. Akdeniz kıyıları da turizm adı altında belli sermaye çevrelerine peşkeş çekiliyor, plaj falan kalmamış durumda. Mesela Antalya. Dünyanın değişik yerlerinde maddi durumları iyi olanlar burada yiyip içip eğleniyor. Ama oraların yerli halkı sadece köle gibi, karın tokluğuna çalıştırılıyorlar. Türkiye'de yaşayan insanlar bu nimetlerden yararlanamıyor. Mesela orada yaşayan Sarıkeçililerin durumu ortadadır, artık konaklayacak yayla ve kışlak bile bulamıyorlar, hayvanlarını otlatacak yermera bile bulamıyorlar. Antalya'da bu yapılanlara turizm adına yatırımlar deniyor, oysa turizm bir yatırım ve kalkınma aracı sayılamaz. İşte tüm bu yaşananlar kapitalist modernitenin yarattığı tahribatlara bazı örneklerdir. Kapitalist modernite bunları dört yöntemle milliyetçilik, cinsiyetçilik, dincilik ve bilimcilikle örtbas ederek, halkları esir alıyorlar. Milliyetçilik işte küresel finansın kullandığı bir yöntemdir, biz bu tuzağa düşmeyeceğiz, bu nedenle milliyetçiliğe karşıyız, paradigmamızda milliyetçiliğe yer yoktur. Aynı şekilde kullanılan diğer yöntem cinsiyetçiliktir. Binlerce yıldır kadın, bu yöntemle eve hapsedilip sömürülüyor. Biz bunu da reddediyoruz. Yine dincilik de kullanılan diğer bir yöntemdir, işte bize karşı bölgede yapılan budur. AKP bunu iyi kullanıyor. Söylediğim gibi bunların gerçek islamla bir ilgileri yoktur, tamamen küresel sermayenin çıkarlarına göre uygulanan politikalardır. Bilimcilik de bütün bunları perdelemek için kullanılmaktadır. Bunların laikliği de sadece sözde kalmaktadır. İşte Türkiye'de diyanet adeta devletle birbirine yapışık durumdadır. Devlet, diyanet vasıtasıyla dini kendi politik çıkarlarının aracı olarak kullanıyor.

> "Meşru müdafa doğal, yasal, anayasal bir haktır. Hatta mevcut anayasada bile vardır. Kongre ve Konseylerde toplanıp, bu konuyu etraflıca tartışıp, biz anayasal hakkımızı kullanmak istiyoruz, denilebilir. Ayrıca öyle bireysel hak, kolektif hak ayrımı da doğru değildir. Kürtler kendilerine yönelik saldırılara karşı kendilerini savunmasınlar mı? Elbette kendini savunacaktır, doğal olan da yasal olan da budur"

Önemli bir değerlendirme daha yapacağım. Bu değerlendime tarihi ve aslında biraz da özeleştirel bir değerlendirme olacak. Bugüne kadar Ergenekon yargılamalarıyla birlikte devletteki gladionun jitemvari yapıların tasfiye edildiği söyleniyordu. Biz de biraz böyle düşünüyorduk. Aslında olanlar tam da böyle değildir. Bu konu üzerine sürekli düşünüyorum. Geçenlerde buradaki arkadaşlarla da tartıştım. Nasıl fark etmemişiz bugüne kadar? Bu nedenle özeleştiri diyorum. Sanırım Hanefi Avcı'nın kitabında da geçiyormuş. O da çözüm konusunda benimle görüşülmesi taraftarıymış, bunu öneriyormuş ve şimdi içeride ve Ergenekon'dan yargılanıyor. Yine geçmişte benimle burada çözüm amacıyla görüşen bazı isimler de Ergenekoncu diye yargılanıyor. Aslında Ergenekoncu diye tasfiye edildiği söylenenlerin bir kısmı çözüm yanlısı isimlermiş. Ama asıl gladionun çözümü istemeyen kesimleri dışarıda bırakılmıştır, onlar hala dışarıdadır ve AKP bunlarla uzlaşmıştır. Deşifre olmuş Veli Küçük gibi, karanlık, cinayet işleyen, darbeci isimlerin yanına çözüm isteyen, hatta geçmişte benimle burada çözüm amacıyla görüşen isimleri de bunlarla ilişkilendirerek bu şekilde asıl çözüm yanlılarını tasfiye ediyorlar. Geçmişte biliniyor mesela Cem Ersever –JİTEM'in bizzat kurucusudur, yüzlerce, binlerce faili meçhule neden oldular– ama daha sonra yanlış yaptıklarını, sorunun bu yöntemlerle çözülemeyeceğini anlayıp dile getirince tasfiye edildiler. Yani insanlar zamanla yaptıkları hatadan dönebiliyorlar. Bugün içinde bulunduğumuz durumda AKP, asıl çözüme karşı olan ve dışarıda olan gladiocularla, Ergenekonla anlaşmıştır ama çözüm yanlısı olan bazı şahısları da Ergenekon'la ilişkilendirilerek içeri atarak, çözüm isteyenleri bu şekilde tasfiye ediyor. AKP'nin özel ordu kurma çabaları, Hizbullah'ı bırakması bundan ayrı düşünülemez.

Meşru müdafa doğal, yasal, anayasal bir haktır. Hatta mevcut anayasada bile vardır. Kongre ve Konseyler de toplanıp, bu konuyu etraflıca tartışıp, biz anayasal hakkımızı kullanmak istiyoruz, denilebilir. Ayrıca öyle bireysel hak, kolektif hak ayrımı da doğru değildir. Kürtler kendilerine yönelik saldırılara karşı kendilerini savunmasınlar mı? Böyle bir düşünce olabilir mi? Elbette kendini savunacaktır, doğal olan da yasal olan da budur.

Cezaevinden gelen mektuplar var. Cezaevlerindeki tüm arkadaşlara selamlarımı iletiyorum.

Çinar ve Riha'daki halkımıza selamlarımı iletiyorum. Riha'daki çalışmalar da hızlandırılmalı, Kent Konseyi ve mahalle meclislerini kurmalılar, geç kalmamalılar, ciddi çalışmalar yapılmalıdır.

Gever'de küçük bir kız çocuğu, Beritan Baban isminde. Kürtçe yazılmış bir yeni yıl kartı göndermiş. Teşekkür ediyorum. Beritan şahsında Gever ve Çolemêrg'deki bütün çocuklara özel selamlarımı, sevgilerimi gönderiyor, yeni yıllarını kutluyorum.

AKP hegemonik gücünü kurmaya çalışıyor

2009 yılında savunmamın bir parçası olarak hazırlayıp sunduğum yol haritası sanırım AİHM'e ulaşmış. O dönemin günceline cevap olmak için acelece ve taslak halinde yapılmış bir çalışmaydı. Yol haritasında işlediğim konuları son savunmamın V. cildinde çok ayrıntılı ve çok daha derinlemesine işledim. Yol haritasında işlediğim konular bu yönüyle aşıldı. Ancak yine de yararlanılabilir. Bazı bölümleri ise hala büyük oranda uyduğumuz bölümlerdir, özellikle çözüm modelleri başlığı altında işlediğimiz konular. Büyük oranda orada bahsettiğim çözüm modeli halen geçerlidir, buna uymaya ve uygulamaya çalışıyoruz. Bu yönüyle de değerlendirilebilir. Yol haritasında bahsettiğim özellikle çerçevesini çizdiğim on ilke önemlidir. Bu ilkelerin kapsamlıca tartışılması ve anlaşılması gerekiyor.

Amed'deki Kongre bazı çalışmalarda geç kalıyor. DTK Demokratik Özerklik Çalışmasını eksik ele aldığını ifade etmiştim. Ben defalarca Demokratik Özerklik çalışmalarının öncelikle topluma yedirilmesi, halka kavratılması, kendi içinde tartışılması gerektiğinden bahsetmiştim. Bu altyapı oluşturulmadan, bunlar tamamlanmadan sanki ilan anlamına gelen bir çalıştay yapıldı, bu da yanlış anlamalara yol açtı. Demokratik Özerklik tartışmaları başlangıçtır, bu bir starttır. Benim burada dile getirdiğim bazı hususlar kamuoyunda yanlış tartışılıyor, eksik ele alınıyor. İşler bu şekilde gitmez. İşte Demokratik Özerklik meselesi de böyle yüzeysel ele alındı. Ben bu projenin topluma yedirilmesi, halk içinde özce tartışmaya açılmasından bahsettim. Ancak bunlar yapılmadan hemen kamuoyuna bir nevi ilan şeklinde yansıtıldı. Altyapısı daha iyi hazırlanabilirdi. Hazırlıksız, altyapısı tam oluşturulmadan ele alınması yanlış anlaşılmaları da beraberinde getirdi. Yine Hizbullah'a ilişkin değerlendirmelerim de öyle. Bu konular ele alınırken tarihsel arka planıyla, tarihsel çözümlemelerle birlikte ele alınması gerekiyor. Sadece güncel boyutuyla ele alınırsa ne dediğimiz de anlaşılmaz, yetersiz kalır. Yaptığımız her işin bir anlamı, derinliği olmalıdır.

AKP'nin hegemonik gücünü kurmaya çalıştığı yönündeki tespitlere yakınım. AKP'nin hegemonik gücünü kurmaya çalıştığına büyük oranda ben de inanıyorum. Böyle bir tehlikenin işaretleri var. Burada AKP konusunda oldukça yoğunlaşıyorum, son dönemlerde kafa yoruyorum, anlamaya çalışıyorum. Ulaştığım sonuçlar büyük oranda AKP'nin hegemonik gücünü inşa etmeye çalıştığı yönündedir. Bu noktada medya da dahil her yeri ele geçirmeye çalışıyorlar. Bizim geliştirmek istediğimiz demokratik modernite anlayışı birçok kesimin de dikkatini çekiyor sanırım. Bazı bilim adamları, felsefeciler bu konuda tartışmalar yürütüyor, yani modernlik kavramı etrafında ciddi tartışmaların yürütüldüğünü görüyoruz. Bu tartışmaların bizim geliştirmek istediğimiz demokratik modernite anlayışıyla ilgisi olduğunu düşünüyorum.

Türkiye'de hegemonik güç savaşının yüz yıllık geçmişi vardır. Ta Enver Paşa dönemine kadar dayanır. 1920'lerde bunun işaretlerini görürsünüz. Türkiye'de bugüne kadar ortaya çıkan iki türlü hegemonik güç anlayışı var. Birincisi CHP'nin başını çektiği laik cumhuriyetçi hegemonya. İkincisi ise AKP'nin başını çektiği Türkçü-İslamcı hegemonya. Biz bu iki hegemonyayı da reddediyoruz. Bizim geliştirmeye çalıştığımız üçüncü yol, demokratik modernite anlayışıdır, yoludur. Bizim demokratik modernite anlayışımızda insan haklarına saygılı, demokratik yasal-anayasal bir sistem vardır. Özgürlükçüdür. Özgür yurttaşı hedefler. Biz ne federalizm istiyoruz ne konfederalizm istiyoruz. Ayrı bir devlet de istemiyoruz. Bir devlet verseler de kabul etmeyiz. Biz halk olarak, Kürtler olarak Cumhuriyet içinde demokratik haklarını kullanabilen özgür yurttaşlar ve özgür toplum olarak birlikte yaşamak istiyoruz.

Dediğim gibi Türkiye'de bu iki hegemonik güç savaşının yüz yıllık tarihsel temeli var. Laik cumhuriyetçi hegemonya, cumhuriyetin kuruluş yıllarında, 1920'lerde Türk orta sınıf burjuvazisiyle Yahudilerin ittifakı sonucu ortaya çıktı. Bu ittifak sonucu yeni cumhuriyetin inşasına gidilirken kendisince tehlikeli gördüğü bütün toplumsal kesimler tasfiye edildi. Bu ittifakın arkasındaki hegemonik güç ise İngiltere'dir. Türk orta sınıf burjuvazisiyle Yahudilerin ittifakı –bu ittifakın içerisinde Yahudilerin entellektüelleri de vardır– bir nevi bugün 'Beyaz Türkçü' denilen anlayışın da alt yapısını oluşturur, onu temsil eder. O dönem Yahudilerin bir devleti de yoktu o nedenle yönlerini Anadolu'ya döndüler, burada etkin oldular. O dönem ortaya çıkan tablo, daha önce de değinmiştim bir nevi proto yahudilik, proto İsrail'dir. Bir nevi İsrail devletinin ön biçimiydi. O dönem yaratılan buydu. Bu ittifak yani laik cumhuriyetçi hegemonya 1923-50 arası sisteme tam hakimdir. Bu arada kendisine zararlı gördüğü bütün toplumsal kesimleri tasfiyeye yönelmiştir. Kürtlerin devlet içerisindeki sürekliliği, ağırlığı bu dönemde sona erdirilmiştir. Bu tasfiye, çeşitli provokasyonlarla sağlanmıştır. Şeyh Sait'e karşı yapılan provokasyon gibi. Bu döneme kadar süren Kürtlerin devletsel sürekliliği, ağırlığı komplolarla provoke edilip isyana teşvik ve sonrası askeri müdahalelerle sonlandırılmıştır. Böylece Kürtler sistem dışına atılmıştır. Yine islamcılar da aynı şekilde yaratılan provokasyonlarla tasfiye edilmiştir. İşte o şapka devrimi adı altında Kastamonu'da Atıf Hoca ve Menemen örnekleri gibi olaylarla islamcılar provoke edilip ardından bastırılarak tasfiye edilmiştir. Bunlar daha sonra Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası'nda da bir araya geldiler. Tekrar bir araya gelip bu partide toplansalar da darbelendiler, partileri kapatıldı. Bu dönem Mustafa Kemal, sadece bir simge haline getirilip tamamen etkisizleştirildi. Cumhuriyetin kuruluşunda önemli roller alan meşhur dört paşa da zaman içerisinde tasfiye edildiler. Bu dönem yine sosyalistlerin de ilk tasfiye dönemidir. İşte bu tasfiyeler dönemi CHP öncülüğündeki laik cumhuriyetçi hegemonya dönemidir.

1990'lı yıllarda Türk gladiosu özerkleşti

1950'den sonra Türkiye'nin NATO'ya üye olmasıyla birlikte 1950-80 arası bu laik cumhuriyetçi hegemonya biraz farklılaşsa da etkinliğini sürdürdü. Öyle ki kendi hegemonik anlayışı dışına çıkan herkesi darbelerle tasfiye etmekten de çekinmedi. Adnan Menderes'in başına getirilenler buna en iyi örnektir. Çünkü Menderes biraz bu hegemonyanın dışına çıkmak istedi, işte Rusya'ya gidip burada ilişkiler geliştirmek istedi. Bunlar Menderes'in sistem dışına çıkması olarak değerlendirildi ve bu süreç Menderes'in asılmasıyla sonuçlandı. Yine Erbakan, Demirel, Ecevit dönemlerinde de aynı şekilde olmasa da yine hegemonik müdahalelerde bulunuldu. İşte Demirel buna en iyi örnektir. Demirel gitti geldi, en sonunda bu hegemonik güce ayak uydurdu. Bu dönem NATO'ya üyelikle birlikte Türkiye'de gladio örgütlenmesi, toplumsal gelişmelere müdahalede bulunup önemli rol oynamıştır.

Bilindiği gibi gladio, NATO'nun özel savaş örgütlenmesidir. 1980'e kadar NATO gladiosuyla Türkiye gladiosu tamamen birdir, özdeştir. Daha iyi anlaşılması için bir örnekle açıklayayım. Ağca'nın Maltepe Cezaevi'nden kaçırılması, Papa'ya suikast düzenlemesi karşılığında yapılmıştır. Türk gladiosuyla NATO gladiosunun birliğinin, özdeşliğinin bir örneğidir. Büyük oyunun bir parçası için bir Türk kullanılıyor. 1980 askeri darbesinden sonra ise aralarındaki ilişkide farklılaşmalar oldu. 1980 sonrası bu değişimi Kenan Evren'in "Türkiye gladiosu ile NATO gladiosu arasındaki ilişki '80'lerde farklılaştı, '90'larda ise Türkiye gladiosu özerkleşti" anlamında ifadeleri çok iyi özetlemektedir. 12 Eylül askeri darbesinin ilk yıllarındaki sonuçlarına fazla değinmeyeceğim. NATO gladiosunun PKK üzerindeki ilk oynaması 1985 yılıdır. PKK'nin silahlı atılımından hemen sonra, 1 yıl sonra uygulanmaya başlanmıştır. Ancak dikkat çekmek istediğim nokta şudur; 1985

> "1980'e Kadar NATO gladiosuyla Türkiye gladiosu tamamen birdir, özdeştir. Daha iyi anlaşılması için bir örnekle açıklayayım. Ağca'nın Maltepe Cezaevi'nden kaçırılması, Papa'ya suikast düzenlemesi karşılığında yapılmıştır. Türk gladiosuyla NATO gladiosunun birliğinin, özdeşliğinin bir örneğidir. Büyük oyunun bir parçası için bir Türk kullanılıyor. 1980 askeri darbesinden sonra ise aralarındaki ilişkide farklılaşmalar oldu"

yılı NATO gladiosunun PKK'ye ilk müdahale yılıdır. 1984 silahlı atılımından hemen sonra, bir yıl sonra NATO gladiosu PKK ile savaşmaya başlamıştır ve bu müdahaleyi de NATO Antlaşması'nın 5. maddesine dayandırmışlardır. Biliyorsunuz NATO Antlaşması'nın 5. maddesine göre NATO'ya üye devletlerden birine karşı yapılan saldırı tüm NATO üyelerine yapılmış sayılır şeklinde düzenlenmiştir. İşte NATO bu maddeye dayanarak PKK'ye müdahalesini 1985 yılında başlatmıştır. Türkiye NATO'nun 5. maddesinin uygulanmadığını söylüyor. Tabii bu müdahale yasal resmi ilan edilmiş bir kararla yapılmamıştır, açıklanmamıştır, ama gizli bir şekilde gladio tarzında, özel savaş olarak başlatılmış ve yürütülmüştür.

Biliniyor NATO gladiosunun merkezi Almanya'dır. Almanya 1987 yılında PKK'yi terör örgütü listesine alarak bir nevi NATO'nun tavrını netleştiriyordu. 1987 yılında Almanya'da alınan bu kararla PKK'nin üzerine gidildi. Onun etkisiyle birçok yerde PKK'nın faaliyetleri yasaklandı. Son olarak da bu süreç 2000'li yılların başlarında AB'nin PKK'yi terör örgütü listesine almasıyla tamamlanmış oluyordu. Türkiye'nin PKK ile savaşı, Türkiye gladiosu ile NATO gladiosu arasındaki özdeşlik ilişkisinin karakterini de değiştirdi. Kenan Evren'in bahsettiğim sözü bunu kanıtlıyor. Çiller darbesiyle birlikte Türkiye gladiosu bir nevi özerkleşti. Özal'ın Kürt sorununu çözme konusundaki iyiniyetli yaklaşımı biliniyor. Hatta o dönem Özal ve Jandarma Genel Komutanı'nın –Eşref Bitlis'in– iyiniyetli çözüm çabaları vardı. Bu çabalar gladioyu rahatsız etmişti. Hatta hatırlıyorum bir gazeteci, sanırım Mehmet Ali Birand idi, benimle röportaj yaptıktan sonra Özal, kendisini arayıp ona "sen beni çok zor durumda bıraktın, başıma iş açtın, şimdi benim üzerime gelecekler" dediği biliniyor. Zaten bu konuşmasından iki üç gün sonra kendisine Kartal Demirağ tarafından suikast düzenlendi. Özal bu tehlikelerin farkındaydı. Ancak bunlardan yılmadı, yine de cesaretlice sorunu çözmek istedi. Bu sorunun çözümüne girişmeyi tek başına yapmaya çalışması kendi sonunu getirdi. Ve görüyorsunuz hala ölümüyle ilgili dosya kapanmamış durumda, savcılık soruşturması aşamasında devam ediyor.

Özal'ın öldürülmesiyle açıkça Çiller'in başbakanlığı ve Doğan Güreş'in genelkurmay başkanlığı dönemine yol açıldı. Bu dönem Türkiye Cumhuriyeti'nin en karanlık dönemidir. Kenan Evren'in bahsettiği özerkleşme budur. Bu, Çiller darbesidir. O dönem 4 bin köyün yakılması, boşaltılması ve yüzbinlerce Kürt'ün göçe zorlanması hatta onbinlercesinin de katledilmesi olayları da var. Bu olaylar bile tek başına en az Ermeniler ve Rumlara yapılanlar kadar ağırdır. Ermeniler ve Rumlara yapılan fiziki soykırımdan daha da ağır sonuçları olan bir dönemdir. Belki Ermeniler ve Rumlar üzerinde sağlanan başarı Kürtler üzerinde sağlanamadı, ancak yapılmak istenen ve amaçlanan en az Ermeniler ve Rumların başına getirilmek istenendi.

PKK'nin ortaya çıkışından sonra, o dönemde PKK'ye karşı gladio içindeki ittifaka Güney Kürdistan yönetimi de dahil edildi. Daha sonra Suriye ve İran da PKK'ye karşı olan bu ittifaka çeşitli şekillerde dahil edilmişir. Biliniyor, geçenlerde NATO, Barzani'ye NATO barış ödülü verdi. Bu verilen ödül de bu ittifakla bağını gösteriyor. Yine 1990'lı yıllarda bilindiği gibi Barzani'yle, o dönem bölgede görev yapan komutanlardan Necati Özgen ve bazı itirafçılarla birlikte çektirdikleri fotoğrafları var. Bunların hepsi o dönemki gladio ittifakının ispatı gibidir. Bu dönem ta 1997-98 Çevik Bir dönemine kadar devam eder. 28 Şubat sürecine kadar bu şekilde gelindi. NATO gladiosu, Türkiye gladiosunun bu özerkleşmesinden rahatsız olmuştur. Hatta Karadayı ve Kıvrıkoğlu NATO gladiosunun o dönem için temsilcileri gibidirler. Bunların hareket alanları da Türk gladiosunun etkisi altında daraltılmıştı. Bütün bu olumsuzluklar karşısında dönem dönem Kürt sorununun çözümü konusunda bazı iyi niyetli adımlar atılmak istendi. Özal'ın girişimleri onun sonu oldu, Özal o şekilde tasfiye edildi. Yine Erbakan dönemindeki girişimler siyaseten tasfiye biçiminde bastırıldı. Ecevit döneminde bazı iyiniyetli girişimler oldu. Ecevit döneminde ben buradayken bazı iyiniyetli kesimler sorunun çözümü için buraya gelip benimle görüşüyorlardı. Çözüm

için çabaladıklarını söylüyorlardı. Son olarak da şimdi burada görüştüğüm heyetin iyiniyetli çabalar içerisinde olduklarını görüyorum. Ancak bu heyetin ne kadar etkili yetkili olduğunu, hükümet üzerinde ne kadar etkili olduğunu bilmiyorum. Ecevit döneminde gelenlere de sormuştum, "ne kadar güçlüsünüz, çözüm için gücünüz var mı, kendinizi dinletebilir misiniz?" şeklinde sorular yöneltiyordum. Onlar da "merak etme bütün sorumluluk bizde gücümüz var" diyorlardı. Ancak gittiler bir daha gelmediler, tarumar oldular, dağıldılar. Şu anda işleyen süreç nasıl devam edecek bilemiyorum. Burada önemli olan hükümetin tavrıdır. AKP marta kadar bazı pratik adımları atmalıdır. Marta kadar olumlu değerlendireceğimiz, geliştirebileceğimiz bazı güven verici pratik adımlar atılmazsa martla birlikte aradan çekilebilirim. Güven kaybı ve ortamın gerginleşmesi ile birlikte seçim sürecine de sancılı bir şekilde de girilebilir. Bahsettiğim pratik adımlar atılmazsa martta çekilebileceğim hususunu halkımız da herkes de bilmelidir.

KCK adı altındaki tutuklamalar gayrı meşrudur

Yine martta genel bir değerlendirme zaten yapacağız. Ancak bu şekilde giderse sorumluluk almamın da bir anlamı kalmayacak. AKP çözüme ne kadar yakın, çözüme ne kadar hazır göreceğiz. AKP iktidarıyla birlikte Türkiye'de faşist islamcı bir hegemonik güç inşa edildiği yönünde işaretler, veriler oldukça kuvvetli. Yeri gelmişken bir özeleştiri yapmak istiyorum. Geçen hafta da bu konuya kısaca değinmiştim. Ben Ergenekon davasıyla içeri alınanların daha çok çözüm karşıtı, savaş kışkırtıcılığı yapanların olduğunu düşünüyordum. Ergenekon operasyonuyla çözüm karşıtı güçlerin tasfiye edilmeye çalışıldığını sanıyordum. Ancak ondan sonraki siyasi gelişmeler dikkatle incelendiğinde burdaki amacın çözüm karşıtı güçlerin tasfiyesi olmadığı görülüyor. Daha ziyade deşifre olmuş, bilinen kesimler tasfiye edildi. Ama AKP, dışarıda olup da deşifre olmamış çözüm karşıtı güçlerle anlaşıp kendi gladiosunu-hegemonik gücünü inşa etmenin adımlarını atıyor. Aslında AKP bu Ergenokon konusunda kamuoyunu aldatıyor. Görüntüde çözüm karşıtlarını tasfiye ediyor gibi görünse de, özünde çözüm karşıtlarıyla anlaşmıştır. Bütün bunların bu amaçla olduğunu düşünüyorum. Geçmişte farklı düşünüyordum şimdi böyle düşünüyorum. Hatta AKP ile ordu arasındaki anlaşmanın temeli 2007'de Büyükanıt ve Erdoğan'ın Dolmabahçe toplantısında atılmıştır. Öyle sanıldığı gibi AKP'nin orduyu tasfiye etmesi değil burada bir anlaşma vardır. Bu anlaşma sonucunda günümüze kadar gelen adımlar atıldı.

Günümüzdeki Hizbullahçıların tahliyesini de AKP'nin bu yeni hegemonik güç inşası bağlamında değerlendirmek gerekiyor. Bu tahliyeleri iki üç kişinin tahliyesi olarak görmek hatalıdır. Böyle görülürse çok basit yaklaşılmış olur. Sonuçta bu insanlar yüzlerce insanımızı canice, insafsızca katlettiler. Sadece tahliyeleriyle de yetinmediler, bir de bunlar Amed ortasında düğün dernekle karşılandılar! Oysa bu konuda güçlü bir şekilde tepki ortaya konulmalıydı. Nasıl serbest bırakılıp bu şekilde "kahraman" gibi karşılanıyorlar! Burada kastettiğimiz tepki bir kesimi suçlayan bir tepki değil, yüzlerce cinayet işleyenlerin serbest bırakılmasına duyulan demokratik tepkidir. Binlerce insanımız bunların cinayetlerinin mağdurudur. Bu somut haksızlığa karşı bir demokratik tepkidir, yoksa bir kesime yönelik değil. Benim geçen hafta yaptığım çağrı da yanlış anlaşıldı. Ben o çağrıyı yaparken içlerindeki tek tek bireylere, samimi olanlara çağrı yaptım. Yani içlerinde samimi dürüst müslümanlar varsa, geçmişte yaptıklarından pişmanlık duyan varsa samimi bir şekilde özeleştiri verip özür dileyip, Kürtlerin DTK, Kent Konseyleri gibi ortak platformlarına katılabilirler. Çağrıyla bunu kastetmiştim. Bizim samimi müslümanlarla bir sorunumuz olamaz. Biliniyor daha geçenlerde cemaate uzlaşma çağrısı yapmıştım. Çözüm konusunda rol alabileceklerini belirtmiştim. Ama öyle bir fırtına koparıldı ki bu kesimleri adeta korkuttular. Geri çekilmek zorunda bırakıldılar. Bu örnekte de çözümsüzlükte ısrar eden güçlerin kimler olduğu daha iyi anlaşılıyor. Hizbullah tahliyelerindeki zihniyetle çözümsüzlükte ısrar eden zihniyet aynıdır. Bunlar öyle sıradan tahliyeler değildir. Bir taraftan bu katilleri serbest bırakacaksın diğer taraftan bazı PKK'lileri zorla mahkemeye çıkartıp ceza vereceksin! Sırf bu yasadan faydalanmasın diye zorla ceza vereceksin. Benim bile aldığım ceza birkaç haftada Yargıtay tarafından onanırken, bunların dosyalarını tozlu raflarda on yıl bekletmenin amacı nedir? Bir taraftan bu katilleri dışarı çıkaracaksın diğer taraftan her gün onlarca Kürt'ü, demokratik siyaset hakkını kullandı diye tutuklayacaksın. Alın işte 2000 KCK tutuklusu var, bunlar ellerine silah aldılar mı! Bir insan öldürdüler mi! Hayır, bir çakı bile kullanmamışlardır. Tamamen demokratik kanallarla şiddete bulaşmadan özgür yurttaşlar olarak demokratik siyaset yapma hakkını kullandıkları için şu anda cezaevindeler. Hiçbiri de KCK'li değil, KCK ile alakaları da yok. Ben bu KCK adı altındaki tutuklamaları gayri meşru görüyorum. Bu tutuklamalar gayri meşrudur. Bunlara karşı halkımız, BDP doğal olarak direnecek, hep ayakta olacak, tutuklamaları kabul etmeyecektir. Tutuklamalar karşısında demokratik direniş hakların kullanabilmelidirler. Son olarak Colemêrg'de vurulan genç de buna örnektir. Bunların demokratik siyaset hakkını kullanmaları suç mudur? AKP bu konuda samimi olmalıdır. Bir taraftan Kürt siyasetçileri tutuklayıp alanı boşaltacaksın sonra da bu katilleri, dışarı çıkararak yaratığın boşluğu bunlarla doldurmaya çalışacaksın! Bu tahliyeleri hükümet ve yargıtay arasında bir çelişki olarak yansıtmaya çalışıyorlar! Ne alakası var, bu kadar basit değil. Burada günlük değil, uzun vadeli planlar söz konusudur. Öyle hükümet-yargı çelişkisi gibi basit bakılmamalıdır.

Burada yaratılmak istenen 'Kürt Hamas'ı'dır. Hamas'ı yaratarak nasıl ki FKÖ'yü bitirdilerse, –biliniyor Hamas, FKÖ'lüleri dördüncü beşinci katlardan aşağılara atarak vahşice öldürüyordu– burada yarattıkları sahte islamcılıkla da Kürt hareketini bitirmeye çalışacaklar. Bunlara Kürt Hamas'ı demek de doğru değil, bunlar şebekedir, evet bunlara "şebeke" diyeceğim. Bu şebekeler, bir de müslümanız diyorlar, bunların dinle de islamiyetle de alakaları yoktur. Kürtlere yaklaşımı tamamen faşistçedir. Bunların onurlu aydın yazarlara da yöneldikleri biliniyor. İlk işledikleri cinayetler Uğur Mumcu, Muammer Aksoy gibi demokrat cumhuriyetçi aydın yazarların katledilmesi olmuştur. Bu zihniyet faşist islamcı bir zihniyettir. Bunların değerleri cumhuriyet değerleriyle de örtüşmüyor, cumhuriyet de bunları kabul etmez. Bizim yaptığımız da bu yönüyle cumhuriyeti de korumaktır. Bunların çoğunun birden fazla eşi var. Müslümanlıkla alakaları yoktur. Öyle halkımıza da müslümanlığı öğretmeye çalışmasınlar. Halkımız zaten müslümandır, değerleri konusunda samimi bir halktır. Bakın görüyorsunuz bu çıkarılanlardan önde gelenlerinden üçünün imza atmadığı, ortadan kaybolduğu söyleniyor. Neredeler bunlar? Nereye gönderildiler? İşte Mustazaf dernekleri varmış. Ulusal televizyon kanalı açacaklarmış deniliyor. Bunlarda o kapasite yoktur, kendi başlarına değer yaratamazlar, kaynakları başka yerlerdir. Değil ulusal bir televizyon kanalı açacak kadar, bir lokantada yemek yiyecek kadar bile paraları yoktur bunların. Bir televizyon kurmak için milyonlarca dolar gerekiyor, bu paraları kimden temin edecekler? PKK'yi bitirmek karşılığında ta İran'dan tutalım, Türkiye ve uluslararası çözüm karşıtı güçlere kadar uzanan tüm güçlerden nemalanacaklar!

Kürt hareketini islamcılarla bitirmek istiyorlar

Burada oynanan oyun çok tehlikelidir. Sözde, islamcı geçinenleri kullanarak, halkımızın dini duygularını sömürerek Kürt hareketini tasfiye etmektir amaçları. 1960-70'li yıllarda nasıl MHP, milliyetçiler kullanılarak Türkiye sol hareketi, sosyalistler tasfiye edildiyse şimdi de amaçlanan, sahte islamcıları kullanarak Kürt hareketinin tasfiyesidir. 1970'li yıllarda MHP'ye iktidar olmasa da siyasi iktidarla bütünleştirilerek sosyalistlerin tasfiyesinde önemli bir rol oynatıldı. Bugün de bu sahte islamcılıkla yapılmak istenen de aynıdır. Bu sahte islamcılar geçmişte Kürtlere PKK'ye karşı özel savaş yürüten gladio örgütlenmesinin içinde yer alarak, kullanılarak masum insanlarımızı canice katlediyorlardı. İşte domuz bağları, mezar evleri, işkence yöntemleriyle öldürülmeler biliniyor. Bu mudur müslümanlık, bu mudur insanlık? Halkımız uyanık olmalıdır. Bunların ne dinle ne de islamiyetle alakaları yoktur. Bu tamamen faşist bir zihniyetin dışa vurumudur. Din de islamiyet de bu faşist hegemonyacılığa alet edilmemelidir. Halkımız bu oyunlara gelmemelidir. Bunlar belki de şimdiden yarın öbür gün hangi katliamları yapacaklarını ya da bireysel olarak kime yöneleceklerini planlamaya başlamış da olabilir. Dolayısıyla bu tahliyeler sıradan tahliyeler değil, uzun vadeli bir planın parçasıdır. Bazı ihanetçi tipler de Kürt hareketinin tasfiyesi için sahte islamcılıkla birlikte kullanılacaklar. Bahsettiğim gibi bu meseleler daha geniş değerlendirilmesi gereken meselelerdir. İşte alın Bardakoğlu'nun Diyanet İşleri Başkanlığı görevinden alınması olayını. Yine Diyanet'ten farklı yaklaşım gösteren 20'den fazla kadının başına getirilenler. Yine bölgeye on bini aşkın özel görevli imamın gönderilmesi olayı var. Bunların hepsi tesadüf mudur? Bu gönderilen imamların hiçbirinin dinle alakası yoktur, bunlar özel amaçlı, özel görevli olarak gönderilmiştir. Halkımız bunların görev aldığı camilere gitmemelidir, köylerine kabul etmemeli, sizin imamlığınıza ihtiyacımız yok demelidir. İşte bunlar gelip köylerde

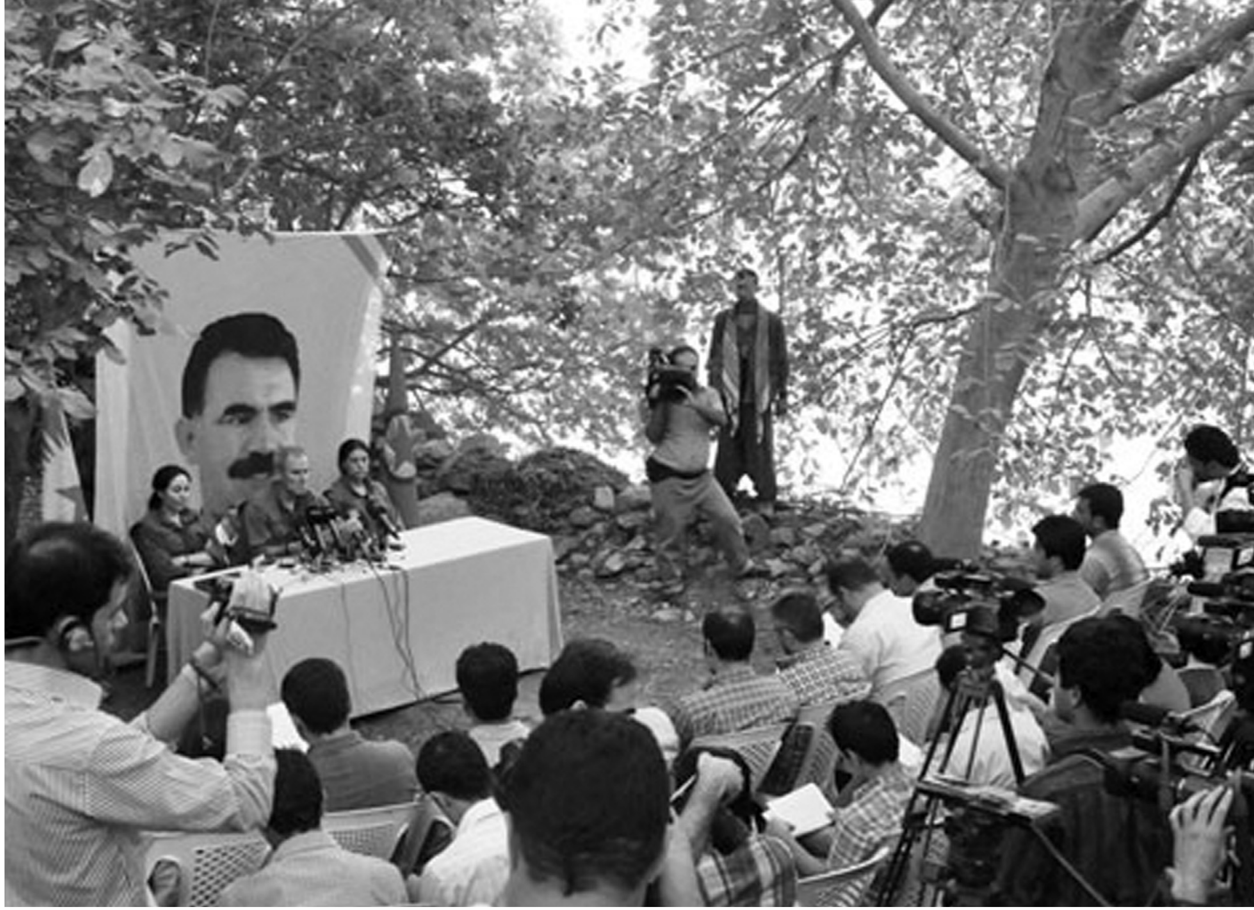
imamlık yapmaya çalışacaklar! Kesinlikle bunlara izin verilmemeli, "bizim sizin imamlığınıza ihtiyacımız yok" demelidir halkımız. Ve kendi öz dini örgütlülüklerini kendileri sağlamalıdır.

Kürtlerin üzerinde hala bir soykırım tehdidi vardır

Kürt karşıtı ittifakın içinde yer alan bir başka güç İran'dır. İran ve Türkiye, Kürt sorunu konusunda ikiz kardeş gibidirler. Hatırlıyorum 1980 yılında ben Lübnan'da kamptaydım. Oradaki kampa iki İran'lı genç geldi ve Lübnan'daki Hizbullah'ı kurmak için çalışacaklarını, bunun için geldiklerini söylüyorlardı. Sonra onların kurduğu o Hizbullah o kadar büyüdü ki Lübnan'da rejimi krize soktu ve onlar istemedikçe rejim bir şey yapamaz hale geldi. Türkiye'de de benzer gelişmeler olabilir, bu tarz oluşumlar önümüzdeki dönemde hem İran hem Türkiye tarafından desteklenebilir! Çünkü bu iki ülke Kürt sorunun çözümsüzlüğü konusunda birbirlerine muhtaçtırlar. İran'da Kürt sorunu çözülürse Türkiye çözülür; Türkiye'de Kürt sorunu çözülürse İran çözülür. İki ülke de bu durumun farkındadır. Burada hedeflenen Kürt sorunun çözümsüzlüğü yani Kürtlüktür. İran ve Türkiye'nin bu Kürt karşıtlığı temelindeki zorunlu ittifaklarının sonucu Kürtlere yönelimi de ortaktır. İşte İran'da idam edilen Kürtler var. Gever'de, İran'a yakınlığından dolayı iki gücün ortak hedefi haline gelebilir. AKP döneminde dikkat çekicidir, İran ziyaretleri sık sık oluyor. Erdoğan ve Ahmedinejad neredeyse ikiz kardeş olmuşlardır.

Kürtlerin önünde bir soykırım tehdidi hala vardır, buna da bu yönelime de önce en örgütlü olduğumuz yerden Colemêrg'den başlayabilirler, sonra Cizîr, Şirnex, Amed, Êlîh, böyle örgütlü olduğumuz bütün alanlara yönelik saldırı dalgası da başlatabilirler, bu konularda uyanık olunmalıdır.

İki dilli yaşam konusunda da şunları belirtmek istiyorum. Biz kendi çocuklarımıza kendi dilimizi öğretemeyeceksek, kendi kültürümüzü yaşatamayacaksak yaşamın bir anlamı var mıdır Kürtler için? Bu bizim varlığımızla ilgili bir sorundur. Dilimiz onurumuzdur, varlık nedenimizdir. Önce varlığını koruma sonra özgürlük mücadelesi gelir. Bu, varlık sorunu çözülmeden özgürlük sorunu başta olmak üzere diğer sorunlara eğilemezsin. Ben bu yüzden tehlike büyüktür diyorum. Özsavunmadan kastım da budur. Colemêrg'de Geçitli Köyü'nde öldürülen köylüler, katledilen 9 gerilla, bunların hepsi birer işarettir. Bilindiği gibi Colemêrg'de bir "imam" öldürüldü, bu imamın öldürülmesinden sonra bu olaylar oldu. Verdikleri mesaj, bir kişiye karşı yirmi kişi öldürürüz mesajıdır. Buna benzer olaylar –işte Hizbullah katilleri de serbest bırakıldı– ileride daha da geliştirilebilir, katliamları planlıyor olabilirler, kanlı vahşetler geliştirebilirler. Niye Colemêrg, niye Gever? Çünkü orası Kürt siyasi hareketine kendi duruşuyla değer katmıştır, katmaya devam ediyor. Bahsettiğim hegemonik güçler bu durumdan oldukça rahatsızlık duyuyorlar. Saldırı bu değeredir. Bu 20 insanımızın faillerinin bulunması için bir komisyon kurulmasını ve bu olayların bu komisyon tarafından aydınlatılması gerekmektedir. Halkımız da oraya gelen yetkililerin her AKP'linin yakasına yapışabilmeli, "bu yirmi insanımızın katillerini açığa çıkarın" diyebilmelidir. Colemêrg-Gever bu konuda çok daha hassas olabilir. Oradaki esnaflar da maddi kaygılarla hareket etmemelidir. Üç beş maddi kayıp yaşayabilirler, ama bu çok önemli görülmemelidir asıl önemli kayıp toplumsal kayıptır. Buradaki ölümler benim için canalıcı, kilit roldedir. Geçitli köylülerinin ve gerillanın içinde olduğu 20 insanımızın öldürülmesi olayı aydınlatılırsa birçok şey bu olaylarla birlikte açığa çıkacaktır. Bu ölümler açığa kavuşturulursa günümüz siyasi dengeleri için birçok husus da aydınlatılır, buna inanıyorum. Geçitli Köyü niye hedef alındı? Sonradan öğrendim, orası korucu köyüymüş, ancak referandumda bu köyde yüzde doksanların üzerinden boykot çıktığı için burası hedeflendi. Demek oluyor ki hedef olmamak için korucu olmak da yetmiyor. Bu nedenle korucular da tehlike altında olduklarının farkında olmalıdırlar. Yine belirtiyorum, Colemêrg'in, Gever'in hedef alınmasının nedeni oranın Kürtleşmesidir, hepsinin Kürt olmasıdır, kentin tamamının örgütlenmesidir. Geçmişte Dersim'in başına getirilenler bugün Colemêrg'e yapılmak isteniyor. Dersim'de başarılı oldular, büyük oranda Dersimlileri de asimile ettiler. Kendilerini Dersim'in bastırılması ve asimilasyonu konusunda başarılı görmeselerdi, Dersim'in sorun olmaktan çıktığını kabul etmeselerdi Kılıçdaroğlu'nu CHP'nin başına getirmezlerdi.

BDP'nin de bu tehlikeleri, bu yönelimleri iyi görmesi gerekiyor. Halkına sahip çıkması, halkını koruması gerekiyor. Bu konuda sürekli tetikte olmalıdır. Öyle halkını sokağa dökmek yetmez, sokağa döktüğün gibi korumasını da bilmeli, örgütlülüğünü derinleştirmeli, güçlendirmelidir. Halkımızı korumalıdırlar. Yine Kandil'i de bu konuda eleştiriyorum. Kandil, halkını korumada yetersizdir. Halkımız gerektiği gibi savunulamazsa, demokratik devrim geliştirilemezse bu durum karşı devrime zemin sunar. Halkımız da kendi özsavunma yöntemini geliştirebilmelidir. Önemli olan ve kalıcı olan halkın kendi demokratik meşru özsavunma kanallarını, örgütlülüklerini oluşturmasıdır.

İşte genelkurmay muhtırasının özsavunmaya ilişkin olduğu belirtiliyor, genelkurmayın ne dediği umurumda bile değil. Neye ilişkin olursa olsun biz varlığımızı korumak zorundayız. Burada yarın öbür gün öldürülebilirim de ama bu da hiç umurumda değil, biz her zaman ve her koşulda varlığımızı korumayı esas alacağız. Ben vicdanım ve sorumluluğum gereği halkıma bu uyarıları yapmak zorundayım. Kaldı ki özsavunma hakkı anayasal, evrensel bir haktır. Yarın öbür gün diyecekler Apo isyana teşvik ediyor. Hayır öyle değil. Özsavunma hakkında söylediklerim de çok çarpıtılıyor, çok dar ele alınıyor. İşte hemen silahlı güçlerden bahsediliyor, oysa özsavunma tek başına silahlı savunmayı ifade etmez, bizim geliştirmek istediğimiz özsavunma, yasal, demokratik meşru yollarla demokratik muhalefet yoluyla varlığımızı korumaktır. Bizim özsavunma anlayışımız bölünmeyi değil, tam tersine anayasal-yasal haklar temelinde demokratik muhalefet hakkını kullanarak Türkiye ile demokratik bütünleşmeyi sağlayan bir anlayıştır. Yani özsavunma anlayışımız bölünmeyi değil demokratik temelde birleşmeyi ifade eder. Yasal demokratik yollarla özgür yurttaşlar olarak varlığımızı koruma, savunma hakkımız vardır. Bir demokratik muhalefettir, asıl bunun, bu demokratik muhalefet hakkımızın önü açılmazsa şiddet tırmanır ve bölünme olur. Kürtlerin demokratik muhalefet hakkı kısıtlanmamalıdır. En önemli tehlike de bu hakkın kısıtlanmasıdır. Özsavunma ulaslararası evrensel bir haktır, herkes, her topluluk için kullanılabilir.

Belirttiğim bu hususları savunmamın V. cildinde ayrıntılı bir şekilde işledim. Suriye, İran, Irak halkımıza da bu temelde selamlıyorum. Kendilerini demokratik birlik temelinde değiştirip dönüştürebilirler, örgütlenmelerini geliştirebilirler. Yılbaşı vesilesiyle cezaevlerindeki bütün arkadaşları selamlıyorum. Ayrıca İzmir, Dersim, Xınûs, Gever ve Colemêrg'i selamlıyorum.

15 Şubat Kürtlerin soykırım tarihidir

Daha önce de belirttiğim gibi el yazımla 790 sayfadan oluşan son savunmamın V. cildini AİHM'ne gönderdim. Bu savunmama ek olarak ayrıca 2 sayfa daha yazmıştım, dilek ve temenileri içeriyor. Benim durumumun tam bir hukuk skandalı olduğunun AİHM'in de artık anlaması gerekiyor. AİHM oyunlara gelmemelidir, bazı siyasi ittifaklar olabilir ona bir şey demiyorum, ama hukuk söz konusu olunca ilkeli olmak gerekir. Türkiye'de benimle ilgili bir şey sözkonusu olduğunda tam bir hukuk oyunu sergileniyor. Geçenlerde bir yasa çıkacaktı öğrenci affıyla ilgili sırf ben yararlanmayayım diye yüz bin öğrencinin yararlanmasına engel oldular. Daha önce de buna benzer şeyler yaşandı, biliniyor, sırf ben yararlanmayayım diye kanunu çıkarmaktan vazgeçtiler. Benim infaz şartlarımı da AİHM iyi değerlendirmelidir. İdamı kaldırdılar, ama ağırlaştırılmış müebbet hapis de idam benzeri bir uygulamadır. Benim durumum söz konusu olduğunda Türkiye kendi kanunlarını bile uygulamıyor.

15 Şubat, Kürtlerin soykırım tarihidir. Sadece benimle ilgili değil. Şeyh Sait'le başlayan ve benimle devam eden Kürtlerin soykırım tarihidir. Cibranlı Halit onları daha önce yakalamışlardı, isyandan önce. Şeyh Sait'in öyle ayaklanma başlatma gibi bir hazırlığı da yoktu. Niyeti de yoktu. Bir komplo, bir provakasyon sonucu Şeyh Sait olayı gelişmişti.

Mustafa Kemal esas itibariyle İngiltere'yle Sovyet Rusya'sı arasındaki çelişkilerden yararlanarak devleti yaşattı. Mustafa Kemal İngiltere'yle Rusya arasındaki çelişkileri ve bu çelişkilerin kaynağını iyi biliyordu. Sovyet'e dayanıyordu, fakat İngiltere'ye de yaklaşan politikalar sergiliyordu. Aslında o dönem Rusya'yla İngiltere arasında Ortadoğu'da üç yeni tampon-ara-denge devlete izin çıkmıştı; Türkiye, İran ve Afganistan. Türkiye denge unsuru bir devlet olarak ortaya çıktı. İngiltere'de Türkiye'ye karşı iki farklı görüş vardı. Bir taraf Türkiye'yi kesinlikle istemeyen kesimdi. Bu kesim Türkiye'nin doğuşuna izin verilmemesi gerektiğini savunuyordu. Fakat George Lloyd 1922 Hükümet değişikliğiyle gitti, daha muhafazakar, ılımlı, Türkiye'nin doğuşuna izin veren kesim yeni hükümetin başına geldi. İngiltere'deki bu yeni hükümet, Türkiye'nin kontrolü temelinde bir denge unsuru olarak ortaya çıkmasına izin verdi. Mustafa Kemal de kendisi antikomünist birisi olmasına rağmen Lenin'e ve Stalin'e dayanarak onların desteğini sağlıyordu, özellikle de Stalin'e dayanıyordu. Mustafa Kemal ömrünün sonuna kadar da bu iki devletin çelişkilerinden ve arasındaki dengeden yararlanarak yaşattı devleti.

Türkiye Cumhuriyeti bir ön İsrail develeti olarak kuruldu

Fakat İngiltere "imparatorluğumuzun Ortadoğu'daki yayılma politikalarına ilk çomak sokan Mustafa Kemal'dir" diyordu. Bu nedenle Mustafa Kemal'i hiçbir zaman affetmediler, etrafını kuşattılar. Mustafa Kemal de etrafının İngiliz yanlılarıyla kuşatıldığını biliyordu ve buna ses çıkarmıyordu. Mustafa Kemal'i böylece kuşattılar.

İngiltere o dönem Türkiye'de Yahudilere destek sağlıyordu. Yahudilere Türkiye'nin şu an bulunduğu coğrafyayı yurt olarak gösteriyordu ve Yahudilere Yahudi devletinin burada kurulacağını söylüyordu. Bu nedenle Türkiye Cumhuriyeti'nin doğuşunda ve sonrasında Yahudilerin çok büyük katkısı vardır. Yani aslında Türkiye Cumhuriyeti bir proto-İsrail olarak kuruldu, yani bir ön-İsrail devleti olarak kuruldu. Bunun için biliniyor ilk önce Anadolu'yu hıristiyansızlaştırdılar, Ermeni, Asuri ve Süryanileri fiziki soykırımdan geçirdiler. Hıristiyanlara yapılan soykırımla Kürtlere yapılan soykırım farklıdır. Hıristiyanlara fiziki soykırımda başarılı oldular, ama Kürtler'de bunu tam başaramadılar. Bu nedenle Kürtlere fiziksel soykırımla birlikte ekonomik, sosyal, siyasal, kültürel soykırım uyguladılar, hala uyguluyorlar.

O dönem Türkiye Cumhuriyeti'nden Kürtleri tasfiye ettiler. Fethi Okyar "ben elimi Kürt kanına bulaştırmam" dediği için tasfiye edildi, iktidardan düşürüldü, yerine İngiliz yanlısı İnönü hükümeti ve Fevzi Çakmak ekibi getirildi. Bunlarla iktidarı ele geçirdiler. Mustafa Kemal gücünü yitirdi ve bir nevi sembol olarak kullanıldı. Öylesini güçsüzleştirilmişti ki İnönü ve o ekibe karşı daha sonra kurdurduğu Serbest Fırka da başarılı olamadı. İkinci olarak islamcı kesimi tasfiye ettiler. Bir de komünist sosyalist kesimleri tasfiye ettiler. Aslında bu üç kesimin, kuruluş aşamasındaki üç müttefikin cumhuriyetten dışlanması günümüzün de sorunu olarak varlığını sürdürüyor.

1920'lerden 50'lere kadar İngiltere, Türkiye üzerinde denetim sağlıyordu. 1950'lerden sonra denetim Amerika'ya geçti. 1950'lerde Türkiye'de NATO'ya bağlı özel bir gladio kuruldu. 1950'lerde kurulan bu gladio, Türkiye ve Amerika için "milli bir gladio" iken, 1990'larda bu gladio özerkleşti. 1990'da Doğan Güreş, "Kürtleri tasfiye için İngiltere'den yeşil ışık aldık" demişti. NATO PKK'ye karşı Türkiye'yi destekledi, Merkezi de Almanya'ydı. 1985'lerden itibaren NATO sözleşmesinin 5. maddesini de bize karşı harekete geçirdiler. Türkiye'ye çok yoğun bir destek verdiler. Fakat binlerce köyün boşaltılmasını, binlerce faili meçhul cinayeti NATO'nun emri ve onayıyla gerçekleştirmediler. NATO, köy boşaltmalarına ve faili meçhullere izin vermemişti. Bu köy boşaltmalar ve faili meçhuller Türkiye'de özerkleşen gladio eliyle yapıldı. Türkiye'deki NATO gladiosu 1980'de Kenan Evren döneminde millileştirilmeye çalışıldı. 1990'da ise Çiller darbesiyle özerkleşti. Şu an var olan mücadelede bunun sonucudur. Bugün içeride tutulan kesim deşifre olan kesimdir.

1990'larda Tony Blair'in bir sözünü hatırlıyorum. "Kuzey Irak'ta bir Kürt bölgesi oluşturmaktan başka bir poli-

> "Türkiye ve İran Kürt sorunun çözümsüzlüğü konusunda birbirlerine muhtaçtırlar. İran'da Kürt sorunu çözülürse Türkiye çözülür; Türkiye'de Kürt sorunu çözülürse İran çözülür. İki ülke de bu durumun farkındadır. Burada hedeflenen Kürt sorunun çözümsüzlüğü yani Kürtlüktür. İran ve Türkiye'nin bu Kürt karşıtlığı temelindeki zorunlu ittifaklarının sonucu Kürtlere yönelimi de ortaktır"

tikamız yok" diyordu. NATO bu şekilde Türkiye'yi bize karşı destekledi. Fakat özerkleşen bu gladionun da 2007'de Washington'da Erdoğan-Bush görüşmesinde tasfiyesine karar verildi. NATO gladiosu deşifre olan ve kontrollerinden çıkmaya çalışan gladioyu AKP'nin desteğiyle tasfiye ediyor. İçeride olanlar bunlardır. Ancak benim daha önce bu konuda söylediklerimi düzeltiyorum. Daha doğrusu düzeltmek değil de açıyorum. Daha önce iyi formüle edemedim belki, şimdi netleştirip daha iyi ifade ediyorum. AKP'nin Türkiye'deki iktidarını ordu içinde kabul eden kesim vardı, etmeyen kesim vardı. AKP ordudaki kabul eden kesimle anlaşarak –ki bu ordu içinde NATO gladiosunu temsil eden kesimdir– diğer özerkleşen gladio kesimini tasfiye yoluna gitti. Yani gladio tam tasfiye edilmedi, gladionun bir kesimiyle tam anlaşma ve uzlaşma sağlandı. Bunun böyle bilinmesi gerekir. Bu NATO gladiosu dediğimiz, öyle küçük değil, çok büyük bir alana yayılmış durumda. Türkiye'den Afganistan'a Pakistan'a kadar yayılmış durumdadır. Süleymaniye'deki çuval olayı da bununla bağlantılıdır. Oradaki özerkleşen gladio, Talabani'ye suikast hazırlığı yapıyordu. Ama her anı izleniyordu ve anında müdahale ettiler. Çuval olayı bu nedenle gerçekleşti. Orada üç bin kişilik Türk birliği var. Niye kimse üzerinden durmuyor, bundan bahsetmiyor.

AKP Kürt sorununu çözmek istemiyor

Erdoğan ile Baykal 2002'de Beylerbeyi'ndeki bir köşk'te anlaştılar. Bu görüşme belgelidir. Yanılmıyorsam Yalçın Küçük'ün bir kitabında da geçiyor, fakat biz de biliyoruz. Bu anlaşmayla Erdoğan'ın başbakanlığının yolu açıldı. Yani cezaevindeyken başbakanlığa giden yolunu açtılar. Baykal, "AKP nasıl olsa gidicidir, iki yıl kadar iktidarda kalır sonra gider" diye düşünerek Erdoğan ile anlaştı. Anlaşmanın içeriği de aslında Kürtlerdi. Erdoğan'a "sen siyasal islamla Kürtleri bitir" dedi. Baykal Kürtleri AKP eliyle bitirip sonra kendisinin 2004'te başbakan olacağını düşünüyordu. Plan buydu. Bu plan içerisinde Bahçeli de vardı. Bahçeli onlar da bu oyunun içindeydiler ve yıllarca AKP'yi desteklediler. O dönemde ayışığı, sarıkız vb darbe planları da bu planla bağlantılıdır. Bu süreçte PKK'yi de içeriden tasfiye edeceklerdi. 2003'lerdeki barış tutumumuz devlet tarafından zaaf olarak nitelendiriliyordu. Bunda kısmen başarılı da oldular, o bilenen kaçışlar yaşandı. Dağdaki arkadaşların ve halkımızın büyük direnişi bu planı boşa çıkardı, plan tutmadı. İngiltere onlar da AKP'yi destekledi, Amerika ve İngiltere'den yeşil ışık aldı, iktidarını sürdürdü.

İngiltere'nin, Amerika'nın, büyük güçlerin Kürt sorununu çözme gibi bir niyetleri yok, çözmek istemiyorlar. AKP de Kürt sorununu çözmek istemiyor. İngiltere-Amerika, büyük güçler Kürt sorununu çözmek istemedikleri için PKK'yi koz olarak ellerinde tutmak istiyorlar. Bu nedenle PKK'ye ihtiyaçları var. Bu kozla Türkiye'ye baskı yaparak Kuzey Irak'taki süreci tamamlamak istiyorlar. Ayrıca İran konusunda da Türkiye'yi kullanmak istiyorlar. İngilizlerin bir sözü var; "Limanı sert bağlamak" diyorlar. Yani Türkiye'yi kendilerine sağlam bağlamak istiyorlar. Büyük plan bu. Bu planı AKP de tam olarak bilmiyor. Aslında AKP bir şemadır. AKP'nin büyükbabaları vardır. Ancak AKP de sorunu çözmek istemiyor. Cevat Öneş diyor ya "ortada bir siyasi irade yok." Doğrudur, ben de öyle düşünüyorum. Liberallerle de şimdi kavgalılar. Taraf çevresi, onlar yeni mi fark ediyorlar? Biz uzun zamandır söylüyorduk bunları. Bize kızıyorlardı. Hatta aleyhime yazı yazıyorlardı. Bana; "Apo sen AKP'ye çok haksızlık ediyorsun" diyorlardı, gazetelerinde. İşte ne yazık ki şimdi benim haklı olduğum ortaya çıktı.

Devletin artık barışın yolunu açabilecek adımlar atması gerekiyor. Yerine getirilmezse ben artık çekileceğim. Haziran sonrasına yönelik bir adım atılacağının işaretini, yeşil ışığını bile henüz vermediler. Bu işaret verilmezse, barış adımları atılmazsa benim yapabilecek bir şeyim kalmaz. Bu durumda Haziran kararı da gözden geçirilebilir. Herkes bunu doğru anlamalıdır. Somut şeyler tartışılırsa, varsa hükümetin bir barış projesi yine değerlendirmelerimi yaparım. Ben bütün verileri değerlendiriyorum. Şu an somut bir barış projesi şacaksanız adam gibi savaşın" demişlerdi. Hanefi Avcı, Mehmet Ağar, Eşref Bitlis, Cem Ersever, Erbakan, hatta Turgut Özal –ki başta bize karşı şahindi– bu tarzla bize karşı başarılı olamayacaklarını anladıkları için diyaloga, barışçıl çözüme yöneldiler. Kıvrıkoğlu ve Karadayı da biraz böyleydiler, diyaloga karşı değillerdi, biraz diyalogtan yanaydılar. Yani böyle kendilerinin sınırlı bir yaklaşımları vardı. Ecevit dürüst bir adamdı, fakat görev yapamaz hale getirildi.

KCK tutukluları rehinedir

Şu anda sorunun çözümü için AKP hükümetinin bir barış kararının olması gerekir. Ama bütün gelişmeler gösteriyor ki hükümetin böyle bir barış kararı yok aksine tasfiye kararı olduğu görülüyor, hükümete yakın bazı kesimler, o polis akademisi ve oradaki bazı yazarlar, Zaman vb bazı çevrelerin yön- Bu görülmüyor mu? Bu tasfiye niyetleri fark edilemiyor mu? KCK'den dolayı 2000 kişi içeride. 10 bin kişi bile daha alabilirler. Çünkü ortada alınmış bir karar var. Çözüm projeleri yok, böyle bir merkezi kararları var. Bütün bunlar kapsamlı bir planın parçaları. İşte görülüyor bölgeye 1.500 yeni imam atanmış, yeni camiler kuruluyor. Ben söylüyorum, kendi cemaatlerinizi, kendi camilerinizi kendiniz kurun. Bölgeye maksatlı atanan bu imamların arkasında saf tutmayın. AKP'nin amacı Kürtleri tasfiye etmektir.

KCK tutukluları şunu bilmelidirler, onlar birer rehinedir. Belediye başkanları, Iğdır belediye başkanı, o da içeride. İyi bilsinler, bunlar rehinedir. Devlet onları rehine tutuyor içeride. Kürtçe savunma da işin görünen kısmı. Daha örgütlü ve tehlikelerin farkında olarak hareket edebilirler. Bu gayri meşru yargılamalara ilişkin demokratik tepkilerini ortaya koyabilirler. Fakat ölüm orucu gerilmiş birisinin de özgür karar vermesi doğru değil, ahlaki de değildir. Çarmıha gerilmiş birisi ancak bu kadarını yapabilir, ben de ancak böyle yapıyorum, savunmalar hazırlıyorum. Kürt hareketi de bunu bilerek hareket etmeli ve üstümdeki bu yükü kaldırmalıdır. Ben gerekli olan savunmalarımı yazdım, görevimi de yerine getirdim. 2004, 2005, 2007, 2008'de kandırmaya çalıştılar. Bu sefer kesinlikle böyle olmamalıdır. Ben halkımızı kandıramam. Yol haritasında da belirtmiştim, sorun çözülmezse, amaçlanan tasfiye ise "varlığını koruma ve özgürlüğünü sağlamak için topyekün direniş aşaması başlayabilir" demiştim. Bu konular gece gündüz tartışılmalıdır. Kürt Hareketi kendi kararını kendi verecektir.

Benim sırtımdan geçinenler, beni kullananlar ayrılıp gittiler. İyiniyetli olanlar kaldılar. Ama bunu ne kadar geliştirirler bilemiyorum, kendileri bunu belirlerler.

"Devletin artık barışın yolunu açabilecek adımlar atması gerekiyor. Somut adımlar atılmazsa ben artık çekileceğim. Haziran sonrasına yönelik bir adım atılacağının işaretini, yeşil ışığını bile henüz vermediler. Bu işaret verilmezse, barış adımları atılmazsa benim yapabilecek bir şeyim kalmaz. Bu durumda Haziran kararı da gözden geçirilebilir. Herkes bunu doğru anlamalıdır"

göremiyorum. Ancak ABD gibi İngiltere gibi büyük devletlerin ani çıkışları da olabilir, bilemiyorum.

Ben daha önce de ifade etmiştim. Hükümetin bu sorunun çözümü için bir barış kararı alması lazım. İsterse, iradesi olursa bu çok kolay alınacak bir karardır. Gül'e başbakanlığı döneminde mektup yazmıştım. Gerekli uyarılarda da bulunmuştum. Ancak cevap vermedi. Çok yazdım, Erdoğan'a da yazdım, cevap olmadı. Halen de barışa ilişkin bir karşılık vermeleri, bir kararları yok. Hanefi Avcı da kitabında "Apo'yla çözmemiz lazım, Apo'yla görüşülebilir" demiş. Mehmet Ağar "düz ovada siyaset yapsınlar" dediği için önünü kestiler, tasfiye ettiler. Biliniyor Hanefi Avcı ve Mehmet Ağar, geçmişte benimle en çok uğraşan, benimle en amansız mücadele eden kesimlerdendi. Hatta Suriye'de bana suikast düzenleyen kesimin içindeydiler. Fakat bunlar bile sorunun çözülmesi gerektiğini, bunun için benimle görüşülmesi gerektiğini söylüyorlar. Bunlar anladılar ki bize karşı olan mücadele tarzıyla başarılı olamıyorlar o zaman barışa yöneldiler. Bana 2002'de burada askerler "sava- lendirmesiyle KCK operasyonları yapıldı. Şimdi de her tarafta böyle sinsice, gizli şekilde bu operasyonlar durmadan devam ediyor. Kars'taki gibi. Bu operasyonlar hükümetten kesinlikle bağımsız değil. Bu kesimler "biz bunları içeri alırız ortalık bize kalır, istediğimiz gibi at oynatırız, geriye kalan kitle bize kalır" düşüncesindeydiler. Fakat bu plan tutmadı. Devlet içinden de bu KCK operasyonları doğru bulmayan kesimler var. Kürt hareketi ne kadar farkında bilmiyorum, ama AKP'nin bu tasfiye planları JİTEM'in tasfiye planlarından daha az tehlikeli değil. 2010 yılı da AKP'nin bu planının tutmadığını gösteren yıl oldu. Ortada alınmış bir tasfiye kararı var. BDP de Kandil de yeteri kadar farkında değil. Colemêrg'deki imam olayında da görüldü. Başbakan'ın bize karşı öfkesi çok büyük, tehdit ediyor. Bire yirmi alırım anlamındaydı o. Bir imama karşılık yirmi insanımız öldürüldü, Geçitli olayı bununla ilgilidir. Tüm bunlar bir soykırım tehlikesine işaret ediyor. Bülent Arınç da geçenlerde bir açıklaması vardı; "amacımız onları pasifize etmektir" diyor. Yani bir pasifikasyon uyguluyorlar. türü eylemlere girişirlerse, onların provokasyon çıkarma amaçlarına zemin sunabilirler, kolay hedef haline gelirler. Tehlike sanılandan daha büyüktür. BDP de yeteri kadar farkında değil. AKP kendi hegemonik gücünü inşa ediyor, her tarafa yayıyor. Kendi iktidarını sağlama alıyor. Faşist islamcı bir hegemonyadır, bunların müslümanlıkla, islamlıkla alakası yok. Bütün bunları siyaset akademilerinde tartışılabilecek konulardır. Ciddi konulardır. Bu Hizbullah'ın çok küçük bir güç olduğuna dönük değerlendirmeler var. Doğru küçük grup olabilir, ama devlet onları, başka grupları harekete geçirebilir, size yönelir, farkına bile varmazsınız. Her tarafta bunlar bekliyorlar, yanıbaşınızda bekliyorlar, tehlikenin farkında değilsiniz. Önemli olan içlerindeki samimi kesimlerle bir ilişkinin kurulmasıdır. Onlar Kent Konseyi'ne çağrılır, konuşulur. Samimi kesimleri işin farkındalarsa Kent Konseylerinde yer de alabilirler.

Ben burada ağır mahkumiyet koşullarındayım, nefes bile alamıyorum, uyku yok. Burada daha fazla bir şey yapamam. Ben burada bir rehine gibiyim, çarmıha gerilmiş biriyim. Çarmıha

"Abdullah Gül, Amed'e 20-30 yıllık emeği ortadan kaldırmaya geldi"

MGK bildirisi çıktığında herkes çok şaşırdı, nerden çıktı bu eski tarz ifadeler. Hatta şok olanlar oldu. Ama ben şaşırmadım. Bu bildiri doğrudan benim son savunmamla (V. cilt) ilgilidir. Savunmamı kaldıramadılar, böyle cevap verdiler. Gül, Amed'de halkın temsilcileriyle görüşmek istemedi. İsteseydi onlarla da biraraya gelebilirdi. Kent Konseyi temsilcilerini kabul etmedi. Bunun yerine kendi yandaşlarıyla görüştü. O Amed burjuvazisi olarak adlandırılan kesim var ya son zamanlarda, onlarla görüştü. Halkın iradesini tanıma yok, halkın temsilcilerini kabul etme yok. Seni inkar etmeye geliyor, sen demokratik tepkini ortaya koymuyorsun! BDP de doğru değerlendiremedi. En iyi değerlendirmeyi bir köşe yazarı yapmıştı; "Gül, 20-30 yıllık emeği ortadan kaldırmaya geldi" diyordu. Doğru kavramış, tek cümleyle güzel söylemiş.

Arif Doğan çıkmış konuşuyor ama bilgi kirliliği yaratıyor. Öyle sandalyede falan oturması da hikaye olabilir.

Kürtler tehlikenin farkında olmalı, önlemlerini almalıdırlar. Hükümetle asker arasında çelişki olması işbirliği yapmayacakları anlamına gelmiyor. Bunların hepsini bir bütün olarak düşünmek lazım.

Kent Konseyleri, İl Konseyleri önemini sürekli vurguluyorum. Bunların kısa sürede kurulup, tamamlanmaları demokratik çözüm açısından yararlı olacaktır.

Ben bundan sonra demokratik ulus ittifakı kavramını kullanacağım. Bu kavramı ilk defa dile getiriyorum. İttifak, birlik arayış ve çalışmalarını bu şekilde kavramlaştırmış oluyorum. Bu çerçevede ÖDP, EMEP, ve diğer sol çevrelerle görüşülüp, diyalog geliştirilmesi önemlidir. Onlar da bunun içinde yer alır. İyi örgütlenirse potansiyel var, harekete geçirilirse yüzde on barajı bile aşılabilir.

Kılıçdaroğlu, Baykal'ın yeni bir versiyonu olmak istemiyorsa, kemalizmi demokratikleştirme gibi bir misyonu varsa BDP ile diyaloga açık olmalıdır. CHP ve Kılıçdaroğlu cumhuriyetin demokratikleştirilmesi, kemalizmin demokratikleştirilmesi yönünde bir açılım içine girerse bir birliktelik gelişebilir. Hatta böyle bir misyonu varsa, yapılacak bu ittifak Kürt-Türk ilişkilerinde yeni bir sayfa açabilir.

Cezaevlerindeki tüm arkadaşları, Kars ve Muş'taki halkımızı selamlıyorum.

Toplumsal ekoloji nedir ne değildir

Ekoloji kavramı ilk kez yaklaşık yüz yıl önce Ernest Haeckel tarafından hayvanlar, bitkiler ve inorganik çevreleri arasındaki karşılıklı ilişkilerin araştırılmasını ifade etmek için icat edildi.[1]

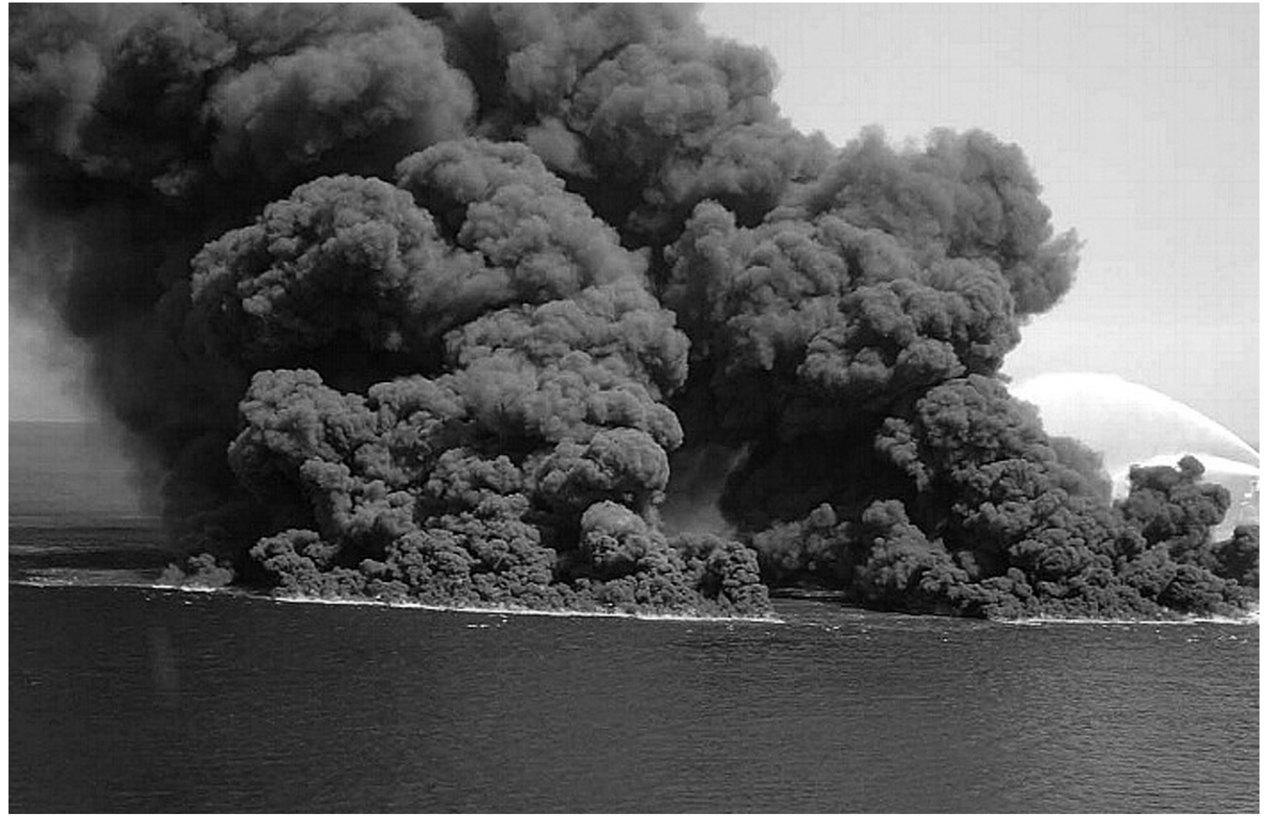
Dünya ve Türkiye yeşil hareketine baktığımızda ortama hakim olan ve sistemce durmadan pompalanarak gündemde kalan temel iki hareket göze çarpar. Mistisizme boğulmuş 'biyomerkezci' bir anlayışın hakim olduğu derin ekoloji ve reformist çevre hareketi. Derin ekolojinin temelinde 'insan sevmez', 'antiteknolojik', 'antiussalcı', 'doğa' ile mistik bir 'birlik' düşüncesi yatar.[2] Çevrecilik hareketinde ise pragmatik, 'insanmerkezli', sistem içinde sistemi eleştirmektense sistemin uygulamalarını görünüşte yumuşatan, ancak mevcut sömürücü sistemi yaptıklarıyla meşrulaştıran bir 'subab' görevi görmekten öteye geçemeyen Bookchin'in deyimini ödünç alırsak bir 'çevre mühendisliği' mantığı yatar.

Çevrecilik dar, pragmatik, genellikle toplumsal açıdan 'tarafsız' olup, hava su kirliliği, zehirli atıklar, gıdaların kimyevileştirilmesi vb konular üzerine yoğunlaşır. Bu gayretlerin desteklenmesi gerektiğini kabul etmeliyiz. Ancak bu haliyle sadece buz dağının görünür kısmıyla uğraştıklarından ve hep sorunun çevresinde dolanıp bir türlü asıl soruna yönelmediklerinden bu çabaların süregen ve aynı zamanda etkili olacağını düşünmemek gerekir. Çevreci hareket temelde 'insanmerkezli' bir harekettir. Bu yönüyle derin ekolojinin 'doğamerkezli' düşüncesinin tam tersidir. Çevrecilik doğayı sadece edilgen bir yaşam ortamı, nasıl olursa olsun insanların kullanımına 'hizmet edebilecek' bir dışsal nesneler ve güçler yığını olarak görür. Varolan sömürücü toplumu eleştirmeden, sistem içinde tüm görünüşleriyle insan sağlığına ve refahına verilen zararı asgariye indiren 'teknik' reformlar yoluyla doğal dünyayı, mevcut toplumun ihtiyaçlarına ve onun sömürücü kapitalist buyruklarına uyarlamak ister. Mevcut toplumun temel kavramlarını özellikle de 'insanın doğaya hükmetmesi' düşüncesini sorgulamaz. Ve tahakkümün yol açtığı hasarları görünüşte azaltacak teknikler geliştirerek bu tahakkümü maskelemeyi ve kolaylaştırmayı sağlar. Böylece çevreci mühendislikler teknik ürünleri ile sadece doğayı değil, kamuoyunu da mevcut toplumun ilişkilerine uydurmaktan başka işe yaramayan 'ekoloji' yönelimli partiler ile hiyerarşi ve tahakküm kavramlarını gözden saklarlar.

'Derin ekoloji' ise kendisini 'doğamerkezli' bir düşünüş olarak 'insanmerkezli' çevreciliğin tam tersi olarak tanımlar.[3] 'Vahşi doğa'yı merkez alan bu düşünüş, temelde idealist olup doğa ile mistik bir 'birlik' olarak bütünleşme yolunu Budizm'de, Taoizm'de ve özellikle diğer Doğu dini düşüncelerde bulur.[4] İnsanın doğadan ötekileşmesini 'ilk günah' olarak görüp buna lanet etmekle kalmaz, evrimsel süreçteki farklılıkları görmezden gelip canlı cansız her şeyi 'eş değer' sayarak bu yabancılaşmanın ortadan kaldırılacağını savunur.

Genel olarak 'mistik ekoloji' denebilecek 'derin ekoloji' hareket(leri) tüm yaşam biçimlerini, bakteriler ve virüsler de dahil olmak üzere, 'içsel değerler' açısından birbiriyle eşitleyen 'biyomerkezcilik' denilen ortak bir görüşü paylaşırlar. Tam da burada çok tartışılan bir konuya gelmekteyiz: 'İçsel değer'in (ne demekse!) tüm türler arasında eşit şekilde dağıldığı anlayışı! Bu görüş doğal evrimi hiçe sayarak evrim sürecinde birikerek farklılaşmaların oluşturduğu çeşitliliği bir gelişim süreci olarak kavramaktan uzaktır. 'İçsel değerler'in biyomerkezci savunucuları bu farklılık çeşitliliğini yalnızca ahlaki olarak eşitlenebilir özellikler olarak görür. Öyle ki, insana doğal evrim tarafından bahşedilen sinir sistemi sayesinde çevresini ve kendisini değiştirme ve dönüştürme kapasitesi ile bir sivrisineğin veya ağacın kendini gerçekleştirme 'hakkını' aynı kefeye koyarlar. Bu biyomerkezci yanılsamalar ve insan düşmanı sonuçlarının ışığında iyi ya da kötü var olan tek 'etik' öznenin insan olduğu gerçeği gözden kaçırılır. "Yalnızca insanlar" diyor Bookchin, "diğer yaşam biçimlerine değer biçen, eşi olmayan bir etik sistemler yaratma kapasitesine sahip olduklarına göre kendilerine ait özel bir değerleri olduğu açıktır. Davranışlarının ve onların yarattığı ekolojik etkinin tamamen farkında olabildiklerine göre biyosferde nadir bulunan varlıklardır; çünkü başka hiçbir yaşam biçimi evrim tarafından kendine bahşedilen bu olağanüstü bilinçliliğe sahip değildir."[5] Dolayısıyla insan yaşamı bir kuşun veya ayının yaşamı ile eşit düzeye getirilemez. Tıpkı bir kuşun veya ayının yaşamı bir ağacın varlığı ile ve bir ağacın varlığı bir taşın varlığı ile eş tutulamayacağı gibi. Beğenelim veya beğenmeyelim dünyadaki her şeye varolan ve olacak 'değerini' insan verir. İnsanı doğada değerin cisimleşmesi olarak düşünmek yanlış olmaz. Ancak insanlar var oldukça dış dünyaya değer biçerler. İnsanların yok oluşuyla birlikte değer de yok olacaktır. Bu eğilim düpedüz 'gericidir.' Zira insanın çevresini ve kendisini daha iyiye, güzele doğru geliştirme ve dönüştürme yeteneğini ve potansiyelini hiçe sayar. Bu da insana verilmesi gereken önemi arka plana atar ve vahşi doğa içinde bu 'potansiyel'lini eritmeyi, edilgen kılmayı amaçlar. Bakın bu 'eş değer' safsatası şimdi karşımıza nasıl geliyor: Mistik ekolojistler sık sık ekolojik krizin sorumlusu olarak 'insanları' ya da 'insanlığı' sorumlu tutarlar. Günümüz sömürücü toplumunda tüm insanlar 'aynı derecede' bu krizden 'sorumlu' tutulur ve suçlanırlar. Yani nükleer santrallerle çalıştırılan pekçok fabrikanın sahibi ile bizim köydeki Ali emmi ya da bir gecekondudaki evinde halı dokuyan Fatma teyze aynı kefeye konur. Bu krizden aynı oranda suçlu olduklarından aynı oranda bedel ödemeleri beklenir.

Burada bazı kavramları açıklamakta yarar var. Bunlardan biri 'doğa' kavramıdır. Toplumsal ve ekolojik açıdan baktığımızda doğa 'varolan' her şey değildir. Bu tanım en azından 'toplumsal ekolojistler' için böyledir. Doğa giderek genişleyen çok uzun bir farklılaşma süreci olarak görülmesi gereken evrimsel bir gelişimdir. Bu süreç ne kadar farklı olursa olsun cansızdan canlıya ve nihayet toplumsal olana doğru birikerek çoğalan, evrimsel bir süreçtir. 'Birinci doğa' insani olmayan doğa yani 'vahşi doğa' olarak, doğal dünyanın özellikle de organik dünyanın birikimsel evrimi olarak tanımlanabilir. 'İkinci doğa' ise insanlar tarafından yaratılan tüm değerleri içerir.[6] Yani insani ve toplumsal olan her şey ikinci doğa içine alınır. Bir bütün olarak doğanın bu iki gelişimini karşıt ve tamamen düalist bir zıtlık değil de son derece yaratıcı ve paylaşılan bir 'evrim' olarak ele alan hemen hemen tek yaklaşım toplumsal ekolojidir. Buna karşılık çevreciler birinci doğayı ikinci doğa içinde eritme eğilimindedirler. Mistik ekolojistler ise 'biyomerkezci' kavramlarıyla genellikle insanlığın sorunlarını ve ikinci doğayı küçümserler. Ve ilk doğayı 'vahşi doğa' olarak yüceltme eğilimi taşırlar. Bu mistik ekolojiler insan türünü evrimsel bir hata, hatta bir 'kanser' olarak görürler. Bu şekilde insanlığın tarihi boyunca elde ettiği kazanımlarını lanetleyip yok sayma eğilimindedirler. Hatta o kadar ki tüm kazanımları bir kenara itip ilkel yaşam biçimlerine geri dönmeyi savunanlar da çıkmaktadır. Mistik ekolojistlerin bu tür insan kazanımlarını değersizleştirici düşüncelerinin kökeninde, insana ve insani olan her şeye karşı bir nefret yatar. Akla, bilime, teknolojiye, insan aklına dayanan her şeye nefret.

Bilimin şu anda varolan sömürücü toplumsal matrisi görmezlikten gelinerek bizatihi bilime karşı olmak ne denli akıllıcadır? Teknolojiyi şu anki yapısıyla değerlendirip teknolojinin her türünün zararlı olduğunu söylemek ve tamamen teknolojiyi ekolojik sorunlardan sorumlu tutmak ne kadar doğrudur? Teknolojinin sadece çevreye zarar vermeye değil çevreyi düzeltmeye de yarayacağını görmezlikten gelmek ne kadar akıllıcadır? Aklı sadece araçsal akıl olarak değil de, nasıl olursa olsun her yönüyle tüm sorunların kaynağı olarak görmek ve bizatihi akla saldırmak ne kadar doğrudur? Tüm bu kazanımların –bilim, teknoloji ve akıl– 'ne amaçla' ve 'nasıl' kullanılması gerektiği sorusunu sormalıyız, onları tamamıyla reddetmeyi değil. Tabii ki çevreyi tahrip edici teknolojiler vardır. Ancak teknolojinin aynı zamanda insanın doğa ile uyum içerisinde yaşamayı kolaylaştırabileceğini de unutmamalıyız.

Romantizmin ve mistisizmin batağına saplanmak istemiyorsak, soruları doğru sormalıyız. Soru, insanlar doğaya müdahale etmeli mi etmemeli mi sorusu değil; "insanlar doğaya 'nasıl', ne amaçlarla, hangi 'etik temellerde' müdahale etmeliler?" sorusudur. Bu soruya verilecek yanıt nasıl bir toplum istediğimiz sorusunun içinde yatmaktadır. Kuracağımız toplumun ve oluşturacağımız etik tavrımızın doğaya tavrımızı ve ona nasıl müdahale edeceğimizi belirleyeceğini bilmeliyiz. Toplum ile doğayı birbirinden ayrı düşünmek, birisini diğerinin içinde eritmekten daha az tehlikeli değildir. Bu düalist veya indirgemeci zihniyetten sıyrılıp 'bütünlükçü,' devingen ve birikimsel bir zihniyete ihtiyacımız var. İnsanın doğadan ayrı olmadığı gibi aynı zamanda bizatihi kendisinin ve kazanımlarının doğanın ona bahşettiği yeteneklerin ürünü olduğunun bilincine varmalıyız. Ve nihayetinde bu sahip olduğumuz gücün kendisini ve doğayı yok etme durumuna geldiğini görüyoruz. Ancak yıkıcı olan bu gücün onarıcı ve yapıcı potansiyelini de görmezlikten gelemeyiz, gelmemeliyiz. Bütün mesele, bu insani duyarlılıklarımızın ve taleplerimizin bilinçli olarak ortaya konulmasıdır. Tabii ki çözüm yolları günlük hayatın içinden çıkacaktır, adım adım, çoğalarak. Bir düşünürün de dediği gibi "bu uğurda hayal etmeye ve savaşmaya değer."

Toplumsal ekoloji nedir?

Bugünkü kar üzerine kurulu, 'ya büyü ya öl' şiarıyla yol alan burjuva toplumunda tabiri caizse yeryüzünün iliklerine kadar işleyen bir yok etme faaliyeti sistemli olarak uygulanıyor. Soluduğumuz havanın, içtiğimiz suyun, yediğimiz besinlerin sağlıksızlığı, kıyılarımızın, denizlerimizin, göllerimizin derinliklerinin ve neredeyse tüm vahşi doğanın geri dönüşümsüz bir şekilde yok edildiği ortada. Nükleer santrallerin mantar gibi çoğalması, milyonlarca insanın yaşadığı kentleri nükleer atık cehennemine çevirerek, bilinebilen ve bilinemeyen pekçok kanserojen ve mutajen maddelerin çöplüğüne dönüştürmektedir. Tüm bu radyoaktif ve ağır metallerin atıkları doğal çevreyi olduğu gibi insan yaşamını da tehdit edici bir etkiyle karşı karşıya bırakıyor. Bu ölümcül tahribata toplum yaşamımızdaki yerleşim problemlerimizi, emlak spekülatörlerini, yoğun trafik sorunlarını, yer altı kaynaklarımızın ve toprağımızın bilinçsizce yok edilmesini ve daha pekçok şeyi ekleyebiliriz. Tüm bunları dillendirmek sadece bu sorunların kaynağına inip, somut ve kökten çözüm önerileri getirdiğimiz takdirde önem kazanır.

Çağımızın ekolojik problemlerinin tehlikesi ve özü, Bookchin'in dediği gibi, bu toplumun –geçmişteki tüm toplumlardan daha çok– organik evrimi bozuyor olmasıdır.[7] Tabii ki insanın bu organik evrimin dışında olmadığını hatırlatmak önemlidir. Daha da önemlisi; doğal evrim tarafından oluşturulan insanın, doğal evrim tarafından kendisine bahşedilen potansiyelleri sonucu önemli bir noktada olduğunun vurgulanmasıdır. Zira artık insan kendini var eden evrim sürecinin yönünü belirleyebilme yetisine sahiptir. Yani insanlar şimdi hiç olmadığı kadar hayati bir yol ayırımına gelip dayanmışlardır. Ya bu sistemin temel çelişkilerini görmezden gelip –hiyerarşi sistemi ve sınıfları– var olan yıkıcı sistem içinde yok olmayı bekleyecek; ya da tahakkümü bertaraf eden özgürlükçü demokratik yapılanmalarla oluşan ekolojik bir toplum yaratacaklardır. Başka bir yol yoktur. İşte toplumsal ekoloji, şu anki sınıflı ve hiyerarşik topluma alternatif özgürlükçü ekolojik bir toplum hedefler.

Toplumsal ekoloji ve doğa

Toplumsal ekoloji açısından doğa, bu yazının ilk kısmında da bahsedildiği gibi, 'var olan' her şey değildir. Doğa giderek genişleyen çok uzun bir farklılaşma süreci olarak görülmesi gereken evrimsel bir gelişimdir. Bu gelişim ne kadar farklı olursa olsun organik olmayandan organiğe ve nihayet toplumsal olana doğru birikerek çoğalan, evrimsel bir süreçtir. Bu evrim ne vahşi doğada ne de toplumda tamamlanmıştır. Doğayı bu şekilde durağan değil de dinamik bir oluşum olarak ele aldığımızda; doğal ekolojiden bahsedildiği gibi toplumsal ekolojiden de bahsedilir.

Evrim sürecine bir göz attığımızda; çarpıcı bir şekilde evrim sürecinin basitten karmaşığa ve çeşitliliğe doğru bir yol izlediği –tabii ki bilinçsiz bir şekilde– ve türler arasında karşılıklı bağımlılığın ön planda olduğu dikkati çeker. Daha da önemlisi belki de burada vurgulanması gereken; bir ekosistemin yaşamının ve sistemin dış etkenlere karşı dayanıklılığının büyük oranda bu çeşitliliğe ve karmaşıklığa bağlı olduğudur. Örneğin; besin ağı şemasını gözünüzün önüne getirdiğinizde bir başlangıç ve bitiş noktası bulamazsınız. Zira bu ağın bitki-hayvan ilişkilerinin büyük memeliler ve mikroorganizmalar gibi çok çeşitli yaratıkları içeren döngüsel bir bağlantılar bütünü olduğunu görürüz. Ağa herhangi bir noktadan girilebilir ve görünür bir çıkış olmadan hareket noktasına geri dönülebilir. Sistem bu haliyle kapalı bir sistemdir (güneş ışınlarınca dağıtılan enerji dışında.) Bu besin ağı içindeki bakteri türleri ya da herhangi bir mikroorganizma türü arasında karşılıklı bir bağımlılık ilişkisi vardır. Besin ağı ne

"Toplumsal ekolojinin belki de en önemli yanı ve buradan aldığı güç, 'bütünlükçü' bir toplum önermesi ve hedeflemesidir. Gücün merkezsizleştirilmesini, karşılıklı yardımlaşma, indirgenemez asgari, doğrudan eylem, doğrudan demokrasi ve yaşam araçlarının herkesin elinde ve hizmetinde olduğu, çevreyi ve mülkiyeti hiyerarşik olmayan bir tarzda komünal paylaşılan bir toplumun bütünlüğüne yayar"

kadar karmaşık ise ekosistem o kadar istikrarlı olur. Ilıman veya tropikal ortamlardaki ekosistemleri oluşturan türlerin çeşitliliği ve karmaşıklığı nedeniyle, besin ağından bir ya da iki türün yok olması sistemin istikrarını bütünüyle bozmaz iken; kıraç veya buzul bölgelerdeki basit bir ekosistemde bir türün bile ortadan kaldırılması bu ekosistemde önemli çöküşlere neden olacaktır. Bu noktada asıl vurgulanması gereken, insan yaşamının çeşitliliğe ve karmaşıklığa ciddi oranda bağlı olduğu ve doğanın bir parçası olan insanın hayatını idame ettirmesinin, organizmaların giderek artan karmaşıklığa ve karşılıklı bağımlılığa doğru evrimleşmesine bağlı olduğudur.[8] Bu bağlamda insanlığın iradi seçimiyle henüz tamamlanmamış doğal ve toplumsal evrimin yönünü değiştirebilme gücünün ne kadar hayati olduğu ortaya çıkar.

Doğaya hükmetme düşüncesi

Ekolojik krizin köklerini araştırmak istiyorsak, insanın doğaya hükmetme düşüncesinin ve daha da vahimi bunun bir gereklilik olduğu varsayımının kökenini araştırmalıyız. Ekolojik krizin nedenlerini ne sadece teknolojide, ne nüfus büyümesinde, ne halkların sorumsuz tüketiminde ne de doğa üstü bir gücün insanları cezalandırmasında aramalıyız. Bookchin'in de dediği gibi, *"bugünkü ekolojik krizin köklerini bulmak için sadece tekniğe, demografiye, büyümeye ve sağlıksız refaha bakmak yetmez; bunların altında yatan ve insan toplumunda –sadece burjuva, feodal ve antik toplumda değil, genel olarak sınıflı toplumda değil, bizzat uygarlığın şafağında– hiyerarşi ve tahakkümü üretmiş olan kurumsal, ahlaki ve tinsel değişmelere çevirmeliyiz gözümüzü."*[9] Gözümüzü bu yöne çevirdiğimizde ise karşımıza dev gibi sorular çıkar: Peki öyleyse, doğaya hükmetme düşüncesinin kaynağı nedir? İnsanın kendi doğasına hükmetmeden dışsal doğaya hükmetmesi olanaklı mıdır? Toplumsal ekoloji insanın doğaya hükmetmesi ve sömürmesi gerektiği şeklindeki varsa-yımın insanın insana hükmetmesi ve onu sömürmesinden kaynaklandığını savunur. Yani tersten ele alacak olursak; 'insanın doğayı emek potasında eriterek özgürleşeceği' varsayımının tersine insanın, ancak doğayla ahenkli bir şekilde oluşturacağı etiksel ve ekolojik bir müdahale ile doğayı zenginleştirerek özgürleşebileceğini savunur. İnsanın insan üzerindeki tahakkümünün kökleri patriyarkal aile yapısı içinde erkeğin kadına hükmettiği ve sömürdüğü dönemlere kadar uzanmaktadır. Zamanla toplumsal tahakkümle birlikte ortaya çıkan hiyerarşiler, sınıflar, mülkiyet ve devlet kurumları kavramsal planda insanın doğa ile ilişkisine de aktarıldı. Böylece özneden nesneye, bir kaynağa hatta alınıp satılır bir metaya dönüşen köleler olarak değerlendirilen insanlar, aynı değerleri doğa ile olan ilişkilerine de aktardılar. Yüzyıllar boyunca hüküm süren bu görüş adeta genetik yapımıza sirayet etti. Bir de şu anki üretmek için üreten, 'ya büyü ya da öl' şiarıyla kar esasına dayalı burjuva toplumu –doğası gereği– her şeyin haraç mezat olduğu, dolar ve sente endekslendiği bir küreselleşme sürecinde insanlığın doğayla çatışmasını tarihin hiçbir döneminde olmadığı kadar şiddetlendirmektedir. Öyle ki; özel hayatımızdan kamu yaşamımıza, çocuk yetiştirmekten erotik arzularımıza, hatta varolan 'radikal toplumsal muhalefetimize' dek, yani toplumsal hayatımızın aklınıza gelebilecek en ücra köşelerine dek bu görüşün etkisinde yaşamaktayız. İnsanın insan üzerinde tahakküm kurduğu ve sömürdüğü, bireylerin artık pazarda alınıp satılan metalara dönüştürüldüğü ve bireysel farklılıkların ve kişiliklerin buharlaştırıldığı bir toplumun sınırları içinde ekolojik krizler çözülebilir mi? Sadece doğal çevreyi koruyan teknikler geliştirmek yeterli mi? Hele hele nükleer santrallerin bizatihi kendi özlerinden kaynaklı ekolojik zararı görmeden kapitalist değil de sosyalist bir yönetimde olması bir şey değiştirir mi? Sadece toplumdaki sömürüyü (ekonomik eşitsizliği) ortadan kaldırmak soruna çözüm getirir mi? Toplumsal kurumlarda ve bilinçlerde bir değişim olmadan devrimi düşünmek olanaklı mı?

Toplumsal ekoloji, 'doğrudan demokrasi' kurumlarının oluşturulması için çaba sarf eder. Peki şu anda, sadece gücün merkezsizleştirilmesiyle oluşturulacak bir yönetimin her derde deva olacağını söylemek ne kadar akıllıcadır? Özel mülkiyetin ve pazar ekonomisinin etkisi altındaki bu değer(sizlik)ler dehlizinde boğulan bir toplumda, her bireyin hayatının her alanına özgürce müdahale edebileceği ve maddi hayatın tüm araçlarının ortak olarak işletildiği, üretildiği ve 'eşitsizlerin eşitliği' ilkesiyle paylaşıldığı özyönetimi savunmaksızın 'gücün merkezsizleşmesi'nden medet ummak bir şeyi değiştirir mi? Özel mülkiyetli, hiyerarşik ve sınıflı bir toplumda gücün merkezsizleşmesinin her şeyi kökünden çözeceğini dillendirmek kabaca, safdillik olacaktır.

Toplumsal ekolojinin belki de en önemli yanı ve buradan aldığı güç, 'bütünlükçü' bir toplum önermesi ve hedeflemesidir. Gücün merkezsizleştirilmesini, karşılıklı yardımlaşma, indirgenemez asgari, doğrudan eylem, doğrudan demokrasi ve yaşam araçlarının herkesin elinde ve hizmetinde olduğu, çevreyi ve mülkiyeti hiyerarşik olmayan bir tarzda komünal paylaşılan bir toplumun bütünlüğüne yayar. Aksi taktirde, tüm bu 'duyarlılıkları' ayrı ayrı ve birbirlerinden kopuk bir şekilde ele alıp, tek başlarına varolmalarını talep etmenin hiçbir şeyi değiştirmeyeceği de açıktır. Daha da vahimi, böyle bir 'bütünsüzlük' durumunda bu kavramların içeriğinin boşaltılıp 'dile düşmelerine' neden olacağını da belirtmeliyiz.[10]

Bu bağlamda toplumsal ekoloji, şu anki toplumda var olan ve özgürlükçü demokratik gelenekte 'potansiyelleri' gereği ele alınan yerel yönetimlerin (belediyeler ve halk meclisleri gibi) yukarıda dile getirilen 'duyarlılıklar' çerçevesinde yeniden yapılandırılarak, konfederatif bir birlikte oluşturulacak alternatif bir toplum hedefler.

Ekolojik bir toplum

Toplumsal ekoloji, bu gezegen üzerindeki yaşamın geleceğinin, toplumun geleceği üzerinden şekilleneceğini kabul eder. Doğal ve toplumsal olan, her ikisinin de ötesine geçen ve en iyisini içeren yeni bir senteze ulaşmak zorundayız.

Şimdi yanıtlamamız gereken çok önemli bir soruyla karşı karşıyayız: Peki 'özgür doğayı' nasıl organize edebiliriz? Toplumsal ekolojiye göre, konfederal olarak birleşmiş özgürlükçü yerel yönetimlerce şehirlerin merkezsizleştirilmesi yani ademimerkezileşme olmaksızın 'özgür doğa'ya ulaşılamaz. Toplumsal ekoloji, konfederal özgürlükçü yerel yönetimlerin bölgesel ihtiyaçlarını karşılamak için insani ölçekte düzenlenmiş çok yönlü endüstriyel projelerini, organik tarım şekillerinin kullanımını, güneş, rüzgar, metan gibi diğer enerji kaynaklarını ve ekoteknolojilerin kullanımını amaçlar. Halkın sorunlarına yönelip, beceriyle sorunlarını çözmek ve her bireyin her yönüyle kendisini geliştirmesi için boş zamanı amaçlar.

Doğrudan demokrasi

Ekolojik bir toplumun esinlenişi, vizyonu veya etiği bir yaşam politikası içinde vücut bulmazsa anlamlı olmayabilir. Toplumsal ekolojiye göre, politikanın anlamı; yaklaşık 2500 yıl önce demokratik Atina polisindeki eski anlamı gibi; meclisin yurttaşlarının kararlarına uymadıkları takdirde kolayca geri çağrılabilecek koordinatörleri dikkatlice denetleyen kurulları ve vekilleri tarafından yönetimleri ve halk meclislerinde politika oluşturulmasıdır. Yani 'yönetim', vekalet verilen ve her an geri çağrılabilen temsilciler tarafından oluşturulmuş konseylerce icra edildiğinde ve 'politika', yerleşik tüm yurttaşlar tarafından yurttaş meclislerinde formüle edildiğinde özde tanımlanan demokrasi, yüz yüze halk meclislerinde toplumun doğrudan yönetilmesidir. Bu talep, doğrudan ve dolaylı olarak, 1793'de Fransız Devrimi'ni son derece radikal bir doğrultuda ilerleten az bilinen Paris seksiyonları (ki bunlar aslında 48 semt meclisleriydi), New England kasaba toplantıları, yurttaşların son zamanlardaki kendi kendini yönetme girişimleri ve kimi ortaçağa özgü kasabalardaki gibi daha sonraları tamamını kapsayacak şekilde oluşturulan demokrasilere ilham vermiştir.

Burada vurgulanması gereken 'gücün' bir kişide, zümrede, partide ya da devlette toplanmayıp, mahallelerdeki, köylerdeki, kentlerdeki yurttaşlara 'yayılmasıdır.' Yurttaş olarak her bireyin yüz yüze doğrudan etkileşerek kendi sorunlarını tartışıp 'politikalar' üretebilecekleri meclislerin oluşturduğu yeni özgürlükçü yerel yönetimlerin 'konfederal' bir yapıda bir arada oluşturacakları bir güç ancak, ulus devletin karşısında bir alternatif oluşturabilir. Mahallelerde, kasabalarda oluşturulacak 'halk meclis'lerinden gelecek olan delegelerin oluşturacağı yasal güçleri bulunmayan, ancak büyük ahlaki güce sahip olan meclislerin kurulması, yerleşimlerde yurttaşların aktifleşmesini sağlayarak yeni bir 'politik alan' oluşturulmasına hizmet edecektir. Bu da insanların yerleşimlerindeki ve ulusal düzeydeki her türlü sorun ile yakından ilgilenmelerinin ve aktif olarak yaşamlarına müdahale edebilmelerinin somut ve psişik alt yapısını oluşturacak mekanları bugünden 'kurma' olanağını sağlayacaktır. Bu şekilde bariz bir kitleselliğe sahip olmuş kurumsallaşmış bir delegeler meclisinin temsil gücü azalmış yerel yönetim idaresinin etkinliklerini yakından izlemesi, denetlemesi ve kendi sorunları ile ilgili 'halk meclis'lerinde oluşturulan 'politikaları' icra etmeleri, yerleşim alanındaki politik havayı son derece değiştirecektir. Bu biçimde oluşturulacak özgürlükçü yerel yönetimlerin bölge ve ulus çapında oluşturacakları konfedere yapılarda, aynı etki ulusal düzeye yayılabilir. Toplumsal Ekoloji düşüncesine göre bu şekilde oluşturulacak özgürlükçü ve demokratik konfedere yerel yönetimler ancak ulus-devletin baskıcı ve yabancılaştırıcı etkisini hafifletecek ve bertaraf edebilecek bir 'güç' oluşturabilir.

Bundan dolayı toplumsal ekoloji, her yerel yönetimin kasaba ve şehirlerin farklılıklara uyum sağlayan, geri çağrılabilir ve rotasyona tabii vekillerin oluşturduğu konfederal bir özgürlükçü yerel yönetim politikasında, etiğini cisimleştirir.[11] Bütün kararların, konfedere kasaba ve şehirlerin halk meclislerinin çoğunluğu tarafından onaylanması gerekir.

Burada hiçbir şekilde atlanmaması gereken; politikanın halk meclislerinde yerleşik yurttaşlar tarafından oluşturulacağı ve sadece bu politik kararların seçilmiş vekiller tarafından icra edileceğidir. Seçilmiş vekillerin hiçbir şekilde ve koşulda kendi başlarına 'politika oluşturma' yetkilerinin olmadığı unutulmamalıdır. Bu kurumsal süreç küçük kasaba ağlarındaki gibi bir geçiş süreci olarak, dev şehirlerin semtlerinde ve mahallerinde de oluşturulabilir. Geçmişte bu talep pekçok kez New York ve Paris gibi büyük şehirlerde tekrar tekrar önerilmiş, ancak gücün merkezsizleştirilmesinden ziyade merkezileştirilmesi için çabalayan iyi organize olmuş elit gruplar tarafından bozguna uğratılmıştır.

Toplumsal ekolojinin politikası: Özgürlükçü yerel yönetimcilik

Devlet yönetimine karşı politika

Özgürlükçü yerel yönetimcilik demokrasi ilkeleri ve uygulamaları ile ilgilenen politik teorilerden biridir. Bununla birlikte, şu anda Batı ülkelerindeki devlet ve yönetim sistemlerini gerçek demokrasi olarak gören pekçok teorinin tersine, geleneksel düşünceleri kabul etmez. Aksine, gerçek demokrasi ile cumhuriyetçi devletin kurumları arasında bir gerilimin var olduğunu kabul eder. Tabii ki cumhuriyetçi devlet birçok temsili kurum içerir ve bundan dolayı, diktatörlük veya monarşi gibi diğer devlet tiplerinden daha demokratiktir. Ancak, devlet sadece bir toplumsal idare sistemi değil aynı zamanda, profesyonel bir zor kullanma sistemidir. Devlet, doğası gereği, yapısal ve profesyonel olarak sıradan insanların üzerinde oluşur ve halktan ayrılır. Devlet polis ve ordu gücünü kullanarak şiddet tekelini elinde tutar. Sıradan insanlar üzerinde güç kullanır ve aldığı kararlar ile sıradan insanların günlük yaşamlarını kontrol eder.

Temsili demokrasi teorilerinin tersine, özgürlükçü yerel yönetimcilik devlet yönetimi (statecraft) ile politikayı birbirinden kesin olarak ayırır. Geleneksel olarak bu iki kavram hemen hemen eş anlamlı olarak kullanılmaktadır. Politika temsili yönetim sisteminin temel bir öğesi olarak kabul edilir. 'Halk' tarafından seçilen bir avuç insan –politikacılar– halk adına konuşur, yasama ve yürütme kurumlarında onları temsil eder, politikayı oluşturur ve uygular. Bu politikacılar, siyasi partilere bağlı olup, içinde oldukları partinin söylemini dillendirir.

Politikacılar daha çok etkileri dışında var olan zorunlu 'güçler sistemi'nin bir parçası olmak için, seçilmek isterler. Bu 'güçler sistemi' olarak tanımladığımız şey aslında büyük paraların hükmettiği 'devlet' ten başka bir şey değildir.

Her parti, toplumda 'temsil' ettiğini iddia ettiği toplumsal bir 'kesim' ve o kesimin 'haklarını' savunduğu iddiasını taşır. Bu iddia temelinde devleti yönetmeye talip olur. Bu iddia ve talep birleştiğinde devlet yönetimini idare etme, iktidarı ele geçirme ve sürdürme araç/amaç halini alır. Bu durumda bazı insanlar (kadrolar) bazı insanların (kitlelerin) haklarının 'temsil hakkını' kendilerinde bulduklarından, onlar adına düşünme ve onların 'iyiliği için' bir şeyler yapma ve onları 'yönetme' hakkını da meşrulaştırırlar. Parlamentarizm ve siyasi parti içinde bu yapı ve eğilim keskin bir hal alır.

Siyasi partilerin, politik görüşlerini paylaşan yüce gönüllü insan gruplarına ihtiyacı yoktur. Kendileri için devlet gücünü kazanmak isteyen adaylar aracılığıyla, etkin olmaya çalışan yukardan aşağıya oluşmuş bürokrasiye ve hiyerarşik bir yapılanmaya sahiptir. Tüm siyasi partiler devlet iktidarını elde etmek için birbirleri ile yarışırlar. Ve gerçekten bazı spesifik konularda birbirlerinden farklı görüşleri de olabilir. Ancak hepsi de devletin varlığını onaylar ve onun kuralları ve kurumları içinde çalışmayı kabul eder. Her parti iktidarın dışında iken devletin 'gölgesi' gibidir. İktidara gelecekleri günü beklerler. Bu sistem politikasını tanımlamak gerekirse buna 'devlet yönetimi' demek yerinde olacaktır.[12]

Bir yurttaş olarak kendi yaşamının kontrolünü elinde tutan sıradan insanların tersine, devlet yönetimi için yurttaşların güçlerinden feragat etmeleri gerekir. Yurttaşlar kendi kendilerini yönetmekten aciz ve çocukmuş gibisine bir 'seçmene' ve 'vergi mükellefine' indirgenir. Politikaya katılmaları ise belirli periyotlarda yapılan seçimlere katılıp oy kullanmaları ile sınırlıdır. Seçimler dışında politika oluşturma ve icra işine hiç katılmazlar. Böylelikle, yurttaşlar bu iktidar sisteminde yaşamları üzerinde hiçbir söz hakkı olmayan, basit bir figüran olmanın ötesine geçemezler.

Doğrudan demokrasi olarak politika

Geleneksel anlamda, politika ve devlet yönetimi sıklıkla birbirlerinin yerine kullanılırlar. Ancak politika devlet yönetimi olmadığı gibi, devlet yönetimi de doğası gereği politika değildir.

Ulus devlet oluşmadan önce, politikanın anlamı aktif yurttaşların katılımcı kurumlar aracılığıyla, yaşadıkları toplumun sorunları ile ilgilenmeleri ve kendi kendilerini yönetmelerini anlamına geliyordu. Devletin tersine, politika doğrudan demokrasiyi ifade ediyordu. Özgürlükçü yerel yönetimciliğin önerdiği de, yurttaşların yüz yüze oluşturdukları kurumlar yoluyla –özellikle yurttaş meclisleri aracılığıyla– yaşamlarının her düzeyinde söz sahibi olmaları, yaşamlarını kontrol edebilmeleri ve kendi kendilerini yönetmeleridir.

Politika kelimesi etimolojik olarak yunanca olup polisten türemiştir. Atina polisinde doğrudan demokrasi bir gerçeklikti. Atinalılar Solon, Cleisthenes

"Devlet sadece bir toplumsal idare sistemi değil aynı zamanda, profesyonel bir zor kullanma sistemidir. Devlet, doğası gereği, yapısal ve profesyonel olarak sıradan insanların üzerinde oluşur ve halktan ayrılır. Devlet polis ve ordu gücünü kullanarak şiddet tekelini elinde tutar. Sıradan insanlar üzerinde güç kullanır ve aldığı kararlar ile sıradan insanların günlük yaşamlarını kontrol eder"

ve Pericles gibi sözcüleri ile, tüm yetişkin Atinalıların kamusal alana katılabilmelerine olanak sağlayan kurumlar yaratmışlardır.(13) Böylece iktidar bir grup aristokratik zümreden yurttaşlara yayılmıştır. Ne yazık ki yine de, kadınlar, köleler ve yabancılar politik yaşama dahil edilmiyordu.

Antik Yunanlıların politik yaşam kavramı, günümüz Batı 'demokrasileri'ne alışmış kişilerin anladığından farklıdır. Antik Yunanlılar her Yunan erkeğinin doğuştan politik bir varlık olduğuna inanmaktaydı. Onlar için politika yapmak, insanın doğasında olan bir şeydi. Bir erdem göstergesiydi. Politik alana katıldığı oranda insanların özgür olduklarına inanılıyordu. Günümüzde devlet iktidarına katılan ve devlet yönetim mekanizması içinde var olan profesyonellerin tersine, Atinalılar kendi kendilerini yönettikleri bir sistem içinde ve bilinçli olarak bu eylemin amatör karakterini yüceltiyorlardı. Genellikle her hafta düzenli olarak toplanan yurttaş meclisleri ve kalabalık jürilerden oluşan yargı sistemleri geniş katılımı olanaklı kılıyordu. Bu tür kamu görevlerine çok sayıda yurttaş arasından, kura ile seçim ile insanlar seçiliyor ve sıklıkla rotasyon uygulanıyordu.

Peloponnes Savaşı'ndan sonra Atinalıların doğrudan demokrasisi zayıfladı. Roma İmparatorluğu döneminde ve sonrasında, demokrasi fikrinin kendisi, 'ayaktakımı yönetimi' (mob rule) olarak nitelendirildi. Ancak halkın kendi kendini yönetmesi olarak politika fikri asla bütünüyle tarih sahnesinden silinmedi. Tersine, bu iki fikir ve gerçeklik yüzyıllar boyunca ve günümüze dek süregeldi. Ortaçağ Avrupası'nın bazı kasaba merkezlerinde, New England'da, devrim dönemi Paris'te ve pekçok yerde yurttaşlar yaşamları ile ilgili problemleri tartışıp çözmek ve toplumu yönetmek için bir araya gelmişlerdir. Bu denemeler her zaman merkezi iktidar ile çatışma içinde olmuştur. Merkezde krallar, prensler ve papa merkezi iktidarı kullanmışlar; ancak yerel düzeyde kasabalarda, köylerde ve mahallelerde insanlar kendi yaşamlarını kontrol etmişlerdir.

Bununla birlikte tarihte ideal bir doğrudan demokrasi örneği yoktur. Antik Atina demokrasisini ele alacak olursak, büyük oranda patriyarkal ve diğer baskı unsurları tarafından kısıtlanmış olduğunu söyleyebiliriz. Kadınlar, köleler ve yabancılar politik alanın dışında tutuluyordu. Ancak bu yetersizlikleri nedeniyle Atina demokrasisinin terk edilmesi gerektiği ya da geliştirilemeyecek bir yapıda olduğunu ileri sürmek kesinlikle yanlıştır. Tüm bu yetersizliklerine karşın yurttaş meclislerinde oluşan politik alan üzerinde temellenen Atina demokrasisi, ne parlamenterdir ne bürokratik, ne merkeziyetçi ne de profesyoneldir, ancak demokratik ve politik özelliğe sahiptir.

Devlet yönetimi (statecraft); devletin kurumların ve bu kurumların himayesinde yaşayan insanların ve halkların, 'profesyonel' olarak yönetme işiyle uğraşan –seçilmiş ya da atanmış– kişiler tarafından yönetilmesi –idare edilmesi– anlamındadır. 'Politika' ise –antik Yunan'daki anlamına sadık kalarak– insanların birey –yurttaş– olarak kendi kurdukları halk meclislerinde ya da yapılarda doğrudan kendi hayatları ve toplumsal meselelerde söz sahibi oldukları bir eylem biçimi, yaşam alanı ve tarzıdır.

Bu ayrımda, 'devlet yönetimi'nde, bugün 'politikacı' olarak bilinen seçilmiş ya da atanmışların oluşturduğu bir yapı ile genel olarak yönetilen ve edilgen olan bir kitle göze çarpar. 'Politika'da ise katılım ve doğrudan eylem ile hayatına doğrudan müdahale edebilen etkin insan –yurttaş– öne çıkar. Bu iki durum birbirleriyle uzlaşmaz şekilde karşı karşıyadır. Devlet yönetimi merkeziyetçi, otoriter, oligarşik ya da monarşik, hiyerarşik, seçkinci, gücü bir elde toplayan ve temsili öğeler ile beslenirken; politika, demokratik, özgürlükçü, hiyerarşik olmayan, gücü dağıtan ve yayan duyarlılıklardan beslenir. Devlet yönetiminde yurttaş bir seçmene ve vergi mükellefine indirgenirken aslında özgürlüğü sadece seçimlerde hatırlanan ve sandığa oyunu attığı andan itibaren özgürlüğü 'buharlaşan' edilgen bir seçmene indirgenir. Politikada ise her insan, hayatında ve toplum yaşamında söz sahibi olan, hayatını yönetebilecek potansiyeli olan aktif bir yurttaş olarak belirir.

Politikanın yeniden oluşturulması

Politik tarihe baktığımızda ulus devletin yükselişi ve konsolide olması ile merkezileşen iktidarın kamu katılımının yerini almaya başladığını görürüz. Bölgelerin ve yerellerin denetimi devletlerin kontrolüne geçti. Bu yayılım ilk olarak monarkların ilahi kudretleri ile bezendi. Ardından, 19. yüzyıl başlarında cumhuriyetçi devletin kurulması ile birlikte, kongreler ve parlamentolar gibi 'temsili' kurumlarıyla bu yetkiler ve kudret sahte bir dış görünüm ile devlete mal edildi. Aynı dönemde bu temsili kurumlar devletin elit, paternalist ve baskıcı doğasını adeta bir pelerin gibi örttü. Halen günümüzde Batı'nın ulus devletlerinin demokrasileri, 'pürüzsüz demokrasi' olarak gösterilmektedirler. Ulus devletin politikayı yok eden doğası hala parlak yaldızlı bir pelerin tarafından örtülmektedir.

Özgürlükçü yerel yönetim projesi, bir bütün olarak toplumun ve topluluklların sıradan yurttaşlar tarafından yönetilmesini olanaklı kılacak, doğrudan demokrasi kurumlarının oluşturulması ve bunların yaygınlaştırması projesidir. Bu eski anlamına bağlı olarak politikanın yeniden hayata döndürülmesi demektir. Hiçbir şekilde, yurttaşların cumhuriyetçi devlet sürecine katılımlarını genişletmek anlamına gelmemektedir. Hatta inisiyatif ve referandum gibi araçları kullanmayı yaygınlaştırmak, ulus devletin 'demo-kratikleşmesi' amacını dillendirmek anlamına hiç gelmez. Kısacası özgürlükçü yerel yönetimcilik, demokratik reformlar yapmaya çalışarak devletin üzerindeki 'demokratik' peçeye nakış işlemeye çalışmaz.

Özgürlükçü yerel yönetimciliğin amacı, yok olmuş olan kamusal alanı yeniden canlandırıp yeni bir politik alana dönüştürmek ve pasif seçmenlerin ötesinde aktif yurttaşlar oluşturmaktır. Özgürlükçü yerel yönetimcilik, aktif yurttaşlar tarafından oluşturulan mahalle ve kasaba meclis toplantılarında yurttaşların iktidarını kurumlaştırarak, radikal anlamda, politikanın köklerine geri döner, doğrudan demokrasiyi diriltir ve yayar.

Özgürlükçü yerel yönetimcilik yerel yönetimlerin –burada bahsedilen özelikle belediyelerdir– potansiyel olarak özgürlükçü kurumlar olduğunu düşünür. Tabii ki günümüzdeki yerel yönetimler çok geniş büyüklüklere ve yasal statülere sahip yapılar durumundadır. Küçük kasabalar ve köylerden çok büyük metropollere kadar değişen büyüklükte yerleşim alanlarında yaşamaktayız. Ancak yine de bu durum yerel yönetimlerin doğrudan demokrasinin oluşması ve yayılması için yeni bir politik alan geliştirme potansiyelini ortadan kaldırmaz. Eğer yerel yönetimlerin politik potansiyellerini gerçekleştirmek istiyorsak, var olan büyük kentleri yerinden yönetilebilir ölçülere sahip yerel yönetimlere bölerek küçültmeliyiz.

Yerinden yönetim (desantralizasyon) hiçbir şekilde demokratikleşmeden ayrılmaması gereken bir kavramdır. Zira onun potansiyel olarak devrimci karakterini oluşturan özellikle doğrudan demokrasinin kurumlaşması için gerekli koşulları yaratabilmesidir.

Yerinden yönetimin iki önemli şekli mevcuttur. Bunlardan en önemlisi 'kurumsal yerinden yönetim' diğeri ise 'fiziksel yerinden yönetim'dir. Fakat şunu hiç unutmamak gerekir ki; fiziksel dediğimiz desantralizasyonun inşası epey uzun yıllar alabileceği için bu iki yapının aynı anda olmasını bekleyerek mücadeleye girişmek, hareketi atalete ve hatta çıkmaza sokabilecek bir durumdur. Fiziksel desantralizasyon yaşanmışlıklar ve çeşitli ortaklıklar üzerinden gelişebilecek bir düzenlemedir. Temel olarak yerel yönetimin altyapısı ve arazisi ile ilgili bir kavramdır.

Önemli olan ve hemen daha kolay yapılabilecek olan ise kurumsal desantraslizasyondur. Bu, insanların yerleşim alanlarında kendi kendilerini yönetebilecekleri ve politika oluşturabilecekleri şekilde kentin yönetim yapısını düzenlemeleri demektir. Büyük kentlerde yapılacak kurumsal desantralizasyon ile iktidar merkezi, kent merkezlerinden mahallelere ve küçültülmüş olan yerel yönetimlere kayar. Buralarda insanlar kendilerini ilgilendiren her konuda yerel, bölgesel veya uluslararası sorunlar hakkında politika oluşturmanın alanlarını kurarlar. Yani yeni bir politik alan için zemin hazırlanmış olur. Buralarda belediyeler devreye girer. Mahallelerde ya da semtlerde oluşturulacak halk meclislerinden oluşacak olan belediyeler bu anlamda potansiyel olarak doğrudan demokrasinin politik alanını oluşturabilecek kurumsal yapılardır.

Yerinden yönetimin kent yaşamının tüm kurumları için uygulanması çok önemlidir. Kentteki dev müzeler ve tiyatro merkezleri gibi kültürel yapıların yerini her mahallede kurulacak küçük müzeler ve tiyatrolar almalıdır. Üniversiteler öğretim ve araştırma merkezleri olarak hizmetlerine devam etmelidir. Ancak her mahallede bir üniversite kurulması ise gereksiz ve pratik olmayan bir şeydir. Büyük hastaneler yerine küçük klinikler ve sağlık ocakları ile birinci basamak sağlık hizmetleri geliştirilerek sağlık toplumsallaştırılmalıdır. Bu kurumların kontrolleri özel mülkiyetten kurtarılmalı, bulundukları yerleşimdeki topluluğun kontrolüne verilmelidir. Böylelikle, toplumsal politik yaşamın diriltilmesi için gerekli olan kurumsal düzenlemeler ile, psişik ve toplumsal yaşamın iç içe işlenmesinin ve geliştirilmesinin yolu açılacaktır.

Toplumsal ekoloji ve seçimler

Toplumsal ekolojiye göre, devlet yönetimine talip olunan genel seçimlere katılmak ile yerel seçimlere katılmak –özellikle bilinçli olarak devlete karşı çıkan özgürlükçü bir hareket açısından– aynı şey değildir. Kentler ve devletler bütünüyle farklı iki gelenekten gelişmişlerdir. Tarih çoğu kez, kentler ve devletlerin iktidar mücadelesine sahne olmuştur. Devlete karşı mücadele etmeyi ve yerel yönetimi demokratikleştirmeyi amaçlayarak yerel seçimlere katılmak, devlete karşı mücadele etmek demektir.

Pekçok bireyci anarşist seçimlere girmeyi reddeder. Onlar için devlet yönetimine talip olunan genel seçimlere katılmak ile yerel seçimlere katılmak aynı şeydir. Onların gözünde, yerel seçimlere katılmak da devletin bir parçası olmak anlamına gelir ve yurttaşların kendi kendilerini yönetebilecek potansiyele sahip yerel yönetim ile ulus devleti yönetmek bir birlerinden farklı değildir. Bu yüzden, devlet karşıtı olmak her türlü seçimi reddetmeyi gerektirir.

Açıkça bu anarşistlerin toplumu, toplumsal alan, devlet ve politik alan olarak değerlendirmediklerini görebiliriz. Büyük bir kafa karışıklığıyla devlet ile politik alanı eş anlamlı olarak kabul edip, her ikisini de yadsırlar. Böylelikle toplumu devlet/politik alan ve toplumsal alan olarak değerlendirdiklerinden, onlara göre devlete karşı mücadele etmek, kooperatifler gibi alternatif sosyal gruplar ile toplumsal alanı genişleterek mümkün olacaktır, politik alanı genişleterek değil.

Yerel seçimler

Özgürlükçü yerel yönetimciler, yerel seçimlere katılmayı kabul eder, ancak devlet yönetimine talip olunan genel seçimlere katılmayı reddeder. Buradaki asıl amaç, devletin iktidarına ve etki alanına karşı aktif yurttaşların oluşturduğu yurttaş meclislerini kurup yaygınlaştırmak ve böylece kenti ve toplumu değiştirmektir.

Özgürlükçü yerel yönetim adaylarının asıl amacı ivedi bir zafer kazanmak değildir. Seçim çalışmaları her şeyden önce bir eğitim süreci olarak kabul edilmelidir. Yurttaşlara özgürlükçü yerel yönetimcilik fikrinin anlatılacağı bir okul olarak algılanmalıdır.

Her seçim kampanyası bölgenin ve genel olarak toplumun sorunlarına yönelik grubun fikirlerini ve önerilerini özetlediği belge ve bilgileri gerektirir. Bu belgelerde ve dillendirilecek konuşmalarda sadece güncel sorunlara yönelik önerileri ve talepleri dile getirmek yeterli değildir, aynı zamanda uzun dönemde yapılması düşünülen hedefleri de anlatmak ve savunmak gereklidir. Ancak şunu unutmamak gerekir ki, sadece doğrudan demokrasi hedefini dillendirmek bir şey ifade etmeyecektir. Şu anki sorunlardan ve çözüm önerilerinden yola çıkarak adım adım neler yapılabileceği de önerilebilmelidir. Bunun için hemen gerçekleşmesi istenilen acil talepleri net olarak ortaya koymak gerekir. Ardından bu talepler üzerinden toplumu radikal bir şekilde dönüştürebilecek uzun dönemli amaçlara da vurgu yapılmalıdır.

Özgürlükçü yerel yönetimcilik reformist değil devrimci bir hareket olduğu için, amaçları varolan sistemi reforme etmeye yönelik olmamalı, şu anki toplumun yerine özgürlükçü bir toplum yaratmaya yönelik olmalıdır.

Program terimlerini kullanacak olursak; kısa dönemde hemen yapılmasını önerdiğimiz hedeflere minimum, uzun dönemdeki hedeflere ise maksimum hedefler diyebiliriz. Minimum hedefler varolan sistem içinde hemen gerçekleştirilebilecek talepleri içermelidir. Maksimum hedefler ise, tersine, daha genel olup, ussal bir toplumu kurmaya yönelik olmalıdır. Yalnız bir şeyi önemle vurgulamak gerekir ki; minimum talepler maksimum taleplere evirilebilecek potansi-

"Özgürlükçü yerel yönetim adaylarının asıl amacı ivedi bir zafer kazanmak değildir. Seçim çalışmaları her şeyden önce bir eğitim süreci olarak kabul edilmelidir. Yurttaşlara özgürlükçü yerel yönetimcilik fikrinin anlatılacağı bir okul olarak algılanmalıdır. Özgürlükçü yerel yönetimcilik reformist değil devrimci bir hareket olduğu için, amaçları varolan sistemi reforme etmeye yönelik olmamalı, şu anki toplumun yerine özgürlükçü bir toplum yaratmaya yönelik olmalıdır"

yellere sahip olmalıdır. Evrilmek ve potansiyel kelimelerinin altını çizmek gerekir. Ayrıca önerilecek program toplumsal alternatifler yaratıp yaygınlaştırabilecek nihai hedefe yönelebilecek dönüşüm önerilerini de içermelidir. Kısaca, önerilecek minimum hedef gerçekleştikten sonra derinleştirilip yaygınlaştırılabilmeli ve daha genel bir maksimum talebe dönüşebilme potansiyeli taşımalıdır.

Minimum ve maksimum hedeflere örnek verecek olursak; 'yurttaş meclisleri kurarak kentin bir bölgesini değiştirme,' minimum bir taleptir. Bu talep, meclisler oluşturulduktan ve yaygınlaştırıldıktan sonra uzun süreli maksimum bir hedef olan 'doğrudan demokrasiyi' kurmaya evirilebilecek bir taleptir.

Diğer bir minimum talep 'o bölgede dev marketlerin ve satış mağazalarının yaygınlaşmasına son vermek' olabilir. Maksimum hedef ise pazar ekonomisi yerine karın değil, gereksinimlerin yönlendirdiği moral ekonomiyi oluşturmak olabilir. Geçiş dönemi için ise programda başlangıçta yerel yönetimlere ait işletmelerin yaygınlaştırılması ile pazar ekonomisinin etkisi sınırlandırılabilir.

Başka bir minimum talep ise, 'sulak alanları' korumak 'ekolojik bir toplumu yaratmakla' ilişkili olabilir. 'Kadınlar için sığınma evleri kurma' talebi, bir bütün olarak toplumun 'sosyal adalet' talebinin bir parçası olabilir.

Şunu unutmamak gerekir ki özgürlükçü yerel yönetim grubundan kent konseylerine seçilen 'aydın' adaylar, kent yönetiminin daha ilerici ya da daha çevreci olması için var olan kent yönetiminde düzenlemede bulunmaya çalışmaz. Böyle bir çaba kısa dönem içinde, hareketin yurttaş meclisleri yaratıp yaygınlaştırma çabasını; uzun dönemde ise, toplumu dönüştürme talebini nötralize edebilecek reformist bir davranış olacaktır. Daha ziyade, adaylar sık sık hareketin maksimum amacı olan doğrudan demokrasinin yerel yönetimlerde ve çevresinde yaratılması amacını vurgulamalı ve yurttaş meclislerinin oluşturulması için çaba sarf etmelidir, bürokrasi kalesinde oturup onların yerine karar vermeye değil.

Halk eğitimi olarak kampanya

Toplumsal ekolojiye göre seçim kampanyaları bir eğitim süreci olarak görülmelidir. Ancak bu halk eğitimi sadece seçim süresince değil, yılın diğer günlerinde de sürdürülmelidir. Burada kullandığımız 'eğitim' süreci ile, öğretenin öğrendiği, öğrenenin öğrettiği tarza bir etkileşim sürecini kastetmekteyiz. Yurttaşlar ile doğrudan yüz yüze yapılan görüşmelerde röportajlarda ve ya konuşmalarda minimum ve maksimum hedefler anlatılmalı yurttaş meclislerinin yaratılması ve doğrudan demokrasi üzerine vurgu yapılmalıdır. Özgürlükçü yerel yönetimin adayı seçimlere kişisel düşünceleri ile değil, grubun içinde bulunduğu platformun aldığı kararlar ve fikirleri dillendiren bir sözcü olarak girer. Bir konuda onay verip vermemesi bireysel tercihine bağlı olmayıp grubun aldığı ortak karar doğrultusunda olmalıdır. Özgürlükçü yerel yönetimcilik başarısını seçimlerde aldığı oy ile ölçmemelidir. Toplumu dönüştürmek bir amaçsa (ki özgürlükçü yerel yönetimciliğin asıl amacı budur) bir toplumun politik ve demokratik bilinci yükseldiği zaman, ancak hareket başarıya ulaşmış demektir. Ve o zaman özgürlükçü yerel yönetim adayı gerçek anlamda kazanmış demektir. Eğer yurttaşlar bir özgürlükçü yerel yönetim adayını seçiyorlarsa şu net olarak bilinmeli ki bu, o kişi sadece beğenildiği için değil, seçmenlerin hareketin fikirlerini paylaşmalarından dolayıdır.

Genel seçimler

Antik dönemden günümüze değin tarih eğer bir şeyler gösterdiyse o da, devlet iktidarının bir canavar gibi kendisine bulaşan her şeyi soğurup yozlaştırdığıdır.

Devlet kurumlarına seçilen bir kişi idealist amaçlarından bağımsız olarak, devletin kurumları içinde amansızca yeniden biçimlendirilir. 1970 sonlarında ve 1980 başlarında, dünyanın pekçok yerinde teker teker yeşil partiler kurulmaya başlandı. Bu partiler ve hareketler tabana dayalı demokrasi ve doğrudan demokrasi talepleri ile daha özgür bir toplum ve dünya amacını şiar edinmişlerdi. Avrupa'da kurulan birçok yeşiller partisi başlangıçta halkın ilgisini gördü. Bu partiler sadece yerel değil, ulusal ve federal seçimlere de katıldılar. Dillendirdiklerine bakınca, daha geniş halk kitlelerine düşüncelerini anlatmak ve eğitim vermek amacıyla devlet kurumlarını kullanacakları anlaşılıyordu. Hiçbir şekilde, hiçbir güç onları devlete hizmet etmeye zorlayamayacaktı. Hareketin ilkelerini daha az unutan diğer üyeler, birkez yeşil aday seçilince hiyerarşiyi ortadan kaldırabileceğini ve iktidarı tepeden aşağıya çekip daha küçük yerel birimlere daha fazla yetki vererek iktidarı yayabileceklerini ifade ediyorlardı.

Daha sonra devlet kurumlarına seçilen pekçok aday 'politik' kariyer ve imtiyazlarının rüzgarına kapılarak, çabucak yerinden yönetim ve tabana dayalı demokrasi ilkelerini unuttu. Diğer geleneksel burjuva partileri ile koalisyon kurdular. Tüm bu ilkelerden sapmalar hatırlatıldığında çoğu kez, halkın eğitimini ve bilincini yükseltmek için böyle davrandıkları mazeretini dile getirdiler. Seçilen yeşil adaylar, bu gibi mazeretler öne sürerek daha fazla prestij kazanmaya ve kurumun gelirlerinden yararlanmaya başladılar.

Böylece devleti reforme etmeye çalışan 'yeşile boyanmış' bir yasama memuru gibi çalışarak kapitalizmin halklar ve çevre üzerindeki etkisini hafifletmeye çalıştılar. Radikal bir bakış açısıyla devlete ve kapitalizme karşı halkı eğitme amaçlarından vazgeçtiler. Tersine daha fazla üye ile devlet yönetimine girdikçe, partiler ve programları daha az radikal oldu. Yeşil temsilciler devletin yaptığı etkileri reforme ederek devleti daha insani ve halkın ihtiyaçlarına saygılıymış gibi göstermeye başladı.[14]

Bu şekilde yeşil partilerin radikallikleri kaybetmeleri istisnai bir durum değildir. Tarihsel olarak, pekçok ilkeli devrimci liderlerin çok azı devlet iktidarının yok edici etkisine karşı muhalefet edebilmişlerdir. Sıklıkla, kendilerine sosyalist, komünist hatta anarşist diyen devrimci liderlerin çoğu, devlet kurumlarındaki yolculukları sonucu ahlaki ve politik ilkelerini yitirmişlerdir.

Devlet yönetimi içerisinde varolmak devlet kurumları içerisinden 'eğitim' yapmayı kabul etmek demektir, devlet karşıtı radikal bir politika içerisinde halkı eğitmeyi değil. Ayrıca bu, devlet iktidarının sürdürülmesine hizmet eder, bir halk demokrasisinin genişlemesine değil. Hatta bu durum destekledikleri iddia ettikleri yeniden dirilen halk demokrasisine karşı devlet otoritesinin ve iktidarının gelişmesine yardım edecektir.

Yerel seçimlere katılmayl kabul etmenin genel seçimlere girmeyi de gerektirdiğini düşünenler genellikle seçilen mevkiinin büyüklüğü ile orantılı olarak etkinliğinin de artacağını düşünmektedirler. Buna bağlı olarak reformist bir parti ile birleşerek seçim kampanyası yürütenler, bu ittifakın özgürlükçü düşüncelerinin daha geniş halk kitlelerine ulaşmasının bir yolu olacağını söylemektedirler. Hareketin üyeleri birbirlerine sık sık devlet kurumlarını ele geçirmenin bir araç olmadığını hatırlatacaklar ve görünüşte devleti 'iyileştirmeye' çalışarak ona insani bir yüz vermeye uğraşacaklardır.

Özgürlükçü yerel yönetimcilik, bunun tersine radikal ve özgürlükçü kent kurumlarının oluşturulmasını önererek mücadele eder, varolan baskıcı bir kurumu kendine mal ederek değil. Devlete karşı yapılacak olan mücadele hareketin başlangıcından varoluşunun her anını içerecek şekilde devlete karşı mücadele etmelidir. Yerel yönetimler konfederasyonları, mülkiyetin yerel yönetimlere devredilmesi ve doğrudan demokratik bir politikanın oluşması için mücadele etmek bütünüyle yeni bir toplum kurmaya yönelik olmalıdır, reformist zaferleri kazanmaya değil. Eğer hareket devrimci komünlerin komününü yaratacaksa devlete karşı doğrudan demokratik bir iktidar olarak ikili güç yaratmak için her daim mücadele etmelidir.

Politik alanın bir parçası olarak ekonomi

Toplumsal ekoloji, sadece özgürlükçü bir politika değil aynı zamanda özgürlükçü bir ekonomi de önerir ve geliştirir. Bookchin'in önerdiği 'ekonomik' yapılanma düşünceleri kendisinin de belirttiği gibi belki de en karmaşık olan önerisidir.

Özgürlükçü yerel yönetimcilik, yerel yönetimlerin ekonominin denetimini ele almalarını önerir. Tabii ki ekonomiden bahsedince 'mülkiyet' ve 'mülkiyetin denetimi' sorununa nasıl yaklaşılacağı hayati bir mesele halini alır. Tarihsel olarak modern radikal hareketlerin bu konuda temel iki görüş ileri sürdükleri görülür. Marksizmin ve reel sosyalizm denemelerinin öne sürdüğü toprağın ve sanayinin kamulaştırılması, bir diğeri ise genelde şu anda sendikalist anar-kosendikalist ya da kolektivist de diyebileceğimiz düşüncelerden beslenen yukarıda bahsedilen kaynakların 'işçi denetimine' verilerek kolektifleştirilmesidir. Anarşistlerin de vurguladığı gibi kamulaştırılmış bir ekonomi devletin varlığını gerektirir. Ayrıca ekonominin tepeden 'planlanıp' 'yönetilme' gerekliliği ekonomik bürokrasilere kaynaklık oluşturur.

Kamulaştırmaya karşı olan sendikalist düşünceler tarafından şekillenen ve savunulan 'işçi denetimi'nin de ciddi sınırlılıkları vardır. Kolektif bir işletmenin zorunlu olarak bir komün olacağını söyleyemeyiz; hatta böyle bir işletme bakış açısı itibariyle komünist de olmayabilir. Bugüne değin işçi denetiminde olan çok sayıda işletme kapitalist bir şekilde çalıştı; kaynaklar, müşteriler ve kar gibi meselelerde kapitalist sistemin yasalarına tabi olup kapitalistlere benzer biçimlerde hareket ettiler. Aslında bu tür işletmelerin temel özelliği daha az ya da daha çok iyi niyet taşımalarından bağımsız olarak, özelleşmiş bir çıkar haline gelmeleridir. Bu yüzden tür olarak kapitalist işletmelerden farklı değillerdir. Kapitalist sistemin 'büyü ya da öl' mantığına saplanan işletmelerde 'büyüme' zorunluluğu, daha fazla kar elde etme güdüsü etik değerlerin yerini alır. Böylece kapitalist sistem içinde 'özelleşmiş' çıkarların oluşmasına neden olacak yapılanmalara yatkınlıkları düşünüldüğünde, işçi denetiminin kast ya da özelleşmiş meslek gruplarının arasındaki ayrımı ve çatışmayı doğurma tehlikesiyle karşı karşıya kalırız. Bu şekilde oluşturulmuş kolektif mülkiyet çok kolay bir şekilde 'oligarşik ekonomik korporasyonlara' dönüşebilirler. Bu da geleneksel ekonominin yeniden özel mülkiyete açılması anlamına gelir.

Özgürlükçü yerel yönetimcilik, ekolojik yönelimli akılcı bir toplumsal vizyon eşliğinde, bütünlüklü bir ekonomi önerir. Tarım ve sınai üretimle ilgili politikalar ve somut kararlar yurttaşlar tarafından, yüz yüze toplanılan meclislerde alınır. İnsanlar işçiler, çiftçiler, teknisyenler ya da profesyoneller olarak değil, mesleki uzmanlıklarına bakılmaksızın üretim etkinliklerinin yönlendirilmesinde yer alacak yurttaşlar olarak bu meclislere katılırlar. Özelleşmiş statü çıkarlarını değil, genel insani çıkarları dile getirirler.

Ekolojik bir toplum bu şekilde toprağı, fabrikaları, atölyeleri ve dağıtım merkezlerini kamulaştırmak ve kolektifleştirmek yerine, ekonomisini yerel yönetime dönüştürür ve diğer yerel yönetimlerle bir araya gelerek kaynaklarını bölgesel bir konfedere sisteme dahil eder. Toprak, fabrikalar ve atölyeler, bir ulus devlet veya mülkiyetçi bir çıkar geliştirebilecek olan işçi üreticiler tarafından değil, özgür toplulukların halk meclisleri tarafından denetlenecektir. Bir anlamda herkes öz çıkarını düşünen bir ben, sınıfsal bir varlık, ya da özelleşmiş bir 'kolektif'in parçası olarak değil, bir yurttaş olarak iş görecektir.[15] Böylece konfederal özgürlükçü yerel yönetimlerin oluşturacağı ekolojik bir toplumda mülkiyet nihayetinde ne devletin, ne özel sermayenin, ne de partinindir, halkındır. Toplumsal ekoloji bakımından mülkiyet çıkarları herkesi kapsar.

Ekonominin yukarıdaki duyarlılıklar çerçevesinde yeniden kurulması ekolojik akılcı bir toplum için vazgeçilmez bir maddi temel oluşturur. Ekonominin yüz yüze oluşturulan meclislerde yurttaşlar tarafından denetlenmesi ve üretim politikalarının belirlenmesi sayesinde mesleki farklılıkların özel çıkarları da bertaraf etmekle kalmaz, aynı zamanda yaşam için gerekli malları ve üretim araçlarını da ortak kullanıma açar. Bu 'eşitsizlerin eşitliği' ilkesi doğrultusunda oluşturulmuş olan 'herkesten yeteneğine göre, herkese ihtiyacına göre' düsturunu da kamu yaşamının içinde kurumsallaştırmak demektir.

Bookchin'in de dediği gibi: "Ancak adım adım yerel yönetimlerin (belediyelerin ya da halk meclislerinin) yeniden yapılandırılması, gücü yurttaşlara yayıp daha geniş ağlar ile konfederasyon oluşturmaları, cumhuriyetçi temsili öğelerin, doğrudan demokrasiye katılan yurttaşlara dönüştürülmesi, bunların tümünün başarılması oldukça uzun bir zaman alabilir. Sonuçta onlar tek başına potansiyel olarak insanın insan üzerindeki tahakkümünü bertaraf edebilirler, ve bu şekilde yaşamın daha gelişmiş biçimlerini destekleyen biyosferin varlığını tehdit eder ölçüde çoğalmış ekolojik sorunlarla ilgilenebilirler."[16]

Belki de şimdi hiç olmadığı kadar, kuvvetli ve topyekün, tüm insanların yüreklerini sarsacak şu çığlığı yinelemenin zamanıdır:

Gül, burada raksetmelisin!

Kaynaklar:

1-Kendinden menkul zatı muhteremlerin ekoloji kavramı üzerine yaptığı yorum gibi ekoloji kavramı 'oikos' tan türememiştir. Ekoloji kavramı icat edilmiştir. Bu yorum tam da 'bilgi sahibi olmadan fikir sahibi olma hastalığının' bir belirtisidir. Bkz. Murray Bookchin, 'Özgürlüğün Ekolojisi',s 100, çev. Alev Türker, Ayrıntı y, 1994

2-Daha fazla bilgi için bkz. Derin Ekoloji, Ege Yayıncılık, 1994, çev: Günseli Tamkoç.

3-Günseli Tamkoç, 'Derin Ekolojinin genel çizgileri', Birikim sayı 57-58, sy 87-91, ocak-şubat 1994

4-Stephan Elkıns, 'Mistik ekolojik politika', çev: Sevda Alankuş Kural, Telos, Kış 1989-90, sayı: 82

aynı makale Birikim sayı 57-58 de de yayınlanmıştır.

5-Murray Bookchin, 'Özgürlüğün Ekolojisi', Ayrıntı Yayınları, 1994, çev: Alev Türker, sy 22-77.

6-Murray Bookchin, Toplumsal Ekolojinin Felsefesi, Diyalektik Doğalcılık Üzerine Denemeler, Kabalcı Yayayınları

1996, 'ikinci basıma önsöz' s 11,

7-Murray Bookchin,'Ekolojik Bir Topluma Doğru', çev.Abdullah Yılmaz, Ayrıntı Yayınları. 1996, s.40.

8-Murray Bookchin, age s 95-125

9-Murray Boochin, Ekolojik Bir Topluma Doğru, s 44-45

10-Şadi İdem, ''Küreselleşme, yerel yönetimler ve sol', İskenderiye Yazıları, Sayı 25, 2000, sayfa 14-18

• Bu projenin en detaylı çalışmasını Bookchin'in 1992' de yeniden yayınladığı 'Urbanization Without Cities' kitabında bulabilirsiniz. Türkçeye 'Kentsiz Kentleşme' adıyla çevrildi. Çev. Burak Özyalçın, Ayrıntı yayınları. 1999.

11-Age 286-360.

12-Janet Biehl, 'The Politics of Social Ecology-Libertarian Municipalism', 1998, Black Rose Books, s 4

13-Janet Biehl, age., s 6

14-Janet Biehl, 'From Movement to Parliamentary Party:notes on several Europeane Green Movement', Society And Nature Volume 1, no.3, pp 158-180, 1993

15-Burada anlatmaya çalıştığım 'ekonomik' düşüncelerin karmaşıklığından dolayı, Bookchin'in düşüncelerini mümkün olduğu kadar aynen aktardığımı ifade etmeliyim. Temel görüşleri ve 'toplumsal ekolojik' bakış açısından politik vizyonun ışığı altında 'politik alan'ın yeniden oluşturulması ve de ekonominin 'politik alanın' bir parçası haline getirilip toplumsal yaşamın içine nüfus etmesinin önemini vurgulamalıyım. Daha detaylı bilgi için bak. 'Toplumu Yeniden Kurmak'Bookchin, 1990 çev.Kaya Şahin, Metis,1999, s.190-200

'Kentsiz Kentleşme'yurttaşlığın yükselişi ve çöküşü-Bookchin,1992, çev.Burak Özyalçın, Ayrıntı, s.326-347, 1999.,5

16-Murray Bookchin, 'What is Social Ecology', Environmental Philosophy, 1993.

Merkezi uygarlık sisteminde dinsel direniş veya sınıf savaşları

(KCK Önderi Abdullah ÖCALAN'IN "Ortadoğu'da Uygarlık Krizi ve Demokratik Uygarlık Çözümü" kitabından)

Baştarafı sayfa 32'de

Merkezi uygarlık makinemiz Sümer kentlerinden yola çıkarken, tanrılarını da birlikte taşıyordu. Ana hatlarda ciddi bir değişim olmadan, MÖ 1600'lerde Babil'in bunalım döneminde iktidar güçlerindeki değişim dinsel açıdan da bir yol ayrımını seçenekli hale getiriyordu. Bunalım ve düşüş, düzenden kuşku ve düşüştür. Panteondaki tanrılara ilişkin kuşku ve inanç düşüşü de yansımamazlık edemezdi.

b- İbrahimi dinin çıkışı

Babil Nemrutlarının (kral ve üst yöneticiler) buna benzer bir bunalım dönemine rastgeldiği tahmin edilebilir. Elde gerçek tarih yoktur. Binlerce yıl öteye ilişkin rivayetler vardır. Fakat günümüzün anlamlı bilimsel kriterlerini esas alarak gerçeğe yakın yorumlar geliştirebiliriz. Tarihin bir yorum sanatı olduğunu göz önüne getirirsek, her yorumun gücünün gerçeğe yakınlığıyla ölçüleceği şüphesizdir.

İbrahim'in huruç (hicret veya çıkış) ettiği yöre Urfa'dır. Urfa'nın tarihseltoplum yorumu bizleri İbrahimi dinin gerçekliğine yaklaştırabilir. Ayrıca çıkışın gerçekleştiği tahmin edilen dönemi, süreyi de evrensel tarihin ışığında yorumlarsak, gerçekliğe bir adım daha yaklaşabiliriz. Tam gerçek sevdasına düşmemeliyiz. Çünkü böylesi bir gerçek yoktur.

Geniş yöresi itibariyle Urfa jeobiyolojisi, dördüncü buzul döneminden sonra insan toplulukları için bir cennet görünümündedir. Doğal bir sulama iklimi hüküm sürmektedir. Olağanüstü florası ve faunası ile çok çekici bir alan olduğunu ilgili bilimsel çalışmalardan anlamaktayız. İnsanlığın yüzbinlerce yıl aradan sonra simgesel dili de konuştuğu bir aşamada bu mekanda patlama yapması beklenebilir. Ayrıca Afrika'nın Doğu Rif'inden kaynaklı büyük insan çıkış yolu, dünyaya insan dağıtım istasyonu konumundadır. Deneyimi yaşayanların iyi takdir edebilecekleri koşulları da barındırmaktadır. Dönem insanlığı için ideal barınma, beslenme, korunma ve çoğalma bölgesi olduğu söylenebilir.

Göbeklitepe kazılarının ortaya çıkardığı ve tapınak olduğu kesinlik kazanan dikilitaşların tarihinin en azından on iki bin yıl öncesine dayandığı da kesinlik kazanmıştır. Tarihi 15.000'lere taşımak mübalağa sayılmaz. Çünkü o tür bir tapınak inşası, arkasında binlerce yıllık kültür olmadan gerçekleştirilemez. Bu bilimsel tespitle jeobiyolojik yorum çakışıyor. On beş bin yılı aşkın bir süreden beri güçlü bir kabile sistemi söz konusudur. Çünkü tapınak kabile sistemini temsil ediyor. Her kabilenin küçük bir dairesel tapınağı vardır. Muhtemelen yeraltında benzeri örnekleri de mevcuttur. Örneğin Harran yakınlarındaki tepeliklerde de benzer yarı-daire tapınak kalıntıları bulunmaktadır. Dikilitaşların yapım tekniğine bugünkü köylüler, hatta kentliler bile sahip değildir. O halde bu dönem insanları gelişkin bir konumda yaşıyorlardı. Tapınağın büyüklüğü Mekke'dekinden (İslam çıkışı dönemindeki) kırk kat daha büyüktür. Kaldı ki, Mekke'deki tapınak çok basit taş yapıdır. O halde Urfa'nın kutsallığı, merkezi rolü en azından on beş bin yıllık bir döneme kadar taşırılabilir. O dönemde sadece Mekke değil, Kudüs (MÖ 1000'lerin sonunda Davud'un oğlu Süleyman peygamber tarafından ilk mabedinin temeli atıldı) ve dünyanın bilinen benzer tüm kutsal yörelerinden hem büyüklük hem de zaman bakımından çok büyük ve çok eskidir. Şahsi yorumum, İbrahim dönemine kadar yöre en az on bin yıllık bir merkezi alan konumunda kalmıştır.

Bu dönem on bin yıllık bir dünya merkezi anlamına gelmektedir. Burada merkez kavramı önemlidir. Beş bin yılı aşan merkezi uygarlık kavramından da biliyoruz ki, merkez-çevre ilişkisi evrensel tarihte süreklidir. Merkezsiz tarih olamaz. Uygarlık tarihinde merkez-çevre ilişkilerinde birçok kayma yaşanmıştır. Hiçbir mekanın binlerce yıllık merkezi konumu yoktur. Urfa yöresi ilk insanlık merkezi olması ve süresi itibariyle eşsiz bir mekandır. Diğer bir özelliği oradaki insanların otantikliğidir. Belki dıştan gelip yerleşenler olmuştur. Ama o tapınakları yapan halk hep o yörede kalmıştır. Tarihte ilk ad kazanmış kabileler toplumu olan Hurrilerin esas yerleşim alanlarından olması, Hurri kökenli Mitanni İmparatorluğu'nun başkentinin (Waşukani-Serêkani-Ceylanpınar) bu yörede bulunması otantik halkın kimliğini anlamamıza imkan vermektedir. Ayrıca Verimli Hilal'in merkezi konumundadır. Verimli Hilal'den kaynaklanan kültürel çıkışların her tarafını, özellikle Sümer ve Mısır uygarlığını beslemede başat rol oynadıkları kesindir. İbrahim'in Mısır seferi ve Babil ilişkisi bu gerçeği doğrulayan rivayetlerden sayılmalıdır. Mısır'da hanedanlık kuran Hiksosların (MÖ 1800'ler) da bu yöreden kaynaklandığı bilinmektedir. Tapınaklar bir gerçeği daha ortaya çıkarmaktadır. Hediye ve ziyafet kültürünün tapınağın önemli işlerinden olduğunu kestirebilmekteyiz. Bu gerçeklik ticaretin doğuşunun ipuçlarını vermektedir. Tapınakların ilk değiş tokuş merkezi rolünde oldukları Sümer tapınaklarından da bilinmektedir. İbrahim'in çıkışındaki ticari niteliği göz önüne alındığında, bu gerçeklik daha da somutlaşır. İbrahim'den sonraki argümanları saymayı pek önemli bulmuyorum. Çünkü iyi biliniyor.

MÖ 1600'lerin Urfa'sı, o dönemin üç tarihsel gücünün orta yerindedir: Sümer-Babil-Asur güçlerinin kontrolündeki Aşağı Mezopotamya, İç Anadolu'da yükselen Hititler ve görkemli Yeni Hanedanlık firavunlarının güçlendiği Mısır. Daha o dönemde Urfa yöresi jeobiyolojinin en verimli merkezi olmasının yanında, en önemli jeopolitik merkez olmaya doğru yol almaktadır. Mitanniler bu jeopolitik boşluğu doldurarak yükselişe geçeceklerdir. Tarihe derinden bakanların ilk defa uygarlıklar arası ilişki ve diplomasinin görkemli dönemi olarak değerlendirdikleri bir tarihin başlangıç aşamasındayız. Kültürler arası yoğun alışveriş gerçekleşirken tam bir ticaret fırtınası esmektedir. Ticaretin bir kültür olarak gelenekselleşip kurumsallaştığı bir dönemdir. Saraylar birbirlerinden yoğun gelin almaktadırlar. Dinler, ideolojiler karışıyor, dönüşüyor. Hititler kendilerini 'bin tanrılı ülke' diye tanımlamaktadır. O dönemde çok ihtiyaç duyulan 'atçılık' merkezi de bu yöredir. Destanlarda geçen meşhur 'Kikuli' at seyisçiliğinin yöresidir. Kabile sisteminin doruk aşaması yaşanmaktadır.

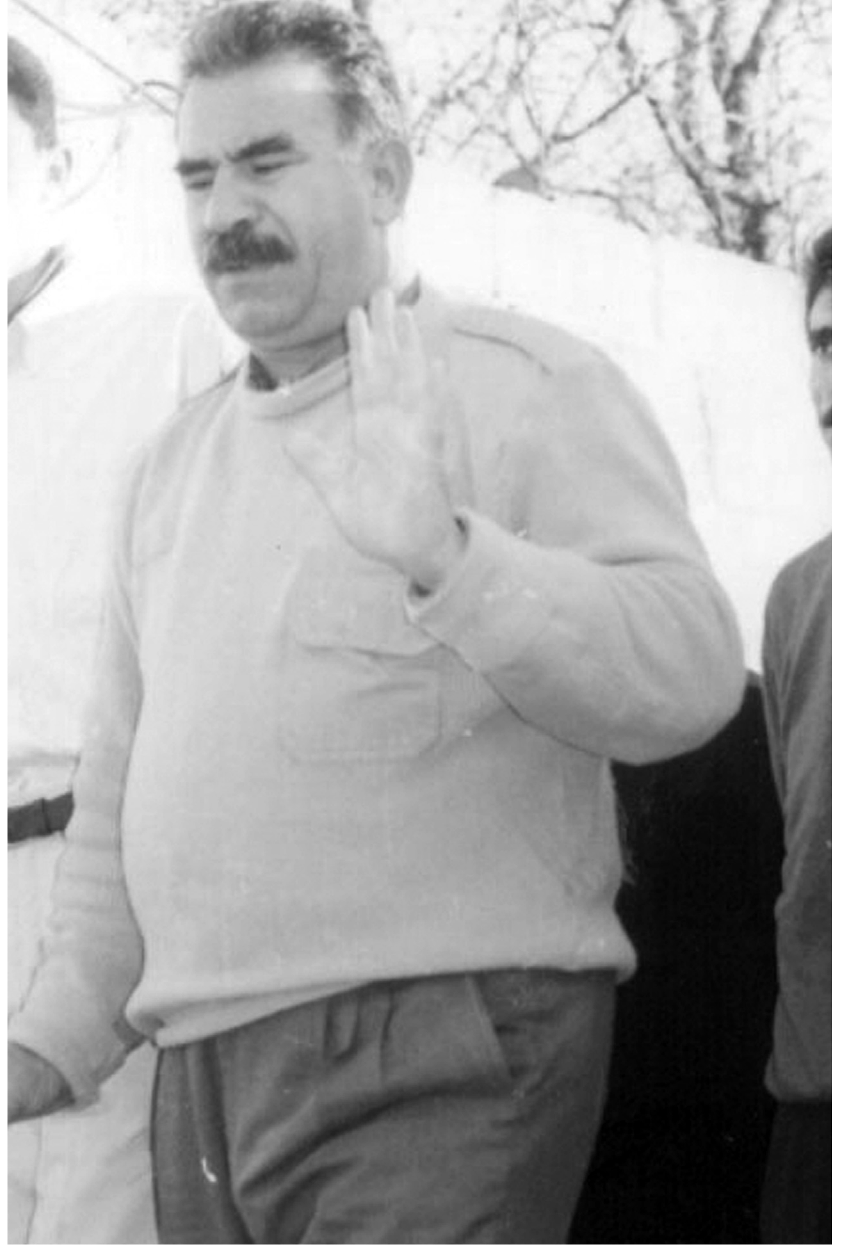
Urfa'nın yalnız din kutsallığı açısından önemli değildir; türkü, deyiş, saz, davul, zurna sanatçılığının arkasında da bu tarihsel kültürel cephe vardır. İbrahim'in çıkışının arkasında da bu gerçeklik vardır. Huruç yapanın bir mi, bin İbrahim mi olduğu aslında açık ve net bir konu değildir. Bu o kadar önemli de değildir. Önemli olan o dönemde güçlü bir eğilimin var oluşudur. Ortam çok hareketlidir ve ticareti karlı bir zanaat haline getirmiştir. İbrahim, kurumlaşan ticaret sınıfının bir ferdidir sadece. Önemli olan uygarlıklar arası ticaretin kurumlaşmasıdır. Hayvan ticareti çok canlıdır. Yöre bu yönden çok elverişlidir. Nitekim İbrahim, sürüleriyle hareket halindedir. Hayvan tüccarı olduğu açıktır. Böylesi binlerce tüccarın Mısır'a sefer yapması ticaretin doğasında vardır. Köle ticareti de vardır. Yusuf'un köle olarak satılışı anlamlıdır. Cariyelik-kadın ticareti de vardır. İbrahim'in Hacer'i satın alması yine bu konuda aydınlatıcıdır.

İbrahim'in kültürü Urfa'nın binlerce yıllık kabile kültürüdür

Ayrıca İbrahim'in güçlü bir kabilesi vardır. Kendisi kabile önderidir. Her kabilenin bir tanrısının olduğu, çok görkemli tapınak kültüründen gayet iyi anlaşılmaktadır. İbrahim'in kabile tanrısının yöreyi kontrol altında tutmaya çalışan Babil'in tanrılarıyla çekişeceği de çok açıktır. Çekişen maddi çıkarlar, çekişen tanrı kültüründe yansır. Urfa adındaki Ur kelimesinin etimolojik olarak Sümerlerin Ur (tepe) sıfatından veya isminden türediği yüksek olasılıktır. Urfa, muhtemelen 'tepelik yerleşke' gibi bir anlama sahiptir. Bu doğru bir anlamlandırmadır. Tartışılan diğer bir konu İbrahim'in etnik kökenidir. Hurri mi, Semitik mi olduğu tam net değildir. Yöre bu yönden bugün de yaşandığı gibi tam bir alaşım bölgesidir. Karışık olmayan kabile ve kültürü yok gibidir. İbranice etimolojik olarak sınırlı bir karışımı çağrıştıran örneklerle dolu bir dildir.

İbrahim'e ilişkin Kutsal Kitaplara da mal olan öyküyü hepimiz ezbere biliriz. Nemrutla çekiştiği, putlarını kırdığı, ateşe atılmak istendiği, mucizeyle kurtulduğu, hicrete geçtiği, bugünkü İsrail-Filistin'e göç ettiği, cariye Hacer'in (muhtemelen yerli kültürden, Araplığa yakın) İsmail'i doğurduktan sonra Mekke yöresine göçe zorlandığı, soylu Sara'dan İshak'ın doğduğu, Yakub'un İshak'ın iki oğlundan biri olduğu, Yakub'un oğlu Yusuf'un köle olarak Mısır firavununa satıldığı, saray aşkı ve entrikaları sonucu vezirliğe kadar yükseldiği vb birçok hikaye unsuru bu mal oluş kapsamındadır.

Açık ki İbrahim'in kültürü ne Sümer ne de Mısır uygarlık kültürüdür. Urfa'nın binlerce yıllık kabile kültürüdür. Fakat çok önemli bir dönüşümün yaşandığı bir çağın karmaşıklaştırdığı, sentezlediği bir kültürdür. Öyküsünü yorumlarsak bazı anlamlı sonuçlara varılabilir. Nemrut malumdur, Babil yönetiminin vali unvanıdır. Putların toplu bulunduğu yer Babil Panteonu'nun Urfa'daki temsilidir.

İbrahim'in babası Nemrut'un hizmetindedir. Ama problemleri, çelişkileri vardır. Ne de olsa yörenin bir kabile soylusudur. Kendine has dini inançları olması beklenir. İbrahim babasının, dolayısıyla kabilenin çıkarlarının peşindedir. Sonuç çekişme ve kavgadır. Put kırıcılığı ve ateşe atma denemesi bu gerçeği açıkça yansıtmaktadır. O halde yalnız kendi kabilesinin değil, tüm benzer kabilelerin çıkar çatışmasına önderlik ediyor. Bir nevi Babil kolonyalizmine karşı yerellik, yurtseverlik mücadelesi vermektedir. Babil Panteonu bu savaşın anlam cephesidir, ideolojik karargahıdır ve hegemonik rol oynamak istemektedir. İbrahim'in ideolojik cephesi ise kabile manevi kültürü, yani dinciliği ve tanrıcılığıdır. Önderlik ettiğine göre, kendi kabile tanrısı da kabile tanrılarının önderliğini yapacaktır. Böyle de olmaktadır. Devlet olduğundan ötürü Babil Nemrut'u iki anlam cephesinin savaşından daha güçlü veya başarıyla çıkıyor. İbrahim açısından göç yolları zorunlu hale geliyor. İbrahim için hem yıllar hem de yollar zorludur. Çünkü giriştiği savaş ciddidir. Uygarlık geleneğine karşı çıkıyor. Put kırmak, resmi uygarlık sistemini (dönemin resmi modernitesini) reddetmektir.

Şüphesiz böyle yüzlerce kabile ve kişi resmi uygarlıkla kavgalı olmuştur. Babil ve Asur, dönemin bir nevi soykırımı olan 'kabile kırımı'yla da ünlüdür. Dolayısıyla büyük bir rahatsızlık ve çatışma dönemi söz konusudur. Ünlü Hammurabi bu dönemin (MÖ 1700-1600) müthiş kralıdır. İlk hukuk kurallarını koyduğu söylenir. İbrahim'in mücadelesi bu yönüyle bir nevi günümüzün kapitalist uygarlığına karşı sömürgelerin kurtuluş savaşlarına da benzemektedir. Mısır'a yönelişine yol açan bir neden sürü ticareti iken, muhtemelen ikinci önemli nedeni müttefik bulma ihtiyacıdır. Yusuf'un öyküsünden bu sonucu çıkarmak kesinlikle mümkündür. Çünkü uygarlıklar arası rekabet de bu dönemde oldukça gelişmiş ve şiddetlenmiştir. Hitit-Mısır, Babil–Hurri (Hitit) ve Babil-Mısır çekişmeleri çok sayıda kayda yansımıştır. Anlaşılan odur ki, İbrahim, üç uygarlığın da denetimi dışında, iklimi biraz Urfa'ya benzeyen bugünkü Kudüs civarına yerleşmiştir. Yaşamını burada bir göçmen olarak geçirmektedir. Zorbela bir mezarlık yeri satın almıştır. Urfa'yla ilişkileri devam etmektedir. Torunu Yakup buradan yakın akrabalarından Lavan'ın kızları Rahel ve Lea ile evlenmiştir.

Konumuz açısından önem taşıyan İbrahim'in dininin geçirdiği dönüşümdür. İbrahim'in bir kuşkuya düştüğü anlaşılmaktadır. Nemrut'un putlarını kırması dinsel şüphesini doğrulamaktadır. Başka bir dinin tanrılarının temsili de olsa, putlarını kırmak din şüpheciliğine açık işarettir. O dönemin düşünce geleneğinde 'gaipten sesler' önemli yer tutar. Düşünce yoğunlaşmasının bazı esinlenme ve esrimelere yol açma halidir gaipten sesler. İlham dilidir. Bir gün böyle bir ses işittiği söylenir. Kendisine gelen sesi veya ilhamı (gaipten ses) şöyle yorumladığı söylenir: "Wa Hewe!" Bunun Hurrice bir deyiş olma ihtimali vardır. Anlamı "bu O'dur", kısaca "O'dur." Yani beklediği, umduğu yeni sentez tanrısıdır. Musa ve Muhammed'in de tanrıya erişimi böyle olacaktır. Demek ki gelenek çok eskidir. Etimologlar "O'dur"u halen araştırıyor-

lar. Benim şahsi yorumum böyledir. Gide gide bu deyimin 'Yahweh'e, oradan 'Yahudi'ye dönüştüğüne dair ise kanaatler ortaktır. Ünlü İbrani tanrısının çok kısa öyküsü böyledir.

Mısırlıların 'Apiru' adlandırmasından çıkan İbrani sözcüğünün 'çölden gelen tozlu insanlar' anlamına geldiğini söylemiştim. İbrahim'in kendi önderliğinde yeniden inşa ettiği kabileye İbrani, dinine de yine yeniden anlam olarak inşa ettiği Yahuda (Yahudi'nin özünde tanrı adı olduğunu, tıpkı İsrail gibi olduğunu hatırlatalım) demesi mümkündür. Yeni dinin tarihsel kökeni ve kısa serüveniyle gelişimini şimdilik böyle çözümlemenin oldukça anlamlı olduğu kanısındayım. Yeniden inşa edilmiş, kendini çok yalnız hisseden bir kabile dinciliğiyle karşı karşıyayız. Dönüşüm geçirmiş bir kabile dinciliği ve tanrıcılığı eğer devrim değilse, kesinlikle islam gibi, protestanlık gibi ciddi bir reformdur. Dönüşüm geçiren, yeniden inşa edilen (Kenan, Semitik kabilelerin egemen olduğu ortam) kabile ve tanrısının bağnazca savunulması maddi yaşam koşullarının güçlüğünden, zorluklarından doğsa gerek. Yahudilerin neden para ve ticarete çok önem verdikleri ve bu konuda dünya çapında uzmanlaştıkları daha kabile olarak ticarete geçtikleri dönemden gayet iyi anlaşılmaktadır. Kabilenin hayatta kalması ticarete, dolayısıyla paraya bağlıdır.

Yahudilik çok erken doğmuş bir 'Ön İslamcılık' deneyi olarak değerlendirilebilir

İsmail'in kurban edilmek istenmesi, gaipten sesle bundan vazgeçilmesi yeni dinin önemli tamamlayıcı bir unsurudur. Kurban geleneği çok eski ve yaygındır. Çocuk kurbanları da bunlardan biridir. Muhtemelen o döneme kadar uygulanan bir gelenektir. İbrahim ve tanrısal manası bunun artık modası geçen bir gelenek olduğunda anlaşıyorlar. Reformun önemli bir maddesi budur. Yerine bilinen hayvan kurbanları geçirilmektedir. İsmail ve Hacer öyküsünden çıkarılacak yorum, yeni dinin Semitik-Arap kabilelerinde pek sempatiyle karşılanmadığıdır. Çok erken doğmuş bir 'Ön İslamcılık' deneyi olarak değerlendirilebilir. Fakat yaygınlaşamamıştır. Mekke'nin merkez olması daha o dönemde önemini göstermektedir. Farklı bir kabile panteonu bulunmaktadır. Paganizm (kabile putçuluğu, tanrıcılığı) halen çok güçlüdür. Yakup döneminde şekillenen İsrail unvanı ilginç bir gelişmedir. El eki Kenanlılardan (Lübnan-Filistin yöresindeki Semitik kabileler) alınmıştır. Semitik kökenli bu kavram 'yükselti', 'yüce' anlamına yakındır. İbrani kabilesine 'Elohi' diye geçer. İslamiyet'le 'Allah'a dönüşür. Semitik kabilelerin genel tanrısı demek mümkündür.

Hint-Avrupa kabilelerinde 'Got', İrani-Kürtçe lehçede 'Gudea' aynı anlamı temsil etmektedir. Kabilelerin ortak atası veya tanrısı anlamındadır. Guti kabileleri ve Gudea'nın MÖ 2150'de Sümer hegemonyası bu nedenle anlamlıdır. Tanrı-kral anlamına gelmektedir. Dönemin çok kullanılan bir kral unvanıdır. 'İsrael', 'tanrıyla güreşen' anlamına gelir. Biraz kabile şovenizmini çağrıştırmaktadır. Kendini o denli güçlü görüyorlar ki, tanrılarıyla bile güreşebiliyorlar. Daha doğrusu kavga ediyorlar. İbrahim'in put kırıcılık geleneğinin bir devamı gibi geliyor. İbranilerin tarih boyunca tanrıyla çok güreştikleri sayısız ideolojik hamlelerinden anlaşılabilir. Her ideolojik yeniliklerinin 'tanrıyla güreş' anlamına geldiğini unutmamalıyız. Yahudi aydınlarının anlam ustalıklarına (kavram, teori, teoloji) daha sonra değineceğim.

Kabilenin MÖ 1600-1300 dönemi olduğu tahmin edilen Mısır'a bir göç öyküsü vardır. Yusuf ve Musa öyküsü bu göç sonucunda ortaya çıkmaktadır. Mısır'da uzun bir deneyim geçirdikleri, yarı-kölelik koşullarında yaşadıkları, birliklerini korumaya çalıştıkları, belli bir sınıflaşmaya uğradıkları, muhtemelen Musa'nın bu kabile kalıntısının bir ileri geleni olduğu, tıpkı İbrahim'in Nemrutla yaşadığı çelişkiye benzer bir çelişkiyi Mısır Firavunuyla (kral unvanı) yaşadığı, bunun tek tanrılı bir din ilan eden Akhenaton dönemine rastgeldiği, hicretin ise MÖ 1304-1280'lerde Firavun olan II. Ramses döneminde gerçekleştiği rivayet edilmektedir. Musa'nın ünlü çıkışı, hem doğa koşullarına (Sina yarımadası çetin koşullara sahiptir) direnişi, hem de çevrede dost olmayan birçok kabile ve kavimle çelişmesi ve çatışması Tevrat'a da konu edilmektedir. Kırk yıllık bir direniş ve göç çilesi yaşıyor. Tur Dağı'nda 'gaipten ses' geleneği bir kez daha tekrarlanır. On Emir (vahiy, tanrısal buyruk) alınır.

İbrani kelimesi muhtemelen bu dönemin ürünüdür. Tanrıya ilişkin eski adlar yerine yeni ad olarak 'Rabbi' (Efendi) ikame edilir. Belli bir sınıflaşmayı yansıtmaktadır. Puta tapıcılığa çok daha sert karşı çıkılır. On Emir'in saklandığı sanduka (Kutsal Kitap geleneği) etrafında yeni bir kült (tapınma biçimi) oluşturulur. Tevrat'ta bir dönemleştirme yapılır. Çıkış-kahinler-önderler-krallar-peygamberler-yazarlar biçiminde bir terminoloji kullanılır. Unutmamak gerekir ki, MÖ 1600'lerde İbrahim'in yaşadığı dönemden MÖ 600'lere kadar ortada Yahudi dini diye bir yazılı belge yoktur. Sözlü aktarılan bazı gelenekler vardır. Sanırım yazılı gelenek İşaya Peygamberle bu tarihlerde başlatılarak geliştirilir. Babil esareti döneminde (MÖ 596-540) Zerdüşt'ten çok unsur alınır. Grek düşüncesinden de giderek etkilenme olur. Ahd-i Atik denilen Kutsal Kitap sürekli geliştirilerek ortaya çıkarılmıştır. Kalın ciltleri ve yorumları oluşturulmuştur. Muhafaza edilen bir gelenekler toplamı olması açısından önemlidir. Daha sonra doğan dini, felsefi ve edebi etkileri, sanat esinlenmeleri büyük olmuştur. Ayrıca çok sayıda yorumları geliştirilmiştir.

Tek tanrı kavramının kısa öyküsü böyle olmakla birlikte, İbrahimi dinlerde çok farklı anlatılır. Açık ki, bir ideolojik kimlik hegemonyası olarak geliştirilmek istenmiştir. Ana fikirlerden biri, küçük bir Yahudi krallığını doğurma 'projesi' olduğuna ilişkindir. Spinoza bile böylesi bir yorumu yapar. Tek tanrılı din Mısır'da zaten ilan edilmiş bir kavramdı. Sümerlerde, Babil'de, Asurlarda sırayla 'En', 'Marduk' ve 'Asur' en büyük tanrı unvanını çok önceleri almıştı. Önemle vurguladığım gibi, bunlar etkisi ve otoritesi artan kralları ve krallık kurumunu yansıtan, simgeleştiren kavramlardır. Putlaştırma ve adına kült (ibadet) geliştirme, meşrulaştırma çabasının bir parçasıdır. Tüm uygarlıklarda benzer bir ideolojik hegemonya çabası vardır. Çok güçlü bir meşrulaştırma aracı oldukları için, her uygarlık bu yöntemi veya dini daha da görkemlileştirmeye çalışır. İbrani kabilesi veya kavminin de bu tarihsel geleneklerden etkilenerek kendi küçük kavim krallığını meşrulaştırma aracını inşa etmeleri beklenen, anlaşılır bir husustur. Yaygın geleneğin İbranilerin payına düşen kısmıdır.

İbranilerin ideolojisiyle sürekli hayallerinde yaşattıkları krallık projesi MÖ 1020-950 yılları döneminde somutluk kazanır. Saul, Davut ve Süleyman üç önemli kral kişilik olarak tarihe yansıtılır. Peygamber krallardır. Farkını (Mısır ve Sümerle farkını) hemen görüyoruz. Tanrı kral değil, peygamber kral oluyorlar. Tevrat okumalarında bu nedenle bir Yahudi krallık arayışı olarak yorumlanması yabana atılmaması gereken bir görüştür. Tabii ki tümüyle bir krallık projesi olarak yorumlamak da doğru olmaz. Ama yine de tek tanrı ile her kavmin kendi milli, yerel kralı ve devleti arasında bir bağlantı olduğunu görmek, Kutsal kitap okumalarında ihmal edilmemesi gereken önemli bir yöntem sorunudur. Ama yaşadıkları çileli yaşam, karşılaştıkları güçlükler, kavga ettikleri uygarlık ve kabilelerin büyüklüğü ve çokluğu nedeniyle kendi sentezlerini daha ayrıntılı ve kutsalca geliştirmeye, farklı kılmaya büyük özen göstermişlerdir. Tekrar belirtmeliyim ki, bu kabile dinciliğinin arkasında en azından on bin yıllık merkezi rol oynamış bir kabile kültürünün etkisi vardır. Gücünü korumasında bu kültürün payı önemlidir. Ortadoğu'da dinsel geleneğin güçlü olmasında da bu etkinin payını hep aramak gerekir.

İnsanların asla tanrı olamayacakları İbrani dininin temel bir ilkesidir

İbrani dininin, hıristiyanlık bir kol olarak kendisinden kopuncaya kadar ciddi bir etkisi yoktur. Diğer halkları çok az etkilemiştir. Zaten kavim dini oluşu yayılmasına engeldir. Hatta 'seçilmiş kavim' belirlemesi bu tekilliği daha da pekiştirir. Asıl önemi hıristiyanlığın ve müslümanlığın ortaya çıkışlarında ve kapitalist modernitedeki milliyetçilikle olan ilişkilerinde kendisini gösterir. İlişki daha çok kavram, teori ve teoloji kapsamındadır. Merkezi uygarlığın iki güçlü kolu olan Mısır ve Sümer uygarlığının ideolojik öğelerini ve teolojik yapılarını reformdan geçirmeleri diğer önemli bir yan özelliğidir. Eğer bu reform olmasaydı Ortadoğu tarihi, dolayısıyla evrensel tarih farklı gelişirdi. Öneminin ayrıntısı şuradadır: İnsanların asla tanrı olamayacakları İbrani dininin temel bir ilkesidir. İnsanlar ancak peygamber (tanrı elçisi, temsilcisi) olabilirler.

Bu çok önemli bir gelişmedir. Mısır ve Sümer kralları kendilerini binlerce yıl tanrı krallar olarak meşrulaştırmışlardı. Buna sistemli biçimde karşı çıkan İbrahimi gelenektir. Grek kültüründe insan tanrı benzetmesine felsefeyle karşı çıkılırken, Ortadoğu'da İbrahimi dinlerle karşı çıkılmaktadır. Şüphesiz bu yaklaşımın arkasında ekonomik, sosyal ve siyasal gelişmeler rol oynamıştır. İbrahim'in bizzat şahsında temsil ettiği ekonomik anlayış liberalizme oldukça benziyor. Firavun ve Nemrut kolektivizmleri köle çalıştırılmasına dayanıyordu. Köleler üzerinde bir makine düzeni kurulmuştu. Kul-tanrı (halen geçerli bir kavram) kavramı bu mekanikleşmiş kölelik döneminden kalmadır. İbrahimi din bu köklü ilişkiyi yıkmamışsa da oldukça yumuşatmıştır, reformdan geçirmiştir. Etkili olmasında buradaki rolü belirleyici olmuştur. İbrani kabilesinin bizzat kendisi hem Nemrut'un (Babil kralları) yanında hem de Firavun'un (Mısır krallığı) yanında bu tarz çalıştırılmaya karşı çok direnmiştir. Kabile kültürü tam köleleştirilmeyi kabullenmemiştir. Sınıf savaşı dediğimiz olgunun temelinde kabile kültürünün köleleşmeye karşı binlerce yıllık direnmesi vardır. Sadece etnik bir direnme değildir söz konusu olan. Benim ayrı bir kavram olarak önemsediğim husus burada geçerlidir. Sınıf savaşı değil, sınıflaşmama, sınıf olmayı kabullenmeme savaşı daha önemlidir. Hem tarihte karşımıza çıkanıdır, hem de doğru olanı budur.

> “İbrani dininin, hıristiyanlık bir kol olarak kendisinden kopuncaya kadar ciddi bir etkisi yoktur. Diğer halkları çok az etkilemiştir. Zaten kavim dini oluşu yayılmasına engeldir. Hatta 'seçilmiş kavim' belirlemesi bu tekilliği daha da pekiştirir. Asıl önemi hıristiyanlığın ve müslümanlığın ortaya çıkışlarında ve kapitalist modernitedeki milliyetçilikle olan ilişkilerinde kendisini gösterir”

Marks'ın ve marksistlerin hiç anlamadıkları husus budur. Onlar sınıflaşmayı olumlu, ilerici bir çizgisel tarih gelişmesi olarak görürler. Hataları kadar başarısızlıklarının da temelinde yatan bu anlayışları çok olumsuz rol oynamıştır. Binlerce yıllık kabile, aşiret ve kavim direnişleri, hatta kapitalist moderniteye karşı bazı yönleriyle ulusal kurtuluş savaşları aynı zamanda sınıflaşmaya karşı direniş savaşlarıdır. İbrahimi dinlerde de bu özellikler güçlüdür. Sonradan saptırılıp uygarlık dinlerine dönüştürülmeleri farklı bir olgu olarak değerlendirilmelidir. Köleliğe direniş her üç İbrahimi dinde de meşrudur ve teşvik edilir. Ekonomide de ciddi reformlara yol açmışlardır. Daha eşitlikçi bir yapı hedeflenmiştir. Sadaka, zekat, vakıf önemli araçlardır. Katı ekonomik sınırları yumuşatmayı hedefler. Siyasi alanda demokrasi ve cumhuriyet hedeflenmese de, tanrı-kral otoritesi yumuşatılmıştır. 'Tanrı gölgesi kral' kavramı geliştirilmiştir. Komün yaşamı anlam ve uygulama bulmuştur. Açık ki ekonomik, sosyal ve siyasal alanda devrim değil reform yapılmıştır. Ama dönemine göre bu adımları küçümsememek gerekir. Ben bu adımları merkezi uygarlık sisteminde döneminin 'sosyal demokrat' tavrı olarak değerlendirmiştim. Buna benzer sosyoekonomik hareketlerdir. Manevi kültüre, dine yansıyan bölümünü sıkça işledim. Yine de insanın tanrının vekili, elçisi olabilme sıfatı teolojik bir devrimdir. Evrensel tarih üzerinde etkileri büyük olmuştur. İslam bölümünde bu hususu biraz daha işlemeye çalışacağım.

İbrani yahut Yahudi ideolojisinin milliyetçilikle, dolayısıyla ulus-devletçilikle bağlantısını kapitalist modernite bölümünde kapsamlı değerlendirmekle birlikte, hemen belirtilmeli ki, bu ilişki ve etkisi çok önemlidir. En vahim sonuçları bizzat 'Yahudi soykırımı'yla Yahudi halkında yaşanmıştır.

c- Hıristiyan direnişi ve sınıf savaşımı

Tarihte etnik temeli olmayan ilk ciddi sosyal hareketlerden en başta geleni olması itibariyle hıristiyanlık çıkışı önem taşır. Çıkışında yeni bir uygarlık kurma değil, özgürleşme ve eşitlik daha çok ağır basar. Ortadoğu'da yaklaşık üç bin beş yüz yıllık merkezi uygarlık sisteminde oluşan alt sınıf ve tabakalaşma sürecinin Roma imparatorluğunda doruk noktasına varmasına bir tepki olarak gelişir. İbrahim ve Musa döneminde dinsel hareket sınıf özelliklerinden çok kabile, kavim özelliğini taşımaktaydı. İsevi dönem hem kabile ve kavim özelliklerinin üstünde, hem de sistem dışına itilen tüm yoksullar ve işsizlerin yanı sıra tutsak edilmiş kabilelerin, tarikatların (yeni çıkmaya başlamışlardır. Örneğin Esseniler), askerden ve köle çiftliklerinden kaçanların saflarına koştukları yeni bir sosyalleşme dinidir. Bir kabile veya devlet oluşturulmuyor. Her kavim ve devletin bünyesinde komünal sosyal bir cemaat oluşturuluyor. Bu açıdan dikkate değerdir. Ne kavim ne de uygarlık hareketi olması hızla genişlemesine yol açarken, iktidar ve uygarlığa katılımın önünde de hep bir darboğaz oluşturmuştur. Bugün de benzer bir ikilemi yaşamaktadır. Demokratik komünal yönü güçlü olmasına rağmen, bu yöndeki gelişimi sınırlı kalmıştır. Başlangıçta güçlü olan bu yönü uygarlığa geçiş sürecinde ikinci plana düşmüştür. Ayrıca kavim milliyetçiliği doğrultusunda evrim göstermiştir.

Çıkışında rivayetler ağır basmaktadır. Gerçek bir İsa'nın olup olmadığı bile tartışılmaktadır. Tıpkı birçok İbrahim olduğu gibi birçok İsa da olmuştur. Çünkü Roma'nın yaygın çarmıha germe cezalandırması uygulanmaktadır. Spartaküs hareketinin anıları tazedir. Bu hareket sırasında Roma yollarında beş bin kişinin çarmıha gerildiği rivayet edilir. Benzer uygulamalar Kudüs eyaletinde de sıkça yaşanmaktadır. İncil'de (Ahd-i Cedid) İsa'nın öyküsü genişçe anlatılır. İncil bir nevi İsa romanı gibidir. Avrupa kültüründe roman yazımı İncil'den etkilenmiş olabilir. Musevi dininden olduğu, din adamlarının üst tabakasına tepki duyduğu, farklı bir mabet uygulamasına geçtiği, Kudüs'te etkin olmak istediği, döneminde Esseni tarikatından ve Vaftizci Yahya'dan (peygamber) etkilendiği söylenmektedir. Roma valisi ve işbirlikçi Yahuda krallığına karşıt konumda bulunduğu bu söylem kapsamındadır. On iki havari hikayesi etkinliğinin sınırlarını yansıtmaktadır. Herhangi bir ayaklanma teşebbüsü oluşmamıştır. Bir nevi propaganda grubu halinde bulunmaktadır. Muhammed'in Mekke'deki propaganda dönemine benzemektedir. Farklı bir söylemi olmakla birlikte, Ahd-i Atik'in bir nevi yoksullardan yana yorumudur. Çarmıha gerildiğinde (milladi 34) etrafındaki grup hızla dağılır. On üçüncü havari olduğu söylenen Yehuda İskaryot'un ihbarıyla yakalandığı söylenmektedir. Yahudi istihbaratının çok eski bir tarihe dayandığı bu örnekten de anlaşılmaktadır. Büyük ihtimalle küçük cemaati içinde bir etkisi olmuştur. Fakat belirtildiği gibi bir belirleyici olan sosyal ortamın doğurganlığıdır. İsa gerçekliği bu ortamın katalizörü rolünü oynamıştır.

Kendisinden sonra tek etkili isim, Tarsus doğumlu ve Şam'da hidayete erdiğini söyleyen Paul'dur. Hareketi asıl toparlayan kişidir. İlk yüzyıl içinde resmen kabul edilmiş yazılı bir İncil yoktur. İnciller ikinci ve üçüncü yüzyıllarda derlenecektir. Birçok onaylanmayan örnekleri de vardır. Kabul gören İncil dört tanedir. Konular birbirine yakın, üsluplar

> “Tarihte etnik temeli olmayan ilk ciddi sosyal hareketlerden en başta geleni olması itibariyle hıristiyanlık çıkışı önem taşır. Çıkışında yeni bir uygarlık kurma değil, özgürleşme ve eşitlik daha çok ağır basar. Ortadoğu'da yaklaşık üç bin beş yüz yıllık merkezi uygarlık sisteminde oluşan alt sınıf ve tabakalaşma sürecinin Roma imparatorluğunda doruk noktasına varmasına bir tepki olarak gelişir”

> **"Zerdüşt'ün etnik kimliği önemli bir sorun olmamakla birlikte, bütün ihtimaller Med kökenliliğini işaret etmektedir. Mağ kelimesi Kürtçe ateş ocağında birikmiş kor halindeki ateş topağını ifade eder. Soğuk Zagros kışlarında Med kabilelerinin yaşamının büyük kısmını bu mağlar etrafında geçirdiğini biliyoruz. Zerdüştlükte ateşin kutsallığı bilinmektedir. Çünkü ateşsiz yaşamın mümkün olmadığını günlük yaşamlarından ötürü biliyorlar"**

farklıdır. Direkt tanrı sözü olarak düzenlenmemişlerdir. Olaylar anlatılırken yer yer tanrı sözlerinden dem vurulur. Zamanın Grek düşüncesinden de yararlanılmıştır. Teolojisi Grek ve İbrani karışımı bir söylemi ihtiva eder. En önemli kavram Baba, Oğul ve Ruh-ül Kuddüs'tür. Tarihi çok eski olan üçlü tanrısal panteonun izini taşımaktadır. Tarihte birçok uygarlık sisteminde üçlü panteon temsili vardır. Roma panteonu bu hususta açıktır. Dinsel tarih bu tip benzerlikleri oldukça yansıtır. Çok tartışılan İsa'nın tanrı mı, yoksa insan doğasından mı olduğu hususu bu tarihle bağlantılıdır. Yahudi dini insan tanrılığını yasaklarken, birçok uygarlık dini tanrıkral söylemini değişmiş olarak sürdürmektedir. İsevilikte bir senteze gidilmek istendiği anlaşılmaktadır. Fakat bu ayrımın büyük mezhep parçalanmasına ve kavgalara yol açtığı bilinmektedir. Temelinde sosyal farklılaşma da rol oynamaktadır. Örneğin Ariusçular İsa'nın insan karakterini esas alırken, yoksul tabakaları temsil etmekteydiler. Roma iktidarı çarkına dahil olanlar, tanrısallık kökenine daha çok sarılmaktaydılar.

İncil yazımına kadar hıristiyanlarda dağlar ve çöllerde inziva hayatı yaşanmaktaydı. Büyük perhiz (oruç) hareketleri yaşanmıştır. Ünlü azizler bu dönemlerin ürünüdür. İkinci adımı manastırları kurarak atmışlardır. 3. ve 4. yüzyıllar manastırların kuruluş aşamasıdır. Ortadoğu'nun her tarafına dağılmışlardır. Roma-Sasani savaşlarından bıkan, korkan ve askerlerden kaçanlar yığınla saflara katılmaktadır. 4. yüzyıldan itibaren hem Doğu Roma'nın (Bizans) resmi dini olması, hem de başta Asuriler, Ermeniler ve Grekler olmak üzere birçok kavmin dini haline gelmesi de söz konusudur. Bu küçük kavimler Roma ve Sasani zulmünden ve sömürüsünden bıkan zamanın kültürel açıdan en gelişmiş halklarıdır. Bunlara Kıptileri (Mısır firavunları döneminden kalma bir halk) de dahil etmek gerekir. Hareketin başını Kilise babaları çekmektedir. İmparator Konstantin'in (Doğu Roma'yı 312'de Bizans'ta, bugünkü İstanbul'da ilan eden kişi) hıristiyanlığını ilan etmesi ve İznik konsülünün 325 tarihli toplantısı yeni bir aşamadır.

Uygarlık ve antiuygarlık eğilimleri birçok mezhebe yol açar. Süryani ve Ermeni kiliseleri (Nasturi ve Gregoryan) kurulur. Roma-Latin ekümenik (evrensellik) ideasında ilk parçalanma emareleri böyle ortaya çıkar. 5. ve 6. yüzyıllar hareketin tüm Avrupa'ya yayılımı dönemidir. 7. ve 10. yüzyıllar Doğu Avrupa'da yayılma dönemidir. Avrupa'daki başarısı, paganizmi (yerel kabile dinleri) geriletmesi, manevi-kültürel bir devrim oluşturmasındadır. Batı hıristiyanlık hareketi Doğu'nun on beş bin yılda oluşan manevi kültürünü Avrupa'ya taşımakla daha sonraki gelişmelerin tohumunu ekmiştir. Tarihte her toplumsal hareket önce manevi kültürde embriyo halinde oluşur. Bu oluşum olmadan, maddi kültürel gelişmeler kendiliğinden oluşmaz. Avrupa'nın temellerini döşemede hıristiyanlığın manevi kültür aktarımları her şey olmasa da, en önemli parçasıdır. Buna sırayla museviliğin ve islamlığın kültürel aktarımını da eklemek gerekir. İslamiyette 12. yüzyılın sonlarında önemini yitiren felsefe tartışmaları, Avrupa'da bu tarihlerde 'adcılık' ve 'gerçekçilik' kavramları etrafında gelişen tartışmalarla felsefi çıkışın tarihsel hamlesini başlatır. Protestanlık hareketiyle, yaşanan reform hareketleriyle milli kiliseler dönemi gelişir. Rönesans'la birleşen bu hareketler Avrupa Aydınlanmasını hazırlayarak ideolojik hegemonyasını sağlarlar.

Hıristiyanlık Asurlular açısından erken doğan bir rönesanstı

Doğu hıristiyanlığı daha değişik bir seyir izler. İsa'nın da konuştuğu rivayet edilen Aramice, Asurluların bir nevi milli dilidir. Asurlular eski görkemli dönemlerini yitirdiklerinden beri Persler ve Sasanilerin hegemonyasında yaşıyorlardı. Çıkış aramaları doğaldı. Askeri güçleri buna yetmezdi. Kültürel olarak Ortadoğu'nun hafızası gibiydiler. Dolayısıyla hıristiyanlığın çıkışında rolleri çok önemlidir. Baştan itibaren hıristiyanlığı bir milli din olarak benimsediler. Önemli katkılar yaptılar. Özellikle Nasturi rahipler Grek kültürünün aktarımındaki rolleriyle hıristiyan teolojisinde belirgin rol oynadılar. Antakya ünlü bir merkezleriydi. Sırayla Urfa ve Nusaybin (Turabdin) de tarihi merkezleriydi. İsa'nın Urfa'ya davet edildiği söylenir. Keldani rahipler de Babil kökenliliği nedeniyle hıristiyanlığın önemli geliştirici güçleriydiler. Nasturi rahipler 4. ve 5. yüzyıllarda Akdeniz'den Hindistan'a kadar hıristiyanlığı etkili biçimde yaydılar. Tarihçiler, islamiyet'in çıkmamış olması halinde İran'ın kısa süreçte düşebileceğini idea ederler. Mitra ve Mani dinleri de bölgede etkili olmakla birlikte, hıristiyanlığın konumu başattı. Dolayısıyla hıristiyanlık çıkışını Asurlular ve Keldaniler için bir nevi rönesans saymak mümkündür. Aralarında mezhep çekişmeleri güçlü olsa da, hıristiyanlık Asurlular açısından erken doğan bir rönesanstı. Nasturi rahipler böylelikle bir uygarlığın temelini atmak ister gibiydiler. Bizanslılar ve Sasaniler arasındaki kavgadan hem bıkmışlardı, hem de yararlanmak istiyorlardı. Çelişkilerinden yararlanıp güçlenmeye çalışıyorlardı. Hazreti Muhammed'i de bu yönde etkiledikleri bilinmektedir.

Ermeni kavmi de Asur benzeri bir hıristiyanlık hareketini benimsedi. Onlar da Bizans-Sasani çekişmesinden hem zarar görüyorlar, hem de yararlanmak istiyorlardı. Hıristiyanlık bunun için iyi bir ideolojik zemin sunuyordu. 4. yüzyılın başlarında hıristiyanlığın resmen kabulünü kısa sürede Gregoryan mezhebiyle millileştirmek istediler. Tarihsel kültürlerinin gelişkinliği buna imkan veriyordu. Hıristiyanlıkla erken bir milliyetçilik yaşandı. En azından objektif sonuç buydu. Muazzam bir Ermeni kilise hareketi gelişti. Devlet yönünde ilerleyen hıristiyan kiliseler de bu rolü perçinlemek istiyordu. Ermenilerin bulunduğu bütün yörelerde görkemli kiliseler inşa edildi. Ortadoğu mimarisinde yeri olan bir hareketti kilise yapımı. Asurluların da Ermenilerden aşağı kalır yanı yoktu. Gürcülerin de benzer bir hıristiyanlaşma süreci yaşadıklarını belirtmekle yetinelim. İnançları ve mimarileriyle dikkat çeken bir halktır.

Grekler daha doğuş döneminde hıristiyanlıkla yoğun ilgilenen bir kültür ve halktı. Arkalarındaki güçlü kültürel birikimi kullanarak hıristiyanlığı hızla şekillendiriyorlardı. Stoa felsefesi, Aristo ve Eflatun felsefeleri başta olmak üzere, hıristiyanlığı geliştiren argümanlardı. Bir nevi Ortadoğu teolojisiyle Grek felsefesinin sentezini yoğuruyorlardı. Plotinos (M.S. 3. yüzyıl) bu hareketin başını çekenlerdendi. Crillos, Simeon, Atanas dikkate değer azizlerdir. Roma'ya karşı direnişleri ünlüdür. Dolayısıyla Yunan kilisesi de milli hüviyette gelişiyordu. Kendi rönesanslarını yoğurdukları hıristiyanlıkla gerçekleştirmek durumundaydılar. Bizans'ın imparatorluk merkezi olması olumlu ve olumsuz yönleriyle bu hamleyi güçlendirdi.

Aynı yüzyıllarda Ortadoğu'nun bu üç halkının Roma ve Bizans uygarlığına karşı hıristiyanlık yoluyla gösterdikleri direniş ve rönesans, erken açılan bahar çiçekleri gibi, islamiyetle birlikte hızlanan benzer karşıt hareketler tarafından trajediye dönüşecekti. Bu durum Ortadoğu tarihi açısından gerçek bir trajedi ve kültürel açıdan çölleşmenin başlangıcı olacaktı.

Sınıf kapsamı, genişliği ve ideolojik içeriğiyle hıristiyanlığın dinsiçiliği merkezi uygarlık sisteminin dönüşümünde büyük rol oynamıştır. Bölgenin iki büyük hegemon gücü olan Roma ve Sasanilerin ideolojik olarak içini boşaltıp çöküşün eşiğine gelmelerinde önemli pay sahibidir. Tam antiuygarlık değildir. Ama uygarlık odaklı bir hareket de değildir. Yoksulların siyasi biçimlenişine yoğunlaşsaydı, dünyanın çehresini başka türlü kılabilirdi. Direnişlerinin karşılığı daha gelişmiş bir siyasal sistem olmayı gerektirirdi. Uygarlık güçlerinin hizmetine girmesi, kendisi açısından olumlu olmamıştır. Onlara benzemeye çalışması, özünden uzaklaşmasına yol açmıştır. Kapitalizmin gelişmesindeki sorumluluğu küçümsenemez. İslamiyet'e karşı mensubu olan hakları koruyamaması nedeniyle Ortadoğu tarihinin en olumsuz sayfalarının yazılmasındaki sorumluluğu da büyüktür. Sosyal olguların gelişmesinde olduğu gibi, çöküşünde de yaşadıkları ideolojik örgüler vazgeçilmezdir. Toplumların ideolojik durumları geleceklerini belirlemede embriyonik bir rol oynar.

Ortadoğu uygarlık bunalımlarının bir sonucu olarak gelişen İbrahimi hareketin hıristiyanlık kolunun İslamiyet'le olan sorunları -Yahudilikte olduğu gibihalen devam etmektedir. Demokratik uygarlık bu yönde Yahudi sorunu kadar, hıristiyanlık sorunlarının çözümlenmesi ve çözümünde de vazgeçilmezliğini korumaktadır.

Hıristiyanlık döneminde etkinlik gösteren Mani ve Mitra hareketlerini tanımak ve uygarlık sistemindeki rollerini kavramak önemlidir. Mani, Orta Dicle kıyılarında kendini yetiştiren, hıristiyanlık, Zerdüştlük ve Helenizm karışımı bir sentezle Roma ve Sasani çıkmazına ve savaş kördüğümüne bir yanıt, çıkış getirmek isteyen değerli bir kişiliktir. MS 216-276'da yaşamıştır. Sasani uygarlığının en tutucu unsurları tarafından katledilmiştir. Sistemi tutunabilseydi, erken bir Ortadoğu rönesansı olabilirdi. Tam dini nitelikte bir ideoloji de sayılmaz. Felsefe ve sanat karışımı özellikleriyle dikkat çekicidir. Dinsel dogmatizme alternatif olabilirdi. Ortadoğu kültürünün buna çok ihtiyacı vardı. Orta Asya'dan (Uygur devletinde tanındı) Avrupa içlerine kadar yandaşları vardı. Düalistik karakteriyle diyalektik düşüncenin gelişmesinde rolü vardır. Erken solan kültür çiçeklenmesinden biri olarak değerlendirilebilir.

Mitraizm biraz da İran mistisizmidir. Zerdüştlüğün resmi ideoloji olarak kullanılması Mitraizmi halk arasında popüler kıldı. Hakikate ulaşmanın mertebelerini ve yöntemlerini yayarak, toplumun ahlaki gelişimine katkıda bulundu. Hıristiyanlığa karşı İran kültürünün son sığınaklarındandır. Manicilik gibi Roma-Sasani çatışmasını önlemeye yönelik çabaları oldu. İran uygarlık dışı kültürlerin mümbit toprağıdır. Mazdekiler örneği anılmaya değerdir. İslamiyet hepsinin üzerini bir şal gibi örttü. Bir nevi erken ulus devlet homojenliğini tüm bu kültürel zenginlikler üzerinde egemen kıldı.

d- Zerdüşt'ün direnişi: uygarlığa karşı ahlaki savaş

Uygarlık sistemine karşıt ideolojiler arasında Zerdüşt'ün özel bir yeri ve anlamı vardır. Zagros dağ sisteminin aydınlık ve berrak çehresidir, heybetli sesidir. Uygarlık sisteminin sinsi ideolojik hegemonyasına karşı ahlaki toplumun direnişiyle yanıt vermek istedi. Yalana karşı doğruluk idi. İrani kimliğin temel kültürü olduğu halde, hıristiyanlık ve islamlığın karşısında kendini yenileyemedi.

Çıkışı MÖ 1000'li yıllara dayandırılan Zerdüşti hareket, bir orijinal olmaktan çok reform niteliğindeydi. Daha eski olan Ahura Mazda geleneğinde reform yaptığı söylenebilir. Ahura Mazda, en eski Aryen inancıdır. Aryen kabilelerin ortak tanrılarından biri olarak değerlendirilebilir. MÖ 1000'lerden itibaren gelişen Asur saldırılarına karşı reform ihtiyacı ortaya çıkmış olabilir. Asur'un ideolojik hegemonyasına karşı bir ideolojik çıkış gerekliydi. Ahlaki karakterde gelişmesi doğrulukla ilgilidir. Doğru yaşam Zerdüştlük'te bir ilkeydi. Durum böyle olunca, ideolojik yanıtlar etik olma zorunluluğunu duyar. Farklı bir ideolojik örgüsü vardır. Aydınlık-karanlık, iyilik-kötülük, doğru-yanlış gibi köklü ikilemlere dayanır. Bu yönüyle erken diyalektikçi bir doğum sergiler. Tarihe de diyalektik yaklaşır. Kutsal kitapların her üçü üzerinde de büyük etkisi vardır. Yahudilerin Babil sürgünü döneminde (MÖ 596-540) Kyros tarafından affedilerek memleketlerine gönderilmesi bu etkiyi güçlendirmiş olabilir. Budizmi de etkilediği önemle belirtilir. Her ne kadar MÖ 6. yüzyılda yaşadığı söyleniyorsa da, daha çok Mağ'ların (Zagros rahipleri) ortak bir imgesi gibi durmaktadır. Etkili Mağ'lardan biri olmuş olabilir.

Zerdüşt'ün etnik kimliği önemli bir sorun olmamakla birlikte, bütün ihtimaller Med kökenliliğini işaret etmektedir. Mağ kelimesi Kürtçe ateş ocağında birikmiş kor halindeki ateş topağını ifade eder. Soğuk Zagros kışlarında Med kabilelerinin yaşamının büyük kısmını bu mağlar etrafında geçirdiğini biliyoruz. Sohbetlerin, vaazların en koyuları da bu mağlar etrafında verilir. Vaazcılara Mağı denilmesi bu nedenledir. Zerdüştlükte ateşin kutsallığı bilinmektedir. Çünkü ateşsiz yaşamın mümkün olmadığını günlük yaşamlarından ötürü biliyorlar. Bugünkü Kuzeybatı İran'da yani Medya'da yaşadığı yaygın bir kanaattir. Sosyal yaşama ilişkin net ilkeleri vardır. Sağlam bir eş ilişkisine büyük önem verilir. Eşler arasında kökleşmiş hiyerarşiden ziyade eşitlik ve özgürlüğe yakın bağlar geçerliydi. Yalan söylemek en büyük ahlaksızlıktı. Kulluk ilişkilerinden uzak sosyal yaşam önemliydi. Ziraat ve hayvancılık gözde ekonomik faaliyetlerdi. Hayvanlara karşı tam bir çevreci yaklaşım vardı. Et yemekten uzak durulurdu. Ziraat işleri ibadetle eşdeğerdeydi.

Medler kanalıyla Grek kültürünü etkilediği söylenebilir. **Heredot Tarihi**'nde en büyük yeri Medler kaplar. Perslerin halk olarak adı pek geçmez. Grekleri en çok etkileyenin Med kişiliği olduğu sanılıyor. Kişilik ahlakla ilgili olduğundan, Zerdüştlüğün etkisi anlaşılırdır. Cesaret ve doğruluğun bu kültürle bağını tahmin etmek zor değildir. Pers-Med imparatorluğu'nun arkasında bu kültürün büyük rolü olduğunu görmek zor değildir.

Filozof Nietzsche'nin Zerdüşt hayranlığı önemli ve öğreticidir. Nietzsche kolay yargıda bulunmayan bir filozoftur. Yargıladığı her konu bir özdeyiş, aforizma niteliğindedir. Kendini Zerdüşt'ün çömezi olarak nitelendirir. Bu kültürün kendini yenileyememesi ve günümüze çok cılız (belki biraz Zerdeştilerde kalmış olabilir) yansıması insanlık adına bir kayıptır. İran monarşisinin bu kültürün içini boşalttığı rahatlıkla söylenebilir. Kültürün gerçek sahiplerinin Medler olmasının bu tutumda etkisi düşünülebilir. Hıristiyanlık ve islamiyet de bu kültürün kuşatmaya alınmasında pay sahibidir. Homojenleştirici ve dinsel dogmatizm yönleri ağır basan her iki dinin böyle davranması beklenebilir. Önlerinde ciddi bir ideolojik engel olarak dikilmektedir. Dolayısıyla çok sert tedbirlerle (özellikle islamiyet tarafından) bastırıldığı söylenebilir. En büyük darbeyi islami fetihlerde yediği tahmin edilebilir. Elde kalan belgeler kırıntı kabilindedir. Gerçeğini fazla yansıtmazlar. Mazdek, Hürrem ve Babek gibi ünlü komünalistler tarafından sergilenen isyan ve direnişler, alan ve karakter unsurları nedeniyle Zerdüştizmin son temsili olabilir. Her üçü de hem İran-Sasani çürümüş monarşizmine hem de sefahat içindeki Abbasi sultanlarına karşı direnişleriyle kahramanlık simgesi oldular. Yine belirttiğimiz gibi Mitraizm ve Manicilik üzerinde de etkileri önemlidir.

Ahlaki temelde antiuygarlıkçı ve sosyal yaşamda kişilikli (Nietzsche'nin 'üst insan'ı) olmak demokratik uygarlığın da vazgeçilmez ilkesel değerleridir. Demokratik uygarlığın Ortadoğu kültüründe sahip çıkması ve beslenmesi gereken ana damarlarından biri Zerdüşt geleneğidir.

Zerdüştlüğe ilişkin temel bir sorun da İbrahimi dinlerle bağıdır. Ne kadar kendi başına bir peygamber ekolü sayılabilir? Hangi anlamda İbrahimi peygamberler zincirine eklenebilir? Bu sorulara verilecek cevap, Zerdüşt'ün İbrahimi dinler içinde büyük oranda özümsendiği biçimindedir. Tevrat'ın, dolayısıyla İncil ve Kuran'ın düzenlenişinde etkisi kesindir ve kapsamlıdır. Tarihçiler Yahudilerin Babil sürgünü sırasında ideolojik hegemon rolü oynayan Zerdüşt düşüncelerinden çok etkilendiklerini kaydetmektedir. Zaten bu tarihten sonra düzenlenen Kitabı Mukaddes nüshalarında bu etkilenmeler açıkça ayırt edilmektedir. Kaldı ki, Yahudiler uzun süre Pers-Sasani egemenlik sahasında ve birçok önemli görevde bulundular. Tüccar olarak etkinlik gösterdiler. Kürtler içinde de hatırı sayılır bir nüfuzları vardı. Ayrıca halen Kürt Yahudiler İsrail'de önemli bir azınlık olarak yaşamaktadır. Dolayısıyla karşılıklı etkilenme uzun sürelidir.

Neden Zerdüşt'ten pek iz kalmadı derken, bu hususu kesinlikle göz önüne getirmek gerekir. Zerdüştlük yok olmadı, her üç İbrahimi din içinde özümsendi, böylece yaşıyor demek daha doğru olacaktır. Kaldı ki, Kutsal kitap düzenleyicileri, Musa ve Muhammed de dahil olmak üzere, İbrahim öncesi tüm peygamberleri Adem'den Nuh'a, İdris'e kadar İbrahimi dinin kapsamına aldılar. Hatta İskender'i bile İskender-i Zülkarneyn adıyla listeye dahil ettiler. Böylesi örnekler çoktur. Kutsal kitapların düzenlenme geleneği böyle kavrandığında, Zerdüşt'ün bir İbrahimi peygamber olarak varlığını sürdürdüğünü rahatlıkla belirtmek mümkündür.

KAYA RESİMLERİ

"Aramıza çekilen sınırlar mutlaka kalkacak" dedim.

Sonbahar mevsimini dorukta yaşayan Zap vadisinde, kış hazırlıkları olanca hızıyla sürüyordu. Sararan yaprakları, hazan rüzgarı oradan oraya savuruyor ve yaprak dökümünü daha da hızlandırıyordu. Vadide sarının bütün tonlarını görmek mümkündü. İnsanlar, bu aylarda hep bir tedirginliği yaşar. Geçmişin muhasebesi yapılır, yapılanlar, yapılmak istenip de yapılamayanlar ve gelecekte olmasını hayal ettikleri şeyleri, nasıl yapacaklarını düşünürler. Doğadaki solgunluk, donukluk insanlara da yansır. Gelecek zorlu günlerin hazırlığı için oradan oraya koşturulur.

Biz de kış hazırlıkları için karıncalar gibi çalışıyorduk. O günlerde arkadaşlar arasında sohbetlerin tek konusu olan altıncı kongrenin yapılacağı tartışmaları, bütün düşüncemi kongreye katılma istemi üzerinde odaklaştırmıştı. Partiye katıldığım ilk günleri anımsadım. Dördüncü kongre bir ay önce tamamlanmıştı. O zaman ne kadar da hayıflanmıştım. Neden üç-dört ay önce katılmadım, diye. Ama şimdi kongreye katılma fırsatına çok yakındım. Katılma istemi o kadar yoğundu ki, bu düşünce bütün benliğimi sarmıştı. Delegelerin belirlenmesi için toplantılar yapılıyordu. Nihayet toplantılar sonuçlanmış ve gruplar belirlenmişti. 25 Ekim 1998 günü sabah açıklanan delege grubunda ben de vardım. Ve biz ilk grup olarak kongrenin yapılacağı yere gidecektik. İnanamıyordum. İsimler okunduğunda kendi ismimi duyunca, uçacak gibi olmuştum. Koşmak, bağırmak geliyordu içimden. Hemen yol hazırlıklarına başladık. Öğlen saat 1:00'de, on bir arkadaş ile yola çıktık. Zap'tan ayrılıp Şive'den Saca'ya doğru yürürken içimden, "güzelliğinle beni büyüleyen Zap, senden ayrılıyorum ama yüreğimden bir parça da bırakıyorum sana" diyen bir çığlığın, sessiz sedasız koptuğunu hissettim. Bir daha Zap'a döner miydim, bilemiyordum. Yol boyunca Zap'ta yaşayanları düşündüm. Acıları, sevinçleri, zorlukları birlikte yaşayıp paylaştığımız yoldaşları... Bu geçici bir ayrılıktı. İleride farklı bir zamanda ve farklı bir mekanda tekrar karşılaşacaktık.

Yürürken sırtımdaki yüke, yürüyüş temposunun yüksekliğine ve yolun uzunluğuna rağmen, hiçbir şey hissetmiyordum. Ayaklarım yerden kesilmiş gibi bir an önce menzile varmak istiyordum. Önder Apo'nun 9 Ekim'de Suriye'den ayrılıp Rusya'ya gidişiyle başlayan kritik dönem ve TC'nin yoğun saldırılarının olduğu bir süreçteydik. Buna karşı partimizin nasıl mücadele edeceği, TC'nin imha yönelimlerine nasıl cevap verileceği tartışılacaktı. Böyle tarihi bir kongreye katılmak, yazılan tarihe şahit olmak gururlandırıyordu beni. Bunun heyecanını yaşıyordum. Bu düşüncelerle yürürken acıktığımı ve yorulduğumu hissettim. Akşama doğru yürüyüşe ara verip, karnımızı doyurduk. Biraz dinlendikten sonra, gece boyu sürecek yolculuğa başladık. Geçtiğimiz, konakladığımız yerlerin -geçen yıl Zağroslarda kaldığım için- yabancısı değildim. Tanıdığım noktaları gördükçe, orada yaşadığım anılar canlanıyordu gözümde. Ancak Zağros Eyaleti'nin ikinci büyük dağı olan ve görenleri hayrete düşüren Çarçela'dan ilk kez geçecektim. Anlatıldığı kadarıyla, üç bin metreden fazla yükseklikte, yüreklere ateş salan dağın zirvesindeki buzul göllerini -en büyüğü olmasa da- görebilecektik. Ve haritalarda "Geverok Kaya Resimleri" olarak geçen tarihi kayalığı da görme fırsatımız olacaktı.

Avaşin'deki diri yeşillik ona bakanları alıp uzaklara götürüyordu

Sabah güneşinin ilk ışıklarıyla beraber kaynağını Cilo ve Çarçela'nın doruklarındaki eriyen karlardan ve bağrından çıkan çeşmelerden alan Avaşin'e ulaştık. Avaşin'deki diri yeşillik, ona bakanları alıp, uzaklara götürüyordu. Bir güzelliği izlemenin bütün zevkini yaşıyordu insan. O kadar berraktı ki, içindeki en küçük bir cisim ve lezzetine doyum olmayan balıklar bile görülüyordu. Avaşin vadisine girdiğimizde, orada geçirdiğim günleri anımsadım. Geçen yıl bir süre burada kalmıştım. Her şey ne kadar da değişmişti. Geçen yıl Avaşin'in üzerine kurduğumuz köprüden geçip, eski bir kamp yerine gittik. Girişte kamp sorumlusu arkadaş karşıladı bizi. Kampta bulunan arkadaşların bir çoğunu tanıyordum. Sıcak ve cana yakın davranıyorlardı. Böyle anlarda ne kadar yorgun olsan da, yoldaşların içten bir merhabası, savaş anılarının anlatıldığı sohbetler ve bir de kara çaydanlıkta yapılmış çay, bütün yorgunluğu, yaşanan zorluğu bir anda alıp götürür. Yerine, günlerce yetecek manevi bir güç bırakır.

Avaşin'de iki gün kaldıktan sonra yolumuza devam ettik. Bundan sonraki durağımız Çarçela idi. Sonbaharın en soğuk günlerini yaşadığımız bir dönemde Çarçela ve ötesinde, belki de ondan daha yüksek dağlardan, zozanlardan geçecektik. Havanın yağışlı olmaması yolculuğumuzun iyi geçmesine neden oluyordu. Her ne kadar geceleri ayaz olsa da, soğuk hava yürürken daha canlı tutuyordu. Çarçela'ya; arkadaşların "Deriyê Hırçê" (Ayı Kapısı) diye adlandırdıkları bir kapıdan çıktık. Bunun gibi üç kapıdan girilebiliyormuş. Kapı denmesinin sebebi de arazinin bu kapılar dışında geçit vermemesindendi. Diğer giriş kapıları, Deriyê Kera ve Binbir Kapı idi. Çarçela oldukça yüksek, sarp ve sert kayalardan oluşan bir dağdı. Hırçın ve asi görüntüsü ilk bakışta ürkütüyordu. Sanki kalemle çizilmişti. Çizgileri o kadar keskindi ki, yaklaşırken temkinli olma duygusu yaratıyordu. "Eski bir yanardağ olsa gerek" dedim kendi kendime. Volkanik dağ özelliklerini gösteriyordu. Yukarılara çıktıkça, oksijen oranı düşüyor, basınç artıyordu. Bunu, nefes alıp-verirken rahatlıkla hissedebiliyordum. Çarçela'nın zirvesine ulaştığımızda; Kürdistan'ın kuzeyi, güneyi ve doğusu ayaklarımızın altındaydı. Esen soğuk rüzgara aldırmadan bir taşın üzerine oturup, manzarayı izledim. Yapay sınırlarla birbirinden ayrılan dağlarımızı ve insanlarımızı düşündüm. Öfkelenmiştim. Kendi kendime "Aramıza çekilen sınırlar mutlaka kalkacak" dedim.

Güney Kürdistan'ın çıka çıka bitiremediğimiz koca dağları, yan yana konulmuş ve arka arkaya dizilmiş tepecikler gibi görünüyordu. Kuzey parçasına baktığımda, önümde uzanan düzlüğün bittiği yerde kurulan Yüksekova görünüyordu. Ötesinde More, Başkale'ye doğru uzanan dağların ilk çıkıntıları, Esendere ve Doğu Kürdistan'ın tek bir ağaç bulunmayan yüksek sivri dağları gözüküyordu. Gözlerimle ve yüreğimle, parçalanan Kürdistan'ı birleştirmiştim o an. Gözlerin ve yüreğin birleştirdiğini hiçbir güç ayırıp parçalayamazdı, buna gücü yetmezdi.

Çevreme bakınırken, az aşağıda bulunan, yüz-yüz elli metre genişliğindeki gölü gördüm. İlkin şaşırmıştım, "Bizim arkadaşlar yine abartmışlar" diye geçirdim içimden. Bahsettikleri göl acaba bu kar sularının birikintisi miydi? Yoksa, yanlış bir yerden mi çıktık? "En iyisi gidip Mahsum arkadaşa sorayım" dedim. Çünkü elimizdeki karayolları haritasında bile Çarçela'nın zirvelerinde "Sat Gölü" diye işaretlenmiş bir yer vardı. "Bu gölü mutlaka görmeliyim" dedim. Gözlerimi, Kürdistan coğrafyasının güzelliğinden kurtardığımda, grubun aşağıya doğru yürüdüğünü fark ettim. Sorularıma cevap verecek olan Mahsum arkadaş en önde yürüyordu. Dürbünü boynuma geçirip, aşağıya doğru koştum. Mahsum arkadaşa yetişip az önce düşündüklerimi sordum. Tahminim doğru çıkmıştı. Biz asıl yoldan gelmemişiz, o nedenle bahsedilen gölü göremeyecektim. Ama ikinci büyük göl az ilerideymiş. Daha da hızlandım. Çünkü gölü ilk görenlerden olmak istiyordum. Sert kayalardan oluşan dar bir boğazın hemen bitiminde masmavi bir tablo bizi bekliyordu. Maviliği görünce hemen koşmaya başladım. Yaşamım boyunca bu kadar berrak ve insanın içini yumuşatan bir su görmemiştim. İlk gördüğüm gölün de suyu berrak ve temizdi. Ama bu gölün esrarı başkaydı. Kar sularının birikintisiydi ama, görkemliydi. Büyülenmiştim adeta. İki km uzunluğunda ve yaklaşık 500-600 metre genişliğinde, çevresi ince bir kumsalla çevrili, henüz el değmemiş, dalgasız mavi bir adacık. Bu yükseklikte sarp kayalardan oluşan bir dağın zirvesinde, geniş bir düzlüğün içini doldurmuş bu doğa harikasının dünya da bir benzerinin olacağını sanmıyorum. Daha önce Siphan dağındaki krater gölünü, Varto'daki Xamirpet gölünü ve Kox'taki Bingölleri de görmüştüm. Ama hiçbirinin güzelliği bu kadar etkilememişti beni. Gerçi her birinin ayrı bir güzelliği, ayrı bir gizemi vardı ama bu farklıydı. Ortak olan yanları da vardı; yok sayılmak, gizlenmek, gözlerden ırak tutulmak.

Öğlen vakti gölün aşağısında arkadaşların kurduğu çadırlara ulaştık. Yüzler yine güleç, yürekler sıcak, söyleşmeler içten... Güneş tepemizde pırıl pırıl olmasına rağmen, hafiften üşüdüğümü hissediyorum. Elbiselerimiz terden sırılsıklam olmuştu. Ancak arkadaşların bin bir emekle topladıkları gunileri (geven) yakarak pişirdikleri çay, Çarçela'nın hışımla üzerimize saldığı serinliğin etkisini kırıyordu.

İki gece oradaki çadırlarda kaldık. İlk gün karanlığın basmasıyla, rüzgarın hızı arttı. Çadırın üzerine örtülen üç kat naylon ve kamuflaj için naylonların üzerine açılan panço yağmurluklar, kulakları patlatırcasına nara atıyor, çığlıklar koparıyor gibiydi. Az sonra başlayan yağmurun, naylona değerken çıkardığı ses, rüzgarın uğultusu içinde hoş bir melodi gibi geliyordu. En azından ben öyle duyumsuyordum. Yorgunluğun farkına yeni yeni varıyordum. Sözden, sohbetten ayrılmak istemediğim halde Çarçela'nın türküsü beni derin bir uykuya alıp götürmüştü.

Kar Çarçela'nın kapılarını zapt etti mi geçmek imkansızlaşıyordu

Sabah uyandığımızda her taraf bembeyazdı. Yılın ilk karı düşmüştü. Hem seviniyor hem de üzülüyordum. Çarçela'yı aştığımız için seviniyordum. Çünkü daha Zap'tan çıkarken bu korkuyu yaşıyorduk. Zira kar Çarçela'nın kapılarını zapt etti mi, geçmek imkansızlaşıyordu. Bunu denemenin bile çok büyük bir riski vardı. Aynı kaygıdan dolayı arkamızdan gelecek grupların geçmek zorunda olduklarını, dolayısıyla çok zorlanacaklarını bildiğimizden de üzülüyordum. Neyse ki, bir daha yağmadı ve olan kar da eriyip gitti. Meğer bu Çarçela'nın kendisine gelen misafirleri karşılama biçimiymiş. "Bu da Çarçela geleneği olmalı" diye geçirdim içimden.

Ertesi gün yolumuzun üzerinde olan "Geverok Kaya Resimleri"ni de ziyaret ettik. Resimler büyük, düzleşmiş yassı kayaların yüzeyine çizilmişti. Gever (Yüksekova) tarafından Çarçela'ya tırmanırken, bu kayalar bir uçurumu andırıyordu ama, bizim geldiğimiz yönden resimlerin olduğu kayalar hemen hemen yerle aynı seviyedeydi. Ve resimler arkadaşların yaz aylarında manga olarak kullandıkları koğuşların duvarlarını oluşturuyordu. Tarihle ne kadar iç içe yaşıyoruz dedim kendi kendime. Ayrı ayrı üç kaya üzerinde yaklaşık bin civarında resim vardı. Ve resimler toplu çizilmişti. Dağ keçilerini simgeleyen resimlerin hemen hepsi aynıydı. Bir av mevsimini anlatıyor gibiydi. Gözlerimi açmış, dikkatle inceliyordum. Kayalara ve çizimlere bakılırsa çok eski tarihlere ait değildi. Çünkü fazla bir aşınma yoktu. Silikleşenler olsa bile dikkatlice bakıldığında şekiller rahatlıkla seçilebiliyordu. Anlaşılan bu resimler binlerce yıl kendini böyle koruyabilmişti.

Uygarlığın bu topraklardan doğup, dünyaya yayıldığının delili olan bu gibi tarihi yerler, Kürdistan'da çokça vardı. Bunlardan bazılarına gerillacılık yaparken ben de tanık olmuştum. Ama uygarlığı yaratan Mezopotamya

halkları yok sayılmış ve imha edilmek istenmişti. Ve halen de bu devam ediyordu. Oysa üçgende yaşayan insanlar bu güzelliği, bu tarihi birikimi bütün insanlıkla paylaşmaya hazırlardı. Bu tarih bu güne dek gizli kalmıştı ve halende gizliydi. "Belki de gizli kalması daha iyi" diye düşündüm. Ta ki, gerçek sahiplerini buluncaya dek. Tıpkı Zap vadisinde bulunan Bereket Tanrıçası Kibele gibi.

Dolunay ekim ayının son gecesini gün gibi aydınlatıyordu

Yaklaşık bir haftadır yürüyorduk. Yürüyüşün başından beri arkadaşlar arasında sohbetlere konu olan Gever ovasına gelmiştik. Çok tehlikeli olduğu söylenen yolun, en dikkat edilmesi gereken zorlu bölümü, bu ova idi. Türk askerinin denetimi altındaydı. Ve geçiş noktası olduğu da biliniyordu. Bu tedirginlikle, Çarçela'nın ovaya inen sırtlarından birinde ağır ağır ilerliyorduk. Dolunay, ekim ayının son gecesini gün gibi aydınlatıyordu. O anda duyduğumuz helikopter sesiyle olduğumuz yere oturduk. Helikopterler gece keşfi yapıyorlardı. Üstümüzden geçtikleri halde bizi fark etmemişlerdi. Bir süre sonra Çarçela'nın yamaçlarını roketler ve uçaksavarlarla rast gele vurmaya başladılar. Bizden uzak noktaları vuruyorlardı. Ama dönüşlerini ve sortilerini yaparlarken üzerimizden geçiyorlardı. Ne olduğunu anlayamamıştık. Kendi kendime, "Acaba arkadaşların görüntüsünü mü aldılar? Yoksa grup geçeceği istihbaratını mı almışlar?" diye sorular soruyordum.

Askerlerin telsiz muhaberelerinden, ovanın bazı noktalarına pusu gruplarının çıktığı anlaşılıyordu. Bunu hemen altımızda bulunan köye gelen bir araç doğruluyordu. Çünkü kuryemiz bu saatte farlarını yakarak ovada dolaşan aracın, ya panzer ya da başka bir askeri araç olduğunu söylüyordu. Sivil araçların gece dolaşmaları yasaktı. Kobralar arazide belli noktaları bir süre vurduktan sonra gittiler. Geceye sessizlik çökmüştü yine. Biz de kalkıp yürümeye devam ettik. Gerillaya katılmadan önce bu ovada milislik yapmış olan Mahsum arkadaş, olanlardan sonra yol güzergahını değiştireceğini söyledi. Yine ovadan geçecektik ama pusu ihtimali olan yerlerden gitmeyecektik. Gece dürbünü ve termal kamerayla araziyi gözetleyen askerlere görüntü vermemek için sırttan yürümekten vazgeçip, yamaca indik.

Geçmemiz gereken iki asfalt yol vardı. İlkine yaklaşmıştık. Bu yol sırtların bitip, ovanın başladığı yerden geçiyordu. Yola epey yaklaşmıştık. Oturup geceyi dinledik. Öncü arkadaş bir süre geçeceğimiz yolun keşfini yaptı. "Bir şey gözükmüyor" dedi. Oturduğu yerden kalkıp, "bundan sonra hızlı yürüyeceğiz. Herkes yolu tek tek ve koşarak geçsin. Ayrıca ses çıkmamasına dikkat edin" dedi. Kuryemizin söylediği gibi asfaltı geçtik. Ovada hızlı hızlı yürüyorduk. Daha önce de ovadan geçmiştim. Hatta ovada kitle çalışmalarına da katılmıştım. Ama Gever ovası çok farklı gelmişti bana. Ova; iki ilçe, iki belde ve bir çok köy tarafından sarılmıştı. Dört taraftan karakolların gözetimi altında tutuluyordu. Ve şaşılacak ölçüde düzdü. Pürüzsüzdü neredeyse. Arada bir geçtiğimiz tarlalarda açılan su arklarından başka bir engebe ile karşılaşmadık. Ovanın bitiminde içinde su akan yayvan bir dere vardı sadece. Daha sonra Gever'li olan Mahsum arkadaşla ova üzerine sohbet ederken, orasının eskiden bir göl olduğunu, zamanla gölün bataklığa dönüştüğünü, insanların bu bataklığı kurutarak toprağı işlediklerini ve Gever ovasının ortaya çıktığını öğrenecektim. Zaten hem karşılaştığımız küçük bataklıklar hem de bazı yerlerde yürürken adeta yaylı bir yüzeyde yürüyormuş hissi veren zemin bayağı dikkatimi çekmişti.

Gece yarısından sonra ikinci asfaltı da geçmiş, ovanın sonuna ulaşmıştık. Askerlerin yoğun pusularına rağmen hiçbir engelle karşılaşmadan, artık sırtımızı yaslayabileceğimiz tepelere doğru ilerliyorduk. Rahatlamıştık. Dağlara tırmandıkça kendimi daha da güvende hissediyordum. Çünkü hep dağların doruklarında kendimizi koruyabilmiş ve yaşama olanağı bulabilmiştik. Gecenin soğuğu molalarımızın tadını kaçırmıştı. En fazla üç-beş dakika oturuyor, tekrar yürümeye başlıyorduk. İlk kez kaslarımın gerildiğini, eklemlerimin acıdığını hissettim. Ovadaki koşturma sonucu, yorgunluk ve uykusuzluk kendisini iyice hissettirmişti.

Irmak 'sınır' olarak belirlendiğinden habersiz nazlı nazlı akıyordu

Gün doğumuyla birlikte Esendere alanına ulaşmıştık. Fakat arkadaşlara ulaşmamıza daha iki-üç saat olduğu söyleniyordu. Alan gerillanın denetiminde olduğu için gündüz de yürüme imkanımız vardı. Tam 22 saat süren, kesintisiz bir yürüyüşten sonra arkadaşlara ulaştık. Esendere'de bir gün dinlendikten sonra tekrar yola koyulduk. Öğleden sonraydı. Kuzey ile Doğu Kürdistan arasına çizilen "sözde" sınıra paralel yürüyorduk. Bir ara bir sırtı döner dönmez, karşımda, yüksek bir dağın zirvesinde, orta çağda, şövalyelerin kaldığı şatolara benzeyen, beyaza boyanmış bir yapı gördüm. Yapının iki yanında, surların üzerinde burç gibi yapılmış yerler vardı. Üstünde İran bayrağı dalgalanıyordu. Tepenin vadiye bakan kısmında iki uçaksavar namlusu uzanıyordu ve çevresinde bir çok mevzi göze çarpıyordu. Farsların "paygah" dedikleri bir sınır karakoluydu. İslam kültürü ve ortaçağ Batı mimarisinin karışımı, şato biçimindeki bu yapı, hiç de sevimli gelmedi bana. Üzerinde yürüdüğüm toprak ile karşıda görünen toprağın rengi, iklimi, bitki örtüsü, taşları, girinti çıkıntıları bile aynıydı. Her iki tarafta da yaşayan insanların dilleri, kültürleri, yüz ifadeleri, umutları bile birdi. İşte o şato, böyle aynıların bağrına hançerle çizilmiş, kanla oluşturulan bir sınırı koruyordu. Vadinin batı ve doğu yamaçlarındaki çeşmelerden, kar eriyiklerinden beslenen ırmak, her şeyden habersiz nazlı nazlı akarken, "sınır" olarak belirlendiğinden habersizdi.

O gün, yaklaşık beş saat yürüdükten sonra akşam Şehidan bölgesindeki arkadaşlara ulaştık. Orada iki gün kaldık. Gittiğim her alanda dikkatimi çeken şeyleri, bölgeyi iyi tanıyan arkadaşlardan sorup, öğreniyordum. Neden "Şehidan" ismi diye sormuş ve bu adın nereden geldiğini öğrenmiştim. Anlatıldığına göre; kadim zamanlarda islam savaşçılarının akınları sırasında, Şehidan tepesi denilen yer, çetin bir savaş sonucu ele geçirilmiş. Burada ölen müslümanların anısına bu tepeye Şehidan adı verilmiş. Bu tepenin üst tarafında, yani daha batıda, sınır çizgisine yakın bir yerde Ahmed Bendi boğazı bulunuyordu. Ahmed Bendi bir Kürt beyiymiş. Sınırda ticaret yapıyormuş. Sınırda yapılan ticaret, kervanlarla kaçak mal götürme işi onun denetiminde oluyormuş. Ne Farslara ne de Türklere boyun eğmiyormuş. Yanındaki yüz adamıyla Şehidan alanını denetimde tutmuş yıllarca. Bu nedenle o boğaz Ahmed Bendi'nin adıyla anılıyormuş. Akibetini ise öğrenemedim. Geçmişte Müslüman akıncıların şehit düştüğü tepede, günümüzde onlarca arkadaş kahramanca direnerek şehit düşmüştü. Ve artık Kürdistan'daki tepeler şehit yoldaşlarımızın adlarıyla anılmaktaydı.

Şehidan'dan ayrılıp, iki gece sınıra paralel yürüyerek o, çokça sözü edilen görkemli Zağroslar'a ulaştık. Parçalanmışlığın üçgeninde, kölelik zincirlerine vurulmuş bir asma kilit gibiydi. Ama Zağroslar tarihten günümüze değin, hiç boyun eğmemiş, hiçbir işgalciye geçit vermemişti. Ve hep yaşamın kaynağı olma özelliğini korumuştu. Mezopotamya'ya yaşam ve uygarlık, Zağroslar'dan süzülerek götürülmüştü. Zağroslar iyiye, güzele, ileri olana, sevgiye ve insana özgü olana kucak açmıştı. Ve yıllardır gerillayı bağrında barındırması bundandı.

Zağroslar'daki asma kilidin anahtar görevini gören, çadır noktasına ulaşmıştık. Burada küçük bir arkadaş grubu kalıyordu. Kasım ayının ilk günlerini yaşıyorduk. Hava açıktı ama Zağroslar'dan esen soğuk rüzgar üşütüyordu bizi. Arkadaşların bizim için hazırladıkları bir çadıra girip oturduk. O sırada içeri girip çıkan bir arkadaş dikkatimi çekmişti. Sobayı yakmaya çalışıyordu. Belleğimi yokluyordum. Bu arkadaşı daha önce nerede görmüşüm diye. Esmer, gergin yüzü ve aksak yürüyüşü hiç yabancı gelmiyordu bana. Ona dikkatlice baktığımı fark etmiş olmalı ki, o da niçin baktığımı anlamaya çalışırcasına arada bir kaçamak bakışlarla beni süzüyordu. Daha fazla dayanamayıp sordum;

-Heval sizin isminiz nedir?

-Deniz.

-Nereden katıldınız?

-Malatya İnönü Üniversitesinden.

Bu cevap beni yedi yıl geriye götürmüştü. Karşımda duran Deniz arkadaşla üniversitede beraber faaliyet yürütmüştük. Mutluluktan uçuyordum adeta. Bir an o günler canlandı gözümde. '91'de beraber katıldığımız Agit (Mehmet Çiçek) arkadaşı anımsadım. '93 Eylül'ünde Amed'de şehit düşmüştü. Yıllar sonra gerillada, sivilden tanıdığım birisiyle karşılaşmak beni duygulandırmıştı. Gidip ona sarıldım. Deniz arkadaş daha tanıyamadığı için, şaşkın şaşkın bana bakıyordu. Adımı söyleyince o da hatırladı ve tekrar birbirimize sarıldık. Sonra oturup geçmiş yıllar üzerine sohbet ettik. Deniz arkadaşla iki gün beraber kaldık. Bu karşılaşma, yaşamımda unutamadığım anılarımdan biri oldu.

Çadırdan ayrılıp yolun sonuna doğru ilerliyorduk. Bir gece yürüdükten sonra, sabah altıncı kongrenin yapılacağı alana ulaşmıştık. Yol boyunca geçtiğimiz yerlerde tanık olduklarımla, zaman tünelinde bir yolculuğa çıkmış gibiydim. Dünden bu güne Mezopotamya'da yaşanan tarihe tanıklık etmiştim. Şimdi de Kürtlerin ve insanlığın tarihine yazılacak yeni bir sayfanın tanığı olacaktım.

Şehit Rençber (Mehmet ÇAP)

yürek ayaklandı...
beyin ayaklandı...
toprak ayaklandı...
ve türküsünü
söyler isyanın
çocuklarımız.
çıplak bedenlerimizden
öreceğiz
geleceğin yıkılmaz eserini
doğuracağız avuçlarımızda
yeni sabahların güneşini.
savaşta döllenir
toprak
özgürlüğe`

Şehit Rençber (Mehmet ÇAP)

Kayser'in hayali Kürt çocuklarına güzel bir ülke bırakmaktı

Kod adı: **Ernesto, Kayser**
Adı soyadı: **Alaaddin KÖSE**
Doğum yeri ve tarihi: **Yazıhan Malatya, 1970**
Mücadeleye katılım tarihi: **1990**
Şehadet tarihi ve yeri: **14 Ekim 1992, Kuzey Nurhaklar, Elbistan**

Kayser (Alaaddin KÖSE)

Yıl 1991, aylarda sonbahar. Soğuk bir hava, yavaş yavaş kar yağıyor. Biz ise halen bir hazırlık yapmış değiliz. Yönetimimiz karar almış bir eylem yapılacak, ardından da üs sahamıza çekileceğiz. Üslenme sahamız, Adıyaman Besni tarafları olacak ancak biz bilmiyoruz. Çok sonraları öğreneceğiz.

Eylem, daha önceleri 6 arkadaşımızı şehit düşürmüş olan Ketiler'e dönük yapılacaktı. Bunun için Pazarcık alanına kalabalık bir grup gelmiştik. Yaklaşık 30 arkadaştık. Daha önceleri bu kadar güç Pazarcık alanına gelmemişti. Keşif yapılacak ve keşfe gidenlerin içerisinde bende vardım. O zaman Pazarcık alanına Önderlik Sahası'nda bir grup yoldaşla gelen Kayser ismindeki yoldaş da bulunuyordu. Kar yağıyor komutanımız olan Gazi (Şemsettin Kino) yoldaş geri dönmemizi istiyordu. Ancak kar yağmaya devam ediyordu. Biz ise Tilkiler dağlarına çıkıyoruz. Umudumuz kar yağışının durması ve erimesiydi. Peşinden de eylem yapacaktık. Nafile, kar yağdıkça yağıyor, bizim ise hiç hazırlığımız yoktu. İmkanlarımız çok kısıtlı Üstümüze atacak bir parça naylonumuz dahi yoktu.

Evet, Kayser yoldaşla işte böylesine bir ortamda birlikte kaldık. Kayser yoldaş Malatya Yazıhanlı bir arkadaştı.

Benim için Malatya Kürecik'tir, Doğanşehir'dir. Belki zorlasalar biraz da Pötürge'dir, o zaman. Başka da Malatya'yı bilmiyordum. Kaysılarını duymuştum ve bir de "Malatya Malatya dünyada yoktur eşin" parçası eşliğinde çekilen halayı biliyordum. Ve tabii Turgut Özal'ı da... Bir de okul yıllarında tanıdığım Malatya Doğanşehirli, değer verdiğim, o zaman feminist geçinen Ferah isimdeki hafiften solcu geçinen sınıf arkadaşım vardı.

Önderlik Malatyalıları değerlendirirken oldukça gelişkin "orta yerde seyretmeyen kişilikler" olduğunu belirtmişti. Malatyalılar hakkında bildiğim diğer bir nokta da buydu. Her zaman nerede yer alsalar orada en ileride seyredenler olarak tanımlamıştı Önderlik. Ticaretle uğraşıyorsa en ileri ticaretçi, siyasetle uğraşıyorsa en ileri siyasetçi, sporla uğraşıyorsa en iyi sporcu, milliyetçilikle uğraşıyorsa en uç milliyetçi, devrimcilikle uğraşıyorlarsa en ileri ve keskin devrimci!..

Evet, Malatya'nın ve Malatya kişiliğinin belirgin ve farklı özelliklerinin olduğunu Önderliğimizden öğrenmiştik. Ve sonraları uzun devrim yıllarımızda PKK saflarına gelen bireylerden Önderliğimizin söylediklerinin ne kadar doğru olduğunu yaşayarak görmüştük. Büyük komutanımız Zilan, emeğin sembolü Abuzer (Aziz Kaymaz) ve Meryem Çolak bunlardan sadece birkaç tanesidir.

İşte ben, daha yeni yeni Kayser yoldaşı tanıyordum. Önderlik sahasında bir ara ismi Ernesto'ydu. Yani Che'nin ön ismi. Ve o gelen grup içerisinde yönetimde yer alıyordu. Gelirken de göze batan bir yoldaştı. Çok canlıydı, sıcaktı. Gözleri kocaman, insanı içine alacak kadar güzeldi. Teni esmer hatta biraz Kızılderili, Aztek tenliydi. Sakalları seyrek, bizim dillimizle köse, saçlarıysa bize göre uzundu.

Ve gerçekten o seyrek sakallarla, uzun saçlarla, kocaman gözlerle, kırmızıya çalan esmer teniyle Che'ye benziyordu. Che'ye dönük öğrendiğimiz, insana yakınlığı Kayser'de de vardı. Kayser yoldaş gerçekten bir insan sevdalısıydı. Yeni gelmesine rağmen bizimle en sıcak ilişkileri erkenden kurandı.

Kayser yoldaş ele avuca sığmayan bir kişilikti

Ve tuhaf gelebilir ama uzun yıllar boyunca saflarda, yani gerillada olan biri olarak böylesine içime erken işleyen bir yoldaşa az rastladım. Uzun gerilla mücadelesi içerisinde ilk merhabayla haşır neşir olduğum yoldaşlar olmuştur. Ancak bunlar belki de parmak sayısı kadar ya vardır ya yoktur. Normal seyir, süreçle tanışarak ölümsüz ilişkilerin kurulmasıdır. Ama benim, Kayser yoldaşla tanışmamla onunla bir olmam bir anda olmuştu. Belki bu sıcaklık Kayser yoldaştan kaynağını almıştı. Çünkü Kayser yoldaş ele avuca sığmayan, akan bir kişilikti. Noktaya ulaşır ulaşmaz herkesin en eskisi, en yakın yoldaşı olmuştu.

Ve o benim için hep özel oldu. Doğrusunu söylersem ben ona hayrandım. Biz Kayser yoldaştan önce gerillaya gelmiştik ancak o erkenden bizim komutanımız olmuştu. Ve biz ise bunu hemen özümsemiştik. Kış eğitimini birlikte geçirdik. Bir günümü sanırım onsuz geçirmemiştim. Hep birlikteydik. O komutanımızdı. Kış sürecinde o güvenlik sorumlusuyken ben de güvenlik komitesindeydim. Listeyi yazıyordum. Devriyelere hep birlikte gidiyorduk. Metrelerce kar içerisinde ikimiz hep devriyeydik. O nerede zorluk varsa en öndeydi. Yaşça da bizden küçüktü fakat zor görevleri kendisi üstleniyor, yoldaşlarını zorluklardan ısrarla hep sakınıyor, koruyordu.

Tez canlıydı, ancak tez canlılığı tepkisel değildi. Onun tez canlılığı aşırı enerjik oluşundandı. Bir anlamda hiper aktifti. Yerinde durma nedir bilmezdi. Üslubu yapıcıydı. Bir gün bir arkadaşın ondan rahatsız olduğunu duymadım. Herkesin sevdiği bir arkadaştı. Dili yapıcıydı, ama eleştireldi, eleştirileri kırıcı değildi. Eleştirileri öyle bir yapardı ki karşısındaki yoldaşı kırılmazdı. Genç olmasına rağmen bu uyumlu duruşu yakalamıştı.

Eğitimlerde de en derin değerlendirmeleri yapan bir yoldaştı. Birikimliydi, sosyalist ideolojiyi biliyordu, kendisini yetiştirmişti, doğaldı, bize katkıları çok oluyordu. Ancak onun sosyalist anlayışı kuru dogmalara dayalı bir sosyalizm değildi. O emeğin iyi bir timsali olarak her yoldaşla her şeyi paylaşırdı. İstanbul'da hukuk okumuştu. Ancak o kadar mütevazıydı ve yaşamda o kadar pratikçiydi ki kimse onun okul okuduğunu dahi bilmezdi. Sadece eğitim ortamlarındaki ciddi katılımıyla teorik ideolojik birikimi görülünce anlaşılırdı.

Çok sonraları, aradan tam 17–18 yıl geçtikten sonra Kayser yoldaşın kız kardeşinden öğreniyorum ki, Kayser, evdeyken de hiçbir zaman ailesinden para almazmış. İnşaatlarda çalışarak kendi geçimini kendisi sağlarmış. Yine ara tatillerde köye döndüğünde o her zaman tarla işlerinde de en öndedir. Özcesi o müthiş emekçi bir yoldaştı.

Çok zekiydi, akıllıydı. Zeka ile aklını iyi buluşturan bir yoldaş desem yanlış olmaz. Pratik zekası çok yüksekti, ancak sorunlara olgun çözümler bulmak ise akıl işiydi. O çok akıllıydı da. Okuldaki başarısını da kız kardeşi anlatıyor: *"ilkokulda bütün dersleri 5, orta ve lise de 9 ve 10'du. Matematik öğretmeni problem çözerken ağabeyimi de yanına çağırıyormuş 'yanlış yaptığımda sen düzelt' diyormuş ve ağabeyim çoğu zaman düzeltiyormuş."*

Evet, küçük yaştayken bile zekası ve akıl gücü onu hep saygın kılmıştır. Ancak onu asıl saygın kılan ise insanlara yaklaşımıydı. Henüz lise ve üniversitedeyken bile harçlılığını ihtiyacı olan arkadaşlarıyla paylaşırdı.

Birlikteyken göze batan ve bizi etkileyen bir yönü ise devrimci romantizmiydi. Siz Kayser yoldaşa baktığınızda hep eski 1970'lerdeki devrimcilerin hatta 1968 kuşağının o sarsılmaz moral dolu coşkusunu görürdünüz. Gülmesi, konuşması, yürüyüşü bana Deniz Gezmişleri hatırlatırdı. Deniz Gezmiş'i ve tabii ki bir de Che'yi onda görürdük.

Deniz Gezmiş gibi bir devrimci olacağını söylüyordu

Yıllar sonra onun sivil yaşamına dönük bir şeyler öğrendiğimde, onun ne kadar Deniz Gezmiş, Che hayranı olduğunu öğrenecektim. Kız kardeşi: *"Ağabeyim üniversiteye gidince devrimci olacağını söylüyordu. Ben devrimci olmaktan korkuyordum. Lise yıllarında ağabeyim İstanbul Hukuk Fakültesi'ne gideceğini ve Deniz Gezmiş gibi bir devrimci olacağını söylüyordu. İstanbul hukuk kazanamasa, Deniz Gezmiş gibi bir devrimci olamayacak ve Beyazıt meydanında eylem yapamayacaktı. Bunu düşününce üzülüyordu. Yine onda Che Ernesto Guevera'ya hayranlığı vardı"* diyecektir.

Biz Malatyalıları biraz da Kürtlükten uzak bilirdik. Öncelikli olarak bu kanımı Abuzer Aziz Kaymaz yoldaş kırmıştı. Ancak esasta bu kanımı kıran Kayser yoldaş olmuştu. O yaşamda ağırlıklı olarak bizimle Kürtçe konuşurdu. Bizim yöresel dilimiz birbirine yakın olduğu için ilişkilenmemiz daha rahat oluyordu.

Kayser yoldaş henüz evdeyken yurtsever duyguları güçlüydü. Ve bundandır ki o dağda da çok erkenden herkesle kolay kaynaştı ve ulusal bilinci gelişti. Henüz genç bir delikanlıyken, parti ile ilişkisi bile yokken Kürt olmanın ayırdındaydı. Nitekim yaşadığı bir olay bu bilincin ne kadar köklü olduğunu bize gösteriyor.

Lise son sınıfın ikinci yarısında bir bayrak olayı yaşanır. Kayser yoldaş, Türk bayrağı için *"o benim bayrağım değil"* der. Okul müdürü Kayser yoldaşı okuldan atmak ister. Kayser yoldaşın arkadaşları okulu boykot ederler. Köylüleri ve öğretmenler araya girerler *"bu çocuğu okuldan atarsanız başınız belaya girer, bunlar anarşisttir mutlaka hesabını sorarlar"* derler. Bunun üzerine müdür çareyi Kayser yoldaşı sürgün etmekte bulmuş. Çünkü o sevilendi, direngendi, inandıklarına sadık yaşayandı. Bunun için de inançlıydı. Nitekim üniversite yıllarında dağlara bir şekilde gelmenin yollarını araştırır. "*Kürdistan sorununu, marksist leninist temelde çözmeye çalışan bir örgüte katılacağım"* der ve okulunu bitirdikten sonra dağlara doğru yol alır.

Ve şimdi işte biz birlikte dağların doruklarında, ülkemizin kurtuluşu için omuz omuza faşizme karşı büyük bir direniş içerisindeyiz.

Biz o kışın çok şeyi birlikte paylaştık. Oldukça zorlu bir kış geçiriyorduk. Bu iklimsel zorluklara bizim acemiliğimiz eklenince ve tabii bir de hazırlık yapma imkanı bulamadan kış kampına girmemiz bizi oldukça zor koşullarla yüzyüze bıramıştı. Bu koşullarda 1991–92 kışını oldukça zorlu gerçirmiştik. O kış çığ altında kalan yüzlerce TC askeri ölmüş, çok sayıda yoldaşımız Botan'da çığ altında kalmıştı. TC ordusu fırsat bu fırsat diyerek yeni aldığı saldırı helikopterlerini bu vahşi ve cehennemi andıran kışın ortasında bize karşı devreye koymuştu. Öyle bir kış ki devasa selvi boylu ağaçları, kendimizce yakmak için kökünden kesiyorken, baharın sadece zirvelerini kestiğimizin farkına vararak, nasıl bir kışı geçirdiğimizi anımsayacaktık.

Henüz kış tüm hışmını atlatmadan bizler Pazarcık alanında ayrılıp eyalet komutanın da bulunduğu Besni alanına geçtik. Bir müddet burada da birlikte kaldık. Kayser arkadaş bu ara manga komutanıydı. O zaman manga komutanlığı bir anlamda bölge komutan yardımcılığı anlamına da geliyordu. Ve o zorlu koşullarda yine o en öndeydi. Mart ayıydı. Ben bir grup yoldaşla yeniden Pazarcık alanına dönerken, Kayser yoldaş eyalet genişletilmiş yönetim toplantısına katıldı. Bir nevi konferanstı. Toplantıda eyalet yönetimine alındı. Daha sonra kalabalık bir grup yeniden Pazarcık alanına gelmişti. İçlerinde Kayser yoldaş da vardır.

Bu kez hiçbir hazırlık yokken Maraş merkeze bir eylem için bir grup göndereceklerdi. Yönetimde Kayser yoldaş belirlirlenmişti. Kayser yoldaş ise beni yanına almak için önermişti. Toplantıda da bu görüşünü yineledi ve biz yaklaşık bir hafta sürecek olan yolculuğumuza başladık. Yanımızda Maraş'ı tanıyan bir genci de vermişlerdi. Birlikte macera

dolu bir yolculukla Maraş merkeze girerek keşif çalışması yürüttük. Ardından da yaya olarak Maraş merkeze doğru yola çıkmış, ancak vurmamız gereken hedefi bulamadan, sabaha doğru tekrar dağa geri dönmüştük. O kocaman Maraş ovasını tekrardan geri aşmıştık. Bu kez araç gasp edip hedefimize erken ulaşmaya çalışacaktık. Hedefimiz polis karakoludur. Biz Maraş merkeze girmek isterken trafik polislerinin yol kontrollerinden dolayı tekrar geri dönmek zorunda kalmıştık. Bir iki kez denedikten sonra bu kez Maraş'a yukarıdan girmeyi hedefledik. Bir talihsizlik sonucu gasp ettiğimiz araç bu kez Erkenez çayına saplandı ve çıkaramadık. Çok geç olmuş, araç gasp ettiğimiz için eylem yapacağımız da ortaya çıkmıştı. Kaldı ki aracı gasp ederken aracın şoförünü bir ağaca bağlamıştık. Hava biraz da soğuktu. Bağladığımız şoför *"ağabey soğuktur, üşüyorum"* demişti. Bunun üzerine Kayser kendi askeri parkasını şoförün üstüne atmıştı. (Şoför yaşıyorsa Kayser yoldaşın bu yaptığının gerçek olduğunu söyleyecektir. Ve olan Kayser yoldaşın parkasına olmuştu. Erkenez çayına saplandığımızda saatler ilerlediği için şoförümüzün yanına geri dönememiştik.)

Özcesi tüm özverili çabalarımıza rağmen eylem yapamadan geri dönmüştük. Geri döndüğümüzde biz özeleştiri vermeyi beklerken meğer bazı yoldaşlar eyleme gönderilme biçimimize dönük Önderliğe rapor sunmuşlardı. Bunun üzerine Önderlik mevcut yönetime "savaşçılarımı harcıyorsunuz" diyerek sert uyarılarda bulunmuştu.

Bir haftalık maceramız ardından Kayser yoldaş Engizekler'e çıkmış oradan da Malatya'ya geçmişti. Tabii hareket etmeden, Kayser yoldaşın da içerisinde yer aldığı Pazarcık ilçe baskını gerçekleştirilmişti. İmkanlarımız sınırlıydı. Eyalet komutanımız yola çıkacak grupla toplantı yapmıştı. Bir grup Adıyaman'a gidecek, bir grup Engizekler'e, bir grup da Malatya'ya geçecekti. Bir araya toplanmıştık. Eyalet komutanı kimin ne ihtiyacı olduğunu soruyordu.

O zaman üstümde köylerden birinde bana verilen askeri bir mont vardı. Üst dış cepleri geniş, tam el cihazının pilli takılmış haliyle, yerleşen bir cebi vardı. O zaman cihazlarımızın arkasına 6 pili koli bantla yapıştırıp taktığımız için her cep cihaz için olmuyordu. Özcesi mont tam cihaza göreydi.

Daha önce Kayser şakadan bana takılmış ve askeri montumun güzel olduğunu söylemişti. Ben ise zaten içimden ona vermeyi geçiriyordum. Başkası montumu istese hayır diyecektim. Çünkü onu Kayser yoldaşa verecektim. Kayser şakadan elini kaldırıp konuşmaya daha başlamadan ben *"montumu Kayser arkadaşa veriyorum"* der demez herkes gülüşmeye başladı. Tabii en çok gülen de Kayser oldu. Böylelikle o yola çıkmadan montumu ona vermiştim.

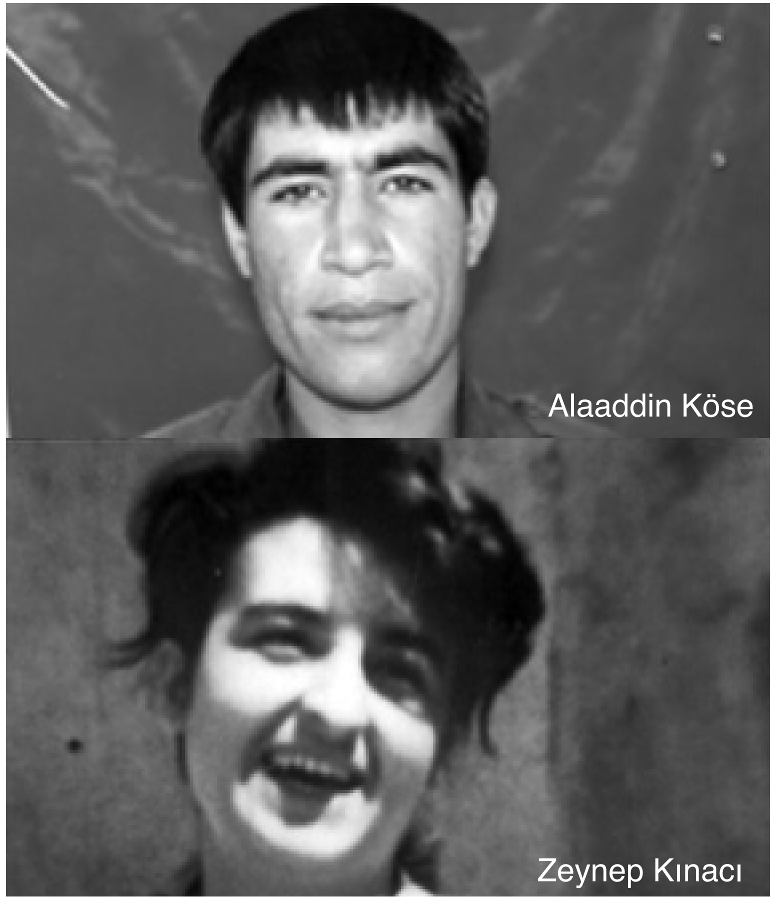
Yoldaşlıklarımız ülkemize beslediğimiz sevgi üzerine kuruludur

Ayrılmadan önce uzunca sohbet ediyoruz. Kurulan ve oluşan yoldaşlığımızdan bahsediyoruz. Ancak biz de biliriz ki bizim yoldaşlıklarımız ülkemize beslediğimiz sevgi üzerine kuruludur. Ülkemizi ve halkımızı seven, onlara saygı duyan bizim sevgimizi kazanır. Ve bizde de öyledir. Tabii Kayser benim için ülke ve halk sevgimi kendisinde somutlaştıran bir yoldaştı. O biraz da imrendiğim kişilik özelliklerini kendisinde somutlaştırıyordu. Bunun için ona sevgim, saygım biraz da siyasal ilişkilerin ötesine taşınan bir sevgi ve saygıdır. O gerçekten harika bir yoldaş ve harika bir dosttu.

Ayrılıyor ve biz hüzünleniyoruz. Ancak biz dağların doruklarına halkı ve ülkesi için yüreğini koyanlar bilirler ki her ayrılık biraz da gelecekte daha köklü birlikte kalmalar içindir. Ve biz biliriz ki her ayrılış daha geniş özgürlükler ortamında yeniden kopmama temelinde ortaklaşmalar içindir. Ve bunun için hüzünlensek de ayrılırken gözlerimizin içi güler, yüreğimiz ferahlar. Kayser yoldaş da ayrılırken çok moralliydi. Kendi öz topraklarına döneceği için sevinçliydi. Ayrılırken "başarılarını bekliyorum" demiş ve sarılarak vedalaşmıştık.

Malatya'da, Adıyaman'da, Çelikhan ve Doğanşehir'de birçok eyleme katıldı. Yine birçok genci saflara kattı. Halkla ilişkileri belli bir düzeye taşıdı. Özcesi çok yüksek bir performans sergiledi. Uzak da olsak başarılarını duyuyorduk.

Kayser (Alaaddin KÖSE)

Alaaddin Köse

Meryem Çolak

Zeynep Kınacı

Ekrem Köse

Ayrıldıktan tam altı ay sonra 14 Ekim 1992'de Nurhaklar'ın kuzeyinde 23 yoldaşıyla birlikte Kayser yoldaşın şehit düştüğünü öğrendik. Yanında eyaletimizin en seçkin komutanlarından Abuzer (Aziz Kaymaz) yoldaş, Kürecikli Cesur (Sevil Cesur), Hekimhanlı Rojin (Hanım Özdemir), Afrinli Ömer, Bitlisli Mele İbrahim, Ali Esentepe, Ali Kök, Ali Rıza Fel, Doğan Arabay, Gültekin Kaymaz, İbrahim Aydın, Şahin Söylemez, Latif Sertkaya, Vehbi Topkaya, Rıza İliş, İzzettin İnan, Ekrem Köse, Abdullah Köse, ... Günaydın, Mahmut, Doğan… Ve sayamadığım başka 1 yoldaş daha şehitler kervanına katılmıştı

Kayser yoldaşın eksikliğini yıllar geçmesine rağmen hep hisettim. Abuzer yoldaşı da hep aradım. Eyaletin en nitelikli grubu şehadete kavuşmuştu. Eyalet komutan yardımcısı Abuzer arkadaş şehit düşmüştü. Gelecekte mücadelenin yükünü fazladan kaldıracak değerli yoldaşlar şehadete kavuşmuştu. En zor ve trajik olanı ise Malatya'da saflara yeni katılan 15 yaşındaki henüz sivil elbiseli, silahsız olan yoldaşın katledilişidir. Her biri farklı üniversitelerden gelen yörenin en gözde gençleri 14 Ekim 1992 yılında Nurhaklar'da şehit düşmüşlerdi. Çatışmada kurtulan bir arkadaş ve köylüler daha sonra anlatacaktı. Düşmana bilgi gitmiş, grup ihbar edilmişti. 14 Ekim sabahın erken saalerinde çatışma başlamış, Kayser yoldaş bir grup yoldaşla tepeye çıkmış ve detaylarını bilmesek de gün boyunca çok şiddetli bir çatışma yaşanmıştı. Tarihi bir direniş sergilenmişti, Abuzer ve Kayser yoldaşlar öyle kolay lokma olacak gerillalar değillerdi. Ancak yanlarında çok sayıda silahsız yeni genç gerillalar vardı. Yörenin en seçkin gençleriydi fakat henüz gerilla tecrübeleri yoktu. Kayser yoldaşın akrabaları, Abuzer yoldaşın kız kardeşi, amcaoğlu derken hepsi de o yörenin katılımlarıydı.

Çatışma başlamış, Kayser tepede Abuzer ise noktada yeni katılanların yanında kalmıştı. Gençleri korumaya çalışacaklardı. Abuzer gençleri bir kayalığın altına bırakmış ve eğer kendisi şehit düşerse -silahsız oldukları içinteslim olmalarını söylemişti. Ne de olsa yeni gençlerdi. Halka yersiz acılar yaşatmak devrimcilere yakışmaz, dercesine bu gençlerin hayatta kalmasını sağlamaya çalışıyordu. Gün boyu yaşanan şiddetli çatışmanın ardından, düşmanı çok yoğun teknik kullanması sonucu 8 yoldaş şehit düşmüştü. Yeni katılmış 15 genci ise düşman elle yakalamış sonra da vahşice infaz etmişti. Faşizm yine en vahşi yüzünü göstermişti. Düşman Abuzer yoldaşı vurduğunda kendi radyolarında "Malatya Albay'ını vurduk" diyerek propaganda yapmıştı.

Arada bir yıla yakın zaman geçimişti. Engizekler'deydik. Çatışmalar ve eylemler vardı. Bir ara arkadaşlar Engizek dağlarının Koçdağı'nda düşmana bir pusu kurmuşlardı. 25 asker ile 8 korucu vurulmuştu. Tarih 6 Temmuz 1993'tü. Düşman ise adeta Engizeklerin her tarafına asker yığıyordu. Bunun üzerine Önderlik Engizekler'i terk etmemizi istemişti. Biz Nurhaklar'a, daha doğrusu kuzey Nurhaklara çıkmıştık. Kalabalık bir gruptuk. Komutanımız, yılların tecrübesiyle yüreklerimizde, yaşarken yer edinen komutanımız Sarı İbrahim (Ramazan Toptaş) arkadaş ile eyalet komutanımız Sabri (Şıxo Dirlik) yoldaşlardı.

Aydınlık yarınlar bırakmak için bir direniş kültürü ekmişler

Nurhaklardaydık. Oldukça yurtsever Kaşanlar'ın yakınlarındaydık. Yerimizi değiştirdiğimizde İbrahim arkadaş ilk tepeye çıkacak grubun içerisine beni de alarak tepeye yerleştik. Sabah şafak söktüğünde bulunduğumuz tepede kırılmı ve sağlam su bidonları gördük. Etrafı kolaçan ederken bir anda şok oldum. Önümde param parça olmuş askeri bir mont. Ve bu mont bana yabancı gelmiyor. Mont benim Kayser yoldaşa verdiğim montun ta kendisi. Tüm tepeyi dolaştık. Yüzlerce kleş mermisi boş kovanı var. Köylülerin ve kurtulan arkadaşların anlattığı gibi, adeta son mermisine kadar Kayser yoldaşın komutanlığında tüm yoldaşlar direnmişlerdi. İnadına geleceğe aydınlık yarınlar bırakmak için bir direniş kültürü ekmişlerdi. İnadına tüm saldırılara rağmen teslim olmamışlar ve aynen Cheler gibi ağır yaralıyken bile *"vur beni korkak"* diyerek cellatlara korku salmışlar, Denizler gibi ölüm sehpasındayken bile halkların kardeşliği için bedenlerini bedel olarak vermekten çekinmemişlerdi.

Evet, 23 özge can Abuzer ve Kayser yoldaşın komutasında Nurhaklarda Sinan Cemgillere layık olmak için ölümüne direnerek şehadet mertebesine kavuştular. Ölü bedenlerden korkan salyalı faşist devlet güçleri şehit düşen yoldaşlarımızın bedenleriyle oynamıştı. Silahsız olan gencecik, körpecik bedenleri elleri havada olmasına rağmen hunharca katletmişlerdi. Evet, bu da bir korku biçimidir. Bilinç altında yenemeyeceğine inandığın insanların bedenlerine zarar vererek korkusunu saklamanın ruh halidir.

Tepeyi dolaşırken Kayser yoldaşı, Abuzer yoldaşı, oldukça büyük inisiyatif sahibi olan Rojin yoldaşı, mavimsi gözleriyle Cesur'u, Afrinli mütevazi Ömer'i tek tek arıyorum. Ve tanıma şansı bulamadan şehit düşen o kadar delikanlı ülke evladını…

Bu duygularla o gün tepeciydim. Düşüncelerim derinlerde. Gözlerim başka yerlerde. Noktaya akşama doğru geldiğimde konuşamamıştım. Ve Nurhaklar'da kaldığımız birkaç gün boyunca da hep duygularım Kayser yoldaşta, Abuzer yoldaşta takılı kalmıştı.

Evet, yiğit bir halk evladını hak etmediğimiz bir biçimde ve bir zamanda kaybetmiştik. Gelecekte çok büyük başarılara imza atacak kocaman gözlü, esmer ve Kızılderili tenli Che'ye benzeyen yoldaşımızı kaybetmiştik. Gelecek vaat eden altın harflerle tarihe nakşedilecek bir yoldaşı kaybetmiştik.

Yıllardır Kayser yoldaş gibi yoldaşları arar dururum. Arada tam 17–18 yıl geçtikten sonra Kayser yoldaşla akraba olan gerilla gençlerle dağların doruklarında karşılaşıyorum. Hüzünleniyorum. Bir de bu yeni gençlere Kayser'i anlatma görevim var. Kayser yoldaş anlatılmaz ki. Onunla ancak yaşamışsanız onu anlayabilme şansınız olabilir. Başka da asla. Böyle yüreklere taht kurmuş bir yoldaş nasıl anlatılır ki? Kayser yoldaşı anlatırken ya da yazarken ne kadar onun hakkı verilir onu da gerçekten bilemiyorum. Ama bir şey var ki onu iyi biliyorum: O yiğitlik okullunda en önlerde biri olarak tüm zamanlarda anılacaktır.

Belki de onu daha iyi anlatabilmek ve anlamak için kız kardeşiyle yaptığı şu konuşmayı anımsatmak yeterlidir:

Bir gün bana ülke hayallerini anlatmıştı 'Bir gün ülkemizi kurduğumuzda her şey çok güzel olacak, her yer yeşil olacak, çocuk parkları olacak, bizim çocuklarımız bu parklarda oynayacak. Kürt çocukları muhteşemdir. Bizim çocuklarımız çok güzel olacak. Ben gidip savaşıp öleceğim, çocuklarımıza çok güzel bir ülke kuracağız' demişti. Benden çok daha uzun boylu olduğundan yüzüne bakmak için aşağıdan yukarıya bakıyordum. O zaman da öyle, baktığımda gördüğüm manzara karşısında titremiştim. Gözlerini bir noktaya dikmiş (gözleri çok güzeldi) iki eli yanına sarkık, yumruk yapmış, bütün vücudu titriyordu..." **

Evet, onun tüm hayali Kürt çocuklarına güzel bir ülke bırakmaktır

Anısı önünde saygıyla eğiliyoruz…

**Bu konuşmayı yaptığı yer, bu gün mezarının olduğu yerin 100–150 adım hemen ötesindedir.

Merkezi uygarlık sisteminde dinsel direniş veya sınıf savaşları

(KCK Önderi Abdullah ÖCALAN'IN "Ortadoğu'da Uygarlık Krizi ve Demokratik Uygarlık Çözümü" kitabından)

Uygarlık sistemleri sınıf ve tabaka yapılıdır. Sınıflaşma ve tabakalaşmanın hem ürünü hem de hızlandırıcısıdır. Önemli olan sınıf olgusunun tespitinden ziyade, oluşum biçimleri ve nasıl işlevsel kılındıklarıdır. Sınıf gerçekliğinde kimlikler hiçbir zaman çıplak biçimde "ben sınıfım" diye kendini yansıtmaz. Özellikle marksist sınıf terminolojisi ile sınıf gerçekliği doğru sunulamaz. Pozitivizmin bilimcilik yaklaşımları tüm sosyolojik olgular, olaylar ve ilişkilerde olduğu gibi sınıf olgusu ve ilişkilenmelerinde de körleştirici ve saptırıcı rol oynamıştır. Marksizm modernitenin bu yönlü etkisini derinliğine yaşamaktan kurtulamamıştır. Başarısızlıklarının temel nedenlerinden birinin bu yaklaşımla bağlantısını hala kavrayamamıştır.

Sosyal sınıf ve tabakalar sorunu hem kavramsal-teorik hem de siyasal-pratik yönden önemini korumaktadır. Köklü ideolojik ve pratik yenilemeleri gerektirmektedir. Kendi başına burjuva-proleter analizleri tarihte olup bitenleri sınıfsal açıdan da doğru sunamaz. Pratik başarısızlık (reel sosyalizm açısından) tarihsel anlayışla da bağlantılıdır. Pozitivist marksist sınıf tahlilleri, çokça eleştirdikleri klasik dinlerden pek farklı olmadıkları gibi, daha başarısız kalmalarının nedenlerini de kavramaktan uzaklar. Sovyet deneyimi şu benzetmeyi kanıtladı: Yüz katlı bina yapabilirsiniz, ama bir günde çökmesini engelleyemezsiniz. Bu tür bir gerçekliğin yaşandığını kimse inkar edemez. Yaklaşım çok idea edildiği gibi bilimsel değildi. Olsaydı, bu tür çözülmeler olmazdı. Reel sosyalist deneyimlerin dinsel yaklaşımlardan bile daha başarısız olduklarına ilişkin çarpıcı diğer bir örnek Afganistan Komünist Partisi'nin başına gelenlerdir. Ama dinci Taliban hala güçlüdür ve müessisi ABD ve müttefikleriyle savaşabiliyor.

Toplumsal doğaya nasıl bakmalı? Bu konuda yöntem açısından bile büyük sorun yaşanmaktadır. Denenen tüm yöntemler tarihin en büyük yıkım savaşlarına, krizlerine, çevre, işsizlik ve açlık sorunlarına bile anlam getirememişlerdir. Belki yöntem sahiplerinin bunda ne sorumluluğu var denilebilir. Şu cevabı vermek mümkündür: Sosyal gerçeklik bir bütündür. Bilim cephesi de en az savaş cephesi kadar tüm gelişmelerden sorumludur. Eğer bu sorumluluğu duymuyorsa, zaten bilim ahlakından yoksun demektir. Sistemin basit bir aracıdır. O zaman sınıf savaşları adına konuşma bir yana, bilimsellik ideasında bulunma hakkı dahi olamaz. Bilimin en temel vasfı doğruluk ideasıdır. Bilim ahlakının tarihsel abidesi Bruno'yu (MS 1600'de Roma'da yakılan G. Bruno) bu konuda örnek olarak sunmanın tam yeridir. Doğruluk inancını yakılma pahasına savunmadan, bilim aşkından (Bilim insanının olmazsa olmazıdır) asla bahsedilemez. Bilim aşkı olmadan da bilim insanı olunamaz.

Hallac-ı Mansur farklı bir örnek olarak sunulabilir. Dönemindeki hayati sorunlara çözüm olamayan her bilim insanı, en az cephedeki asker kadar başarısızlığının karşılığını ya ölümle ya esir olmayla ödeme ahlakiliğini göstermedikçe ve kabul etmedikçe, bu sıfatı hakkıyla taşıyamaz. Bu söylem siyasetçi için de aynen, hatta daha fazlasıyla geçerlidir. Çünkü siyaset toplumsal sorunların ana çözüm karargahıdır, rant peşinde koşma aracı değildir. Bu duruma gelmiş olan gerçekten siyasetçiyse (basit bir devlet işleri idarecisi değilse), sadece kovulmayı değil, ölümden beter bir sonucu sırtında taşıyan bir Sisyphos'tur. Atom bombasını yemiş bir insanlık hala bundan doğru bir sonuç çıkaramıyorsa, ölmüş bir insanlıktır. Aksini idea edenler asla insancıl toplum yaşamını tanımayanlardır.

Sadece sınıf, ulus olgusunu değil, öncelikle toplumsal doğayı yeterince tanımayanlar, ne bilim insanı ne de siyasetçi olabileceklerini iyi bilmek durumundadırlar. Söylemek istediğim, bilimsel ve siyasetsel sorumluluk ve ahlakiliğin çok önemli olduğudur. Bu satırları en ağır hücre içinde hücre cezası koşullarında yazıyorum. Beni ayakta tutan tek değerin bilim aşkı olduğunu, bilim aşkı dışında ölüm dahil yaşamın en ağır acılarını dindirecek başka bir çarenin bulunmadığını belirtmek insanlık borcumdur.

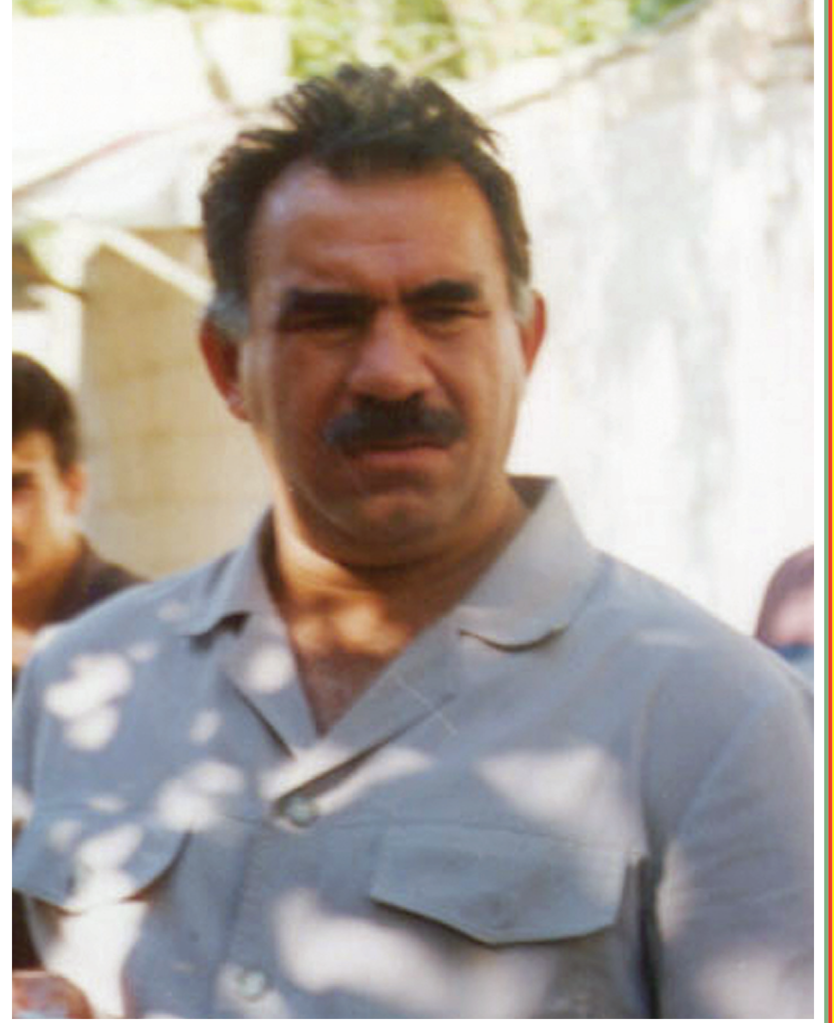
a- Sınıf ve Dinsellik

Sınıf ve dinsellik arasındaki somut gerçekliği kavramlaştırmak için yine orijinal kaynağına ineceğim. Kent ve devlet oluşumu kadar sınıf ve ideoloji üretimi açısından Sümer örneği çok çarpıcı ve öğreticidir; Greko-Romen kaynağından çok daha kapsamlı düzeyde üstün öğreticilik unsurlarını taşımaktadır. Avrupa kapitalizmini orijinal kabul edip sınıf ve ideolojisini incelemek sadece Marksizm için değil, tüm ideolojik (bilim ve felsefe dahil) çalışma yürütenler için büyük bir handikap teşkil eder. Toplumsal gerçekliğin en sonuncu türevinden, orijinali kadar doğru sonuç çıkarılamayacağı çok açıktır. Rahip demekten ziyade ideoloji, bilim ve felsefeyle uğraşanlar anlamında Sümer ideologları deyimini kullanmaya çalışacağım. Sümerlerde sınıf ve dinsellik anlamında neler oldu, bundan hangi dersler çıkarılabilir? Değerlendirmemde somuttan soyuta gitme yöntemini tercih edeceğim.

Aynı zamanda ideolojik karargah olan zigguratlarda ekonomi, siyaset ve savunma işleri düzenlenirken, "Bu çalışma ekonomidir, bu da siyaset ve savunmadır" demiyorlardı. Bunları birbirlerinden de ayıramıyorlardı. İnsanlar çalıştırılıyor, üretim alanları savunuluyordu. Siyaset planlanması (güncel deyimiyle ekonomi-politik) da yapılıyordu. Tarz çok somuttur. Hepsi bütünlük içindedir. Ziggguratı inşa etmeden ekonomi, siyaset ve savunmanın olabileceğini herhalde zihinlerine bile getiremiyorlardı. Ziggurat öncelikle bir ideoloji üretim merkezidir. Burada kavramlar ve inançlar inşa edilirdi. Kavramlar ve inançlar büyük ihtimalle uzantısı oldukları Verimli Hilal'in binlerce yıllık neolitik toplumundan derleniyordu. Fakat o toplumu aşma sorunları vardı. Dolayısıyla aldıkları kavramın inanç ve kurallarını olduğu gibi kullanamazlardı. Dönüştürmeleri gerekirdi. Önlerindeki toplumsal inşada verimlilikten kaynaklanan artık-üründen aslan payına el koyanlar da vardı, karın tokluğuna çalıştırılanlar da. Ayrıca savunmacılar da gerekliydi. Her an içten ve dıştan bir isyancı çıkabilirdi. İnşa edilen düzen böylesine bir şeydir. Sorumluluğu ağırdır. Eşit ve özgür kabile insanından her bakımdan farklı bir toplumsal inşa söz konusudur.

İnsan bireyi ve toplumu, zihniyet ve inanç toplumudur. Zihniyetsiz ve inançsız insan toplumu hiç olmamıştır. O halde zihniyet ve inanç öncelikli konudur. Bu yönde başarılı olmadan toplum çalıştırılamaz. İdeolojik yaratım bu öncelikli görevi başarıyor. Sümerli ideologların icatları biliniyor. Ana-tanrıçalı dinden baba-tanrılı (erkek egemen toplumun yansısı) dine, yerdeki totemden gökteki tanrıya, her kabilenin tanrısından kent tanrısına, kentlerin birliğini temsilen yerin ve göğün genel tanrılarına doğru bir dönüşüm geçirilir. Tanrı kavramına biçilen anlam iki alandan beslenir: Birinci Doğa dediğimiz insan ve toplumu dışındaki her şeyden doğan imgeler ile Toplumsal Doğaya ilişkin düşünce ve inançlar. Buna eski manevi kültür öğeleri öncülük eder. Yeni meşruiyet araçları, yani mitoloji ve din unsurları bu kaynaklardan beslenerek yeni toplumsal inşanın gereklerini ortaya koyarlar. Başarılı oluncaya kadar ideolojik faaliyet devam eder. Kabul göründe kurumlaştırılır, törenleştirilir, insan görevliler belirlenir, kurbanlar sunulur, tapınaklar inşa edilir. Bu işlerin tümü yeni verimli ve karlı toplumu sürdürmek içindir. En, Enlil, Enki, Ninhursag, İnanna, İştar, Marduk ve devam edip giden panteon'u anlatmanın yeri burası değildir. Fakat yapılan işin toplumsal meşruiyet amaçlı olduğu açıktır. Burada önemli olan eski tanrılar düzeni (panteon) yerine geçen yeni tanrılar düzeninin neyi temsil ettiği veya yansıttığıdır.

Manevi dünyanın (kültürün) maddi kültürü yansıttığı yanlış bir belirleme değildir. Ama nasılı önemlidir. Herhalde öküzün sudan yansıması gibi bir temsil söz konusu değildir. Manevi yansıma çok farklı gerçekleştirilir. Basit bir yansıma değildir. İnsanı insan eden gerçek bir inşadır. İnşa ile kaba yansımalar farklı kavramlardır. Tanrı sözcüğünü sıkça çözümlemeye çalışıyorum. Çünkü yer ve zamana göre anlamı değişen bir kavramdır. Derinlikli bir sosyolojik yaklaşım, tanrının toplumsal kimlik imgesi olduğunu kabul etmekten kaçınmaz. Toplumsal kimlik imgesini basite almamalıyız. Bu imgenin takibi atomaltı parçacıklara kadar uzanmıştır. Hatta şimdilerde CERN laboratuarlarında maddenin yapısını oluşturan 'higgs parçacığı', 'tanrısal parçacık' aranmaktadır. Hikayesi anlatılsa ciltleri doldurur. Burada pozitivist sosyoloji yapmıyorum. Toplumu da basit maddi bir insan kümesi olarak görmüyorum. Pozitivist yaklaşmıyorum. O yaklaşımın en kaba dincilik olduğunun tamamen farkındayım. Toplumsal kimliğin imgesi olarak Tanrı 13,8 milyar yıllık evrenin toplamıdır da diyebilirim. Yok olmayacak olandır demek de mümkündür. Kuru bir metafizik yapma niyetim de yoktur. Konuyu basite alanları uyarmak için belirtiyorum.

Toplum nasıl en esnek zekalı madde-enerji akışkanlığıysa, tanrı kavramı da en esnek mana-enerji kavramıdır. İsteyen istediği kadar anlam yükleyebilir. Anlam sanatını meslek edinenler (filozoflar diyebiliriz) bu işin uzmanı gibidirler. Peygamberler de en az filozoflar kadar anlam ve kavram türetme ustalarıdır.

Sümer uygarlığına ilişkin avantajımız, işlerin bu yönlü yürütüldüğünü neredeyse çırılçıplak göstermesidir. Hiçbir örnek Sümer uygarlığındaki kadar maddi kültürel gelişmeyi manevi alana bu denli basit, basit olduğu kadar da görkemli yansıtmamıştır. İddiam budur; istemeyen inanmak, bilmek zorunda değildir. Yükselen yeni sınıfın kendisini tanrısallaştırmasıdır Sümer Panteonu. Israrla vurguluyorum: Bu husus çok nettir. Daha sonra beş bin yıllık merkezi uygarlık tarihi boyunca gelişen tüm din, felsefe, sanat ve bilim arayışlarında köken görevi görmüştür. Zigguratın kendisi bu gerçeği açıklar. En üst kat tanrıların panteonudur. Orta kat rahiplerin, tanrı elçilerinin, anlam sanatını icra edenlerin, en alt kat çalıştırılan kul-kölelerin, en alttakilerin yeridir. Tüm dinlerin şu üçlüsüyle karşılaşmıyor muyuz? Tanrı-elçi-kullar düzeni. Temel sınıf düzeni şöyle değil midir? Asker + siyasi yönetici + rahip üst tabakayı oluştururken, orta tabaka yani aracı halkayı orta sınıf + bürokrasi + meşrulaştırma kurumları (üniversite, mabet ve medya) oluşturur. En alttakiler ilk iki sınıfın dışında kalan herkestir. Proleter, köylü, memur, öğrenci, kadın, çocuk, işsiz vs.

Sümerler kendilerinden sonra gelen anlam kurucularının fazla yalan üretememeleri için işin özünü basit ve anlaşılır bir biçimde inşa etmişlerdir. Basit derken tiyatro oynar gibi demiyorum, kavram sanatını üstün bir yetenekle icra etmişlerdir demek istiyorum. Akad, Babil ve Asur İmparatorluklarına geldiğimizde, çok tanrılı panteondan bir tanrının yükselmeye, diğerlerinin üstüne çıkarak onları kendine yardımcı kılmaya başladığını gözlemliyoruz. Açık ki erk, güç merkezileştikçe panteon da merkezileşiyor. Her dediği kural, kanun olan krallara sıra gelince mutlak, tek tanrılı inançlara da kapı aralanmış oluyor. Neolitik toplumda her klan ve kabilenin bir tanrısı vardır. Ne kadar klan ve kabile, o kadar tanrı. Toplum büyüyüp birleşik hale geldikçe, sınıflaşıp üst yönetimler oluştukça, hatta tek kişilik yönetimler oluştukça, tanrılarımızın sayıları da çokluktan bire doğru azalmaya başlar. Temsil çok net yapılmaktadır. Ayrıca kadın toplumda etkisini yitirdikçe, tanrılarımızın cinsiyeti de değişiyor. Erkek, baba, ata tanrı peydahlanıyor.

Çizmekte olduğumuz bir şemadır. Süreç şüphesiz çok karmaşık ve kavgalarla dolu geçmiştir. Rahipler dinlerini mitolojiye yakın inşa ederken, dönemlerindeki insanların inanç düzeyini esas alıyorlardı. Başarılarının temelinde yatan şey döneme denk inşalar gerçekleştirmiş olmalarıydı. Toplum ve bireyleri değiştikçe din de dönüşüm geçirecekti. Diğer yandan -ki, çok önemlidir- bu tanrılar örgüsünü çıkarlarına, bireysel düşünce ve inançlarına uygun bulmayanlar çıkacaktır. Hem toplumun içinden hem dışından çıkarların çatışması inançları etkilemeksizin yürümez. Çatışan birey ve sınıflar, çatışan dinler ve tanrılarında yansımasını bulur. Şu toplumsal kuralı çok iyi bilmek gerekir: Büyük bir anlam sanatı kavgasını vermeden, hiçbir ciddi sınıf kavgası olamaz. Çıplak eller ve yüreklerle kalıcı ve güçlü kavgalar sürdürülemez. Tersi de doğrudur. Büyük toplumsal uyum ve barışlar, büyük anlam sanatları arasındaki uyum ve barışlarla sağlanır.

Devamı 25'te